

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

សម្រាប់លក់

ភាសាខ្មែរ

៧

គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកផ្សាយ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

ភាសាខ្មែរ

ថ្នាក់ទី ៧

បោះពុម្ពផ្សាយដោយ

គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកផ្សាយ

អគារ ១៤៨ មហាវិថី ព្រះនរោត្តម ភ្នំពេញ

គណៈកម្មការនិពន្ធ លោកជំទាវ ទន់ សាអ៊ីម លោកស្រី ម៉ៅ តាន់ណារី
លោក យិន ធី លោក ព្រៃ សំបូរ

អ្នកវាយអត្ថបទ លោក ខែម ម៉ារី

វិចិត្រករ លោក ឃុន សុវណ្ណារិទ្ធ

អ្នករៀបរៀង លោក ឆន ឈាង

អ្នករចនាទំព័រ លោក ខែម ម៉ារី

អ្នកឯកទេស លោក ងួន ច័ន្ទឫទ្ធី

គណៈកម្មការពិនិត្យ លោកស្រី ខៀវ ស៊ុនរ៉ាណ លោកស្រី ញេប ពិដោរ
លោកស្រី ឡុង ធារិន

បានទទួលការអនុញ្ញាតឱ្យបោះពុម្ពផ្សាយពី **ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា** តាមប្រកាសលេខ ២២០៨ អយក.ប្រក. ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៩ ដើម្បីប្រើប្រាស់នៅតាមសាលារៀន ។

ហាមថតចម្លងសៀវភៅនេះ

គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកផ្សាយ

បោះពុម្ពឆ្នាំ២០១៦

ISBN 9-789-995-000-790

អារម្ភកថា

សៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៧នេះ បានតាក់តែងឡើងតាមកម្មវិធីសិក្សាថ្មី ។ សៀវភៅនេះបន្តពង្រឹងពង្រីក សមត្ថភាព អាន ស្ដាប់ និយាយ និងសរសេរ ឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរថែមទៀត ។ មេរៀនក្នុងសៀវភៅនេះនឹងជួយអ្នកឱ្យយល់កាន់តែច្បាស់ពីសេចក្ដីស្រឡាញ់កេរដំណែលរបស់ជាតិ ការតស៊ូ អំណត់ ព្យាយាម ការជួយទុក្ខធុរៈគ្នាទៅវិញទៅមក ការកសាងសេចក្ដីសង្ឃឹម ភាពជោគជ័យ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ពលរដ្ឋក្នុងគ្រួសារ សហគមន៍ និងសង្គមជាតិ ។ អ្នកនឹងរីករាយជាមួយអត្ថបទទេវកថា ព្រេងកថា ល្ខោន សុភាសិត ពាក្យបណ្ដៅ និងអត្ថបទផ្សេងៗទៀត ដែលផ្ដល់ដំបូន្មាននិងបទពិសោធល្អៗដល់អ្នកដើម្បីអភិវឌ្ឍខ្លួនឱ្យក្លាយជាកូនល្អ សិស្សល្អ និងពលរដ្ឋល្អ ។ ក្រៅពីផ្ដល់ចំណេះដឹង និងបំណិនផ្នែកភាសា អត្ថបទទាំងនោះនឹងជួយពង្រីកគំនិតប្រាជ្ញា ស្មារតីរបស់អ្នកឱ្យកាន់តែទូលំទូលាយ ។ ម្យ៉ាងទៀត នៅចុងបញ្ចប់នៃផ្នែកនីមួយៗ (ស្ដាប់ និយាយ អាន សរសេរ បំណិនវេយ្យាករណ៍) នៃមេរៀនមានសំណួរលំហាត់ និងតែសសម្រាប់វាស់ស្ទង់ បំណិន និងសមត្ថភាពរបស់អ្នកដែលបានសិក្សារួចទៀតផង ។

គណៈកម្មការនិពន្ធសង្ឃឹមថា សៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៧ថ្មីនេះនឹងក្លាយជាមិត្តដ៏ល្អរបស់អ្នកជាពុំខាន ។

សូមឱ្យការសិក្សារបស់អ្នកប្រកបដោយជោគជ័យ!

គណៈកម្មការនិពន្ធ

បញ្ជីអត្ថបទ

មេរៀនទី ១ : សេចក្តីស្រឡាញ់...១

មេរៀនទី ២ : ការជួយគ្នាទៅវិញទៅមក.......................................២៣

មេរៀនទី ៣ : កេរដំណែលរបស់ជាតិ ៤៩

មេរៀនទី ៤ : សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ... ៦៩

មេរៀនទី ៥ : ពលរដ្ឋល្អ ៩១

មេរៀនទី ៦ : សេចក្តីប្រាថ្នារបស់យើង.................................... ១១១

មេរៀនទី ៧ : តម្លៃនៃការងារ.. ១២៥

មេរៀនទី ៨ : សេចក្តីព្យាយាម..១៤៥

មេរៀនទី ៩ : សេចក្តីសង្ឃឹម ១៦៧

មេរៀនទី ១០ : បំណងប្រាថ្នាដើម្បីជោគជ័យ................................១៨៣

បទានុក្រម : ២០១

សេចក្ដីស្រឡាញ់

សេចក្ដីស្រឡាញ់ជាប្រភពនៃសេចក្ដីរីករាយនិងសន្តិភាព ។ សេចក្ដីស្រឡាញ់ផ្ដើមចេញពីការស្រឡាញ់ខ្លួនឯង គ្រួសារ មិត្តភក្ដិ ជនរួមជាតិ ទឹកដី និងប្រជាជាតិ ។ ប្រទេសជាតិរុងរឿងនិងរីកចម្រើន ដោយសារប្រទេសមានសន្តិភាព ពលរដ្ឋមានស្មារតីស្រឡាញ់ជាតិ រួមចំណែកការពារនិងអភិវឌ្ឍជាតិ ។

ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងបានសិក្សាស្វែងយល់អំពីមោទនភាព សេចក្ដីស្រឡាញ់ និងមនសិការជាតិខ្ពស់របស់បុព្វបុរសខ្មែរយើង ។

ជាពិសេស អ្នកនឹងបានសិក្សាបន្ថែមទៀតដែរអំពី ៖

- លក្ខណៈសម្គាល់នៃព្រេងកថា
- តម្លៃអប់រំរបស់អត្ថបទ
- ចំណុចរាយ
- ល្បះបញ្ជាក់
- ការណែនាំនិងផ្ដល់ព័ត៌មានអំពីខ្លួនឯង
- សំណេរអត្ថបទព័ត៌មានពណ៌នាព្រឹត្តិការណ៍ ។

ព្រេងកថា

ដូចម្ដេចដែលហៅថាព្រេងកថា? តើព្រេងកថាមានលក្ខណៈសម្គាល់ដូចម្ដេចខ្លះ?

- ចូរអ្នកអានរឿងខាងក្រោម ៖

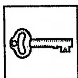
រឿង ប្រាសាទតាព្រំ នៅខេត្តតាកែវ

ស្ដេចព្រះនាមព្រះកេតុមាលា សោយរាជ្យនៅមហានគរ ជាស្ដេចមានបុណ្យអស្ចារ្យណាស់ ។ វេលាមួយ ទ្រង់អផ្សុកក្នុងព្រះរាជហឫទ័យ គង់នៅប្រាសាទពុំបាន ទ្រង់ក៏យាងកំសាន្តព្រះរាជហឫទ័យជាមួយរេហ៍ពល ដោយផ្លូវនាវាតាមឆ្នេរសមុទ្រត្រើយខាងត្បូង ។ លុះយាងទៅដល់ទន្លេបាទី ទ្រង់ចតព្រះទីនាំងនាវាដោយសោមនស្ស ហើយទ្រង់បោះព្រះពន្លាជ័យសម្រាកព្រះអង្គនៅក្នុងទីនោះ ។ អ្នកស្រុកប្រុសស្រីទាំងអស់បានឮដំណឹងថា ស្ដេចយាងមកពីនគរវត្តក៏នាំគ្នាជាច្រើនអ្វីអែមកថ្វាយបង្គំគាល់ យកស្លួយអាករមកថ្វាយព្រះអង្គគ្រប់គ្នា។ កាលនោះ មានយាយម្នាក់មានភោគសម្បត្តិស្ដុកស្ដម្ភជាងអ្នកស្រុកទាំងអស់ ។ គាត់មានកូនក្រមុំម្នាក់ឈ្មោះ " នាងពៅ " មានរូបឆោមលោមពណ៌ល្អជាងស្រីទាំងពួង ។ គាត់នាំកូនក្រមុំមកគាល់ស្ដេចរាល់ថ្ងៃ ។ ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ទតឃើញរូបនាងនោះ ក៏មានព្រះរាជហឫទ័យប្រតិព័ទ្ធ ។ យាយដឹងថា ស្ដេចសព្វព្រះរាជហឫទ័យនឹងកូនក្រមុំរបស់ខ្លួន ក៏លើកនាងថ្វាយជាព្រះទេពី ។ ស្ដេចបាននាងពៅធ្វើជាអគ្គមហេសី ទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យនឹងនាងពៅពន់ពេក ។ ស្ដេចគង់នៅក្នុងទីនោះបានបីខែ នាងក៏មានគភ៌ ។ លុះនាងមានគភ៌បាន៣ខែ ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា " ចូរប្អូននៅក្នុងទីនេះចុះ ពីព្រោះមានមាតានៅថែរក្សា ឯបងសូមលាត្រឡប់ទៅមហានគរវិញ" ។ ហើយទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះទម្រង់មួយទុកជាកេរ រួចមានបន្ទូល ៖ " បើព្រះរាជបុត្រប្រសូតមក ធំដឹងក្ដីឡើងកាលណា ចង់ទៅសួររកបង ចូរនាងឱ្យពាក់ព្រះទម្រង់នេះយកទៅជាសាក្សី " ។ ព្រះរាជាទ្រង់ផ្ដាំស្រេចហើយ ទ្រង់ស្ដេចយាងទៅកាន់ព្រះមហានគរវិញ ។

ក្រោយមក នាងពៅក៏ប្រសូតព្រះរាជបុត្រាមួយអង្គមានរូបល្អពិសិដ្ឋ ទ្រង់ទ្រាយដូចព្រះវរបិតា ។ មាតាឱ្យនាមថា “ អង្គព្រំកុមារ ”ដោយហេតុថា ព្រះរាជកុមារប្រសូតនៅព្រំដែនទន្លេនោះ ។ លុះព្រះរាជបុត្រនោះធំឡើងបានព្រះជន្ម១៦ព្រះវស្សា ទ្រង់សួររកបិតា ។ នាងពៅដំណាលប្រាប់បុត្រសព្វគ្រប់ ។ ដោយព្រះរាជកុមារចង់ទៅតាមព្រះបិតាឯមហានគរ មាតាក៏បានដោះព្រះទម្រង់ឱ្យទៅព្រះរាជបុត្រពាក់នៅម្រាមព្រះហស្តខាងស្តាំ ។ ព្រះរាជបុត្រក៏ថ្វាយបង្គំលាមាតា ឡើងគង់លើសេះយាងតាមឆ្នេរសមុទ្រទៅ ។ លុះបានទៅដល់ខ្លោងទ្វារព្រះមហានគរ ទ្រង់សួរអ្នកចាំទ្វាររកព្រះវរបិតា ។ នាយឆ្មាំទ្វារបានចាត់មន្ត្រីឱ្យទៅក្រាបបង្គំទូលស្តេច ។ ព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបហើយក៏មានព្រះតម្រាស់ឱ្យចូលទៅ ។ អង្គព្រំក៏ចូលទៅក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះវរបិតា ហើយ ដោះព្រះទម្រង់ថ្វាយ ។ ស្តេចទ្រង់ស្គាល់ច្បាស់ជាព្រះរាជបុត្រពិតមែន ដោយទ្រង់ទតឃើញព្រះទម្រង់ ហើយទ្រង់ចាត់អង្គព្រំឱ្យមកធ្វើជាចៅហ្វាយស្រុកនៅត្រើយទន្លេនោះ ។ ព្រះអង្គឈ្វេងយល់ថា អង្គព្រំប្រសូតក្នុងទីនោះផង ហើយទីនោះពុំទាន់មាននាម៉ឺនណាឈរត្រួតត្រាផង ទើបព្រះអង្គទ្រង់ព្រះរាជសារមានត្រា តាំងអង្គព្រំជាស្តេចត្រាញ់មួយអង្គជាធំក្នុងស្រុកនោះ ។ ដោយហេតុអង្គព្រំជាស្តេច ជាមេបានៅស្រុកនោះមុនគេ បានជាស្រុកនោះឈ្មោះស្រុកបាទី ទន្លេនោះឈ្មោះទន្លេបាទី គឺទីរបស់ស្តេចជាបា ពីត្រឹមនោះមក ។ លុះអង្គព្រំបានជាស្តេចត្រាញ់នៅស្រុកនោះហើយ ទ្រង់បានចាត់ឱ្យសាងប្រាសាទពីរ គឺមួយជូនមាតា ឯមួយទៀតគង់នៅផ្ទាល់ព្រះអង្គ ហើយទ្រង់ចាត់ចែងធ្វើបន្ទាយព័ទ្ធជុំវិញផង ។ ដំណាក់ឯទៀតជាច្រើននៅក្បែរប្រាសាទនោះជាទីក្រសាល និងជាទីធ្វើការរាជការផ្សេងៗតាមមុខក្រសួងនាម៉ឺនសព្វមុខមន្ត្រី ។

(ដកស្រង់និងសម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៥ ទំព័រ៩៦-៩៩)

រឿងខាងលើបង្ហាញប្រវត្តិនៃការដាក់ឈ្មោះទន្លេ ស្រុក និងឈ្មោះប្រាសាទ គឺទន្លេបាទី ស្រុកបាទី ប្រាសាទតាព្រំ ហើយឈ្មោះទាំងនេះមានពិតប្រាកដ នៅក្នុងខេត្តតាកែវរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ ។

 ព្រេងកថាជារឿងប្រឌិតដែលដំណើររឿងទាក់ទងនឹងជំនឿ ទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណី ឈ្មោះមនុស្ស ប្រវត្តិភូមិ ស្រុក ទីកន្លែង ឬប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេស ។ ព្រេងកថាមានលក្ខណៈសំគាល់ដូចតទៅ ៖

- ដំណើររឿងច្រើនទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រ ទីកន្លែងនៅក្នុងប្រទេស ជំនឿ ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណីរបស់ប្រជាជន ហើយរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្នក៏នៅតែអាចបញ្ជាក់បាន ។

- តួអង្គជាមនុស្សធម្មតា ឬជាបុគ្គលអស្ចារ្យនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ។

លំហាត់

- ចូរអានរឿងនីមួយៗខាងក្រោម ។ តើរឿងណាជាព្រេងកថា ? ចូរបញ្ជាក់ ។

១. រឿង បុរសម្នាក់និងស្ការ

ភរិយាបុរសម្នាក់ទើបតែមានកូនខ្ចីជាទីស្រលាញ់ ។ ថ្ងៃមួយ ភរិយាប្រគល់កូនឱ្យបុរសជាប្ដីមើល ព្រោះខ្លួនឯងមានធុរៈចេញទៅខាងក្រៅ ។ ក្នុងខណៈនោះ ស្ដេចប្រើអាមាត្យឱ្យហៅបុរសនោះមកជួយរៀបចំពិធីបុណ្យជាបន្ទាន់ ។ បុរសឮហើយ ប្រញាប់ប្រញាល់ទៅ តែគិតក្នុងចិត្តថា តើមានអ្នកណាមើលកូនខ្ចីនេះ ។

ពេលនោះ បុរសនឹកឃើញដល់ស្ការ ដែលខ្លួនចិញ្ចឹមហើយស្រឡាញ់ដូចកូនបង្កើត ក៏ប្រគល់កូនឱ្យស្ការមើលជាបណ្ដោះអាសន្នសិន ។

បុរសចេញផុត ពស់វែកមួយក្បាលវារចូលមកជិតកូនង៉ែត ។ ស្ការឃើញពស់ ក៏ស្ទុះទៅខាំដាច់ជាពីរបីកំណាត់ភ្លាម ។

មុខមាត់ ដៃជើងស្ការប្រឡាក់ឈាមក្រហមច្រាល ។ វាអង្គុយចាំមើលផ្លូវម្ចាស់វាត្រលប់មកវិញ ។ បុរសមកដល់ ស្ការស្ទុះទៅទទួលកន្ត្រាងម្ចាស់ដោយរីករាយ ។ វាខំសម្ដែងអាការៈត្រេកអរ ព្រោះវានឹកថា បានបម្រើសងគុណម្ចាស់ដោយប្រពៃ ។ បុរសយល់ច្រឡំ ឃើញឈាមប្រឡាក់មុខមាត់ស្ការ ក៏កំណត់ក្នុងចិត្តថា ស្ការនេះប្រាកដជាស៊ីកូនហើយ ។

គាត់ក៏រត់ទៅយកដំបងសំពងស្ការយ៉ាងដំណំ រួចបណ្តេញស្ការចេញពីផ្ទះដោយកំហឹង ។ បុរសរត់ចូលទៅមើលកូន ឃើញកូនកំពុងដេកលក់យ៉ាងស្កប់ស្កល់ក្នុងអង្រឹង ។ គាត់ឃើញពស់ដាច់ជាពីរបីកំណាត់ នៅរាត់រាយក្បែរអង្រឹង ទើបនឹកគុណស្ការ ។ បុរសនោះស្តាយក្រោយនូវកំហុសខ្លួន ។ គាត់ស្ទុះមករកហៅស្ការវិញ តែស្ការបានរត់ចូលព្រៃបាត់ទៅហើយ ។

(ដកស្រង់ពីសៀវភៅរឿងនិទានក្រសួងអប់រំ ឆ្នាំ១៩៨២)

២. រឿង ទីក្រុងភ្នំពេញ

ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ(គ. ស. ១៣៧២) មានយាយចាស់ម្នាក់ឈ្មោះ "ពេញ" ជាអ្នកមានភោគសម្បត្តិបរិបូរ មានទីលំនៅក្បែរមាត់ទន្លេបួនមុខ ។ ផ្ទះគាត់សង់នៅលើទួលខាងកើតកូនភ្នំមួយ ។ ថ្ងៃមួយ ទីនោះមានភ្លៀងខ្លាំង ទឹកជន់លិចល្ហាចល្ហឹម ដូនពេញឃើញដើមគគីរមួយដើមអណ្តែតមកក្បែរច្រាំង ។ ដោយអំណាចទឹកហូរសងចុះឡើង ដើមគគីរនោះក៏អណ្តែតវិលវល់ក្បែរច្រាំងនោះ ។ ដូនពេញក៏ប្រញាប់ប្រញាល់រត់ទៅអំពាវនាវ ហៅអ្នកជិតខាងឱ្យមកជួយទាញដើមគគីរ ។ អ្នកជិតខាងនាំគ្នាយកពួរទៅចង ហើយអូសរំកិលបន្តិចម្តងៗ ទាល់តែវាមកដល់លើមាត់ច្រាំង ។ ពេលដែលដូនពេញយកកំណាត់ឈើទៅកោសកៀរសម្អាតភក់ គាត់បានឃើញក្នុងប្រហោងដើមគគីរនោះ មានព្រះពុទ្ធរូបបួនអង្គធ្វើអំពីសំរឹទ្ធ និងទេវរូបមួយអង្គធ្វើអំពីថ្ម ទ្រង់ឈរដៃម្ខាងកាន់ដំបងនិងម្ខាងទៀតកាន់ស័ង្ខដោយព្រះកេសាបួង ។

ដូនពេញបានចាត់ចែងសង់ខ្ទមតូចមួយតម្កល់ព្រះពុទ្ធរូបជាបណ្តោះអាសន្ន ។ ថ្ងៃក្រោយមក គាត់អំពាវនាវឱ្យអ្នកជិតខាងជួយលើកដីពូនភ្នំ នៅខាងលិចលំនៅគាត់ឱ្យបានកាន់តែធំនិងខ្ពស់ ។ គាត់រកគេឯងអារឈើគគីរនោះ បម្រុងទុកធ្វើសសរវិហារ ។ ក្នុងគ. ស. ១៣៧២ ដូនពេញនិងអ្នកស្រុកជាច្រើននាក់ ស្រុះស្រួលគ្នាកសាងវិហារមួយខ្នងប្រក់ស្បូវភ្លាំង នៅលើកំពូលភ្នំនោះ ហើយគាត់ដង្ហែព្រះពុទ្ធរូបសំរឹទ្ធបួនអង្គទៅតម្កល់ទុកក្នុងវិហារនោះ ។ ចំណែកឯទេវរូបមួយអង្គ គាត់តម្កល់ទុកលើអាសនៈមួយនាជើងភ្នំខាងកើត ។ ក្រោយមក ទីភូមិនោះគេហៅថា "ភ្នំពេញ"តាំងពីពេលនោះមករហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។ ចំណែក " វត្តភ្នំ" ជាពាក្យហៅកាត់ខ្លី ពី " វត្តភ្នំដូនពេញ " ។

(ដកស្រង់និងសម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៥)

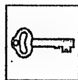

ចំណុចរាយ [...]

នៅក្នុងសំណេរ យើងឃើញមានចំណុចរាយ[...] នៅក្នុងល្បះខ្លះ ដែលពេលខ្លះ គេដាក់នៅខាងដើម ពេលខ្លះដាក់នៅខាងចុងល្បះ និងជួនកាលគេដាក់នៅខាងដើម ឬខាងក្រោយអត្ថបទ ។ល ។ តើចំណុចរាយ ឬចុចរាយសម្រាប់ប្រើដូចម្ដេចខ្លះ?

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖
  - សំ និងបុប្ផាជជែកគ្នា៖ " យើងលេងនៅជិតបន្ទប់រៀននេះហើយ ព្រោះ... " បុប្ផាតបយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់៖ " ទេ! យើងមិនត្រូវលេងរំខានមិត្តយើងសិក្សាទេ ។ " (បង្ហាញសម្ដីមិនទាន់ចប់ ហើយត្រូវម្នាក់ទៀតនិយាយកាត់)
  - នៅឯបណ្ណាល័យមានសៀវភៅច្រើនណាស់ដូចជា រឿងនិទាន សៀវភៅលំហាត់ សៀវភៅភាសាអង់គ្លេស... ។ (បង្ហាញថានៅមានទៀត)
  - [...]ពួកប្រេតឮសំណើនាយឈ្មួញដូចនេះ ក៏គិតគ្នាមួយសន្ទុះ ទើបព្រមដោះលែងពួកឈ្មួញហើយផ្ដាំ ៖ "កាលបើពួកអ្នកបានទៅដល់ស្រុកទេសខ្លួនហើយ កាលណាមានខ្យល់ជំនោរធ្លាក់មកពីទិសខាងជើង អ្នកទាំងអស់គ្នាត្រូវធ្វើក្បូនផ្ទុកគ្រាប់ធញ្ញជាតិនិងអាហារគ្រប់យ៉ាង មានលាជ សណ្ដែក ល្ង ដូង អំបុក ចេក ជាដើម បណ្ដែតតាមខ្សែទឹកមកឱ្យយើងចុះ មិនបាច់មកផ្ទាល់ទេ ។ ជំនោរខ្យល់នឹងបញ្ជូនរបស់ទាំងនោះមកដល់យើងហើយ" ។ [...] (បង្ហាញពីអ្វីដែល គេលើកយកមកនិយាយតែត្រឹមនេះ ចំណែកខាងដើមមកនិងបន្តទៀត គេមិនលើកយកមកនិយាយទេ)
  - សព្វនាមចង្អុលចែកជា...ក្រុមគឺ... និង... ។ (បង្ហាញកន្លែងដែលត្រូវបំពេញ)
  - ម៉ែ!...មកហើយ!...ស្ងុងៗនោះ... ។ កុំមាត់!... កុំមាត់!... " ម្ដាយឆ្លើយកាត់ដោយយកដៃខ្ទប់មាត់កូន" ។ (បង្ហាញការភ័យខ្លាចក្នុងស្ថានភាពណាមួយ)

តាមឧទាហរណ៍ខាងលើ ចំណុចរាយ(...) សម្រាប់បញ្ជាក់សេចក្ដីមិនទាន់ចប់ ឬសេចក្ដីដែលត្រូវបង្គ្រប់ ឬបំពេញ ។ រីឯចំណុចរាយ ([...]) វិញបញ្ជាក់សេចក្ដីដែលគេមិនបានលើកយកមកនិយាយ ទោះនៅដើមកថាខណ្ឌក្ដី ឬចុងកថាខណ្ឌក្ដី ។

ចំណុចរាយ ឬចុចរាយប្រើសម្រាប់ ៖

- *([...]) ដាក់នៅខាងដើម ឬខាងចុងកថាខណ្ឌ ដើម្បីបញ្ជាក់ថាមានសម្ដី ឬ សេចក្ដីផ្សេងទៀត ប៉ុន្តែគេមិនលើកយកមកប្រាប់ ។*
- *(...) ដាក់នៅខាងចុង បង្ហាញសម្ដី ឬសេចក្ដីដែលនៅមានបន្តទៀត ឬដាក់នៅកន្លែងចន្លោះ ដែលត្រូវបំពេញ ឬបង្គ្រប់ និងដាក់មិនចំពោះទីកន្លែងណាមួយទេ ដោយគេចង់បកស្រាយការភ័យខ្លាច តក់ស្លុត ញាប់ញ័រ រន្ធត់...ទៅតាមស្ថានភាពតម្រូវ ។*

លំហាត់

តើគេប្រើចំណុចរាយខាងក្រោមដើម្បីបង្ហាញអ្វីខ្លះ ?

១. កុំអាលសិន! ឯនោះខាងឆ្វេង ខ្ញុំមើលឃើញ... ។ ឯណា? ខ្ញុំមើលមិនច្បាស់សោះ !

២. កាលពីដើម មានបងប្អូនពីរនាក់ ម្នាក់ឈ្មោះ ពញាជ័យនិងម្នាក់ទៀតឈ្មោះពញាស្ងួស ។ ពួកគាត់មានទីលំនៅប៉ែកខាងនិរតីភ្នំប្រសិទ្ធិ៍ ។ ពួកគាត់ប្រកបរបរដាំត្រសក់លក់ ។ [...]

៣. គ្រួសាររបស់បុប្ផាមានសមាជិក...នាក់គឺ...និង... ។

៤. ព្រៃលិចទឹកនៃបឹងទន្លេសាបផ្ដល់ប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងណាស់ ដូចជាឈើសម្រាប់គ្រឿងសំណង់ គ្រឿងសង្ហារិម ឬជារបាំងការពារព្យុះ ជាជម្រករបស់ជីវៈចម្រុះ (ត្រី បក្សាបក្សី) ... ។

៥. ខ្យល់បក់វូៗ! ភ្លៀងចាប់ផ្ដើមស្រក់ស្រិបៗ! ផ្លេកបន្ទោរឆ្វូតបន្ទាត់ភ្លែតៗ ពុះជ្រែកស្បៃរាត្រីងងឹតសូន្យសុង ។ សានដើរទ្រេតទ្រោត ព្រោះទប់នឹងកម្លាំងខ្យល់បក់បោកនិងភាពងងឹតមើលអ្វីមិនយល់ ។ គ្រាន់តែដើរហួសដើមពោធិ៍បន្តិចស្រាប់តែសំឡេងប៉ុង!...ប្រាវ!... សានងាកមើលក្រោយ ស្រាប់តែស្រមោលខ្មៅធំមួយនៅជិតបង្កើយ!ពុទ្ធោ!...ស្អីគេ? (សានស្រែកភ្លាត់មាត់) ។

រឿង ប្រាសាទស្វាយអង្គ

នៅឃុំស្វាយអង្គ ស្រុកស្វាយរៀង ខេត្តស្វាយរៀង មានទួលមួយខ្ពស់មិនដែលលិចទឹកទេ ។ អ្នកស្រុកជំនាន់មុនបានសន្មតហៅថា ទួលស្វាយអង្គ ។

នៅលើទួលនោះ មានកំពែងប្រាសាទបុរាណមួយ ដែលសង់ឡើងដោយឥដ្ឋខ្លះ ថ្មបាយក្រៀមខ្លះ មានបណ្ដោយប្រមាណ៨៣ម៉ែត្រ ទទឹង៤៤ម៉ែត្រ ។ នៅកណ្ដាលទួល មានដើមជ្រៃមួយដើមធំ ឯខាងមុខ មានលិង្គព្រះឥសូរ ឬសិវលិង្គ ។ ចំណែកតួប្រាសាទវិញបាក់បែកអស់នៅសល់កម្ទេចថ្ម ឥដ្ឋ បន្តិចបន្តួចតែប៉ុណ្ណោះ ។ រឿងព្រេងនិទាន ដែលទាក់ទងនឹងឈ្មោះប្រាសាទស្វាយអង្គ មានដូចតទៅ ៖

កាលពីរាជធានីនៅលង្វែក មានបុរសម្នាក់ឈ្មោះ សរិទ្ធ ជាអ្នកខ្លាំងពូកែណាស់ ហើយមានទីលំនៅនៅលើទួលនោះ ។ ពេលស្រុកកើតចម្បាំងជាមួយសៀម ព្រះរាជាទ្រង់បានអំពាវនាវដល់ប្រជានុរាស្ត្រគ្រប់ខេត្តថា បើនរណាមានសមត្ថភាពខ្លាំងពូកែ សូមឱ្យចូលខ្លួនបម្រើក្នុងកងទ័ព កម្ចាត់ពួកសៀម ដែលចូលមកលុកលុយរាតត្បាតអាណាខេត្តខ្មែរ នៅតាមព្រំដែន ត្រង់ខេត្តបាត់ដំបងនិងសៀមរាប ។

បុរសសិរិទ្ធ បានសម្រេចចិត្តចូលបម្រើជាតិយ៉ាងស្មោះស្ម័គ្រ ហើយក៏រៀបប្រដាប់ប្រដាសម្រាប់ធ្វើសឹក ចេញដំណើរពីស្រុកកំណើតទៅលង្វែក ដោយថ្មើរជើង ដើម្បីបម្រើកងទ័ព ។

ឯលោកមេទ័ពខ្មែរជំនាន់នោះបានតែងតាំងបុរសសិរិទ្ធជាមេទ័ពធំ ឱ្យលើកព្យុហយាត្រា ឆ្ពោះទៅខេត្តបាត់ដំបង សៀមរាប ដើម្បីបំបាក់សត្រូវ ។ ពេលនោះបុរសសិរិទ្ធនិងរេហ៍ពលទាំងអស់ ប្រយុទ្ធបានជ័យជំនះលើទ័ពសៀម ហើយក៏សុំព្រះរាជានុញ្ញាតត្រលប់ទៅស្រុកកំណើត នៅឯខេត្តស្វាយរៀងវិញ ។

ពេលមកដល់ផ្ទះ បុរសសិរិទ្ធបានស្រាយសម្ពាយមើល ទើបដឹងថាសម្ពាយនេះមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេ ព្រោះនៅក្នុងនោះ មានតែសំពត់មួយនិងផ្លែស្វាយពីរបីប៉ុណ្ណោះ ។ ឃើញដូច្នោះហើយទើបគាត់ដឹងថា ពិតជាច្រឡំគ្នា ក្នុងពេលដែលគាត់ត្រលប់ពីច្បាំង ព្រោះខណៈនោះគាត់បានទៅស្នាក់នៅឯអង្គរមួយយប់ដែរ ។ ឯផ្លែស្វាយគឺបានមកពីអង្គរនោះហើយ ។

ប្រពន្ធឃើញដូច្នោះ ក៏យកផ្លែស្វាយទៅកប់ដាំតាមជាយរបង ។ មិនយូរប៉ុន្មានស្វាយក៏ដុះ មានផ្កាផ្លែជាហូរហែរហូតមក ។ ស្វាយនោះ អ្នកស្រុកនាំគ្នាហៅថា ស្វាយអង្គរ ព្រោះបានពូជមកពីអង្គរ ។ ក្រោយមក ពាក្យនេះហៅកាត់ត្រឹមតែ "អង្គ" ទៅវិញ ។

លុះបុរសសិរិទ្ធ ព្រមទាំងភរិយាធ្វើមរណកាលទៅ នៅសល់កូនចៅ តែពួកគេមានប្តីប្រពន្ធហើយបែកខ្ញែកគ្នាអស់ ទើបទីនោះគ្មានមនុស្សនៅ ។ អ្នកស្រុកបាននាំគ្នាកសាងវត្តមួយដាក់នាមថា " វត្តស្វាយអង្គ" ដោយមានលោកគ្រូចៅអធិការគ្រប់គ្រងនិងមានភិក្ខុសាមណេរបួសរៀនសូត្រជាច្រើន ។

កន្លងមកយូរឆ្នាំ ដើមស្វាយនោះ មានសត្វស្លាបទំនៅច្រើនពេកនាំឱ្យពិបាកសម្អាត ។ម្យ៉ាងទៀត ដោយខ្វះគ្រឿងសេនាសនៈផង ទើបលោកគ្រូចៅអធិការឱ្យភិក្ខុ សាមណេរកាប់រំលំដើមស្វាយនោះ ដើម្បីយកមកប្រើប្រាស់ ។ ដោយឫទ្ធិដើមស្វាយធំនោះ ភិក្ខុ សាមណេរកាប់មួយថ្ងៃបានតែពាក់កណ្តាលដើមប៉ុណ្ណោះ ។

លុះព្រឹកឡើង ស្រាប់តែស្នាមកាប់ទាំងប៉ុន្មានរលុបបាត់អស់ បែរជាដុះសំបកគ្របជិតដូចដើមវិញ ។ ថ្ងៃមួយ លោកគ្រូចៅអធិការបានឱ្យភិក្ខុសាមណេរយ៉ាងច្រើន រកពូថៅ ដឹងគ្រប់ដៃ ហើយឱ្យកាប់រំលំដើមស្វាយធំនោះ ក្នុងមួយថ្ងៃឱ្យរលំតែម្ដង ។ ទីបំផុតដើមស្វាយក៏រលំ ប៉ុន្តែស្លឹកវាមិនស្វិតស្រពោនទេ បែរជាដុះមែកបែកខ្នែកចេញជាផ្កាផ្លែដូចធម្មតា ។

នៅពេលយប់ គេឮសូរស័ព្ទភ្លេងពិណពាទ្យប្រគុំយ៉ាងលន្លង់លន្លោច ធ្វើឱ្យអ្នកស្រុកស្ងើចអស្ចារ្យ ។ មិនយូរប៉ុន្មាន លោកគ្រូចៅអធិការមានជំងឺជាទម្ងន់ រហូតដល់ឆ្កួតវង្វេង ។ ឯភិក្ខុសាមណេរឃើញដូច្នោះក៏នាំគ្នារត់ចោលអស់ ។ ចំណែកឧបាសក ឧបាសិកាបាននាំគ្នាទៅកសាងវត្តថ្មីទៀត នៅចម្ងាយមួយគីឡូម៉ែត្រពីវត្តស្វាយអង្គចាស់នេះ ។ សព្វថ្ងៃ គេឱ្យឈ្មោះថាវត្តស្វាយផ្អែមវិញ ។ ឯវត្តចាស់សព្វថ្ងៃ មានដើមស្វាយធំៗ ក្រោយមកមានដើមឈើទាលនិងកូនឈើឯទៀតដុះស៊ុបទ្រុបជាច្រើន ។ [...]

(ដកស្រង់ ពីរឿងព្រេងខ្មែរទាក់ទងនឹងប្រាសាទ ម.ត្រាណេ ក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ គ.ស.១៩៩៤)

សំណួរ

១. តើបុរសសរិទ្ធ មានស្រុកកំណើតនៅឯណា ? គាត់មានលក្ខណៈដូចម្ដេច ?

២. ហេតុអ្វីបានជាបុរសសរិទ្ធ ស្ម័គ្រចិត្តចូលបម្រើកងទ័ព ?

៣. ហេតុអ្វីបានជាដើមស្វាយ ដែលប្រពន្ធបុរសសរិទ្ធដាំមានឈ្មោះ "ស្វាយអង្គ" ?

៤. ចូរបង្ហាញប្រវត្តិនៃពាក្យ "ស្វាយអង្គ" ។

៥. តើអត្ថបទនេះមានប្រើចំណុចរាយឬទេ ? ចូរបង្ហាញ ។

៦. ហេតុអ្វីបានជាគេចាត់ទុករឿងនេះជាព្រេងកថា ?

តម្លៃអប់រំនៅក្នុងរឿង

ក្នុងខ្លឹមសារនៃរឿងនីមួយៗ អ្នកនិពន្ធតែងតែបង្កប់តម្លៃអប់រំ ។ អ្នកនិពន្ធម្នាក់ៗមានសិល្បវិធីអប់រំប្លែកៗគ្នា ។ ចូរអានរឿងខាងក្រោមនេះ ។

រឿង ស្វាន់ ទីទុយ និងអណ្តើក

មានស្វាន់មួយ ទីទុយមួយ អណ្តើកមួយ យកគ្នាជាសម្លាញ់ តែងពឹងពាក់គ្នាទៅវិញទៅមក ។ ថ្ងៃមួយ ស្វាន់ចេញទៅរកស៊ីក៏ជាប់អន្ទាក់ព្រានព្រៃ ។ ទីទុយនិងអណ្តើកបាត់ស្វាន់យូរពេក នាំគ្នាដើររក ។ លុះដល់ជាយព្រៃ ក៏ស្រាប់តែឃើញស្វាន់ជាប់អន្ទាក់ ទើបស្ទុះចូលទៅសួរ ៖

- សម្លាញ់ ! ហេតុអ្វីបានជាអ្នកដើររកស៊ីមិនមើលអន្តរាយមកឱ្យជាប់អន្ទាក់គេនេះ?

ស្វាន់ឆ្លើយ ៖

- ឱ! សម្លាញ់អើយ អញនេះបានជាខុសហើយ ។ ចូរសម្លាញ់គិតកែខៃយ៉ាងណាឱ្យអញផងចុះ ។

ទីទុយនិងអណ្តើកស្ម័គ្រទទួលជួយដោះទុក្ខមិត្ត ។ ទីទុយហើរទៅពាំនាំទឹកមកស្រោចខ្សែអន្ទាក់ឱ្យទន់ ឯអណ្តើកប្រឹងខាំខ្សែអន្ទាក់នោះ ។ ទីទុយនិងអណ្តើកព្យាយាមខាំកាត់អន្ទាក់តាំងពីព្រលប់ ដរាបដល់វេលាទៀបភ្លឺបានតែពីរធ្លុង នៅសល់មួយធ្លុង ក៏ជួនពេលព្រានព្រៃមកមើលអន្ទាក់ ទើបទីទុយនិងអណ្តើកតឿនស្វាន់៖ “ សម្លាញ់អើយ! ពេលនេះម្ចាស់អន្ទាក់មកជិតដល់ហើយ យើងជួយកាត់បានតែពីរធ្លុង នៅសល់មួយធ្លុង ចូរសម្លាញ់ខំបោលកន្ត្រាក់ដោយខ្លួនឯងឱ្យដាច់ផងចុះ” ។

ខណៈសត្វទាំងបីកំពុងនិយាយគ្នា នាយព្រានក៏មកដល់ ។ ទីទុយនិងអណ្តើកក៏ចេញចាកពីទីនោះ ចូលទៅពួនក្នុងព្រៃចាំមើលដំណើរស្វាន់ ។ ឯស្វាន់សោត កាលបើនាយព្រានមកដល់ជិតខ្លួន ក៏ស្ទុះកន្ត្រាក់ផ្តាច់អន្ទាក់នោះបាន ហើយបោលចូលព្រៃទៅហោង ។[...]

(ដកស្រង់ និងសម្រួលពីសៀវភៅគតិលោកភាគ៥)

យើងឃើញថា ក្នុងរឿងនេះ ទីទុយនិងអណ្តើកមិនព្រងើយកន្តើយឡើយ នៅពេលដែលស្មាន់ទៅជាប់អន្ទាក់ ។ គេទាំងពីរនាក់រកមធ្យោបាយគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីជួយសង្គ្រោះអាយុជីវិតមិត្តរបស់គេ រហូតរួចផុតពីមហន្តរាយ ។

ខ្លឹមសារនៃរឿងនេះ បានអប់រំឱ្យមិត្តភក្តិចេះស្រឡាញ់គ្នារួមសាមគ្គីគ្នា ជួយយកអាសាគ្នានៅពេលមានអាសន្ន ។

តម្លៃអប់រំជាគំនិតខ្ទង់ទ្រៀនប្រដៅរបស់អ្នកនិពន្ធ តាមរយៈស្នាដៃរបស់ខ្លួន ។ អ្នកនិពន្ធមានវិធីអប់រំប្លែកៗដូចជា បង្ហាញអំពើល្អឱ្យអ្នកអាន អ្នកសិក្សាយកតម្រាប់តាម ឬយកជាបទពិសោធ ឬបង្ហាញអំពើអាក្រក់ឱ្យអ្នកអាន អ្នកសិក្សាស្អប់ខ្ពើម ចៀសវាងលះបង់ ។

លំហាត់

- ចូរប្រាប់តម្លៃអប់រំរបស់រឿងនីមួយៗខាងក្រោម ៖

១. រឿង ចង្កឹះមួយបាច់

យូរលង់ណាស់មកហើយ មានគ្រួសារមួយមានតែឪពុកចាស់ជរានិងកូនប្រុសបួននាក់ ។ បន្ទុកក្នុងការចិញ្ចឹមគ្រួសារ បានធ្លាក់ទៅលើឪពុកទាំងស្រុង ។ ខ្លួនកាន់តែចាស់ កម្លាំងទ្រុឌទ្រោម ។ ណាមួយបញ្ហាជីវភាពលំបាក ណាមួយកូនទាំងបួននាក់មិនសូវចេះស្រឡាញ់គ្នា តែងតែឈ្លោះប្រកែកគ្នាស្ទើររាល់ថ្ងៃ ។ មិនយូរប៉ុន្មាន ឪពុកក៏ធ្លាក់ខ្លួនឈឺជាទម្ងន់ ។ ថ្ងៃមួយឪពុកបានហៅកូនទាំងអស់មកជិតគាត់ រួចគាត់ហុចចង្កឹះទៅឱ្យកូនម្នាក់មួយៗ ។ គាត់បង្គាប់ឱ្យកូនទាំងបួនកាច់ចង្កឹះនោះ ចង្កឹះក៏បាក់យ៉ាងងាយ ។ បន្ទាប់មក គាត់ហុចចង្កឹះមួយបាច់ទៅឱ្យកូនគាត់កាច់ម្តងម្នាក់ តែកូនៗកាច់មិនបាក់ឡើយ ។ ឃើញដូចនេះ ឪពុកនិយាយថា “ កូនមើល! ចង្កឹះមួយគេអាចកាច់បាក់យ៉ាងងាយ តែចង្កឹះច្រើនរួមគ្នា គេមិនអាចកាច់បាក់ទេ” ។

ក្រោយមក ឪពុកក៏លាចាកលោកទៅ ។ កូនទាំងបួននាក់យំសោកស្ដាយឪពុក ហើយមានវិប្បដិសារីយ៉ាងខ្លាំងចំពោះកំហុសរបស់ខ្លួន ។ ចាប់ពីពេលនោះមក ពួកគេឈប់ឈ្លោះប្រកែកគ្នា ហើយស្រឡាញ់គ្នា មើលថែរក្សាគ្នា រួមកម្លាំងគ្នាកសាងជីវភាពសមតាមបំណងរបស់ឪពុក ។

(ដកស្រង់និងសម្រួលពីសៀវភៅរឿងនិទានក្រសួងអប់រំ ១៩៨២)

២. រឿង ខ្លានិងភេពីរ

មានថ្ងៃមួយ ភេពីរចាប់បានត្រីមួយពីក្នុងបឹង ។ វាចែកគ្នាមិនដាច់ស្រេចសោះ ។ ភេទាំងពីរសុទ្ធតែចង់បានចំណែកខាងក្បាលដូចគ្នា ព្រោះគេយល់ថា ខាងក្បាលមានសាច់ច្រើន ។ ពេលនោះ ខ្លាមួយដើរមកដល់ ហើយសួរពីដំណើរដែលភេទាំងពីរឈ្លោះគ្នា ។ ពេលស្ដាប់ភេទាំងពីររៀបរាប់រឿងរ៉ាវនៃជម្លោះរួចហើយ ខ្លាធានាខ្លួនជាអ្នកចែកត្រី ។ ខ្លាកាត់ត្រីជាបីចំណែក គឺក្បាល ខ្លួន និងកន្ទុយ ។ កំណាត់ខាងខ្លួនមានសាច់យ៉ាងច្រើន ។ ខ្លាហុចក្បាលទៅឱ្យភេទីមួយ ហុចកន្ទុយត្រីទៅឱ្យភេទីពីរ ហើយស្រដី ៖ “ អ្នកខាងនេះបានខាងក្បាល ហើយអ្នកខាងនោះបានកន្ទុយ ចំណែកខ្ញុំយកកំណាត់ខ្លួននេះហើយ ” ។ ពោលរួច ខ្លាកាន់ចំណែកខ្លួនដើរចេញទៅបាត់ ។ ភេទាំងពីរនឹកស្ដាយក្រោយគ្រប់គ្នា ។

(ដកស្រង់ និងសម្រួលពីសៀវភៅអក្សរសិល្ប៍ថ្នាក់ទី៥ ក្រសួងអប់រំ ១៩៨៨)

៣. បឹងទន្លេសាបជាតំបន់ដីសើមមួយយ៉ាងសំខាន់

ដីប្រហែល៧០% នៃតំបន់នេះជាព្រៃលិចទឹកមានរុក្ខជាតិដុះច្រើនប្រភេទ ។ ស្ថានប្រព័ន្ធនេះជាសំបុកនិងជម្រកយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់បក្សាបក្សីទឹក និងត្រីគ្រប់ប្រភេទ ។ ម្យ៉ាងទៀតដោយស្ថានប្រព័ន្ធនេះសម្បូរព្រៃលិចទឹក ទើបធ្វើឱ្យតំបន់នេះអាចចៀសផុតពីព្យុះនានា ព្រមទាំងអាចទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះដី ។ ព្រៃលិចទឹកនៃបឹងទន្លេសាបមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់កំណើតជីវចម្រុះ ដូចជាត្រី បក្សីទឹក និងផ្ដល់ឈើសម្រាប់ជាប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាង ។

(ដកស្រង់ និងសម្រួលពីឯកសារណែនាំគ្រូបង្រៀន ស្ដីពីការអប់រំបរិស្ថានបឹងទន្លេសាបឆ្នាំ២០០៦)

ល្បះបញ្ជាក់

ល្បះមាន៤បែបគឺ ល្បះបញ្ជាក់ ល្បះសំណួរ ល្បះបញ្ជា និងល្បះឧទាន ។

ដូចម្ដេចដែលហៅថា ល្បះបញ្ជាក់?

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម៖
  - សាននិងសំ ជាបងប្អូនបង្កើតនឹងគ្នា ។
  - ម្សិលមិញ មិត្តរួមថ្នាក់ទាំងអស់បានទៅសួរសុខទុក្ខបុប្ផាដែលកំពុងសម្រាកព្យាបាលជំងឺនៅឯមន្ទីរពេទ្យ ។
  - ការស្រាវជ្រាវរបស់លោកសឺដេសបានបញ្ជាក់ថា ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ កសាងឡើងក្នុងរជ្ជកាលព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧ ។
  - អាទិត្យក្រោយនេះ វត្តយើងនឹងប្រារព្ធធ្វើបុណ្យផ្កាសាមគ្គីមួយ ។

ល្បះបញ្ជាក់ គឺល្បះប្រាប់ព័ត៌មាន ឬព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងៗ ។ ល្បះបញ្ជាក់ បញ្ចប់ដោយសញ្ញាខណ្ឌ " ។ "

លំហាត់

ក. តើល្បះណាខ្លះជាល្បះបញ្ជាក់ ?

១. កុំលេងភ្លើងផ្ដេសផ្ដាសកូន ប្រយ័ត្នឆេះព្រៃ !

២. ដោយសារប្រឡាយនេះ ឆ្នាំក្រោយឃុំយើងនឹងមានទឹកធ្វើស្រែបរិបូណ៌ ។

៣. ហេតុអ្វីបានជាមីងមិនយកកូនទៅចាក់ថ្នាំ ?

៤. យុវជនជាសសរទ្រូងនៃប្រទេសជាតិ ។

៥. ស្អែកនេះ យើងនឹងធ្វើសំណួរសរសេរ ។

ខ. ចូរតែងល្បះបញ្ជាក់ឱ្យបាន៥ល្បះ ។

យើងត្រូវគោរពទង់ជាតិ

ទង់ជាតិខ្មែរជានិមិត្តរូបនៃព្រលឹងនិងដួងវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់ប្រជាជនខ្មែរយើងគ្រប់ជំនាន់ ។

ទង់ជាតិខ្មែរមានរាងបួនជ្រុងទ្រវែង ។ ផ្នែកសងខាងមានពណ៌ខៀវជាំ ជានិមិត្តរូបទឹកដីដ៏ធំទូលាយ និងសម្បូរស្តុកស្តម្ភទៅដោយសម្បត្តិធម្មជាតិ និងសម្បត្តិវប្បធម៌ ។ ឯផ្នែកកណ្តាលមានពណ៌ក្រហមឈាម ជានិមិត្តរូបនៃសេចក្តីអង់អាចក្លាហានរបស់ជាតិខ្មែរក្នុងកិច្ចការពារនិងកសាងមាតុភូមិ ។ នៅចំកណ្តាលផ្ទៃពណ៌ក្រហម មានរូបប្រាសាទកំពូលត្រីសូល៍ពណ៌សដែលមានក្បាច់រចនាល្អវិចិត្រ ជានិមិត្តរូបនៃសម្បត្តិវប្បធម៌ កេតនភណ្ឌជាតិ និងសេចក្តីរុងរឿងល្បីល្បាញរបស់ជាតិខ្មែរ តាំងពីបុរាណកាលមកម្ល៉េះ ។

ទង់ជាតិជាបណ្ដុំដួងវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់បុព្វបុរសខ្មែរគ្រប់ជំនាន់ ដែលបានធ្វើពលិកម្មគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីបម្រើបុព្វហេតុប្រទេសជាតិ ។

យើងម្នាក់ៗជាខេមរបុត្រ មិនត្រូវមើលស្រាលព្រលឹងរបស់ជាតិខ្លួនទេ ។ ប្រសិនបើយើងមើលស្រាលទង់ជាតិ មិនបានគោរពតំនាប់ជាបុព្វហេតុធ្វើឱ្យបរទេសមើលងាយជាតិខ្មែរយើង ។

ដូចនេះ យើងកូនខ្មែរត្រូវតែគោរពទង់ជាតិ ដែលជាព្រលឹងរបស់ជាតិ ហើយបញ្ចេញថាមពលហ៊ានលះបង់គ្រប់បែបយ៉ាង រួមសាមគ្គីគ្នាដើម្បីការពារទង់ជាតិ និងទឹកដីដ៏ប្រសើររបស់យើង ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីសរសេរតាមសូត្រខ្មែរ ជាំ វណ្ណា)

សំណួរ

១. តើទង់ជាតិខ្មែរយើងមានសណ្ឋានដូចម្ដេច ?
២. តើអ្នកឃើញរូបអ្វីនៅចំកណ្ដាលផ្ទៃពណ៌ក្រហមរបស់ទង់ជាតិខ្មែរ ? តើរូបនោះតំណាងឱ្យអ្វីខ្លះ ?
៣. ហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវគោរពទង់ជាតិ ?
៤. តើអ្នកបានគោរពទង់ជាតិរាល់ថ្ងៃឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?
៥. ចូរស្រង់ល្បះបញ្ជាក់ក្នុងអត្ថបទឱ្យបាន ២ ល្បះ ។

រឿង បងប្អូនពីរនាក់

- ចូរអ្នកស្តាប់អត្ថបទ ដែលគ្រូរបស់អ្នកអាន រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ៖

សំណួរ

១. តើបងប្អូនប្រុសទាំងពីរនាក់នោះរស់នៅសភាពដូចម្តេច ?

២. តើនរណាទទួលភារកិច្ចទៅការពារជាតិ ?

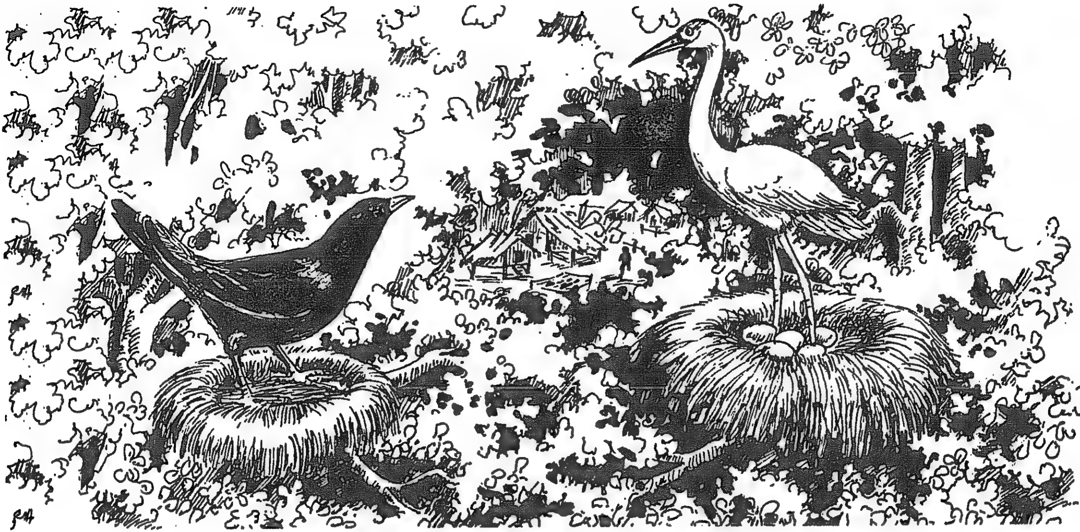
៣. នៅពេលឃើញបងមានគ្រោះអាសន្ន តើបុរសប្អូនធ្វើដូចម្តេចខ្លះ ?

៤. តើទង្វើរបស់បុរសទាំងពីរបង្ហាញស្មារតីស្រឡាញ់អ្វីខ្លះ ?

៥. បើអ្នកស្ថិតក្នុងស្ថានភាពនោះ តើអ្នកហ៊ានធ្វើដូចបុរសប្អូនឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?

រឿង ក្អុកនិងក្អែក

មានតំណាលថា ក្អែកនិងក្អុកបានធ្វើសម្បុកពងនៅជិតគ្នា លើដើមស្រឡៅដ៏ខ្ពស់មួយ មិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីភូមិអ្នកស្រុក ។ រាល់ថ្ងៃ សត្វទាំងពីរតែងចេញរកចំណីទីទៃពីគ្នា ។ ក្អុកតែងហើរទៅឆ្ងាយៗរកទីកបឹងបួ ស្ទឹង ព្រែក ដើម្បីរកចំណីជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ចំណែកឯក្អែក វាមិនហើរទៅណាឆ្ងាយពីភូមិអ្នកស្រុកទេ វាតែងចាំមើលឱ្យតែមនុស្សណាហាលសាច់ ឬឃើញពងមាន់ ពងទា និងអ្វីៗផ្សេងទៀតដែលអ្នកស្រុកទុកប្រហែស វាបោះពួយទៅឆក់យកបានជាចំណីមកចម្អែតក្រពះ ។

ពេលមួយ ក្រោយពេលត្រឡប់មកពីរកចំណី សត្វទាំងពីរសាកសួរគ្នាអំពីរបរចិញ្ចឹមជីវិតរាល់ថ្ងៃ ។ គេទាំងពីរក៏បាននិយាយប្រាប់គ្នាពីរបររៀងៗខ្លួន ។ ក្រោយពេលបានដឹងពីរបររបស់ក្អែក ក្អុកនិយាយទៅកាន់ក្អែក ៖ " បងក្អែក! ល្មមឈប់ទៅរកចំណីឯភូមិអ្នកស្រុកទៀតទៅ ការលួចឆក់គេមិនមែនជារបរល្អសម្រាប់ជីវិតទេ ខ្លាចក្រែងថ្ងៃណាមួយជួបគ្រោះថ្នាក់ ។ គួរណាស់តែបងស្វែងរកចំណីតាមសម្មាអាជីវោ ទើបជាការប្រសើរ" ។ ឮសម្ដីក្អុកដាស់តឿនដូចនេះ ក្អែកខឹងណាស់ រួចពោលទាំងកំហឹងថា៖ "នែបងក្អុក! ការរកចំណី ឬប្រកបមុខរបរបែបណានោះ វាជារឿងរបស់យើងម្នាក់ៗទេ មិនទាក់ទងនឹងការរកចំណីរបស់បងទេ!ខ្ញុំ

មិនទៅដណ្ដើមចំណីរបស់បងឯណា"? កុកតបៈ " ការនិយាយបែបនេះមិនមែនមានន័យថា ខ្ញុំខ្លាចបងក្អែកឯងដណ្ដើមចំណី ឬមុខរបររបស់ខ្ញុំនោះទេ ។ ខ្ញុំនិយាយបែបនេះ ក្នុងនាមជាអ្នកជិតខាងគ្នា រាប់អានគ្នា ខ្ញុំខ្លាចក្រែងបងមានគ្រោះថ្នាក់ " ។ ក្អែកឮកុកនិយាយបែបនេះ ក៏តបទៅវិញទាំងកំហឹងថា យើងនៅជិតគ្នា ជាអ្នកភូមិផងរបងជាមួយគ្នាមែន តែការរកស៊ីវាជារឿងផ្សេងគ្នា បងកុំបាច់ចេះដឹង... ។

កុកឈប់មាត់ ហើយសត្វទាំងពីរក៏សម្ងំដេករៀងៗខ្លួនទៅ ។ ក្រោយមក ក្អែកនៅតែប្រកបរបរដូចមុនដដែល ។ រសៀលថ្ងៃមួយ ក្អែកហើរទៅឃើញបុរសម្នាក់កំពុងហាលសាច់លើពំនូកចម្បើងក្បែរផ្ទះ ។ បុរសនោះមិនទាន់ទាំងដើរចេញទៅណាឆ្ងាយផង ក្អែកក៏ហើរក្រឡឹងធ្វើឱ្យបុរសនោះដឹងពីបំណងរបស់ក្អែក ព្រោះខ្លួនបាត់សាច់ហាលស្ទើរតែរាល់ថ្ងៃ ។ បុរសនោះកាន់ដំបងពួនចាំគប់ក្អែក ។ ក្អែកល្ងង់ខ្លៅក៏ចុះទំចឹកសាច់ពាំ ហៀបតែទទះស្លាបហើរ ក៏ត្រូវនឹងដំបងរបស់បុរសបាក់ជើងម្ខាងនាពេលនោះទៅ ។ ក្អែកខំប្រឹងហើរយ៉ាងត្រដាបត្រដួសគេចពីការប្រហាររបស់បុរសទាំងឈឺចាប់ សំដៅទៅលំនៅរបស់ខ្លួន ។

ពេលល្ងាច កុកត្រឡប់មកពីរកចំណីវិញ ឃើញក្អែកត្រូវរបួសដេកថ្ងូរក្នុងសម្បុក ។ កុកក៏សួរក្អែកពីមូលហេតុ ដែលបណ្ដាលឱ្យមានរឿងហេតុកើតឡើង ។ ក្អែកក៏រ៉ាយរ៉ាប់ដំណើររឿងប្រាប់កុក ។ កុកនិយាយ ៖ " នេះមកពីបងមិនស្ដាប់ខ្ញុំ! បើបងស្ដាប់ខ្ញុំ មិនមានរឿងបែបនេះឡើយ " ។ ក្អែករស់នៅយ៉ាងត្រដាបត្រដួស ទម្រាំដល់ពេលជើងរបស់ខ្លួនជាសះស្បើយវិញ ។

សំណួរ

១. តើកុកនិងក្អែកមានមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតដូចម្ដេច ?
២. តើកុកដាស់តឿនក្អែកដូចម្ដេចខ្លះ ?
៣. តើក្អែកឆ្លើយតបទៅកុកវិញដូចម្ដេចខ្លះ ?
៤. តើរឿងនេះអប់រំដូចម្ដេចខ្លះ ?
៥. ចូរបង្ហាញទីកន្លែងប្រើចំណុចរាយក្នុងអត្ថបទ ដោយប្រាប់ន័យរបស់វាផង ។
៦. ប្រសិនបើអ្នកវិញ ក្រោយឮសម្ដីរបស់កុក តើអ្នកធ្វើដូចក្អែកដែរឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?

ការណែនាំនិងផ្ដល់ព័ត៌មានអំពីខ្លួនឯង

ថ្ងៃនេះជាថ្ងៃទីមួយនៃឆ្នាំសិក្សាថ្មី ។ អ្នកគ្រូបានហៅសិស្សម្នាក់ម្ដងៗធ្វើការណែនាំខ្លួនឱ្យមិត្តរួមថ្នាក់បានស្គាល់ ។ ចូរពិនិត្យការណែនាំខ្លួនរបស់ដារិន ខាងក្រោមនេះ ៖

ជម្រាបសួរអ្នកគ្រូ ...! សួស្ដីមិត្តទាំងអស់គ្នា! ខ្ញុំឈ្មោះ ដារិន ជាសិស្សមកពីសាលាបឋមសិក្សាសុភមង្គល ។ សព្វថ្ងៃខ្ញុំរស់នៅភូមិប៉ប្រកខាងជើង សង្កាត់កាកាប ខណ្ឌដង្កោ រាជធានីភ្នំពេញ ។ ឪពុកខ្ញុំជាគ្រូបង្រៀន ម្ដាយខ្ញុំជាមេផ្ទះ ។ ខ្ញុំមានបងប្អូនបីនាក់ ខ្ញុំជាកូនទីពីរ ។ កាលនៅថ្នាក់ទី៦ ខ្ញុំជាសិស្សពូកែម្នាក់ដែរ ពិសេសមុខវិជ្ជាភាសាខ្មែរ ។ ខ្ញុំសុំបញ្ចប់តែត្រឹមនេះ សូមអរគុណអ្នកគ្រូ... ។

សំណួរ

១. តើដារិនជាសិស្សមកពីសាលាណា ?

២. តើសព្វថ្ងៃ គេរស់នៅឯណា ?

៣. តើឪពុកម្ដាយរបស់គេប្រកបរបរអ្វី ?

៤. តើដារិនមានបងប្អូនប៉ុន្មាននាក់ ? គេជាកូនទីប៉ុន្មាន ?

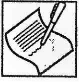
៥. ក្នុងការណែនាំខ្លួន ដារិនបង្ហាញចំណុចសំខាន់ៗអ្វីខ្លះ ?

លំហាត់

• ចូរអ្នកណែនាំខ្លួនអ្នកឱ្យមិត្តភក្ដិរបស់អ្នកបានស្គាល់ តាមលំនាំនៃការណែនាំរបស់ដារិនខាងលើ ។

នៅពេលបង្ហាញនិងណែនាំខ្លួន អ្នកគប្បី ៖

- បង្ហាញឥរិយាបថឱ្យបានសមរម្យ
- លើកដៃជម្រាបសួរគ្រូជាមុននិងជម្រាបសួរមិត្តរួមថ្នាក់
- ប្រើសម្ដីច្បាស់លាស់សមរម្យទន់ភ្លន់
- បង្ហាញព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួនឱ្យបានច្បាស់លាស់ ។

សំណេរអត្ថបទព័ត៌មាន ពណ៌នាព្រឹត្តិការណ៍

សំណេរនេះតម្រូវឱ្យអ្នកសរសេររៀបរាប់ឡើងវិញពីព្រឹត្តិការណ៍ រឿងហេតុ ឬហេតុការណ៍ ដែលកើតឡើងក្នុងរឿងដែលបានអានរួច ឬព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានជួបជាក់ស្តែង ឱ្យទៅជាអត្ថបទផ្តល់ព័ត៌មានមួយ ដោយធ្វើយ៉ាងណាឱ្យអ្នកអានបានដឹងនិងយល់ហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងនោះបានត្រឹមត្រូវនិងច្បាស់លាស់ ។

- ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម៖

សេនាមឿងហ៊ានបូជាជីវិត ដើម្បីទៅកេណ្ឌទ័ពខ្មោចមកជួយធ្វើសង្គ្រាម

ដំណើររឿងអ្នកតាឃ្លាំងមឿងក្នុងសៀវភៅប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៥ បានបញ្ជាក់ថា នៅពេលដែលទ័ពព្រះចៅសៀមដេញតាមជ័យអស្តារ្យ ហើយជ័យអស្តារ្យមានទ័ពតិច និងអាវុធយុទ្ធភណ្ឌមិនសូវសម្បូរផងនោះ ក៏មានសេនាម្នាក់ឈ្មោះមឿងបានផ្តល់យោបល់ថា ខ្លួនហ៊ានតតាំងនឹងទ័ពសៀម ដោយប្រើឧបាយដ៏ចម្លែកមួយ គឺហ៊ានប្តូរជីវិត ដើម្បីទៅកេណ្ឌទ័ពខ្មោចមកជួយច្បាំងតតាំងនឹងទ័ពសៀម ។ សេនាមឿងបានបង្គាប់ឱ្យគេជីករណ្តៅរួចដោតចម្រូងនៅបាតរណ្តៅនោះ ។ លោកលោតចុះទៅក្នុងរណ្តៅ ប្រពន្ធនិងកូនពីរនាក់ទៀតក៏លោតទៅតាមដែរ ។

លុះគម្រប់ប្រាំពីរថ្ងៃ នៅថ្ងៃពេញបូណ៌មី គេឮសូរសន្ធឹកកក្រើកមេឃកក្រើកដី ។ ទ័ពខ្មោចបានដង្ហែជ័យអស្តារ្យលើកទ័ពទៅឡោមព័ទ្ធបន្ទាយទ័ពសត្រូវ ។ ឯទ័ពសៀម កាលបើឮសូរសន្ធឹកកក្រើកចម្លែក ក៏ភ័យស្លន់ស្លោរត់នាំគ្នារត់ប្រាសអាយុ ចោលអាវុធនិងស្បៀង វិលត្រឡប់ទៅស្រុកសៀមវិញអស់ ។

សំណួរ

១. តើអត្ថបទនេះនិយាយពីអ្វី ?

២. តើហេតុការណ៍នេះដកស្រង់ពីរឿងណា ?

៣. តើហេតុអ្វីបានជាសេនាមឿងប្រើឧបាយដ៏ចម្លែកនេះ ?

៤. តើការលះបង់ជីវិតរបស់ក្រុមគ្រួសារសេនាមឿង ពិតជាទៅកេណ្ឌទ័ពខ្មោចមែន ឬយ៉ាងណា? ចូរបញ្ជាក់ ។

៥. តើឧបាយកលរបស់សេនាមឿងទទួលបានលទ្ធផលបែបណា ?

លំហាត់

១. ចូរអ្នកសរសេរអត្ថបទព័ត៌មាន ដែលពណ៌នាហេតុការណ៍មួយគឺ "អណ្តើក និងទីទុយជួយសង្គ្រោះស្មាន់ជាសម្លាញ់" ដែលដកស្រង់ចេញពីរឿង ស្មាន់ ទីទុយ អណ្តើក ។

២. ចូរអ្នកសរសេរអត្ថបទព័ត៌មាន ដែលពណ៌នាព្រឹត្តិការណ៍ ឬហេតុការណ៍ណាមួយដែលអ្នកបានដឹង ឬជួបប្រទះជាក់ស្តែង ។

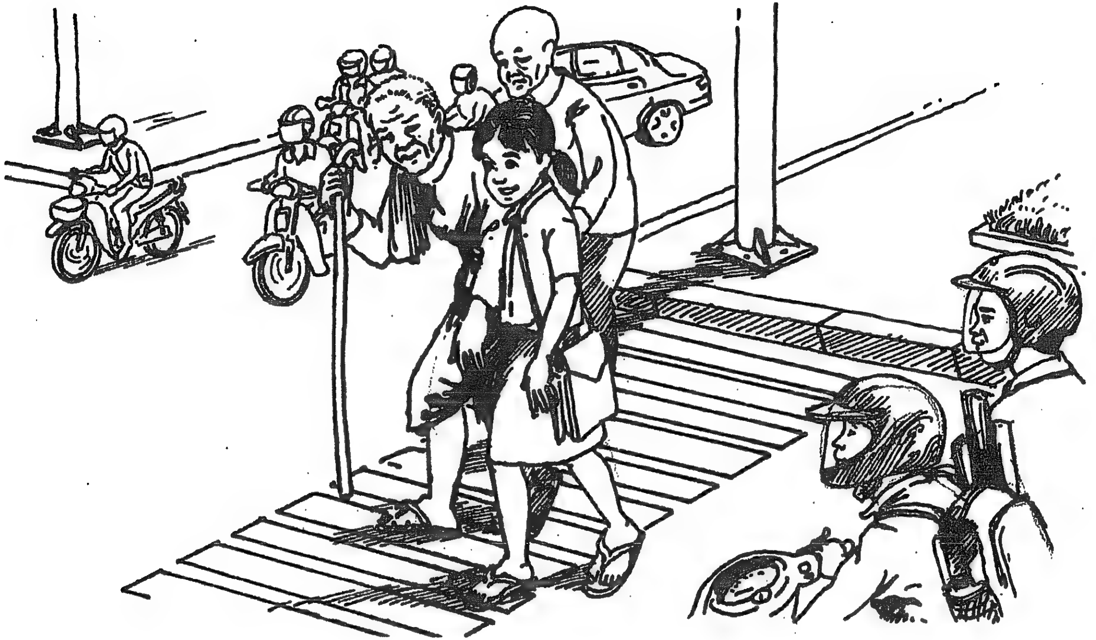
សម្គាល់

សំណេររបស់អ្នកត្រូវធ្វើតាមលំនាំខាងលើ និងអនុវត្តតាមការណែនាំខាងក្រោម ៖

- ដាក់ចំណងជើង (ប្រធានបទ) របស់ហេតុការណ៍ ឬព្រឹត្តិការណ៍
- ប្រាប់ប្រភពនៃហេតុការណ៍ ឬព្រឹត្តិការណ៍
- ប្រាប់មូលហេតុ
- ប្រាប់ភាពសាំញ៉ាំនៃហេតុការណ៍ ឬព្រឹត្តិការណ៍
- ប្រាប់ដំណោះស្រាយ
- បញ្ជាក់លទ្ធផល
- បង្ហាញចំណាប់អារម្មណ៍ផ្ទាល់ខ្លួន ។

ការជួយគ្នាទៅវិញទៅមក

មនុស្សម្នាក់ៗមិនអាចរស់នៅឯកឯងបានទេ គឺត្រូវប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយមជ្ឈដ្ឋានជុំវិញ ជាពិសេសសហគមន៍ និងសង្គម ។ ការជួយគ្នាទៅវិញទៅមកកាន់តែបង្កើនសេចក្ដីស្រឡាញ់និងសាមគ្គីភាព ។ យើងគប្បីថែរក្សាស្មារតីចែករំលែក ក្នុងន័យជួយចែករំលែកបទពិសោធ និងផ្ដល់ផលប្រយោជន៍គ្នាទៅវិញទៅមក ។ ក្នុងមេរៀននេះអ្នកនឹងយល់ដឹងថែមទៀតពីសារៈសំខាន់នៃការជួយគ្នាដើម្បីផលប្រយោជន៍រួមមួយចំនួន ។

ជាពិសេស ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងសិក្សាបន្ថែមទៀតអំពី ៖

- លក្ខណៈសម្គាល់នៃទេវកថា
- តួអង្គឯកនិងតួអង្គរង
- ល្បះសំណួរ
- សញ្ញាសម្ព័ន្ធ “តង្កៀប ”
- ការសង្ខេបឡើងវិញ
- តម្លៃអប់រំនៃអត្ថបទ
- សំណេរអត្ថបទព័ត៌មាន ពណ៌នាព្រឹត្តិការណ៍ ។

ទេវកថា

ជាទូទៅ គេអាចបកស្រាយបញ្ហា ឬបាតុភូតណាមួយស្របទៅតាមកម្រិតយល់ដឹងរបស់គេប៉ុណ្ណោះ ។ កាលពីដើម មនុស្សសម័យបុរាណច្រើនយល់ថា អ្វីៗ ដែលបានកើតឡើងលើលោកនេះ សុទ្ធតែដោយសារវត្ថុសក្ដិសិទ្ធិ ទេវៈ អ្នកតាជាដើម ជាអ្នកបង្កើត ។

- ចូរអ្នកអានអត្ថបទដកស្រង់ក្នុងរឿងដើមកំណើតសត្វមូសខាងក្រោមនេះ ៖

[...] នាងបានទៅជួបនឹងអ្នកស្រុក ដែលត្រូវវេនទៅឱ្យមូសស៊ី ហើយនិយាយ ៖" បើអ្នករាល់គ្នាចង់គេចឱ្យរួចពីសេចក្ដីស្លាប់ ចូរអ្នកធ្វើតាមខ្ញុំ ។ អ្នកប្រាកដជាគេចរួចពីសេចក្ដីស្លាប់ពុំខាន ។ ដំបូង អ្នកទាំងអស់គ្នាទៅរកប្រមូលស្លឹកឈើងាប់ៗស្ងួតៗឱ្យបានច្រើនយកមកទីនេះ ។ ពេលណាសត្វមូសហើរមកជិត យើងត្រូវដុតភ្លើងឱ្យឆេះហុយផ្សែងទ្រលោមឡើង ។ បន្ទាប់មកពួកយើងនាំគ្នានៅក្នុងរង្វង់ភ្នក់ភ្លើងនោះ ។ ធ្វើដូច្នេះ សត្វមូសមិនហ៊ានហើរឆ្លងភ្លើង ផ្សែងមកស៊ីយើងទេ" ។

មនុស្សទាំងឡាយយល់បំណងនាង ហើយព្រមធ្វើតាមនាងទាំងអស់ ។ លុះវេលាយប់ពួកសត្វមូសក៏មកដល់តាមទម្លាប់ ដើម្បីស៊ីមនុស្ស ។ នៅពេលនោះ ពួកអ្នកស្រុកក៏ដុតភ្លើងឆេះសន្ធោសន្ធៅឡើង មិនឱ្យរលត់ តាមបង្គាប់បុត្រីសេដ្ឋី ។ សត្វមូសឃើញដូច្នោះ ពុំហ៊ានហើរឆ្លងកាត់ភ្លើងផ្សែងទៅខាំស៊ីមនុស្សឡើយ ។ វាក៏ប្រមូលគ្នីគ្នាមកកកកុញជំនុំគ្នា៖" បើយើងនៅតែមានខ្លួនធំដូចនេះតទៅទៀតនោះ យើងប្រាកដជាខាំមនុស្សលោកស៊ីពុំបាន ពីព្រោះកាលណាគេដុតភ្លើងឱ្យឆេះឡើងដូចនេះ យើងពុំអាចចូលទៅជិតគេបានឡើយ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ចូរយើងទៅទូលព្រះឥសូរ ដែលជាអ្នកបង្កើតយើងមក សូមឱ្យព្រះអង្គធ្វើខ្លួនយើងឱ្យទៅជាតូចៗវិញ ទើបស្រួលលបផ្អក់ខាំមនុស្សបាន កុំឱ្យមនុស្សលោកមើលយើងឃើញ បើធ្វើដូចនេះឃើញថាស្រួលជាង" ។ [...]

[...] នៅពេលនោះ ព្រះឥសូរក៏ធ្វើខ្លួនសត្វមូសឱ្យតូចៗដូចជាសត្វមូសសព្វថ្ងៃនេះ ។ កាលបើបានខ្លួនតូចដូចបំណងហើយ សត្វមូសក៏ថ្លែងអំណរគុណព្រះឥសូរ រួចលាព្រះអង្គ

ត្រឡប់មកស្ថានមនុស្សលោកវិញ ។ វាក៏ហើរត្រាច់ពីភូមិមួយទៅភូមិមួយ ស្វែងរកខាំមនុស្សលោក ។ ប៉ុន្តែ មនុស្សលោកចេះតែយកដៃទះវាស្លាប់ ឯខ្លះក៏នៅរស់តែបាក់ស្លាប បាក់ជើង ។ មនុស្សលោកក៏ធូរចិត្ត ហើយមានសេចក្ដីសប្បាយច្រើនលើសមុន ។

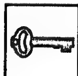
ពួកមូសក៏ប្រជុំគ្នាសាជាថ្មីទៀត ៖ " ឥឡូវមនុស្សលោកធ្វើបាបយើងខ្លាំងណាស់ គេទះគេវាយយើង ហើយគេនឹងសម្លាប់យើងអស់ជាមិនខាន ។ ហេតុដូច្នេះ យើងត្រូវនាំគ្នាទៅរកព្រះឥសូរម្ដងទៀត ដើម្បីសុំព្រះអង្គធ្វើមាត់យើងឱ្យស្រួចៗដូចម្ជុល ងាយស្រួលខាំមនុស្សលោកបានឆាប់រហ័ស កុំឱ្យមនុស្សលោកដឹងថាយើងខាំគេ " ។

កាលជំនុំបានមតិជាឯកច្ឆន្ទ សត្វមូសបបួលគ្នាហើរទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។ លុះទៅដល់ស្ថានសួគ៌ សត្វមូសក៏ទូលសុំព្រះឥសូរឱ្យធ្វើមាត់ខ្លួនឱ្យតូចៗ ដើម្បីស្រួលខាំមនុស្សលោក ។ ព្រះឥសូរក៏ទ្រង់ឆ្លើយតបមកវិញ ៖ " នែមូស! មាត់ដែលយើងបានធ្វើឱ្យអ្នកឯងនេះ វាស្រួចល្មមណាស់ទៅហើយ ប៉ុន្តែបើអ្នកឯងចង់ខាំមនុស្សលោកឱ្យបានរហ័ស ហើយមុតទៀតនោះ ចូរអ្នកឯងទៅរកព្រនង់មួយៗម្នាក់ ដើម្បីជួយសំពងពីលើថែមទៀត ប៉ុន្តែចូរអ្នកដឹងថា មនុស្សលោកគេមានព្រនង់នេះស្រេចហើយ ដូច្នេះចូរអ្នកត្រឡប់ទៅវិញចុះ" ។ [...]

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលចេញពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៤)

អត្ថបទដកស្រង់នេះ បានបង្ហាញដើមហេតុ ដែលនាំឱ្យកើតជាសត្វមូស ខ្លួនតូច ហើយតែងតែប្រើម្ជុលចាក់ទម្លុះស្បែកមនុស្ស ដើម្បីបឺតយកឈាមជាអាហារ ។

តើអ្វីទៅជា "ទេវកថា"?

ទេវកថា គឺជារឿងរ៉ាវស្ដីពីការយល់ដឹងដំបូងរបស់មនុស្ស ពីប្រភពកំណើតនៃអាទិទេព ទេវៈ អ្នកតា មនុស្ស សត្វ រុក្ខជាតិ បាតុភូតធម្មជាតិនិងប្រភពពិធីគោរពបូជាផ្សេងៗ ។

លំហាត់

• ចូរអ្នកអានអត្ថបទខាងក្រោមនេះ ហើយបញ្ជាក់ថា ណាមួយជាទេវកថា ណាមួយមិនមែនជាទេវកថា និងប្រាប់លក្ខណៈសម្គាល់ផង ។

ក. [...] តាបសជបទឹកសន្សើមនោះឱ្យកើតទៅជាកែវមនោរាហ៍ ប្រគល់ទៅឱ្យនាងមេខលាដោយបញ្ជាក់ ប្រាប់ ៖ " កែវនេះមានគុណភាពខ្លាំងពូកែណាស់ ។ បើអ្នកចង់បានអ្វីមួយគ្រាន់តែលើកកែវនេះគ្រវីឡើង នោះមួយរំពេចសេចក្ដីប្រាថ្នារបស់អ្នកនឹងបានសម្រេចភ្លាម ។ មួយទៀត ដោយអានុភាពនៃកែវនេះ អ្នកអាចហោះកាត់អាកាស កប់ពពកជ្រកអាចម៍ជន្លេន ឬទៅកាន់កន្លែងណាក៏បានទាំងអស់ " ។

នាងអារក្ខទេវីក៏ទទួលយកកែវនោះ ហើយលើកគ្រវីឡើង ស្រាប់តែហោះរឹងទៅលើមេឃតម្រង់ទៅមហាសាគរ ។

ចំណែកឯរាមាសូរ អាស្រ័យដោយការព្យាយាមដ៏យូរ ក៏រកបានទឹកសន្សើមដាក់ពេញកែវ ហើយយកទៅថ្វាយមហាឫសី ។ ពេលនោះតាបសពោល៖ " ចៅឯងយករបស់នេះមកយឺតយូរពេក ។ ឥឡូវតាបានប្រគល់រតនវត្ថុនោះទៅនាងមេខលាហើយ ។ ឯមន្តអាគមគាថារបស់តាអាចជបបានវត្ថុបែបនេះតែម្ដងគត់ " ។

កាលបើបានឮមហាតាបសថាដូច្នេះ រាមាសូរកើតសេចក្ដីទោមនស្សពន់ប្រមាណ ហើយក៏ស្រែកយំអណ្ដើតអណ្ដកយ៉ាងខ្លាំង ។

ដើម្បីលួងចិត្តបិសាច តាបសក៏ប្រាប់៖ " ចូរចៅកុំកើតទុក្ខខ្លាំងពេក ចាំតាឱ្យពូថៅមួយនេះ ។ អ្នកអាចយកទៅឈ្លោះដណ្ដើមយកកែវ ពីនាងអារក្ខទេវីមេខលាបាន ។ នាងមេខលានេះចូលចិត្តហោះហើរលេងនៅលើអាកាស ដើម្បីមុជទឹកភ្លៀង ។ នៅពេលដែលមានភ្លៀងម្ដងៗ ចូរអ្នកចោលពូថៅនេះទៅលើវា ។ វានឹងបោះចោលកែវដ៏មានតម្លៃនោះ ។ នៅពេលឃើញវាលើកកែវឡើងគ្រវី ចូរចៅបិទភ្នែកភ្លាម មុននឹងចោលទៅលើវា " ។

រាមាសូរ កាលបើបានពូថៅមកកាន់នឹងដៃហើយ ក៏ហោះស្វែងរកនាងមេខលា ដើម្បីដណ្ដើមយកកែវមនោរាហ៍ ។ ប៉ុន្តែកាលបើនាងបានឃើញកាលណា នាងក៏យល់ឃើញភ្លាមថា បិសាចនេះប្រាកដជាមកដណ្ដើមកែវមនោរាហ៍ពីនាងពុំខាន ទើបនាងលើកកែវគ្រវីឡើង ហើយហោះទៅលើអាកាសវេហាស៍ខ្ពស់ក្រៃលែង ។

កាលបើក្រឡេកឃើញពន្លឺចាំងនៃកែវសិល្ប៍ភ្លាម បិសាចក៏បិទភ្នែកជិត រួចគ្រវែងអាវុធទៅ ។ អាវុធនោះក៏ហោះយ៉ាងលឿន ឮសូរសម្បើមក្រៃលែង ប៉ុន្តែឥតត្រូវនាងអារក្ខទេវីទេ ។

ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ទើបនៅពេលមានភ្លៀងផ្គរ គេឃើញចាំងពន្លឺកែវ ហើយឮសូរសំឡេងយ៉ាងខ្លាំងនៃអាវុធនោះ ។

អាស្រ័យហេតុនេះហើយបានជាក្នុងភាសាខ្មែរ យើងហៅឈ្មោះដុំថ្មទាំងឡាយណា ដែលមានរាងដូចផ្លែពូថៅ ឬចបកាប់ ក្បាលស្រួច ឬដូចកាំបិត ថា “ កាំរន្ទះ” ហើយសន្មតថា របស់ទាំងនោះជាព្រួញរបស់យក្សបាញ់នៅលើមេឃធ្លាក់មកដី ។

(ដកស្រង់ចេញពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៤ ទំព័រ៦៧-៦៨ បោះពុម្ពដោយពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យព.ស.២៥៤៧ គ.ស.២០០៣)

ខ. ក្រឡេកមើលទង់ជាតិបក់រវិចៗ កណ្ដាលរលកអាកាសវេហាស៍ ប្រជាជនតែងតែនាំគ្នាបណ្ដែតអារម្មណ៍ទៅកាន់ប្រាសាទបុរាណដ៏មានកំពូលស្រួចត្រដឹម បង្ហាញអរិយធម៌ត្រចះត្រចង់របស់ខ្មែរនាសម័យកាលដ៏រុងរឿងបំផុត ។ អង្គរវត្តជាប្រាសាទមួយ ដែលបុព្វបុរសបានប្រើពេលវេលាដ៏យូរនិងបូជាជីវិតដ៏ថ្លៃថ្លា ក្នុងការកសាងស្នាដៃទុកឱ្យកូនចៅជំនាន់ក្រោយ ។ ប្រជាជនទូទាំងសាកលលោកតែងសរសើរស្នាដៃខ្មែរ ពីការរចនាវត្ថុ និងការកសាងបុរាណដ្ឋានទាំងឡាយ ។ [...]

រឿង សង្គ្រាមរវាងគីង្គក់និងតាព្រហ្ម

សម័យព្រេងនាយ មានវេលាមួយនោះ ពិភពលោកកើតទុរភិក្ស ក្តៅហួតហែងគ្រប់ទិសទី ។ ព្រះពិរុណមិនបង្អុរភ្លៀងសោះ ។ ស្ទឹង ត្រពាំង បឹង ព្រែក ទន្លេស្ទើររីងស្ងួតទឹកអស់ ។ សត្វទាំងឡាយស្លាប់គរផ្អឹងលើគ្នា ។ រុក្ខជាតិនានាក្រៀមស្វិតក្រញង់ ។ ពួកមណ្ឌុកសត្វមានគីង្គក់ ហ៊ីង កង្កែបជាដើម ដែលជាសត្វពូកែអត់ធន់ក៏ស្គមនៅតែស្បែក និងឆ្អឹង ។ ថ្ងៃមួយគីង្គក់ជាមេប្រកាសដល់ក្រុមញាតិ និងហ៊ីង កង្កែបជាមិត្តៈ “ នែមិត្តទាំងអស់គ្នា! តាព្រហ្មមិនបង្អុរភ្លៀងមកឱ្យយើងទេ បើយើងនៅស្ងៀម មុខជាដាច់ពោះស្លាប់ ។ មករ៉ុយមិត្តយើង! គេណ្ឌគ្នាទៅតយុទ្ធនឹងតាព្រហ្មយកភ្លៀងឱ្យបាន ។ អាសន្នដល់ហើយ បើនៅស្ងៀមក៏ស្លាប់ បើច្បាំងក៏ស្លាប់ បើម្ល៉ឹងនឹងស្លាប់ គួរតែស្លាប់ក្នុងចម្បាំង ដើម្បីយកជ័យឱ្យក្រុមញាតិនិងមិត្តប្រសើរជាង ។ មក! ទៅប្រយុទ្ធ!” ។ ក្រោយពេលគីង្គក់ប្រកាសយ៉ាងនេះ ពលមណ្ឌុកសត្វ និងមិត្តទាំងអស់លើកព្យុហយាត្រាទៅតយុទ្ធនឹងតាព្រហ្ម ក្នុងវិមានលោកឰដ៏អាកាស ។ កងទ័ពមណ្ឌុកសត្វដើរហួសទីវាលបន្តិចមក ស្រាប់តែប្រទះនឹងទ័ពមួយហ្វូងធំទៀត គឺពលត្រីអណ្តែងធំៗខ្លាន់ខ្លាប់ ខ្លួន

ប្រឡាក់ស្រមក ដោយធូលីនិងផេះ ។ មេទ័ពគីង្គក់សួរៈ “ នែទ៊ីយ តើពួកឯងទៅណា បានជាប្រមៀលខ្លួនហុយដីទ្រលោម កាត់មុខឱ្យរំខានដល់កងទ័ពយើងដូចនេះ ” ។ ត្រីអណ្ដែងជាមេទ័ពតបៈ “ មិត្តអើយ ពួកមច្ឆជាតិបានបញ្ជូនយើងឱ្យមកជាមួយបងក្រាញ់ ដ៏ប៉ិនប្រសប់ខាងរត់ឆ្លងភ្នំនិងបារាយណ៍ ដើម្បីច្បាំងនឹងតាព្រហ្ម យកភ្លៀងមកបំពេញស្ទឹងយើង ” ។ គីង្គក់ឮដូច្នោះអរណាស់ក៏ប្រាប់កងទ័ពខ្លួន ។ មួយរំពេចនោះ ស័ព្ទជយឃោសលាន់ឮចេញពីទ័ពទាំងពីរក្រុម ពួកគេប្រមូលគ្នាជាក្បួនទ័ពមួយ យាត្រាតាមវាលក្ដៅហួតហែង ។ មិនយូរប៉ុន្មាន ពួកគេឃើញភមរជាតិមួយហ្វូងធំ ហើរខ្មៅខ្មាប់ ។ ពេលនោះឃ្មុំ និងឱម៉ាល់ជាមេទ័ពបន្លឺមកៈ “ នែបងគីង្គក់ ហ៊ីង កង្កែប ត្រីអណ្ដែង ត្រីក្រាញ់អញ្ជើញទៅណា ខ្លួនស្រមកយ៉ាងនេះ? ” ។ គីង្គក់តបៈ “ មកទ៊ីយ! បងឃ្មុំ! យើងដឹងថា ក្រុមបងលើកទ័ពទៅច្បាំង ព្រោះអត់ភ្លៀង ខ្វះឈើព្រៃផ្ដល់ផ្កាធ្វើសំបុកដល់ក្រុមបង ។ យើងព្រួតគ្នាតយុទ្ធនឹងតាព្រហ្មកុំខ្លាចស្លាប់! តុះទៅ! ” ។ ទ័ពគោកនិងទ័ពអាកាសនាំគ្នាធ្វើដំណើរតទៅទៀត ។ លុះដល់ជិតចម្ការស្លួតមួយ ស្រាប់តែប្រទះនឹងផ្លែត្រសក់ស្រូវរដូករណែលលើផែនដី ខ្លះដាច់របេះចាកទងគួរឱ្យអាសូរ ។ ត្រសក់មួយស្រែកដោយមានសង្ឃឹមៈ “ ភឿនអើយ ឱ្យគ្នាយើងដោយសារទៅផង ។ តែភឿនទៅច្បាំងយើងក៏ស៊ូស្លាប់ជំនួសគ្រួសារយើងដែរ មិនឱ្យរស់នៅវេទនាទេ ” ។ មេទ័ពទាំងបី ក៏យល់ព្រមឱ្យត្រសក់ស្រូវប្រមៀលខ្លួនទៅតាមក្បួន ។ លុះផុតពីវាលក៏បានដល់ព្រៃមួយ ដែលរុក្ខជាតិទាំងឡាយក្រៀមរញូមស្លាប់ជិតអស់ ។ ក្បួនកងទ័ពក៏បានទៅជួបនឹងវល្លិផ្ដៅធំៗពីរដើម នៅនឹងគល់ឈើងាប់មួយ ។ ផ្ដៅសួរៈ “ នែភឿន! ទៅណាហ្នឹងក៏សន្ធឹកសន្ធាប់ម្ល៉េះ ភឿនមិនអាសូរមិត្តរុក្ខជាតិគ្នាយើងទេឬ ? ឃើញឬទេ ពួកគេដេកស្លាប់ពពូនអស់ហើយ ដោយដៃតាព្រហ្ម ។ យើងសូមទៅច្បាំងផង ។ យើងនៅយ៉ាងនេះវេទនាណាស់ ។ យើងស៊ូទៅស្លាប់ក្នុងសង្គ្រាមដើម្បីដណ្ដើមយកជ័យមកផ្ដល់ជីវិតសត្វលោក ” ។ ទ័ពទាំងអស់ក៏យល់ព្រមឱ្យផ្ដៅគោចរទៅតាមផងដែរ ។

ក្រោយមក ទ័ពទាំងអស់បានទៅដល់ឋានតាព្រហ្ម ។ គីង្គក់បានបញ្ជាឱ្យឃ្មុំប្រុងប្រៀបវាយសម្រុកនៅខ្លោងទ្វារខាងមុខនិងខាងក្រោយ ឯត្រីអណ្ដែងនិងត្រីក្រាញ់ដែលខ្លួនប្រឡាក់ទៅដោយក្បុងនិងផេះ ឱ្យចូលទៅក្នុងពាងនិងផើងទឹកនៅមាត់ទ្វារក្រោយ និងពាងផ្សេងៗ

ដែលមានទឹក ហើយឱ្យផ្ដៅធំៗទាំងពីរឈរប្រុងនៅមាត់ទ្វារប្រាសាទ ។ ដោយឡែក ត្រសក់ស្រូវត្រូវប្រមៀលខ្លួនទៅទៀបជើងក្រោមអាសនៈដែលតាព្រហ្មគង់ ។ ឯក្រុមគីង្គក់ ហ៊ីង កង្កែបជាទ័ពស្រួចជាអ្នកចូលវាយលុក ។លុះចាត់ចែងស្រេចហើយ ទ័ពមណ្ឌកសត្វក៏ចូលស្រ តម្រង់ទៅអាសនៈតាព្រហ្ម ដោយស្រែកហ៊ោសន្ធាប់យ៉ាងខ្លាំង ធ្វើឱ្យពលរេហ៍អស់ទាំងទេវតា មេនំ មេនាងចៅជិត ចៅចម ម៉ម ខុនណាង ជំទាវរត់ស្លន់ស្លោចេញពីប្រាសាទទៅត្រូវទឹកផេះទឹកក្បុងដែលត្រីអណ្ដែង ត្រីក្រាញ់បាចមកលើភ្នែក ផ្សាស្រវាំងរកទិសតំបន់ពុំឃើញ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះថែមទាំងត្រូវពួកឃ្មុំឪម៉ាល់ទិចចុករមួលស្រែកយំរំពង ។ តាព្រហ្មរកច្រកចេញពុំទាន់ស្រែកសួរៈ នែអ៊ីយ! អាពួកគីង្គក់ ហ៊ីង កង្កែបចង្រៃទៅណា?" ។ ពួកមណ្ឌកសត្វតបៈ" យើងមកច្បាំងៗ" ។ តាព្រហ្មចុះចាកអាសនៈដោយមិនបានមើលក្រោមក៏ជាន់លើត្រសក់ស្រូវ រអិលដួលផ្ងារហើយត្រូវផ្ដៅទាំងពីរបន្ទន់ខ្លួនដេញប្រជាប់សង្កត់ជាប់ ។ ឃ្មុំក៏ទិចឈឺផ្សា ។ តាព្រហ្មក៏ស្រែកចុះញ៉មៈ" យើងសុំចាញ់ហើយ!" ។ ឮដូចនោះ មេបញ្ជាការគីង្គក់ក៏ឃាត់ទ័ពឱ្យឈប់ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាជាមួយតាព្រហ្ម ។ គីង្គក់សួរទៅតាព្រហ្មៈ" ម៉េចក៏លោកមិនបង្អុរភ្លៀងឱ្យសត្វលោក ធ្វើឱ្យគេស្លាប់គ្រប់កន្លែងដូចនេះ! ឥឡូវគ្នាយើងមិនសុខចិត្តទេ ។ បើលោកមិនបង្អុរភ្លៀងចុះទេនោះយើងនឹងកម្ទេចវិមានលោក សម្លាប់ទាំងពលលោក ទាំងលោកពុំខាន" ។ តាព្រហ្មនឹកភ័យ ក៏និយាយអង្វរអស់ពលសត្វ និងរុក្ខជាតិៈ" សូមពួកព្រះស្ដែងកុំខឹង យើងដឹងខុសហើយ យើងនឹងផ្ដល់ភ្លៀងឱ្យឥឡូវនេះ ។ សូមអស់លោកអ្នកអញ្ជើញទៅវិញចុះ កុំខឹងអី" ។គីង្គក់តបៈ" ទេ! ពួកយើងមិនព្រមទេ បើយើងទៅ នោះលោកនឹងផ្ដល់ភ្លៀងឱ្យយើងតែមួយមេប៉ុននោះ លុះពេលក្រោយមកនឹងព្រងើយកន្តើយដដែល នាំឱ្យពិបាកយើងលើកទ័ពឡើងមកទៀត ។ ដូចនេះ សូមលោកសន្យាឱ្យពរពិសេសដល់យើងសិន ទើបពួកយើងសុខចិត្ត" ។លុះសញ្ជឹងមួយសន្ទុះ តាព្រហ្មក៏ពោលៈ" អើ! យើងព្រមឱ្យពរដល់ពួកឯងហើយ ។ បើពេលណាអ្នកត្រូវការភ្លៀងគីង្គក់ ហ៊ីង កង្កែបត្រូវសង្កៀតធ្មេញ បន្លឺសំឡេងពីក្រោមមក ។ពេលនោះយើងនឹងបង្អុរភ្លៀងឱ្យអ្នកភ្លាម " ។ កាលសន្យារួចស្រេច ទ័ពមណ្ឌកសត្វបាណកសត្វ និងរុក្ខជាតិក៏ថយចុះមកលំនៅរៀងៗខ្លួន ។ តាំងពីពេលនោះមកពេលណាគីង្គក់ហ៊ីង កង្កែប ត្រូវការភ្លៀង ក៏សង្កៀតធ្មេញបន្លឺសំឡេងក្រតៗ! អែបៗ! អោកៗ! ភ្លៀងក៏ធ្លាក់មក ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៤)

សំណួរ

១. តើអត្ថបទនេះជាប្រភេទអត្ថបទអ្វី(ព្រេងកថា ទេវកថា និទានកថា) ? ចូរបញ្ជាក់ ។

២. ហេតុអ្វី ទើបនាំឱ្យមានទំនាស់នេះកើតឡើង ?

៣. តើក្រុមគីង្គក់មានគោលបំណងចង់បានអ្វី ? តើទង្វើនោះចាំបាច់ឬទេ ?

៤. តើទង្វើនោះបានផ្ដល់ផលប្រយោជន៍យ៉ាងណាចំពោះក្រុមសត្វនិងរុក្ខជាតិ ?

៥. តើកត្តាអ្វីខ្លះដែលនាំឱ្យពួកគេទទួលបានជ័យជំនះ ?

៦. ចូរអ្នកបង្ហាញតម្លៃអប់រំ តាមរយៈសកម្មភាពនៃតួអង្គទាំងនោះ ។

ល្បះសំណួរ

អ្នកបានសិក្សារឿង សង្គ្រាមរវាងគីង្គក់និងតាព្រហ្មរួចហើយ ក្នុងនោះតាព្រហ្មបានសួរទៅក្រុមមណ្ឌុកសត្វនិងក្រុមបាណកសត្វ ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានផ្សេងៗ អំពីការធ្វើសង្គ្រាមជាមួយតាព្រហ្ម ។ ទាំងអស់នោះជាមធ្យោបាយ ដើម្បីស្វែងរកព័ត៌មានតាមរយៈល្បះសំណួរ ។

- ចូរអ្នកសង្កេតល្បះសំណួរខាងក្រោមនេះ ៖

  ១. ល្បះសំណួរបញ្ជាក់មានសំនៀងសួរ (?) ⇨ពួកបាណកសត្វទៅធ្វើសង្គ្រាម?

  ២. តើ + ល្បះបញ្ជាក់ ? ⇨តើពួកបាណកសត្វទៅធ្វើសង្គ្រាម ?

  ៣. ល្បះបញ្ជាក់ + ឬទេ ?

    - ពួកបាណកសត្វទៅធ្វើសង្គ្រាមឬទេ ?
    - គាត់ស្ដាប់បានឬទេ ?
    - បាទ ! គាត់ស្ដាប់បាន ។
    - ទេ ! គាត់ស្ដាប់មិនបានទេ ។

  ៤. ប្រើសព្វនាមសំណួរ ⇨ វាជានរណា ?

៥. ប្រើគុណនាមសំណួរ ⇨ ឯងទៅថ្ងៃណា?

៦. ប្រើគុណកិរិយាសំណួរ ⇨ ហេតុអ្វីបានជាពួកបាណកសត្វទៅធ្វើសង្គ្រាម?

៧. ល្បះសំណួរបែប“ បញ្ជាក់”(សម្រាប់សួរបញ្ជាក់សេចក្ដី ព្រោះអ្នកសួរដឹងពុំច្បាស់) ពីរកញ្ចប់ ?

- បាទ! ពីរកញ្ចប់ ។

- ទេ! មួយកញ្ចប់ទេ ។

៨. ល្បះសំណួរបែប “ ដណ្ដឹង” (សម្រាប់ដណ្ដឹងសួរដោយអ្នកសួរពុំដឹងសោះ)៖

ឯងហៅអ្នកណា ?

- បងសំ ។

- ខ្ញុំហៅបងសំ ។

អ្នកណាធ្វើមុន ?

- ខ្ញុំ ។

- ខ្ញុំធ្វើមុន ។

៩. ល្បះសំណួរស្រប :

- តើឯងទៅផ្ទះដែរឬទេ ?

- ឯងបានរៀនហើយឬនៅ ?

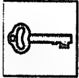
១០. ល្បះសំណួរមិនស្រប :

- តើឯងមិនទៅផ្ទះទេឬ ?

- ឯងមិនទាន់បានរៀនទេឬ ?

១១. ល្បះបញ្ជាក់ + មែនទេ ? ⇨ មេឃចង់ភ្លៀងមែនទេ ?

នៅក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ គេឃើញថាល្បះទាំងនោះសុទ្ធតែបញ្ចប់ដោយសញ្ញាសួរ“ ? ”

 ល្បះសំណួរ ជាល្បះសម្រាប់សួររកដំណឹង ឬព័ត៌មានផ្សេងៗដែលគេចង់ដឹង ហើយល្បះនេះបញ្ចប់ដោយសញ្ញាសួរ "?" ។

លំហាត់

១. ចូរអ្នកឆ្លើយនឹងល្បះសំណួរដែលមានចម្លើយ "បាទ ចាស និងទេ" នៃល្បះខាងក្រោមឱ្យបានសមស្រប ៖

- នាងកញ្ញាកូនក្រមុំសេដ្ឋីស្ម័គ្រចិត្តចូលខ្លួនឱ្យមូសស៊ីដោយខ្លួនឯង ។
- សត្វមូសទាំងនោះរិះរកវិធីដើម្បីខាំមនុស្សលោក ។
- តើអំពើរបស់នាងកញ្ញាកូនសេដ្ឋី ជាអំពើត្រឹមត្រូវឬទេ ?
- រឿងដើមកំណើតសត្វមូសបង្ហាញមូលហេតុនាំឱ្យកើតសត្វមូសមែនឬទេ ?

២. ចូរអ្នកបង្កើតល្បះសំណួរ ចំនួន១ល្បះ ក្នុងទម្រង់នីមួយៗដូចខាងក្រោមនេះ

- ល្បះបញ្ជាក់ ដែលមានសំនៀងសួរ ។
- តើ + ល្បះបញ្ជាក់
- ល្បះបញ្ជាក់ + ឬ(ឬទេ) ។
- ល្បះបញ្ជាក់ + មែនទេ ។
- ប្រើសព្វនាមសំណួរ
- ប្រើគុណនាមសំណួរ
- ល្បះសំណួរបែប " ដណ្ដឹង"
- ល្បះសំណួរស្រប
- ល្បះសំណួរមិនស្រប ។

៣. ចូរអ្នករៀបចំល្បះខាងក្រោមនេះឱ្យទៅជាល្បះសំណួរ ៖

- សុភីជាអ្នកគ្រាហ៍លោកយាយឡើងលើផ្ទះ ។
- បាទ វាសនាយល់ព្រមធ្វើជាសាក្សីចំពោះរឿងនោះ ។
- ពួកគាត់ទៅចូលរួមក្នុងពិធីបុណ្យបច្ច័យបួន ។

តួអង្គឯក តួអង្គរង

គេអាចស្គាល់ដំណើររឿងមួយបាន អាស្រ័យដោយអ្នកនិពន្ធបង្ហាញព្រឹត្តិការណ៍នានា ជាព្រឹត្តិការណ៍និយាយពីជីវិតមនុស្ស សត្វ ឬរុក្ខជាតិ ។ កាលបើអ្នកនិពន្ធបង្ហាញសកម្មភាពច្រើននៃតួអង្គណាមួយប្រឈមនឹងបញ្ហាសំខាន់នៃរឿង តួអង្គនោះហៅថា តួអង្គឯក ។ ឯតួអង្គដែលគ្រាន់តែមានសកម្មភាពដោយអន្លើៗនោះ ជាតួអង្គរង ។ តួអង្គរងធ្វើសកម្មភាពបំពេញឱ្យដំណើររឿងនិងលក្ខណសម្បត្តិនៃតួអង្គឯក ។ ជាមួយនោះ គេក៏បានឃើញតួអង្គមួយបែបទៀតដែលមានសកម្មភាពតិចតួច គ្រាន់តែជួយបំពេញសាច់រឿង ឱ្យមានការប្រព្រឹត្តទៅ ហៅថាតួអង្គបន្ទាប់បន្សំ ។

• ចូរអ្នកអានរឿង បុរសដណ្តឹងប្រពន្ធ ដើម្បីសិក្សាពីតួអង្គ ៖

កាលពីព្រេងនាយ មានបុរសម្នាក់ចង់បានប្រពន្ធ ក៏ទៅដណ្តឹងកូនគេម្នាក់ ។ ម្តាយឪពុកខាងស្រីបង្គាប់៖ “ បើចង់បានកូនយើងជាប្រពន្ធ យើងចងអ្នកត្រាំទឹកបីយប់ បើទ្រាំបាន ទើបយើងឱ្យកូនយើង ” បុរសនោះក៏ព្រមឱ្យគេចងត្រាំទឹក ។ លុះត្រាំទឹកបានពីរយប់ បុរសនោះឃើញភ្លើងឆេះលើកំពូលភ្នំ ។ គាត់ក៏លើកដៃឡើងទំនងដូចជាអាំងភ្លើង ។ គេមកមើលឃើញបុរសនោះអាំងភ្លើងក៏យកជាលេសមិនលើកកូនឱ្យគាត់ជាប្រពន្ធឡើយ ។ បុរសនោះខឹងណាស់ទៅប្តឹងចៅក្រម ។ ចៅក្រមឱ្យកោះម្តាយឪពុកខាងកូនស្រីនោះជំនុំជម្រះ ។ ចៅក្រមទទួលយកសំណូក ក៏កាត់៖ “ ចៅឯងត្រូវចាញ់គេហើយ មិនត្រូវបានកូនក្រមុំនេះទេ ។ បើដូច្នេះចៅឯងទៅរៀបបាយ មកឱ្យយើងបរិភោគ ” ។ ឯចៅនោះឮគេថា មិនត្រូវ បានកូនគេជាប្រពន្ធទេ ហើយត្រូវគេប្រើទៅរៀបបាយមកឱ្យគេបរិភោគដូច្នេះ ក៏តូចចិត្តណាស់ ដើរបណ្តើរយំបណ្តើរ ប្រទះសុភាទន្សាយ ។ សុភាទន្សាយសួរ៖ “ ហេតុអ្វីបានជាបងយំ? ” ។ បុរសនោះប្រាប់តាមដំណើរសព្វគ្រប់ប្រការ ។ សុភាទន្សាយសួរទៀត៖ “ គេឱ្យបងឯងទៅណា? ” ។ បុរសនិយាយ៖ “ ឥឡូវគេប្រើឱ្យទៅរៀបបាយ ” ។ សុភាទន្សាយបង្គាប់៖ “ អើ! បងឯងរៀបរួចយកមក ឱ្យអញទៅផង អញទៅជួយជំនុំជម្រះឱ្យ ប៉ុន្តែបើបងឯងរៀបបាយមក ស្លកុំដាក់អំបិលប្រហុក ។ ប្រហុកដាក់តែក្បែរខាងនោះ ស្លតែត្រីនិងបន្លែបានហើយ ” ។ បុរសនោះឮសុភាទន្សាយសន្យាដូច្នេះអរណាស់ ខំទៅរៀបបាយដូចបង្គាប់សុភាទន្សាយ ហើយក៏យកមកជូនចៅក្រម និងសុភាទន្សាយ ។ ចៅក្រមឃើញសុភាទន្សាយមកក៏សួរ៖ “ បងទន្សាយមករកអ្វី? ” ។ សុភាទន្សាយឆ្លើយ៖ “ មកជំនុំក្តីលោក ” ។ ចៅក្រមតប៖ “ អើចាំបរិភោគបាយរួចសិន ” ។ ឯចៅក្រម នៅ

ពេលបរិភោគបាយនោះទៅក៏សួរៈ“ សម្លអ្វីក៏សាបម្ល៉េះ?” ។ សុភាទន្សាយឆ្លើយតបៈ“ ភ្លើងឆេះនៅលើកំពូលភ្នំថាក្ដៅដល់ ចុះអំបិលប្រហុកដាក់ក្បែរនេះ ម្ដេចបានជាមិនប្រៃដល់?” ។ សុភាទន្សាយឆ្លើយតែប៉ុណ្ណោះ ចៅក្រមទាល់ប្រាជ្ញា ទើបកាត់សេចក្ដីឱ្យបុរសនោះឈ្នះនាពេលនោះទៅ ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ២)

រឿងនេះ បានបង្ហាញសកម្មភាពតួអង្គបុរសឈ្នះក្ដី បានទទួលកូនក្រមុំធ្វើជាប្រពន្ធដោយសារការជួយកាត់ក្ដីពីតួអង្គសុភាទន្សាយ ។ ចៅក្រមទទួលសំណូកពីឪពុកម្ដាយកូនក្រមុំនោះត្រូវបរាជ័យយ៉ាងអាម៉ាស់ ។ ឯឪពុកម្ដាយកូនក្រមុំក៏សុខចិត្តលើកកូនក្រមុំខ្លួនឱ្យបុរសនោះធ្វើជាប្រពន្ធ ។ ជាមួយនឹងសកម្មភាពនេះ យើងស្គាល់តួអង្គនីមួយៗ ដូចតទៅៈ

- បុរសដណ្ដឹងកូនក្រមុំឈ្នះក្ដី បាននាងជាប្រពន្ធ ជាតួអង្គឯក ។
- សុភាទន្សាយនិងចៅក្រមជាតួអង្គរង ។
- ម្ដាយឪពុករបស់កូនក្រមុំជាតួអង្គបន្ទាប់បន្សំ ។
- កូនក្រមុំជាតួអង្គរំលឹក ។

- *តួអង្គឯកជាតួអង្គដែលមានសកម្មភាពច្រើនប្រឈមនឹងបញ្ហាស្មុគស្មាញក្នុងដំណើររឿង ។*
- *តួអង្គរងជាតួអង្គដែលធ្វើសកម្មភាពដោយអន្លើៗ ហើយសកម្មភាពទាំងនោះជួយបំពេញដំណើររឿងនិងលក្ខណសម្បត្តិឱ្យតួអង្គឯក ។*
- *តួអង្គបន្ទាប់បន្សំជាតួអង្គដែលធ្វើសកម្មភាពហែហមដំណើររឿងឱ្យមានភាពរលូនតែប៉ុណ្ណោះ ។*

លំហាត់

ចូរអ្នកបង្ហាញតួអង្គឯក តួអង្គរង និងតួអង្គបន្ទាប់បន្សំ ក្នុងរឿងសង្គ្រាមរវាងតីង្គក់និងតាព្រហ្ម ដែលមានតួអង្គ តីង្គក់ តាព្រហ្ម ត្រីក្រាញ់ ឃ្មុំ ឪម៉ាល់ ។

រឿងចចក

កាលពីព្រេងនាយ មានចចកគ្រោសធំមួយ ដល់ខែលំហើយ វាដើររកត្រពាំងបឹងបួ ដែលរីងទឹកដើម្បីចាប់ត្រីស៊ី ។ លុះទៅដល់ត្រពាំងមួយ រីងទឹកអស់នៅតែប្រឡង់មួយ ឃើញសុទ្ធតែភក់ មានត្រី កំពឹស បង្កង ក្តាមជាច្រើន ។ ចចកឃើញហើយមានចិត្តត្រេកអររីករាយដោយគិត៖ “ ថ្ងៃនេះ អញមានលាភធំណាស់ ជាលាភចម្លែកជាងសព្វថ្ងៃ ” ។ ឯកំពឹសមានប្រាជ្ញាយល់គំនិតចចកថាដូច្នេះក៏និយាយលួងលោមចចក៖ “ យើងទាំងអស់គ្នាសុទ្ធតែជាចំណីបងចចកឯងទាំងអស់ហើយ ប៉ុន្តែយើងប្រឡាក់ភក់ណាស់ បងឯងស៊ីយើងទាំងភក់ដូច្នេះមិនឆ្ងាញ់ពិសាទេ ” ។ ចចកឆ្លើយ៖ “ ធ្វើដូចម្តេចនឹងឆ្ងាញ់ពិសា? ” ។ កំពឹសឆ្លើយ៖ “ ត្រូវបងចចកឯងយកយើងទៅលាងទឹកឱ្យជ្រះស្អាតសិនសឹមស៊ី នោះទើបឆ្ងាញ់ពិសា” ។ ចចកសួរ “ ធ្វើដូចម្តេចនឹងយកទៅលាងទឹកបាន បើច្រើនដល់ម្លេះ? ” ។ កំពឹសប្រាប់៖ “ បងចចកកុំព្រួយចិត្ត ខ្ញុំធានាគិតឱ្យបងបានស្រួល ប៉ុន្តែត្រូវបងឯងធ្វើតាមខ្ញុំ ” ។ ចចកឆ្លើយឡើង៖ “ បងឯងឱ្យខ្ញុំធ្វើដូចម្តេចក៏ខ្ញុំតាមទាំងអស់ ” ។ កំពឹសបង្គាប់ចចក៖ “ បើដូច្នេះចូរបងចុះមក ដេកននៀលក្នុងភក់នេះ ហើយយើងទាំងអស់គ្នានឹងបានតោងខាំរោមបង ។ បងត្រូវនាំយើងទៅរកស្ទឹងបឹងបួងណាមានទឹកច្រើនថ្លាល្អ រួចបងលាងយើងឱ្យស្អាត សឹមបងឯងស៊ីឱ្យឆ្ងាញ់ពិសាតាមចិត្តចុះ ” ។ ឯចចកជា

សត្វល្មោភហើយល្ងង់ ក៏ធ្វើតាមពាក្យកំពីស ។ កំពីសនិងត្រីបបួលគ្នាតោងរោមចចកទៅ ។ លុះទៅដល់បឹងធំមួយវែង មានទឹកថ្លាល្អ ចចកក៏ដើរចុះទៅក្នុងទឹក ។ ពួកត្រី និងកំពីសលោតទៅក្នុងបឹងរួចប្រាប់៖ “ បងចចកឯងទៅជញ្ជូនមកឱ្យអស់សិនសឹមមកស៊ីឱ្យឆ្អែតតែម្ដង យើងនៅចាំបងនៅទីនេះ” ។ ចចកក៏ទៅជញ្ជូនត្រី និងកំពីសមក លុះត្រាតែអស់ពីត្រពាំងនោះ ។ ពួកត្រីកំពីសក្ដាមខ្យង ដឹងថាចចកជញ្ជូនអស់ហើយ នាំគ្នាមុជក្នុងទឹកជ្រៅបាត់អស់ ។ ឯចចកដឹងថា កំពីសបញ្ឆោតដូច្នេះហើយ ខឹងណាស់ ដើរទៅបបួលអស់សត្វធំតូច ដំរី រមាស ខ្លា គ្រប់សត្វទាំងពស់ថ្លាន់ ពស់ធំ ពស់តូច មិនឱ្យសេសសល់ដល់តិច ដើម្បីបបួលគ្នាមកបាចទឹកបឹងនោះឱ្យរីងនឹងបានចាប់ត្រីក្នុងបឹងនោះស៊ីឱ្យអស់ ។ ពស់ថ្លាន់ធ្វើជាទំនប់ទឹក អស់សត្វឯទៀតក៏បបួលគ្នាបាច ។ សត្វក្នុងបឹងដឹងថា ចចកបបួលគ្នាបាចទឹកឱ្យរីងទាំងបឹង ភ័យណាស់ ក៏នាំគ្នាគិត៖ “ យើងធ្វើដូចម្ដេចនឹងបានឱ្យអស់សត្វទាំងនោះលែងបាចទឹក? ” ។ កាលនោះ ត្រីក្រាញ់ឆ្លើយ៖ “ ខ្ញុំឮគេនិយាយថា បងសុភាទន្សាយជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ចេះដោះទុក្ខមនុស្ស សត្វផងជាច្រើនមកហើយ បើដូច្នេះខ្ញុំនឹងទៅពឹងបងសុភាទន្សាយឱ្យមកជួយដោះទុក្ខពួកយើង” ។ ពួកត្រីគិតគ្នាហើយក៏ប្រើត្រីក្រាញ់ឱ្យទៅអញ្ជើញសុភាទន្សាយ ។ ត្រីក្រាញ់ប្រឹងនឿលត្រូវថ្ងៃក្រៀមស្រកាអស់ ។ ដល់យប់សុភាទន្សាយចេញមករកស៊ី បានឃើញត្រីក្រាញ់នឿលដូច្នោះក៏សួរ៖ “ បងត្រីក្រាញ់ទៅណា? ” ។ ត្រីក្រាញ់ឃើញសុភាទន្សាយហើយ មានចិត្តត្រេកអរណាស់និយាយអង្វរ៖ “ បងសុភាទន្សាយអាណិតខ្ញុំ ត្បិតត្រីទាំងអស់ក្នុងបឹង គេប្រើខ្ញុំមកអញ្ជើញបងសុភាទៅ ត្បិតឮទាំងមនុស្សនិយាយថា បងជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ចេះកាត់សេចក្ដីដោះទុក្ខគេ បើអ្នកឯណាកើតទុក្ខ បងតែងតែទៅជួយដោះទុក្ខគេ មិនដែលខាន ។ ឥឡូវនេះមានដំរី ក្របី គោរមាស រមាំង ជ្រូក ពស់ធំ ពស់តូច ទាំងសត្វហើរ គឺមានកុក ក្រៀល ចង្កៀលខ្យង ទុង ទោមក្អែកទឹក ប្រវីក ស្មោញ ទាំងប៉ុន្មានបានបបួលគ្នាបាចទឹកបឹងឱ្យរីងនឹងបានចាប់អស់ត្រីអណ្ដែង កន្ធាយស៊ីជាចំណីឱ្យអស់ពីក្នុងបឹងនេះ ។ គេឱ្យពស់ថ្លាន់ ពស់ធំតូច ធ្វើជាទំនប់ ទប់បឹងនេះឯង ។ បើដូច្នេះបងសុភាទន្សាយអាណិតជួយដោះទុក្ខអស់បងប្អូនខ្ញុំ ឱ្យបានរួចពីក្ដីភ័យម្ដងនេះនឹងបានល្បីកេរ្ដិ៍ឈ្មោះតទៅ ។ យើងនឹងតបគុណបងសុភាទន្សាយឯង យើងមិនភ្លេចគុណដរាបដល់អស់ជីវិត” ។ ឯទន្សាយឮត្រីក្រាញ់និយាយអង្វរដូច្នោះក៏ឆ្លើយ៖ “ បងត្រីក្រាញ់ទៅមុន

ចុះ ទៅប្រាប់បងប្អូនកុំឱ្យភិតភ័យ ចាំខ្ញុំជួយដោះទុក្ខឱ្យកុំបារម្ភឡើយ" ។ ត្រីក្រាញ់ក៏ត្រឡប់មកវិញ ។ ឯទន្សាយ លុះព្រឹកព្រហាមឡើង ទៅដល់មាត់បឹងឃើញអស់សត្វកំពុងតែបាចទឹក ក៏យកស្លឹកឈើដែលដង្កូវស៊ីធ្លុះៗ មកធ្វើជាសំបុត្រ ហើយស្រែកហៅសត្វទាំងនោះ ៖ " នែ! បងប្អូនទាំងអស់គ្នាចាំស្តាប់ខ្ញុំ ត្បិតព្រះឥន្ទ្រឱ្យខ្ញុំនាំសំបុត្រមកប្រាប់គ្រប់គ្នាថា ព្រះឥន្ទ្រលោកនឹងមកកាច់ជើងត្រុំប្រមុំជើងអក កាប់ក្បាលចចកដកភ្លុកដំរីស " ។ អស់សត្វឮថា សំបុត្រព្រះឥន្ទ្រដូច្នោះភ័យណាស់ ផ្អើលបោលទៅជាន់លើគ្នា ។ ដំរី ក្របី រមាស រមាំង ស្ទុះបោលទៅជាន់លើពស់ថ្លាន់ជាទំនប់ដាច់ខ្លួនជាពីរបីកំណាត់ធ្លាយទំនប់លិចទឹកស្លាប់អស់ ។ សត្វទាំងនោះក៏ទៅជាចំណីត្រីវិញ ។ តាំងពីថ្ងៃនោះមក អស់សត្វទាំងពួងកោតខ្លាចប្រាជ្ញាសុភាទន្សាយទុកសុភាទន្សាយជាគ្រូបាអាចារ្យទាំងអស់គ្នា ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ១)

សំណួរ

១. ហេតុដូចម្តេចបានជាចចកនាំសត្វព្រៃមកបាចទឹកបឹង ?

២. តើឥរិយាបថបែបនេះសមស្របឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?

៣. តើចចក កំពឹស ត្រីក្រាញ់ សុភាទន្សាយ តួអង្គណាជាតួអង្គឯក តួអង្គរង ឬតួអង្គបន្ទាប់បន្សំ ?

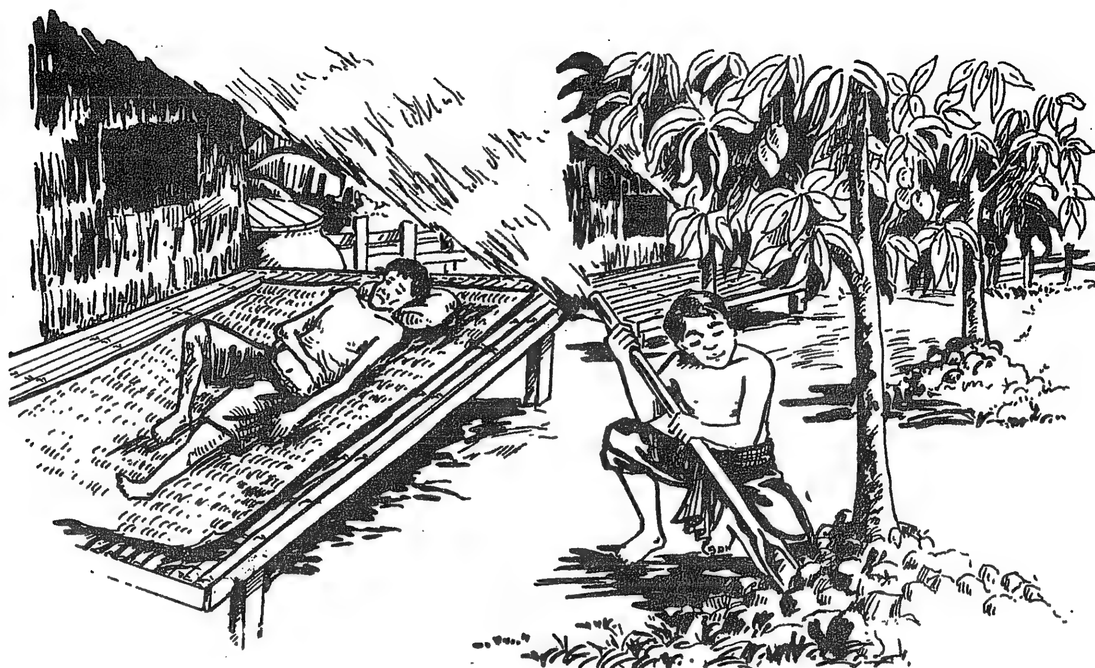
៤. ហេតុដូចម្តេចបានជាត្រីក្រាញ់ស្ម័គ្រចិត្តទៅរកសុភាទន្សាយ ?

៥. តើសុភាទន្សាយយល់ព្រមមកជួយដោះស្រាយបញ្ហាឱ្យហ្វូងមច្ឆជាតិដែរឬទេ ?

៦. តើទង្វើរបស់ត្រីក្រាញ់និងសុភាទន្សាយ ជាទង្វើល្អដែរឬទេ ? ទង្វើនេះបានផ្តល់ជាបទពិសោធយ៉ាងណាខ្លះចំពោះអ្នក ?

រឿង ជើង ដៃ មាត់ ក្រពះ

មានកាលថ្ងៃមួយ ពួកអវយវៈទាំងឡាយគឺដៃពីរ ជើងពីរ មាត់មួយ នាំគ្នានិយាយៈ " យើងសព្វថ្ងៃនេះលំបាកនឹងប្រកបការងាររកស៊ីណាស់ " ។ ជើងទាំងពីរៈ " ខ្ញុំនេះរាល់ថ្ងៃឱ្យតែព្រឹកឡើងកាលណា រវល់តែនឹងដើរទៅឯនោះខ្លះ ឯនេះខ្លះ មិនចេះឈប់ឈរឡើយ" ។ ដៃទាំងពីរឆ្លើយឡើងៈ " ខ្ញុំក៏រវល់មិនមានឱកាសឈប់សោះ វៀរតែដេកលក់ទើបបានឈប់ តែភ្ញាក់ឡើងកាលណា រវល់តែចាប់នេះ ចាប់នោះ មិនចេះអស់ឡើយ យ៉ាងហោចក៏ពេលស៊ីបាយស៊ីចំណី ដៃក៏រវល់ចាប់ចំណីបញ្ចុកមាត់ដែរ" ។ មាត់ឆ្លើយឡើងៈ " ខ្ញុំក៏រវល់មិនឈប់ដូចតែគ្នាភ្ញាក់ឡើងកាលណា ចរចានិយាយថានេះ ថានោះមិនចេះចប់ យ៉ាងហោចក៏ត្រឹមបរិភោគចំណីអាហារ មាត់ក៏រវល់ទំពា រវល់លេបអាហារបញ្ចូលទៅ ការងារខ្ញុំមានសភាពយ៉ាងនេះ" ។ ជើងដៃបានឮដូច្នោះ ក៏សួរទៅមាត់ៈ" អាហារនោះ តើធ្លាក់ទៅនៅលើរូបនរណា" ។ មាត់ប្រាប់ៈ " អាហារអស់នោះ តែស៊ីហើយក៏ធ្លាក់ទៅលើក្រពះទាំងអស់ " ។ " អើសព្វអាហារដែលពួកយើងបានមកដោយដើរ ដោយចាប់កាន់ ដោយទំពា ហើយលេបចូលទៅ គឺទៅនៅលើក្រពះ

ទាំងអស់ ។ ក្រពះនោះ តើវាមកជួយធ្វើការអ្វីខ្លះដែរ ឬវានៅស្ងៀមព្រងើយកន្តើយទេ? មាត់ប្រាប់ៈ“ ក្រពះនោះ វានៅស្ងៀមទទេ វានឹងបានជួយកិច្ចការអ្វីក៏គ្មានដែរ ” ។ ជើងឆ្លើយឡើងៈ “ អញរវល់ដើរទៅរកស៊ី បានអាហារ ឯអាហារនោះក៏គួរធ្លាក់មកលើអញអេះ នេះម្តេចឡើយក៏បានទៅលើក្រពះ ដែលវានៅស្ងៀមនោះវិញ ? បើដូច្នេះពីថ្ងៃនេះទៅ អញលែងដើររកស៊ីទៀតហើយ ” ។ ឯដៃក៏ពោលៈ“ អញខំធ្វើការសព្វសារពើ សព្វថ្ងៃនេះ អាហារសោតក៏ធ្លាក់បានទៅលើក្រពះនោះវិញ បើដូច្នេះពីថ្ងៃនេះទៅអញលែងចាប់ពាល់កាន់ធ្វើអ្វី លែងរាំលេងទុកឱ្យក្រពះវាចេញមកធ្វើការ ដាំស្លដាក់ពោះវាចុះ ” ។ ឯមាត់ក៏ពោលឡើងៈ “ អញសោតខំនិយាយខំស៊ី ខំទំពា ខំលេប ឯអាហារក៏ពុំតាំងនៅលើខ្លួនអញ វាត្រឡប់បានទៅអាក្រពះនោះវិញ ។ ក្រពះវាគ្មានជួយធ្វើការអ្វីសោះ ។ អើពីថ្ងៃនេះទៅ អញលែងនិយាយ លែងពោល លែងទំពាស៊ីអ្វីៗហើយ ទុកឱ្យក្រពះ វាក្រៀមស្វិតពោះវាចុះ ទើបសមមុខវា ដែលវាកម្ជិលធ្វើការដូចនេះ ” ។

អវយវៈទាំងបីនិយាយត្រូវគំនិតគ្នាហើយ ទើបចូលដេកលើគ្រែ លែងប្រកបការជាភ្នាក់ងារខ្លួនទីទៃៗ ពីថ្ងៃនោះហោង ។ ឯក្រពះនោះ កាលអវយវៈក្រៅមិនបញ្ចូលអាហារទៅឱ្យដូច្នោះហើយ ក៏កើតស្ងួតក្រៀម ភ្លើងគេជោធាតុពុំមានអាហារនឹងដុតផ្សាយទៅសកលកាយបាន ។ សកលកាយនោះ កាលបើពុំមានអាហារនឹងទទួលហើយ ធ្វើឱ្យរីងស្ងួតស្វិតទៅៗ ។ កាលបើធាតុប្រែប្រួលពុំប្រក្រតីហើយ ពួកអវយវៈទាំងឡាយក៏ស្វិតស្គមរីងរៃទៅៗ រោគាពាធក៏បៀតបៀនធ្វើឱ្យចុកសៀតទៅផ្សេងៗពេញខ្លួនប្រាណ ។

ឯដៃ ជើង មាត់ កាលណាបើកើតវិបត្តិដល់ខ្លួនទីទៃៗហើយ ពុំអាចនឹងតាំងនៅជាប្រក្រតីបាន ទើបមកប្រជុំគ្នាវិញទៀតថា ពួកយើងតាំងតែពីឈប់ប្រកបការ មិនបញ្ចូលអាហារទៅឱ្យក្រពះនោះ ឥឡូវនេះវាស្វិតស្ងួតពុំបានផ្សាយរសជាតិអាហារដល់ពួកយើងឡើយ ។ ពួកយើងទទួលបានក្តីស្គាំងស្គមទ្រមទ្រុឌ គ្មានកម្លាំងសោះ មិនតែប៉ុណ្ណោះក៏ដាលកើតជារោគចុកសៀតរួយអស់សាច់សរសៃថែមទៀត ។ បើពួកយើងនៅតែបង្អត់អាហារក្រពះយ៉ាងនេះ វាគង់នឹងអន្តរធានវិនាសទៅទាំងអស់គ្នាមិនខាន ព្រោះក្រពះគ្មានអាហារជាកម្លាំងនឹងផ្សាយរសជាតិដល់ពួកយើងនេះឯង ។ បើដូច្នេះ ពួកយើងត្រូវប្រកបការតាមភ្នាក់ងាររៀងខ្លួនដូចកាលមុន

វិញចុះ ទើបក្រពះវាផ្សាយរសជាតិដល់ពួកយើងវិញ ។ ពួកអវយវៈពិគ្រោះឃើញក្តីទុក្ខទោសព្រមគ្នាដូច្នោះហើយ ជើងក៏ក្រោកដើរទៅប្រកបការតាមទម្លាប់ដើម ដៃសោតក៏ចាប់ពាល់ធ្វើការងារតាមធម្មតា ឯមាត់សោតក៏ហានិយាយស្តី ហាស៊ីបាយចំណីដូចកាលមុនវិញហោង ។ ឯក្រពះកាលបានអាហារដាក់ដូចមុនហើយ កើតមានកម្លាំងផ្សព្វផ្សាយរសជាតិនោះទៅសព្វសារពាង្គកាយ ។ ដៃជើងមាត់ក៏បានក្តីសុខសប្បាយឡើង ដូចប្រក្រតី ដូចកាលមុននោះវិញហោង ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីគតិលោកភាគ៦)

សំណួរ

១. ហេតុដូចម្តេចបានជា ជើង ដៃ មាត់ មិនព្រមធ្វើការតាមមុខងារខ្លួន ?

២. តើតួអង្គណាជាតួអង្គឯក ហើយតួអង្គណាជាតួអង្គរង ?

៣. ការធ្វើបែបនេះជាការត្រឹមត្រូវឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?

៤. តើផលអាក្រក់ ដែលកើតឡើងដោយសារតែការមិនជួយបំពេញការងារផ្សេងៗរបស់ខ្លួន បានធ្វើឱ្យសរីរាង្គទាំងមូលស្ថិតក្នុងសភាពបែបណា ?

៥. តើការជួយគ្នាស្របតាមតួនាទីរៀងៗខ្លួនបែបនេះ បានផ្តល់ផលវិជ្ជមានយ៉ាងណាខ្លះចំពោះសរីរាង្គទាំងមូល ?

៦. តើគេអាចប្រៀបធៀបពួកតួអង្គទាំងនេះទៅនឹងបុគ្គលបែបណាក្នុងសង្គម ?

សញ្ញាសម្គាល់ វង់ក្រចក តង្កៀប

អ្នកបានសិក្សារួចហើយពីសញ្ញាសម្គាល់ចំណុចរាយ ។ ឥឡូវនេះអ្នកនឹងសិក្សាបន្តទៅទៀត អំពីសញ្ញាសម្គាល់វង់ក្រចក (...) និងតង្កៀប [...] ។

- ចូរអ្នកសង្កេតឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖
  - បរិសុទ្ធ (បរិ៑សុត) គុ.(បា.) ដែលស្អាត , ឥតសៅហ្មង , ឥតមោះមៃ : ចិត្តបរិសុទ្ធ , មនុស្សបរិសុទ្ធ , ទ្រព្យបរិសុទ្ធ ។
  - ទេសកាល (ទេស-កាល) ន. (បា. ទេស+កាល) កាលសម័យរបស់ប្រទេស ឬ កាលដែលនិយមទៅតាមប្រទេស ... ។
- ចូរអ្នកអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះ ៖

ក. [...] វាមាសូរក៏យកកែវមួយទៅត្រងទឹកសន្សើម ដែលទើរនៅលើស្លឹកឈើនិងស្មៅផ្សេងៗ ។ វាបានខំព្យាយាមធ្វើដូច្នេះជាច្រើនព្រឹក ប៉ុន្តែឥតបានផលប្រយោជន៍សោះ ។ ចំណែកឯនាងមេខលា ដែលជាស្រីចេះគិតវែងឆ្ងាយ ក៏រើសយកបណ្តូលឈើមួយយ៉ាងទន់ស្ពោតៗហើយយកទៅដាក់ផ្តិតលើទឹកសន្សើម ដែលដក់នៅលើស្លឹកឈើ និងនៅលើស្មៅទាល់តែដុំឈើនោះជក់ទឹកពេញទាំងអស់ ។ បន្ទាប់មក នាងអារក្ខទេវីបានយកដុំឈើនោះទៅច្របាច់ទឹកដាក់ទៅក្នុងកែវ ។ អាស្រ័យដោយហេតុដូច្នេះ នាងក៏រកទឹកសន្សើមដាក់កែវបានពេញ ហើយក៏យកកែវនោះទៅជូនមហាតាបស ។ ហេតុដូច្នេះបានជានាងអារក្ខទេវី ត្រូវបានតាបសសម្គាល់ថា ប៉ិនប្រសប់ជាងបិសាច ។

តាបសជបទឹកសន្សើមនោះឱ្យកើតទៅជាកែវ ហើយប្រគល់ទៅឱ្យនាងមេខលាដោយបញ្ជាក់ប្រាប់៖“ កែវនេះមានអានុភាពខ្លាំងពូកែណាស់ ។ បើអ្នកមានបំណងអ្វីមួយ គ្រាន់តែលើកកែវនេះគ្រវីឡើង នោះមួយរំពេចសេចក្តីប្រាថ្នារបស់អ្នកនឹងបានសម្រេចភ្លាម ។ មួយទៀតដោយអានុភាពនៃកែវនេះ អ្នកអាចហោះកាត់អាកាសកប់ពពកជ្រកអាចម៍ជន្លេន ទៅកាន់កន្លែងណាក៏បានទាំងអស់ ” ។ [...]

ខ. [រឿង ទុំទាវ មានចំនួន១០៥០ល្បះ (ភិក្ខុសោម)]

គ. កត់សូរក្នុងភាសាខ្មែរ

- ជាប់ [ជ័ប] ។ - ទាន់ [ទ័ន] ។

- មាត់ [ម័ត] ។ - ទាល់ [ទ័ល] ។

ឃ. ក្នុងគណិតវិទ្យា

[AB] = [BC]

នៅក្នុងឧទាហរណ៍នេះ គេបានបង្ហាញឱ្យឃើញការប្រើសញ្ញាវង់ក្រចក ឬសញ្ញាតង្កៀប ដែលមានលក្ខណៈបួនយ៉ាងផ្សេងគ្នា ។ ការប្រើប្រាស់សញ្ញានេះស្ថិតក្នុងលក្ខខណ្ឌខុសគ្នាគឺ

- បញ្ជាក់សួរ បញ្ជាក់ន័យ ឬពន្យល់សេចក្ដីរបស់ពាក្យដែលនៅខាងដើមនៃវង់ក្រចក ។
- ប្រាប់ពីអ្នកនិពន្ធ ឬប្រភពនៃល្បះ ។
- ប្រាប់ពីប្រភពនៃអត្ថបទដកស្រង់ ។

ដូច្នេះ នៅក្នុងភាសាខ្មែរ សញ្ញាវង់ក្រចកជ្រុង ឬតង្កៀបនិងវង់ក្រចក គេប្រើក្នុងករណីណាខ្លះ?

- *អមសេចក្ដីដែលប្រើវង់ក្រចករួចហើយ ។*
- *បញ្ជាក់ពីការដកស្រង់វគ្គណាមួយនៃអត្ថបទ ។*
- *អមសញ្ញាសូរវិទ្យាអន្តរជាតិ ឬសញ្ញាសូរភាសាជាតិ ។*
- *នៅក្នុងមុខវិជ្ជាគណិតវិទ្យា ឬក្នុងមុខវិជ្ជាដទៃទៀត (រូប គីមី) ។*

លំហាត់

ក. ចូរអ្នកជ្រើសរើសកន្សោមពាក្យខាងក្រោមនេះ ដើម្បីដាក់ក្នុងសញ្ញាតង្កៀបឱ្យបានសមស្រប ៖

- មហោរី មះហោរី ។
- សមណសក្តិ សះម៉ះណះស័ក ។
- មនសិការ មះនះសិការ៉ះ ។
- ទណ្ឌកម្ម ទ័នឌះក័ម ។

ខ. ដើម្បីបញ្ជាក់ថា វគ្គនេះជាវគ្គដកស្រង់ (ស្ថិតនៅផ្នែកខាងក្រោយបំផុតនៃអត្ថបទដើម) តើអ្នកគួរប្រើសញ្ញាតង្កៀប និងសញ្ញាវង់ក្រចក នៅត្រង់ចំណុចណានៃវគ្គដកស្រង់នេះ?

ពូឡាងសឹន បានបង្ហាញឱ្យពួកនោះចេះដាំដំណាំ ឬសាបព្រោះគ្រាប់ ចេះធ្វើផ្ទះ ចេះរៀបការគ្នាបង្កើតជាគ្រួសារ បង្កើតកូនប្រុសស្រី ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក មនុស្សជាតិកាន់តែរីកចម្រើនច្រើនឡើងៗ ជាលំដាប់ ។ មឿងលុម មានជីវភាពកាន់តែសកម្ម កាន់តែរីកចម្រើន ។ ពូឡាងសឹនក៏បានបង្ហាញឱ្យពួកគេចេះស្រឡាញ់ឪពុកម្ដាយ ចេះគោរពចាស់ទុំមានភាតរភាពចំពោះអ្នកដែលនៅក្នុងភូមិជាមួយគ្នា នៅក្នុងប្រទេសជាមួយគ្នា មានសញ្ជាតិដូចគ្នា ឱ្យថែរក្សាកេតនភណ្ឌ ដែលបុព្វបុរសបានទុកឱ្យ ។ ពូឡាងសឹន និងប្រធានបួននាក់ទៀតអប់រំស្មារតីស្នេហាជាតិដ៏ធំធេង ។ ដូចនេះហើយ ឡាវទាំងប្រុស ទាំងស្រី ក៏មានកតញ្ញូតាធម៌ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ចំពោះប្រធានទាំងនោះ ហើយលើកតម្កើងទុកជាបុព្វបុរសរបស់ខ្លួន ។

(ទេវកថា ឡាវ និពន្ធដោយ សុំស៊ីដាសារ)

សង្ខេបឡើងវិញ

អ្នកបានអានរឿង ចចក រួចមកហើយ ។ ចូរអ្នកសង្ខេបឡើងវិញ ដោយគ្រាន់តែលើកយកចំណុចសំខាន់ៗនៃរឿងមកបង្ហាញតែប៉ុណ្ណោះ ៖

មានចចកធំមួយដើររកបឹង ដែលរីងទឹក ដើម្បីចាប់ត្រីស៊ី ។ លុះទៅដល់ត្រពាំងមួយរីងទឹកអស់ មានត្រី កំពីស បង្កង ក្តាម វាមានចិត្តត្រេកអរណាស់ ។ កំពីសមានប្រាជ្ញា ដឹងថាចចកចង់ស៊ីពួកខ្លួនដូច្នេះ ក៏និយាយលួងលោមចចកឱ្យជញ្ជូនពួកខ្លួនលាងទឹកសម្អាតជាមុនសិនសឹមស៊ីឱ្យឆ្ងាញ់ពិសា ។ ក្រោយពីបានស្តាប់ការណែនាំរបស់កំពីសរួចមក ចចកក៏យល់ព្រមធ្វើតាម ។ ពេលដឹងថា ពួកមច្ឆជាតិត្រូវចចកជញ្ជូនអស់ពីត្រពាំងនោះហើយ ពួកត្រីកំពីស ក្តាម ខ្យង ក៏នាំគ្នាមុជក្នុងទឹកជ្រៅបាត់អស់ ។ ចចកដឹងថា កំពីសបញ្ឆោតដូច្នេះ ខឹងណាស់ ដើរទៅបបួលអស់សត្វដំរី រមាស ខ្លា ពស់ថ្លាន់ ពស់ធំ ពស់តូច មកបាចទឹកបឹងនោះឱ្យរីងនឹងបានចាប់ត្រីក្នុងបឹងនោះស៊ីឱ្យអស់ ។ ដោយឃើញចចកបបួលគ្នាបាចទឹកបឹងឱ្យរីង ពួកកំពីសភ័យណាស់ ក៏ឱ្យត្រីក្រាញ់ទៅអញ្ជើញសុភាទន្សាយ មកជួយពួកគេ ។ ព្រឹកព្រហាមឡើង ទន្សាយក៏ទៅមាត់បឹងឃើញអស់សត្វកំពុងតែបាចទឹក ក៏យកស្លឹកឈើដែលដង្កូវស៊ីធ្លុះៗ មកធ្វើជាសំបុត្រ ហើយស្រែកប្រាប់អស់សត្វទាំងនោះថាជាសំបុត្ររបស់ព្រះឥន្ទ្រ រួចថា ព្រះឥន្ទ្រនឹងកាច់ជើងត្រុំ ប្រមុំជើងអក កាប់ក្បាលចចកដកភ្លុកដំរីស ។ ពួកវាឮដូច្នេះភ័យណាស់ ផ្អើលបោលជាន់លើពស់ថ្លាន់ជាទំនប់ដាច់ខ្លួនជាពីរបីកំណាត់លិចទឹកស្លាប់អស់ ហើយក៏ក្លាយទៅជាចំណីត្រីវិញ ។

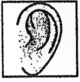
សំណួរ

១. តើការប្រើពាក្យ ពួកគេ ពួកវា ក្នុងអត្ថបទសង្ខេបនេះចង់សំដៅទៅលើតួអង្គណាខ្លះ ?

២. តើចចក ត្រីក្រាញ់ និងសុភាទន្សាយ តំណាងឱ្យមនុស្សបែបណា ?

លំហាត់

ចូរអ្នកសង្ខេបរឿង ជើង ដៃ ក្រពះឱ្យបានយ៉ាងតិចចំនួន៨បន្ទាត់ ដោយប្រើសព្វនាមដើម្បីជំនួសឈ្មោះតួអង្គ ។

រឿង ស្រូវ

ក្នុងអត្ថបទជាច្រើនមានខ្លឹមសារអប់រំសំខាន់ៗបង្កប់ក្នុងសកម្មភាពតួអង្គ ។ ដូចនេះ យើងចេះត្រងត្រាប់ រាល់សកម្មភាពវិជ្ជមានទាំងនោះនិងអាចចេះកត់ចំណាំសេចក្តីលម្អិតសំខាន់ៗក្នុងអត្ថបទនោះផង ។

• ចូរអ្នកស្តាប់រឿង ស្រូវ ដើម្បីស្វែងយល់គំនិតអប់រំនិងកត់ចំណាំសេចក្តីលំអិតសំខាន់ៗ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោមនេះ ៖

សំណួរ

១. កាលដើមឡើយ តើស្រូវមានកំណើតមកពីណា ?

២. ហេតុអ្វីបានជាស្រូវត្រូវទៅពួនសម្ងំនៅកន្លៀតថ្មភ្នំយ៉ាងជ្រៅទៅវិញ ?

៣. ហេតុដូចម្តេច បានជាត្រីស្លាតស្ម័គ្រចិត្តជួយយកអាសាមនុស្ស ស្វែងរកមេស្រូវបែបនេះ ?

៤. តើស្រូវយល់ព្រមជួយមនុស្សលោកដូចមុនទៀតដែរឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?

៥. តើអ្នកយល់យ៉ាងណាដែរ ចំពោះរឿងខាងលើនេះ ? ព្រោះអ្វី ?

៦. តើឥរិយាបថរបស់ស្រូវ និងត្រីស្លាតចំពោះមនុស្សជាឥរិយាបថយ៉ាងដូចម្ដេចដែរ ?

៧. បើតាមយោបល់អ្នក ហេតុដូចម្ដេចបានជាស្រូវលែងហោះចូលជង្រុកដូចមុនទៀត ?

សំណេរអត្ថបទព័ត៌មានដែលពណ៌នាព្រឹត្តិការណ៍

តើព្រឹត្តិការណ៍ជាអ្វី? ព្រឹត្តិការណ៍ជារឿងរ៉ាវផ្សេងៗខុសពីសកម្មភាពធម្មតា ។ យើងអាចដឹងព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយតាមរយៈអ្នកដទៃ ឬដោយជួបប្រទះផ្ទាល់ភ្នែក ។

សំណេរនេះ តម្រូវឱ្យអ្នកសរសេរលើកយកហេតុការណ៍ ឬរឿងរ៉ាវដែលខ្លួនជួបប្រទះមករៀបរាប់បង្ហាញអ្នកដទៃឱ្យបានដឹងរឿងរ៉ាវទាំងនោះ ។

- ចូរអ្នកអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះ

នៅវេលាប្រមាណជាម៉ោងមួយកន្លះរសៀល ខ្ញុំបានជួបនឹងព្រឹត្តិការណ៍ដ៏គួរឱ្យតក់ស្លុតមួយ ។ អគ្គិភ័យមួយបានកើតឡើង ។ ផ្ទះមួយខ្នងនៅភូមិខ្ញុំត្រូវភ្លើងឆាបឆេះយ៉ាងសន្ធោសន្ធៅគួរឱ្យខ្លាច ។ ផ្កាភ្លើងប៉ើងឡើងទៅលើអាកាសតាមកម្លាំងខ្យល់បក់ ។ អ្នកភូមិបានជួយពន្លត់ភ្លើងតាមលទ្ធភាពរៀងខ្លួន ។ ខ្លះទៅដងទឹក ខ្លះឡើងទៅលើផ្ទះនៅក្បែរនោះ ដើម្បីជះទឹកពីចម្ងាយ ខ្លះហៅរថយន្តពន្លត់អគ្គិភ័យ ។ មិនយូរប៉ុន្មាន រថយន្តពន្លត់អគ្គិភ័យក៏មកដល់ ហើយភ្នាក់ងារយើងក៏បានបាញ់ទឹកពន្លត់ភ្លើងដែលកំពុងឆេះពេញទំហឹងនោះ ។ ទីបំផុត ភ្លើងក៏រលត់ អ្នកភូមិខ្ញុំ និងគ្រួសាររងគ្រោះ បានថ្លែងអំណរគុណចំពោះភ្នាក់ងារយើង ។

ដោយសារការរួបរួមសាមគ្គី ជួយយកអាសា ទើបគ្រោះអាសន្ននោះ ត្រូវសាបសូន្យទៅវិញ ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំមានអារម្មណ៍សោកស្ដាយណាស់ចំពោះឧបទ្ទវហេតុខាងលើនេះ ព្រោះវាមិនត្រឹមតែធ្វើឱ្យវិនាសទ្រព្យសម្បត្តិប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងបណ្ដាលឱ្យបាត់បង់អាយុជីវិតមនុស្ស សត្វថែមទៀតផង ។

សំណួរ

១. តើអត្ថបទ បង្ហាញពីឧបទ្ទវហេតុអ្វី ?

២. តើក្នុងសំណេរនេះមានសព្វនាមបុរិសៈ អ្វីដែលគួរកត់សម្គាល់ជាងគេ ?

៣. តើឧបទ្ទវហេតុនោះ បានបង្ហាញពីការជួយគ្នាយ៉ាងណាខ្លះ ?

៤. តើគេអាចប្ដូរសព្វនាមបុរិសៈខាងលើនេះបានឬទេ ?

៥. ប្រសិនបើអាចប្ដូរបាន តើគេត្រូវប្រើសព្វនាមបុរិសៈណាមួយជំនួសសព្វនាម បុរិសៈនោះ ?

លំហាត់

ចូរអ្នកសរសេរអត្ថបទពណ៌នាឧបទ្ទវហេតុណាដែលអ្នកបានដឹង ឬជួបប្រទះ ឬអាចជ្រើសរើសព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយក្នុងចំណោមឧបទ្ទវហេតុខាងក្រោមៈ

ក. ខ្យល់គ

ខ. លង់ទឹក

គ. គ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍

ឃ. ខូចមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ (កង់ ម៉ូតូ)

ង. ខ្សែភ្លើងឆក់ ។

ដើម្បីឱ្យការសរសេររបស់អ្នកកាន់តែល្អប្រសើរ អ្នកគប្បីធ្វើតាមការណែនាំខាងក្រោម ៖

- ប្រាប់ប្រភពហេតុការណ៍ឬព្រឹត្តិការណ៍
- បញ្ជាក់ពេលវេលា ទីកន្លែងនៃឧបទ្ទវហេតុ
- មូលហេតុនៃឧបទ្ទវហេតុ
- ប្រាប់សកម្មភាពលម្អិតឬភាពសាំញ៉ាំនៃព្រឹត្តិការណ៍
- លទ្ធផលនៃឧបទ្ទវហេតុព្រឹត្តិការណ៍ ។

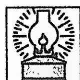
កេរដំណែលរបស់ជាតិ

បុព្វបុរសខ្មែរបានបន្សល់ទុកកេរដំណែលដ៏ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់និងមានតម្លៃដូចជា ទឹកដី ប្រាសាទ ពិសេសប្រាសាទអង្គរវត្ត គម្ពីរក្បួនខ្នាត ច្បាប់ទូន្មាន របាំ ចម្រៀង កំណាព្យ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ដ៏ល្អថ្លៃថ្លា ។ល ។ ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងបានសិក្សាស្វែងយល់ ពីកេរដំណែលមួយចំនួនរបស់ជាតិ ដើម្បីចូលរួម ឱ្យតម្លៃលើកតម្កើង និងថែរក្សាការពារឱ្យបានគង់វង្សស្ថិតស្ថេរ ។

ជាពិសេស ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងសិក្សាបន្ថែមទៀតអំពី ៖

- កាព្យមាត្រ ឬរង្វាស់កាព្យ
- ចំណាប់ចួន ផ្ទួន រណ្តំ
- និមិត្តរូប
- គំនិតសំខាន់បង្កប់ក្នុងកំណាព្យ
- សព្វនាមចង្អុល
- ការសូត្រនិងតែងកំណាព្យខ្លីៗ ។

កាព្យមាត្រ ឬរង្វាស់កាព្យ

កំណាព្យខ្មែរមានក្បួនខ្នាត ហើយក្បួនខ្នាតទាំងនោះប្រែប្រួល ផ្លាស់ប្តូរទៅតាមលក្ខណៈបទនីមួយៗ តាំងពីកាព្យមាត្រ(រង្វាស់កាព្យ) ចំណាប់ចួន ចង្វាក់និងបរិយាកាស ។

ដូចម្តេចហៅថាកាព្យមាត្រ?

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖

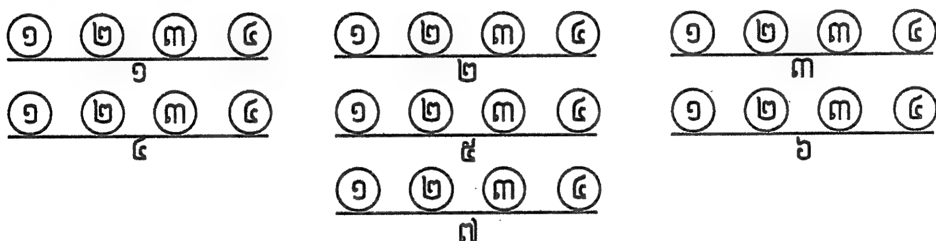
ឧទាហរណ៍១៖ បទកាកគតិ

កុំដៀលអ្នកស្រែ ត្រកូលឯងខ្មែរ កុំប្រែក្រឡាស់
ក្រឡេកឃើញគុណ ទន់ខ្លួនសំពះ កុំធ្វើអ្នកណាស់
កុំត្មះអ្នកក្រ ។

អ្នកកុំភ្លេចគុណ គ្រូលេខនព្វន្ត គ្រូសូត្រអក្សរ
កុំចាប់ដៃទាញ គំនាប់ងក់ក កុំជជែកត
ស្មើមិត្តសម្លាញ់ ។

(ដកស្រង់ពីច្បាប់ក្រមង៉ុយ ទំព័រទី ៦ បោះពុម្ពឆ្នាំ១៩៨៩)

គំនូសតាង

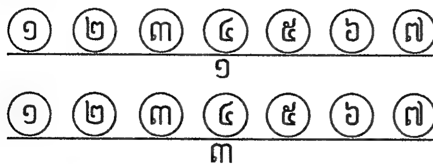

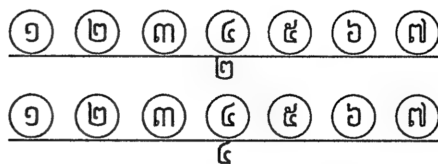
ដូចនេះ បទកាកគតិមាន ៧ឃ្លាក្នុង១វគ្គ ហើយក្នុង១ឃ្លា មាន៤ព្យាង្គ

ឧទាហរណ៍ ២ ៖ បទពាក្យ៧

ព្រៃភ្នំធំខ្ពស់ជ្រោះជ្រលង វាលវែងអន្លង់ជាប់ជើងមេឃ
ព្រែកស្ទឹងបឹងអូរសម្បូរពេក ហូរកាត់ពុះជ្រែកគ្រប់ទិសទី ។

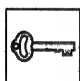
គំនូសតាង

ដូចនេះ បទពាក្យ ៧ មាន៤ឃ្លាក្នុង ១វគ្គ និង៧ព្យាង្គក្នុង១ឃ្លា ។

ឧទាហរណ៍ខាងលើបង្ហាញថា ចំនួនព្យាង្គក្នុងឃ្លានិងចំនួនឃ្លាក្នុងវគ្គរបស់កំណាព្យប្រែប្រួលទៅតាមបទ ។

កាព្យមាត្រ ឬរង្វាស់កាព្យ ជាការរាប់ចំនួនព្យាង្គក្នុងឃ្លានិងចំនួនឃ្លាក្នុងវគ្គរបស់កំណាព្យ ។ កាព្យមាត្រ ឬរង្វាស់កាព្យប្រែប្រួលទៅតាមបទរបស់កំណាព្យ ។

លំហាត់

១. ចូរប្រាប់ពីកាព្យមាត្រ ឬរង្វាស់កាព្យរបស់កំណាព្យខាងក្រោម ៖

ក. បទព្រហ្មគីតិ

ក្សិណនោះឯមច្ឆា ហៅបុត្រភ្លាមកឆាប់ៗ
កូនមកហើយទួញប្រាប់ ថាឱពៅពន្លកម្តាយ ។
ខ្លួនម្តាយនឹងស្លាប់ហើយ កុំកូនអើយនៅរៀងអាយ
ទៅរកស៊ីឱ្យឆ្ងាយ ពីទីនេះផុតមនុស្សា ។

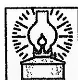
(ល្បើកជុចនិងត្រី វិសេសមួង)

ខ. បទភុជង្គលីលា

ហែកូនស្រីស្ងួនមាសម្តាយ ក្រណាស់នាងអាយ តាមដោយច្បាប់ស្រី ។
ក្រមួយមិនបានសម្តី ពាក្យទន់តិចនៃ ឱ្យញាតិចូលចិត្ត ។
ក្រមួយមិនចេះរិះគិត ឃើញញាតិឆ្ងាយជិត ហៅឡើងនីស្លា ។
ទោះមានមិនមានក្តីណា ពាក្យផ្អែមចរចា ទើបគេស្រឡាញ់ ។

(សម្រង់ចាកច្បាប់ស្រី បណ្ឌិតម៉ឺនមៃ)

២. ចូរប្រាប់កាព្យមាត្ររបស់កំណាព្យ បទកាកគតិ បទពំនោល និងបទពាក្យបួន ។

ចំណាប់ចួន ផ្ទួន រណ្តំ

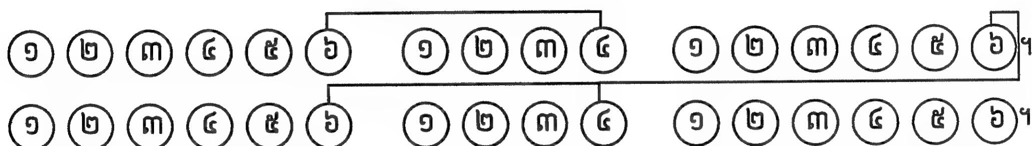
ក. ចំណាប់ជួន

ចំណាប់ជួនក្នុងកំណាព្យ មានលក្ខណៈខុសប្លែកគ្នាទៅតាមបទនីមួយៗ ។ ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖

ឧទាហរណ៍ ១៖ បទពំនោល

ដៃកាន់អាវុធរាងហំ   ឫកពាសោតសម   យុទ្ធជនសម័យមានឫទ្ធិ ។
អប្សរបវរទេពពិត   ឆ្លាក់ជាប់នៅនិត្យ   សសរសិលារាងរាយ ។
ហត្ថាកាន់ផ្កាទាំងឡាយ   ញញឹមពព្រាយ   រេរាំជាន់លើបទុម ។

គំនូសតាង

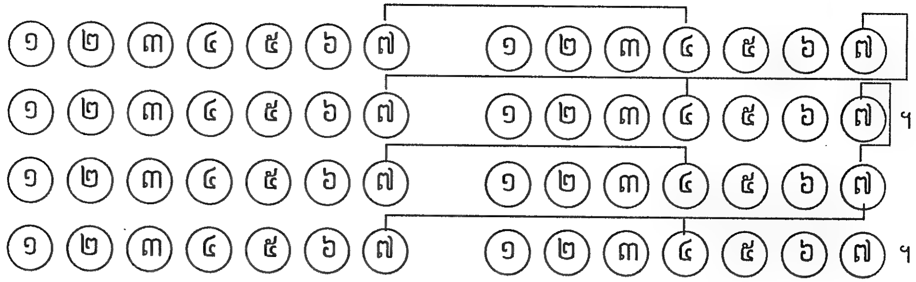

- ចួនក្នុងវគ្គ : ព្យាង្គទី៦នៃឃ្លាទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៤នៃឃ្លាទី២ វគ្គ១ ។
- ចួនឆ្លងវគ្គ : ព្យាង្គទី៦ ឃ្លាទី៣ វគ្គទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៦ ឃ្លាទី១វគ្គទី២ ចួននឹង ព្យាង្គទី៤ឃ្លាទី២វគ្គ២ ។

ឧទាហរណ៍២៖ បទពាក្យ៧

ប្រាសាទតាព្រហ្មភ្នំបាខែង   ជាទីស្ងប់ស្ងែងជននានា
បក្សីចាំក្រុងសាងក្នុងគ្រា   សម័យខេមរាមានឫទ្ធី ។
បាយ័នក្រុងធំភ្នំទ្រង់យស   សង់លើលានខ្ពស់ក្នុងធានី
ហៅថាយសោធរគិរី   ជាទីក្សេមក្សាន្តសម្រាន្តចិត្ត ។

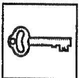
គំនូសតាង

ចួនក្នុងវគ្គ ៖ - សូរព្យាង្គទី៧ នៃឃ្លាទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី២

- សូរព្យាង្គទី៧ នៃឃ្លាទី២ ចួននឹងព្យាង្គទី៧ នៃឃ្លាទី៣ ចួននឹងព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី៤ វគ្គទី១ ។

ចួនឆ្លងវគ្គ ៖ ព្យាង្គទី៧ នៃឃ្លាទី៤ វគ្គទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៧ នៃឃ្លាទី២ ក្នុងវគ្គទី២ ។

ចួនជាព្យាង្គដែលកើតឡើងដោយសូរស្រៈដូចគ្នា ឬព្យញ្ជនៈប្រកបដូចគ្នាឬសូរស្រៈនិងព្យញ្ជនៈប្រកបដូចគ្នា ។ ចួនមានលក្ខណៈល្អលុះត្រា ៖

- *ព្យញ្ជនៈស្ថិតក្នុងពួកតែមួយ ៖ ពួកអនិងអ ពួកអ៊ិនិងអ៊ិ*
- *ស្រៈដូចគ្នា ៖ ស្រៈពួកអនិងអ ពួកអ៊ិនិងអ៊ិ ។*

ខ. ផ្ទួន

ផ្ទួនគឺជាការដែលកវីចេះជ្រើសរើសពាក្យ ឃ្លាកាព្យយកមកប្រើច្រើនដងដដែលៗ ។ ផ្ទួនជាវិធីមួយដែលកវីប្រើ ដើម្បីសង្កត់ន័យលើគំនិតណាមួយ ឬបង្កើតសញ្ចេតនាអ្វីមួយ ។

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖

ត្រីក្រាញ់លលេញដេញត្រីក្រុស ត្រីក្រឹមក្រាបចុះឈប់បង្អង់
ត្រីក្រាយហែលក្រោយបណ្តោយត្រង់ ត្រីក្រឹមរិលវង់ក្រោយត្រីក្រាយ ។
កំពីសគោងឬសកំពឹងពួយ ក្រពាត់ស្ទុះស្ទួយស្ទាក់ពីឆ្ងាយ
ពើបពះពានលើកំពូលបាយ កំពុងវាត់វាយកំពីសពង ។

"ផ្ទួន "នៅអត្ថបទកាព្យដកស្រង់នេះគឺ ពាក្យ "ត្រី " ។

ផ្ទួន ជាព្យាង្គតែមួយដែលកវីប្រើច្រើនដងក្នុងឃ្លា ឬវគ្គនៃកំណាព្យ ។

គ. រណ្ដំ

កំណាព្យខ្លះកវី ប្រើព្យញ្ជនៈតែមួយ ឬស្រៈតែមួយច្រើនដងនៅក្នុងឃ្លា ឬវគ្គនៃកំណាព្យ ដែលធ្វើឱ្យស្នាដៃរបស់គាត់មានភាពពីរោះរណ្ដំណែងណង ។

ក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ រណ្ដំមាន ៖

- រណ្ដំព្យញ្ជនៈ "ក "៖ ក្រាញ់ ក្រុស ក្រឹម ក្រាប ក្រាយ ក្រោយ ។
- រណ្ដំព្យញ្ជនៈ "ព "៖ ពីស ពីង ពួយ ពត ពើប ពះ ពាន ពួល ពុង ពង ។
- រណ្ដំស្រៈ "ំ" និងព្យញ្ជនៈ "ព"៖ កំពីស កំពីង កំពត ។

រណ្ដំជាព្យាង្គ ដែលកវីប្រើព្យញ្ជនៈ ឬស្រៈតែមួយច្រើនដងនៅក្នុងឃ្លា វគ្គនៃកំណាព្យ ។ រណ្ដំមានរណ្ដំស្រៈ និងព្យញ្ជនៈ ។

លំហាត់

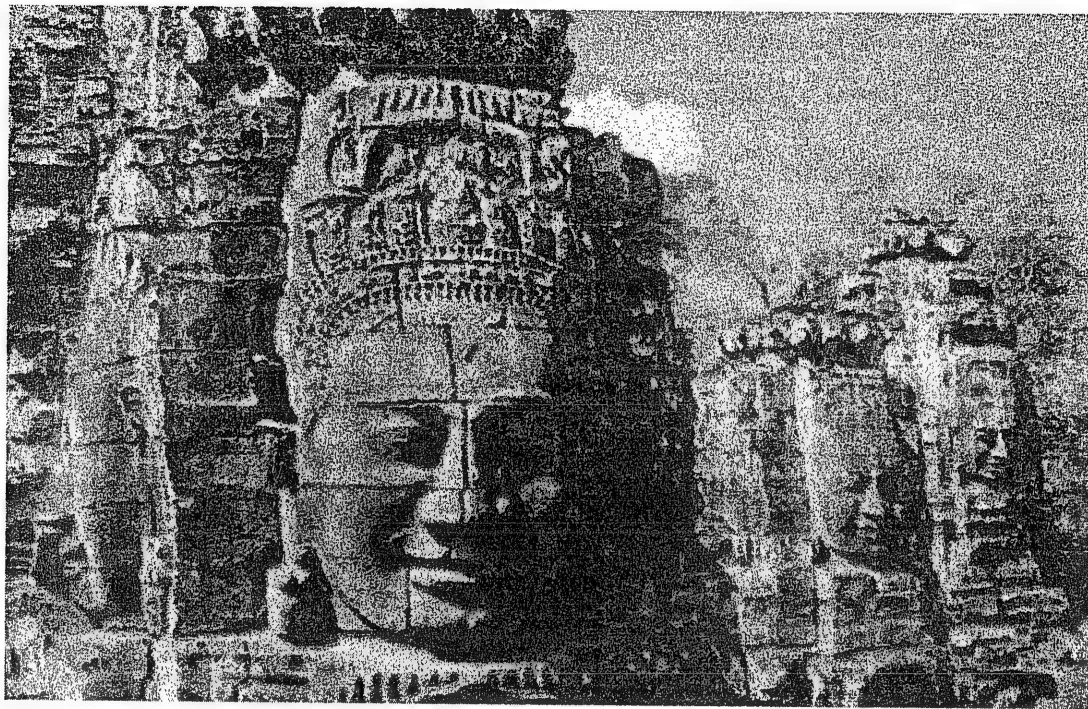
- ចូរអាន រួចរកចំណាប់ជួន ផ្ទួន និងរណ្ដំក្នុងអត្ថបទកំណាព្យដកស្រង់ខាងក្រោម៖

មើលមានជ្រៃជ្រែសង្កែថ្ងាន់	ត្រៀលត្រស់ក្រវាន់គុយស្រគំ
ស្រឡីស្រឡៅក្រពៅក្ដួត	ទ្រនំអាអូដ្ឋចង្ហួរត្នោត ។
ដង្កោទ្រយឹងខ្ទឹងក្រសាំង	អំពិលភ្លូងភ្លាំងទាំងភ្លូបាត
គួលែនទុរេនមៀនលាំងសាត	មាក់បាតបង្គោពោចាន់ចារ ។
ត្របែកត្រសេកអំបែងថ្ងៃ	អង្គ្រងស្មាច់ស្មែរោគរកា
ក្រូចក្រាយស្វាតស្វាយត្រាចត្រៀលស្វា	សេដាសណ្ដាន់ថ្ងាន់ជ្រៃជ្រៃ ។

(ដកស្រង់ពីរឿង ទុំទាវ ភិក្ខុសោម)

សោភណភាពប្រាសាទបាយ័ន

ទ្វារបាលធំៗអស្ចារ្យ ឈរតម្រៀបគ្នា ចាំយាមគ្រប់សសរស្តម្ភ ។
ដៃកាន់អាវុធរាងហាំ ឫកពាសោតសម យុទ្ធជនសម័យមានឫទ្ធិ ។
អប្សរបវរទេពពិត ឆ្លាក់ជាប់នៅនិត្យ សសរសិលារាងរាយ ។
ហត្ថាកាន់ផ្កាទាំងឡាយ ញញឹមពព្រាយ រេរាំជាន់លើបទុម ។
នាងរាំថ្វាយព្រះបរម ពោធិឧត្តម ចមលោកលោកេស្វរា ។
ជញ្ជាំងរោងទងនោះណា ចម្លាក់យោធា ច្បាំងគ្នាប្រយុទ្ធជាញជ័យ ។
ទ័ពខ្មែរសឹងមានថ្វីដៃ ខ្មាំងបរាជ័យ ចាលចាញ់ឫទ្ធីចេស្តា ។
ចម្លាក់សិល្បៈនានា ល្បែងខ្មែរកីឡា ប្រដាល់ចំបាប់គួរគន់ ។
ចាក់ក្បាច់គួរស្ញើចពេកពន់ មានពួកមហាជន ឈរចាំទស្សនាច្រើនក្រៃ ។
ចម្លាក់ពីរឿងប្រពៃ- ណីក្នុងសម័យ សេដ្ឋកិច្ចនាមហានគរ ។

លក់ដូរទំនិញកុះករ ត្រីសាច់ឆ្លាមមករ រឿងបររឿងបាញ់សត្វព្រៃ ។
នេសាទសឹងមាននាព្វ រូពិនប្រពៃ សម័យរុងរោចន៍រីទ្ធិសាយ ។
រូបភាពតន្ត្រីទាំងឡាយ លេងដោយសប្បាយ លាយដោយកញ្ញារេរាំ ។
រូបត្លុករូបតួទន្ទាំ ពួកអ្នកប្រគំ ដេញពិណកំដរបីអធិក ។ [...]
មានរូបពួកអ្នកសិង្ហា សំញើញទន្តា ហាក់ចាំប្រហារសត្រូវ ។
រូបរស់អមសងខាងផ្លូវ គយគន់មើលទៅ សម្បើមឥតបីគណនា ។
អសុរនិងពួកទេព្តា សម្បើមអស្ចារ្យ ទាញនាគជាបង្កាន់ដៃ ។
ដុំថ្មសុទ្ធមានតម្លៃ សិល្បករច្នៃ សម្រិតសម្រាំងជាកេរ ។
គួរឱ្យស្តាយអ្វីម៉្លេះទេ ចម្លាក់ផងខ្មែរ ឥតមានជាតិណាធ្វើបាន ។
កម្លាំងស្ថាប័នបុរាណ ប្រាកដជាមាន ថ្វីដៃឯកទេសមហិមា ។
សំណង់សុទ្ធសឹងថ្មដា ប្រាកដផែនការ មេបាបុព្វបុរស ។
ឥឡូវបាក់បែកស្ទើរអស់ តែមានសម្រស់ អាចលើកកិត្តិយសខ្មែរបាន ។
បាយ័នប្រាសាទបុរាណ ខ្មែរប្រតិស្ឋាន បូជាព្រះពុទ្ធសាសនា ។

(ដកស្រង់ពីសៀវភៅអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ក្រសួងអប់រំឆ្នាំ ១៩៨២ ទំព័រ៥៤-៥៦)

សំណួរ

១. តើកំណាព្យខាងលើនេះនិយាយពីអ្វី?

២. តើកំណាព្យខាងលើនេះតែងឡើងជាបទអ្វី?

៣. ចូរគូសគំនូសតាងចំណាប់ចួនកំណាព្យនេះនៅបីវគ្គដំបូង ។

៤. ចូរបង្ហាញគំនិតសំខាន់បង្កប់ក្នុងកំណាព្យ ។

៥. តើប្អូនមានចំណាប់អារម្មណ៍ដូចម្តេចខ្លះ ចំពោះកេរដំណែលប្រាសាទបាយ័ន?

សព្វនាមចង្អុល

អ្នកធ្លាប់បានសិក្សារួចហើយអំពីសព្វនាមសំណួរនិងសព្វនាមបុរិសៈ។ ឥឡូវនេះអ្នកនឹងសិក្សាអំពីសព្វនាមចង្អុល ។

- ចូរសង្កេតល្បះខាងក្រោម ៖

- នេះជាផ្ទាំងគំនូរប្រាសាទបាយ័ន ។ - ចម្ការចេកខាងនេះជាចម្ការរបស់លោកតាខ្ញុំ ។

- នោះជារូបសំណាកព្រះវិស្ណុ ។ - ឯចម្ការខាងនោះជាចម្ការរបស់ម្ដាយខ្ញុំ ។

ពាក្យ "នេះ" "នោះ" ក្នុងល្បះខាងលើជាពាក្យដែលគេប្រើជំនួសវត្ថុ មនុស្ស សត្វ គំនិត ឬល្បះណាមួយដែលសម្រាប់ចង្អុលបង្ហាញឱ្យឃើញច្បាស់ នៅចំពោះមុខ នៅទីជិត ឬទីឆ្ងាយ ។

សព្វនាមចង្អុលជាពាក្យសម្រាប់ចង្អុលបង្ហាញអ្វីមួយ ដែលនៅចំពោះមុខនៅជិត និងនៅឆ្ងាយ ។

សព្វនាមចង្អុលមានពីរយ៉ាងគឺ៖

- សម្រាប់ទីជិត ៖ នេះ អានេះ អ្នកនេះ . . . ។

- សម្រាប់ទីឆ្ងាយ ៖ នោះ អានោះ អ្នកនោះ . . . ។

- សព្វនាមចង្អុលប្រើសម្រាប់ផ្លាស់កន្សោមនាម

ឧទាហរណ៍៖ នេះជាសៀវភៅខ្ញុំ ។ នោះជាសៀវភៅឯង ។

- ផ្លាស់កន្សោមនាមជាវត្ថុ ៖ អានេះ អានោះ

ឧទាហរណ៍៖ មានបន្ទាត់ពីរនៅលើតុ អានេះជារបស់ខ្ញុំ អានោះជារបស់ឯង ។

- ផ្លាស់កន្សោមនាម ជាមនុស្ស ៖ អ្នកនេះ អ្នកនោះ

ឧទាហរណ៍៖ សិស្សទាំងពីរនាក់នេះ អ្នកនេះពូកែជាងអ្នកនោះ ។

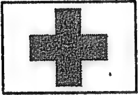
លំហាត់

- ចូរអ្នកតែងល្បះដោយប្រើសព្វនាមចង្អុល "នេះ" និង "នោះ" ឱ្យបាន៦ល្បះ ។

និមិត្តរូប

ក្នុងមេរៀននេះ ប្អូនៗនឹងសិក្សាអំពីនិមិត្តរូប ។ តើនិមិត្តរូបជាអ្វី? ចូរសង្កេតនិមិត្តរូបមួយចំនួនខាងក្រោម ៖

កាកបាទក្រហម តំណាងជំនួយ ឬសង្គ្រោះ

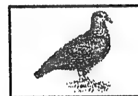
តំណាងភាពយុត្តិធម៌

តំណាងគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិត

តំណាងមិត្តភាព

តំណាងសន្តិភាព

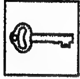
និមិត្តរូប មានលក្ខណៈរួម (សកល) និងលក្ខណៈដោយឡែកទៅតាមតំបន់ ស្រុកភូមិ ឬប្រទេសផ្សេងៗ ។

និមិត្តរូបមានច្រើនប្រភេទ ដូចជានិមិត្តរូបអំពីពណ៌នៃសត្វ អំពីវត្ថុ ឬផ្នត់គំនិតស្រុកភូមិ ឬប្រទេស ។

ឧទាហរណ៍ ៖ និមិត្តរូបមួយចំនួនរបស់ខ្មែរយើង

- ពណ៌ក្រហមតំណាងវីរភាព ឬសេចក្តីក្លាហាន
- ពណ៌ខ្មៅតំណាងទុក្ខព្រួយ
- ពណ៌សតំណាងសេចក្តីបរិសុទ្ធ

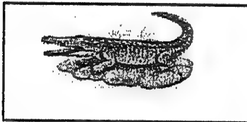
- សត្វកណ្ដៀរតំណាងសេចក្ដីព្យាយាម
- សត្វលាតំណាងភាពល្ងង់ខ្លៅ
- សត្វស្វាតំណាងភាពក្រមាច់ក្រមើម
- សត្វឃ្មុំតំណាងការងារ ។

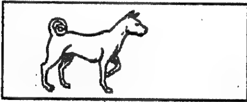

និមិត្តរូបជាសញ្ញា ឬរូបតំណាង... ដើម្បីសម្គាល់គំនិត ទំនាក់ទំនង ឬបកស្រាយព័ត៌មានផ្សេងៗ ។

លំហាត់

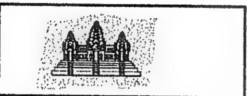
- ចូរប្រាប់ន័យរបស់និមិត្តរូបខាងក្រោម ៖

ក. ....

ខ. ....

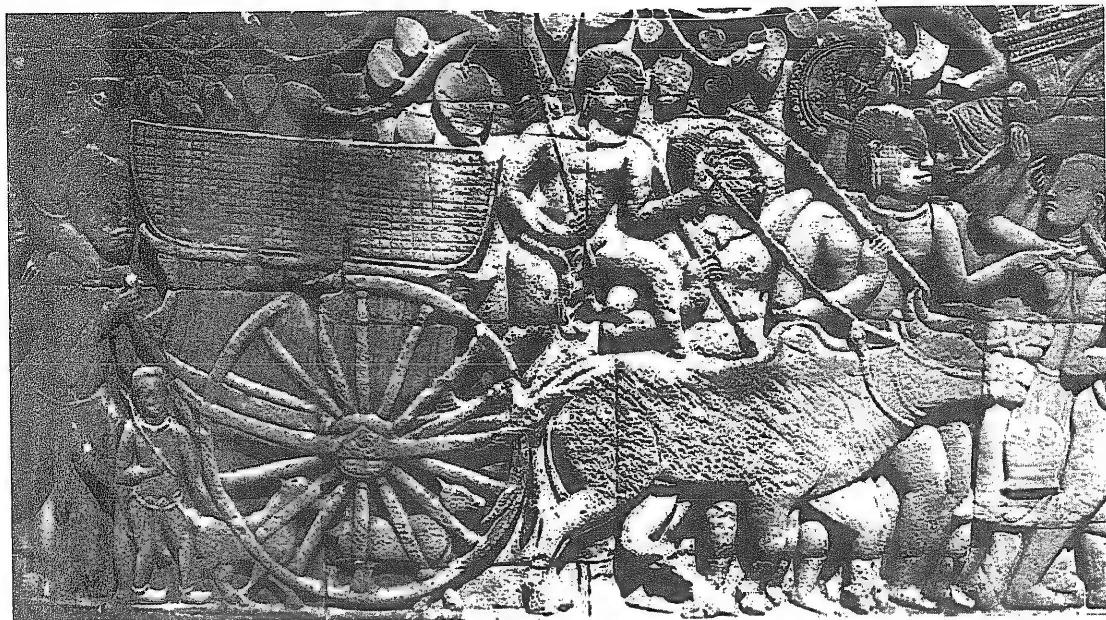
គ. ....

ឃ. ....

ង. ....

ប្រាសាទសិលាខ្មែរ

ប្រាសាទសិលាបាំងគងព្រៃ
វត្ថុតម្លៃបុរាណគេរ
ជាវិស្វកម្មជាប់ចាំចេរ
សិល្បៈឈ្នះគេក្នុងលោកា ។

ប្រាសាទនគរវត្តបញ្ចង់
ល្អទ្រង់សក្តិសមដូចសួគ៌ា
កំពូលប្រាំដូចបទុមា
បូជាថ្វាយអង្គព្រះវិស្ណុ ។

បាកានកំពូលខ្ពស់ស្កឹមស្កៃ
វិស័យសុមេរុឥតមានគូ
ជាវិស្វកម្មពួកវិទូ
ជាអ្នកតស៊ូស្ថាបនា ។

ប្រាសាទតាព្រហ្មភ្នំបាខែង
ជាទីស្ងប់ស្ងែងជននានា
បក្សីចាំក្រុងសាងក្នុងគ្រា
សម័យខេមរាមានរិទ្ធី ។

បាយ័នក្រុងធំភ្នំទ្រង់យស
សង់លើលានខ្ពស់ក្នុងធានី
ហៅថាយសោធរគិរី
ជាទីក្សេមក្សាន្តសម្រាន្តចិត្ត ។

បាពួនប្រាសាទល្អសោភី
ជាអនុស្សាវរីយ៍ខ្មែរពិតៗ

វិមានអាកាសជាឋានឋិត ទុកជាទីក្រិត្យស្បថសច្ចា ។
ប្រាសាទទាំងឡាយនៃខេមរា សោភ័ណអស្ចារ្យជាសំអាង
ជំនាន់បុរាណជាតំណាង ផ្នែកខាងសិល្បៈអ្នកសាសនា ។
គឺជាពូជពង្សស្ថាបនិក ទុកជាចារឹកក្នុងសាវតារ
ជាគោលសំខាន់ក្នុងខេមរា ឥតមានជាតិណាប្រលោមបាន ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីកម្រងអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ក្រសួងអប់រំឆ្នាំ ១៩៨២)

សំណួរ

១. តើកំណាព្យខាងលើនេះជាបទអ្វី?
២. តើកំណាព្យខាងលើនេះនិយាយពីអ្វី?
៣. ចូរបង្ហាញឈ្មោះប្រាសាទទាំងអស់ ដែលមានក្នុងអត្ថបទកំណាព្យខាងលើ ។
៤. ចូរបង្ហាញតម្លៃអប់រំនៃកំណាព្យខាងលើ ។
៥. តើប្រាសាទសិលាទាំងអស់របស់ខ្មែរមានប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ?
៦. តើប្អូនមានអារម្មណ៍ដូចម្តេចខ្លះ ចំពោះកេរដំណែលវប្បធម៌ខ្មែរទាំងនេះ?

5

របាំត្រុដិ

របាំត្រុដិជារបាំប្រជាប្រិយមួយបែបរបស់ខ្មែរយើង ដែលមានតាំងពីបុរាណកាលមកម្ល៉េះ ។

គេលេងរបាំនេះ តែនៅពេលបុណ្យចូលឆ្នាំខ្មែរប៉ុណ្ណោះ ។ តាមសេចក្ដីឱ្យការណ៍ជាច្រើនរបស់សមាជិកឆ្លើយឆ្លងនៃក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ នៅក្នុងខេត្តសៀមរាបនិងបាត់ដំបង គេលេងរបាំនេះ ដើម្បីប្រសិទ្ធីសព្ទសាធុការពរជូនអ្នកស្រុកក្នុងឱកាសឆ្នាំថ្មី ។ ឈ្មោះ "ត្រុដិ " ជាពាក្យដើមមកពី ភាសាសំស្រ្កឹត ប្រែថា ផ្ដាច់ ឬកាត់ផ្ដាច់ គឺសំដៅដល់ការផ្ដាច់ឆ្នាំ ឬការកាត់ផ្ដាច់ឆ្នាំចាស់ចូលទៅក្នុងឆ្នាំថ្មី ។ សព្វថ្ងៃ មានព្រះរាជពិធីមួយហៅថា " ត្រស្តិសង្ក្រាន្ត "ត្រូវបានប្រារព្ធធ្វើជាប់រហូត ។ ជួនកាល តាមទម្លាប់របស់អ្នកស្រុក គេលេងរបាំនេះនៅពេលប្រារព្ធពិធីសុំទឹកភ្លៀង គ្រាដែលស្រុកទេសមានការរាំងស្ងួតជាច្រើនថ្ងៃខែ ។ កាលពីជំនាន់បុរាណរៀងរាល់ពេលបុណ្យចូលឆ្នាំជនជាតិសំរែបាននាំគ្នាទៅលេងថ្វាយព្រះរាជាដើម្បីថ្វាយព្រះពរសួស្ដីសិរីមង្គល ។ ហេតុនេះហើយ បានជាមានទម្លាប់លេងតែនៅពេលចូលឆ្នាំរហូតដល់ឥឡូវ ។ [...]

តាមការអធិប្បាយមកនេះ យើងឃើញថា គេលេងរបាំត្រុដិតាមជំនឿ តាមទម្លាប់និងតាមការចូលចិត្តរបស់អ្នកស្រុកតែប៉ុណ្ណោះឯង ។ ប៉ុន្តែការសង្កេតនាពេលបច្ចុប្បន្នវិញបង្ហាញថា អ្នកភូមិយករបាំនេះជាមធ្យោបាយជួយសម្រាលដល់សេចក្តីត្រូវការជាច្រើន ខាងគ្រឿងសក្ការបូជាចំពោះសាសនាផងនិងខាងផលប្រយោជន៍សាធារណៈផង ។

ដោយសារគោលបំណងនេះ ទើបអ្នកលេងត្រុដិ ពុំដែលយកអ្វីជាប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនទេ ។ វង់ត្រុដិតែងយកលុយកាក់ទៅតម្កល់សម្រាប់វត្តអារាមណាដែលនៅជិតភូមិខ្លួន ដើម្បីជួយកសាងឬជួសជុលព្រះវិហារ កុដិ សាលា ឬកំពែង តាមសេចក្តីត្រូវការ ។ គេយកប្រាក់កាសខ្លះទៀតដែលនៅសេសសល់ ធ្វើបុណ្យបន្ត ដូចជានិមន្តលោកឆាន់ ឬដារឆ្លងជាដើម ។ ក្រៅពីពេលចូលឆ្នាំនិងក្រៅពីរដូវសម្តែងត្រុដិជាប្រពៃណី អ្នកលេងត្រុដិទាំងអស់ប្រកបរបរធម្មតារៀងៗខ្លួន ពុំបានយកសិល្បៈត្រុដិធ្វើជាអាជីវកម្មប្រចាំថ្ងៃជាប់លាប់នោះទេ ។

ហេតុនេះ បំណងសំខាន់របស់របាំត្រុដិគឺ៖

១. រក្សាកេរមត៌កសិល្បៈមួយបែបដែលមានពីបុរាណយូរលង់ណាស់មកហើយកុំឱ្យបាត់ដានអារ្យធម៌ចាស់ ។

២. ជួយជាសាធារណប្រយោជន៍ ដូចជាកសាងទីកន្លែងធ្វើបុណ្យទាន និងទម្លាប់ឱ្យអ្នកស្រុកមានសប្បុរសធម៌ ចេះធ្វើបុណ្យ ឱ្យទាន ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីសៀវភៅ "របាំប្រជាប្រិយខ្មែរ" ឆ្នាំ១៩៦៤ ទំព័រ៩-១០ និងទំព័រ៤០-៤១)

សំណួរ

១. តើរបាំត្រុដិជារបាំប្រភេទណា? គេលេងនៅពេលណា? ដើម្បីអ្វី?

២. តើរបាំត្រុដិមានន័យដូចម្តេច?

៣. តើរបាំត្រុដិមានកំណើតដំបូងនៅខេត្តណា?

៤. តើគោលបំណងសំខាន់នៃរបាំត្រុដិមានអ្វីខ្លះ?

៥. តើអ្នកយល់ដូចម្តេចចំពោះកេរដំណែលរបាំត្រុដិនេះ?

ការស្ដាប់អត្ថបទ "ច្បាប់ស្រី"

អ្នកធ្លាប់សិក្សារួចមកហើយអំពីគំនិតសំខាន់បង្ហាញត្រង់ ។ ជួនកាល អ្នកនិពន្ធបានបង្កប់គំនិតសំខាន់តាមរយៈរូបារម្មណ៍ ន័យធៀប ដែលអ្នកអាន អ្នកសិក្សាពុំអាចរកឃើញដោយត្រង់ៗក្នុងពាក្យពេចន៍ ឃ្លាល្បះធម្មតានោះទេ ។ គំនិតសំខាន់បង្កប់ តម្រូវឱ្យអ្នកអាន អ្នកសិក្សាពិចារណា ស្វែងយល់ រួចទាញសេចក្ដីសន្និដ្ឋានរួម ដោយខ្លួនឯង ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមានន័យគ្រប់ដណ្ដប់ល្បះ វគ្គ កថាខណ្ឌ ឬអត្ថបទទាំងមូលបាន ។

ចូរអ្នកស្ដាប់អត្ថបទដកស្រង់វគ្គខ្លះក្នុង "ច្បាប់ស្រី " ។ នៅពេលស្ដាប់ ចូរប្អូនកត់ចំណាំសេចក្ដីលម្អិតសំខាន់ ៗ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ៖

សំណួរ

១. តើអត្ថបទកាព្យខាងលើនេះជាបទអ្វី?

២. តើអត្ថបទខាងលើនេះក្នុង១វគ្គមានប៉ុន្មានឃ្លា? ឃ្លានីមួយៗមានប៉ុន្មានព្យាង្គ?

៣. តើគំនិតសំខាន់បង្កប់នៃអត្ថបទកាព្យនេះគឺអ្វី?

៤. ចូរបង្ហាញពីតម្លៃអប់រំក្នុងកំណាព្យដកស្រង់ខាងលើនេះ ។

ការសូត្រកំណាព្យ

អ្នកបានសិក្សារួចហើយពីកំណាព្យបទពំនោលនិងបទពាក្យប្រាំពីរ ។ ឥឡូវនេះអ្នកនឹងសូត្រកំណាព្យទាំងនោះឡើងវិញឱ្យបានត្រឹមត្រូវទៅតាមបទ ។

- បទពំនោល

- រង្វាស់កាព្យ៖ ១វគ្គ មាន៣ឃ្លា

ឃ្លាទី១ មាន៦ ព្យាង្គ

ឃ្លាទី២ មាន៤ ព្យាង្គ

ឃ្លាទី៣ មាន៦ ព្យាង្គ ។

- របៀបសូត្រ ៖ គេសូត្រទម្លាក់សំឡេងនៅព្យាង្គទី២ និងទី៤ គ្រប់ឃ្លាទាំងអស់ ។

ឧទាហរណ៍ ៖

ទ្វារបាលធំៗអស្ចារ្យ ឈរតម្រៀបគ្នា ចាំយាមគ្រប់សសរស្តម្ភ ។
ដៃកាន់អាវុធរាងហាំ ឫកពាសោតសម យុទ្ធជនសម័យមានឫទ្ធិ ។
អប្សរបវរទេពពិត ឆ្លាក់ជាប់នៅនិត្យ សសរសិលារាងរាយ ។
ហត្ថាកាន់ផ្កាទាំងឡាយ ញញឹមពព្រាយ វេរាំជាន់លើបទុម ។

- បទពាក្យប្រាំពីរ

- រង្វាស់កាព្យ ៖ ១វគ្គ មាន៤ ឃ្លា ។ ១ ឃ្លាមាន៧ ព្យាង្គ ។

- របៀបសូត្រ ៖ គេសូត្រទម្លាក់សំឡេងនៅព្យាង្គទី២ និងទី៤ គ្រប់ឃ្លាទាំងអស់ ។

ឧទាហរណ៍ ៖

ប្រាសាទសិលាបាំងគងព្រៃ វត្ថុតម្លៃបុរាណកេរ
ជាវិស្វកម្មជាប់ចាំចេរ សិល្បៈឈ្នះគេក្នុងលោកា ។
ប្រាសាទនគរវត្តបញ្ចង់ ល្អទ្រង់សក្តិសមដូចសួគ៌ា
កំពូលប្រាំដូចបទុមា បូជាថ្វាយអង្គព្រះវិស្ណុ ។

លំហាត់

- ចូរអ្នកហាត់សូត្រកំណាព្យខាងក្រោមនេះ នៅផ្ទះរៀងៗខ្លួន ៖

១. បទពំនោល

ខ្ញុំមានក្រចកនិងធ្មេញ	បើខ្ញុំបញ្ចេញ	សត្វផងរអែងខ្ញុំណា ។
រហ័សប្រៀបបាននឹងខ្លា	ខ្ញុំស្រែកកាលណា	សម្រែកដូចជាខ្លាឃ្មុំ ។
ឬដូចសន្ធាប់ខ្លាធំ	មនុស្សសត្វគិតពុំ	តយុទ្ធនឹងខ្ញុំដល់ម្តង ។
កណ្តុរខ្លាចខ្ញុំពេកហោង	ខ្ញុំឡើងឈើផង	រហ័សទាំងលោលោតចុះ ។
ចំណីមានឱជារស	ខ្ញុំពាំបណ្តោះ	ទៅលើដំបូលបរិភោគ ។

(ដកស្រង់ពីសៀវភៅកំណាព្យខ្មែរភាគ១ ក្រសួងអប់រំ ១៩៨៤)

២. បទពាក្យប្រាំពីរ

ក្រឡេកក្រលៀងឆ្មៀងមើលព្រះ	ចន្ទចែងភ្លឺច្បាស់រះប្រហែល
ម៉ោង១០យប់យន់យូរជ្រៅក្រៃល	នឹកដែលនឹកដល់ស្រងល់ងោក ។
ព្រះពាយផាយផាត់ស្ងាត់ត្រជាក់	រហើយដល់ធ្លាក់សន្សើមស្រោក
ស្រពស្រស់ចុះចំប្រោះព្រំជោក	ជាប់ជាំដើមធ្លកឱឡេកបេង ។
សូរសព្ទសព្វសត្វស្រងាត់យំ	ឆ្លើយគ្នាទីមទំព្ទលើ្វយល្វេង
បណ្តិតពេជ្រទុំបារម្ភក្រែង	ព្រួយព្រឺសង្រេងចម្បែងបង ។

(ដកស្រង់ពីសៀវភៅកំណាព្យខ្មែរភាគ២ ក្រសួងអប់រំ)

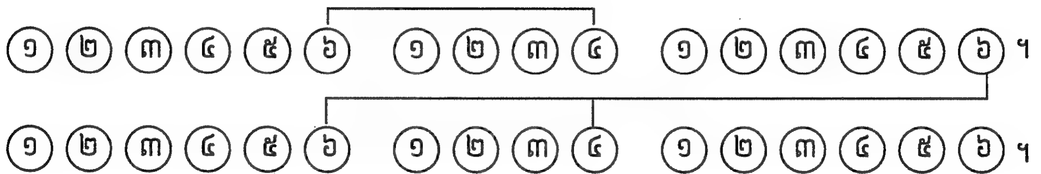
ការតែងកំណាព្យ

អ្នកធ្លាប់សិក្សារួចមកហើយពីសំណេរអត្ថបទខ្លីៗជាពាក្យរាយផ្សេងៗ ។ ឥឡូវនេះអ្នកនឹងសិក្សាវិធីតែងកំណាព្យបទពាក្យនិងបទពំនោល ដែលអ្នកបានសិក្សារួចមកហើយនៅក្នុងអំណាន ។

- បទពំនោល

 - រង្វាស់កាព្យ ៖ ១ វគ្គ មាន៣ ឃ្លា
 ឃ្លាទី១ មាន៦ ព្យាង្គ
 ឃ្លាទី២ មាន៤ ព្យាង្គ
 ឃ្លាទី៣ មាន៦ ព្យាង្គ ។

 - ចំណាប់ចួន

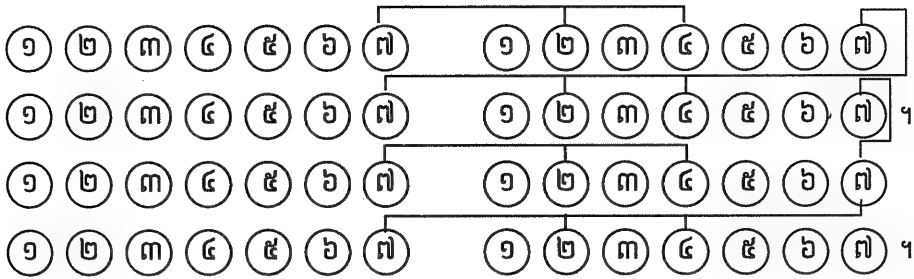
 - ចួនក្នុងវគ្គ ៖ ព្យាង្គទី៦ នៃឃ្លាទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី២ វគ្គទី១ ។
 - ចួនឆ្លងវគ្គ ៖ ព្យាង្គទី៦ នៃឃ្លាទី៣ វគ្គទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៦ នៃឃ្លាទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៤ ឃ្លាទី២ វគ្គទី២ ។

- បទពាក្យប្រាំពីរ

 រង្វាស់កាព្យ ៖

 - ១ វគ្គ មាន៤ ឃ្លា
 - ១ ឃ្លាមាន៧ ព្យាង្គ

- ចំណាប់ចួន

ចួនក្នុងវគ្គ ៖ - ព្យាង្គទី៧នៃឃ្លាទី១ចួននឹងព្យាង្គទី២ ឬទី៤នៃឃ្លាទី២

- ព្យាង្គទី៧នៃឃ្លាទី២ចួននឹងព្យាង្គទី៧នៃឃ្លាទី៣ ចួននឹងព្យាង្គទី២ ឬទី៤នៃឃ្លាទី៤ វគ្គទី១ ។

ចួនឆ្លងវគ្គ ៖ ព្យាង្គទី៧នៃឃ្លាទី៤វគ្គទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៧នៃឃ្លាទី២ក្នុងវគ្គទី២ ។

លំហាត់

• ចូរអ្នករំឭកឡើងវិញអំពីកាព្យមាត្រ ចំណាប់ចួននៃបទពំនោល និងបទពាក្យ៧ រួចសាកល្បងតែង ៖

១. បទពាក្យ៧ ៖ ការរៀបរាប់គេរដំណែលប្រាសាទបុរាណណាមួយ ដែលអ្នកពេញចិត្តជាងគេឱ្យបាន៣វគ្គ ។

២. បទពំនោល ៖ ការបង្ហាញទឹកចិត្តស្រឡាញ់ ថែរក្សា ការពារសម្បត្តិវប្បធម៌ជាតិ ដូចជាប្រាសាទបុរាណជាដើម ឱ្យបានចំនួន៥វគ្គ ដោយគោរពតាមក្បួនចាប់ចុងចួននៃបទនីមួយៗឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

លំនែនាំ

ពេលតាក់តែងអ្នកត្រូវ ៖

- ឱ្យខ្លឹមសារវគ្គនីមួយៗ ទាក់ទងគ្នាតាមលំដាប់គំនិត ហើយឱ្យស្របនឹងប្រធានបទ
- គោរពក្បួនចាប់ចុងចួនឱ្យបានត្រឹមត្រូវ តាមបទនីមួយៗ
- ពិនិត្យកំហុសពាក្យនិងការប្រើប្រាស់សញ្ញាវណ្ណយុត្តិផ្សេងៗ ឱ្យបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់. . . ។

សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ

សេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាគុណសម្បត្តិ ដែលគួរលើកសរសើរ និងគោរពក្រៃលែង ។ សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្សម្នាក់ៗនឹងកើតមាន លុះត្រាតែអ្នកទាំងនោះប្រព្រឹត្តអំពើល្អ ប្រកបដោយគុណធម៌ សីលធម៌ និងសុចរិត ហើយត្រូវបានមនុស្សទូទៅទទួលស្គាល់ ឱ្យតម្លៃ និងគោរពស្រឡាញ់ ។ ពិសេសបំផុត ត្រូវលះបង់អំពើអាក្រក់ ការមើលងាយមើលថោកការងារផ្សេងៗ ព្យាយាមប្រព្រឹត្តអំពើល្អប្រពៃ មានសេចក្តីក្លាហាន តស៊ូ អំណត់ ធ្វើការងារគ្រប់យ៉ាងដោយមិនរើសអើង ឱ្យតែការងារទាំងនោះជាការងារសុចរិត ។

ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងសិក្សាអត្ថបទមួយចំនួនទាក់ទងនឹងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ។

ជាពិសេស អ្នកនឹងបានសិក្សាផងដែរអំពី ៖

- តួអង្គឯក តួអង្គរង
- កាលអាកាស
- នាមករណ៍ ឬករណនាម
- នាមការក៍ ឬការកនាម
- ការប្រើប្រាស់រាជសព្ទ
- សំណេរអត្ថបទដោយប្រើរាជសព្ទ ។

នាមករណ៍ ឬករណនាម

អ្នកធ្លាប់សិក្សាអំពីនាមរួចមកហើយ ។ តើនាមជាអ្វី?

នាមជាពាក្យសម្ដីសម្គាល់ឈ្មោះមនុស្ស សត្វ រុក្ខជាតិ ទីកន្លែង ឬវត្ថុអ្វីមួយ ។ នាមមានច្រើនប្រភេទដូចជា សាធារណនាម អសាធារណនាម ។ល ។ ឥឡូវនេះ អ្នកនឹងសិក្សានាមករណ៍ឬករណនាម ។

តើអ្វីទៅជានាមករណ៍ ឬករណនាម?

- ចូរអ្នកអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖
  - សេចក្ដីថ្លៃថ្នូរត្រូវបានទទួលការកោតសរសើរនិងសេចក្ដីស្រឡាញ់រាប់អានផងដែរ ។
  - ការប្រព្រឹត្តអំពើល្អតែងទទួលបានផលល្អ ។

ពាក្យ " សេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ ការកោតសរសើរ សេចក្ដីស្រឡាញ់ ការគោរព សេចក្ដីរាប់អាន ការប្រព្រឹត្ត..." គឺជានាមករណ៍ ឬករណនាម ។

នាមករណ៍ ឬករណនាម ជានាមសម្ដែងសភាព ឬសកម្មភាព ។

លំហាត់

១. តើពាក្យណាខ្លះជានាមករណ៍ ឬករណនាម ក្នុងចំណោមពាក្យទាំងអស់ខាងក្រោមនេះ?

អ្នកចម្ការ ការពិសោធ កសិករ អ្នកនិពន្ធ សេចក្ដីព្យាយាម ការគោរព អ្នករបាំ សេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ ការសង្កេត សេចក្ដីស្រឡាញ់ ។

២. ចូរសរសេរពាក្យខាងក្រោមឱ្យទៅជានាមករណ៍ ឬករណនាម៖

អនុវត្ត ចម្រើន ខុស ប្រព្រឹត្ត អធិប្បាយ អនុញ្ញាត នឹក កើន ពិសោធ រាប់អាន ។

៣. ចូរតែងល្បះដោយប្រើនាមករណ៍ ឬករណនាម ឱ្យបាន៣ល្បះ ។

ការប្រើប្រាស់រាជសព្ទ - សង្ឃសព្ទ

រាជសព្ទនិងសង្ឃសព្ទ ជាភាសាដែលខ្មែរចាត់ទុកជាកេរដំណែលដ៏ឧត្តមនៃវប្បធម៌ខ្មែរ ។ ខ្មែរយើងមានរាជសព្ទនិងសង្ឃសព្ទជាច្រើនដែលយើងធ្លាប់ប្រើប្រាស់ភាសានេះតាំងពីដើមរៀងមក ។

ការរីកចម្រើនរបស់ប្រទេសជាតិ មិនអាចកាត់ផ្តាច់ពីអរិយធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់ ឧត្តុង្គឧត្តមដែលខ្មែរធ្លាប់មានឡើយ ។ ដូចនេះ អ្នកត្រូវខិតខំសិក្សានិងលើកស្ទួយវប្បធម៌ជាតិ ឱ្យកាន់តែរុងរឿងឱ្យសមនឹងពាក្យស្លោកថា វប្បធម៌រលត់ជាតិរលាយ វប្បធម៌ពណ្ណរាយជាតិថ្កើងថ្កាន ។ អ្នកត្រូវស្គាល់ពាក្យពេចន៍ជារាជសព្ទនិងសង្ឃសព្ទ ដែលគេតែងប្រើជាញឹកញាប់និងជាប្រចាំផងដែរ ។

- ចូរអ្នកអាននិងសិក្សាអត្ថន័យនៃពាក្យក្នុងតារាងខាងក្រោម ៖

សង្ឃសព្ទ	រាជសព្ទ	ពាក្យសាមញ្ញ
ប្រគេន	ប្រទាន ថ្វាយ	ឱ្យ(ស្តេចឱ្យទៅរាស្ត្រ)ថ្វាយ(រាស្ត្រទៅស្តេច)
កេសា	កេសា	សក់
កុដិ	ទីនាំង ដំណាក់	ផ្ទះ
តើន	តើន	ក្រោកពីដំណេក
ត្រាស់	ត្រាស់ ទូល	ប្រាប់ ជម្រាប
ទត	ទ្រង់ទត	មើល
គង់	ប្រថាប់នៅ	គង់នៅ ស្ថិតនៅ អង្គុយនៅ
ប្រោស	ប្រោស	អនុគ្រោះ
សណ្តាប់	ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់	ស្តាប់ ព្រះអង្គទ្រង់ស្តាប់
ព្រះភក្ត្រ	ព្រះភក្ត្រ	មុខ

ពរ	ព្រះពរ	ចាស់-បាទ
សឹង	ទ្រង់ផ្ទំ	ដេក សម្រាន្ត
ពិរោធ	ទ្រង់ព្រះពិរោធ ក្រោធ	ខឹងខ្លាំង ព្រះអង្គទ្រង់ខឹងខ្លាំង
សង្ឃដីកា	ឱង្ការ	និយាយ
សព្វព្រះទ័យ	សព្វព្រះទ័យ	ស្រឡាញ់ពេញចិត្ត (ព្រះអង្គម្ចាស់ អ្នកអង្គម្ចាស់)
សព្វព្រះហឫទ័យ	សព្វព្រះរាជហឫទ័យ	ស្រឡាញ់ ពេញចិត្ត (ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់រាជ្យ)
ករុណា	ទ្រង់ព្រះករុណា	អាណិត អាសូរ ស្តេចទ្រង់អាណិតអាសូរ
ប្រសូត	ប្រសូត	កើត
ព្រះឱស្ឋ	ព្រះឱស្ឋ	មាត់
មេត្តា	ទ្រង់ព្រះមេត្តា	រាប់អាន
ឧទរ	ព្រះឧទរ	ពោះ
ទស្សនាការ	ទ្រង់ទស្សនាការ	ឃើញ ទ្រង់ឃើញ
គាល់	គាល់	អង្គុយចាំឬទៅជួបក្នុងវត្តឬក្នុងដំណាក់ស្តេច
កព្រះហស្ត	កព្រះហស្ត ព្រះករ	កដៃ
ព្រះហស្ត	ព្រះហស្ត	ដៃ
ព្រះកន្សែង	កន្សែង ទ្រង់ព្រះកន្សែង	យំ
ព្រះបាទ	ព្រះបាទ	ជើង
អង្គ(ចំនួន)	ព្រះអង្គ (ចំនួន)	នាក់(ចំនួន)
ពិធី	ព្រះរាជពិធី	ពិធី
ក្រាបថ្វាយបង្គំ	ក្រាបថ្វាយបង្គំ	ជម្រាបសួរ(សំពះ)

តាមតារាងបញ្ជីពាក្យខាងលើ យើងឃើញថា រាជសព្ទ សង្ឃសព្ទច្រើនមកពីពាក្យបាលីសំស្ក្រឹត ហើយប្រើប្រាស់ទៅតាមឋានៈសង្គម... ដូចដែលយើងធ្លាប់ប្រើ ធ្លាប់ដឹង និងធ្លាប់ឮកន្លងមកដូច្នោះដែរ។ សង្ឃសព្ទ និងរាជសព្ទ មួយចំនួនខ្លះដូចគ្នា។

ឧទាហរណ៍៖ តើន ទត ព្រះភក្ត្រ ព្រះកេស ។ល។

- *រាជសព្ទ ជាពាក្យសម្រាប់ប្រើជាមួយព្រះរាជា ឬស្ដេច។*
- *សង្ឃសព្ទ គឺជាពាក្យសម្រាប់ប្រើជាមួយ ព្រះសង្ឃនិងព្រះពុទ្ធ។*

លំហាត់

- ចូររកពាក្យមកបំពេញតារាងខាងក្រោម៖

ពាក្យសាមញ្ញ	សង្ឃសព្ទ	រាជសព្ទ
ដើរ ដើរទៅ ទៅ		យាង
....	សឹង	....
ស្លាប់		....
ឈឺ	អាពាធ	....
....		ព្រះក្រយាស្ងោយ
ពិសា ហូប		....

រឿង ក្មេងកំព្រា និងព្រះចៅផែនដី

កាលដើមឡើយ មានកុមារម្នាក់អាយុ១៥ឆ្នាំ ជាក្មេងកំព្រាឥតមានមាតាបិតារក្សា ។ ក្មេងនោះទៅនៅដោយសាររោងនាយពិសេស គឺរោងសម្រាប់ធ្វើក្រយាស្ងោយថ្វាយស្តេច ។ ឯនាយពិសេសក៏អាណិតមេត្តាឱ្យក្មេងនោះនៅ ហើយប្រើឱ្យលាងចាន លាងថាស ជូតសមស្លាបព្រា ដោយឱ្យកម្រៃក្នុងមួយខែជាប្រាក់ពី៥-៦ កាក់ ល្មមជាសោហ៊ុយបាន ។ ក្មេងនោះឧស្សាហ៍ធ្វើការក្នុងមុខការរបស់ខ្លួនណាស់ ហើយបានប្រាក់តែរាល់ខែរៀងមក ។

ឯព្រះចៅផែនដី រាល់ពេលដែលស្តេចបានយាងមកទតការណ៍ក្នុងរោងពិសេស ទ្រង់បានយល់ក្មេង ធ្វើការស៊ីឈ្នួលលាងចាននោះរឿយៗ ។ ថ្ងៃមួយ ស្តេចទ្រង់យាងមករោងពិសេសយល់កូនក្មេងកំពុងតែលាងចាននៅខាងក្រៅរោង ស្តេចត្រាស់សួរៈ “ ចៅឯងស៊ីឈ្នួលលាងចានសព្វថ្ងៃនេះមានប្រាក់ប៉ុន្មានហើយ? ” ។ ក្មេងនោះឆ្លើយៈ “ សព្វថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានស្មើគ្នានឹងស្តេចផែនដី ” ។ ស្តេចត្រាស់ៈ “ ការដែលរកស៊ីឈ្នួលគេក្នុងលោកនេះ ការស៊ីឈ្នួលលាងចានជា

ការងារទន់ទាប ម្ដេចថៅឯងស្ដីអួតថា ខ្លួនមានសម្បត្តិស្មើនឹងយើងជាម្ចាស់ផែនដី ផ្ទៃក្រោមនេះ ។ ក្មេងនោះក៏អធិប្បាយ " ខ្ញុំស៊ីឈ្នួលគេសព្វថ្ងៃនេះពិតមែនក្នុង១ខែគេឱ្យ៥-៦កាក់ តែការដែលទទួលទានបាយក៏ត្រឹមមួយឆ្អែត ទទួលទានដំណេកក៏ត្រឹមតែមួយពេល ឯស្ដេចដែលមានសម្បត្តិច្រើនរាប់មិនអស់នោះសោត ក្នុងមួយថ្ងៃក៏គង់សោយព្រះក្រយាស្ងោយ ត្រឹមតែមួយឆ្អែតដូចគ្នាមិនដែលសោយឱ្យលើសអំពីនោះទេ ។ ការដែលទ្រង់ផ្ទំសោតក៏ទ្រង់ផ្ទំត្រឹមមួយពេលដូចគ្នា មិនដែលផ្ទំឱ្យលើសពីនោះក៏ទេដែរ ។ ហេតុនោះទើបទូលបង្គំយល់ថា ខ្លួនទូលបង្គំមានសម្បត្តិស្មើនឹងម្ចាស់ផែនដីដែរ" ។ ឯមហាក្សត្រាធិបតី បានស្ដាប់ពាក្យក្មេងអធិប្បាយប្រាប់ហេតុដែលយកមួយឆ្អែតជាប្រមាណដូច្នោះហើយ ក៏ទ្រង់យល់ថា ពិតជាប្រាកដណាស់ ។ ទ្រង់ពិចារណាមើលហេតុផលទៅក៏ពុំមានខុសអំពីគ្នា គឺអ្នកក្រក៏ស៊ីត្រឹមមួយឆ្អែតអ្នកមានក៏ស៊ីត្រឹមមួយឆ្អែតដូចគ្នា។ ស្ដេចមានព្រះហឫទ័យស្រឡាញ់ពាក្យក្មេងនោះក្រៃពេកទើបទ្រង់ប្រទានមាសប្រាក់សំពត់ខោអាវឱ្យទៅក្មេងនោះ ហើយទ្រង់ចារឹកពាក្យក្មេងនោះថា" ពាក្យអ្នកប្រាជ្ញ" ក្នុងលោកនេះ ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីគតិលោកភាគ២ ទំព័រទី៩៥-៩៨)

សំណួរ

១. ចូររកតួអង្គឯកនិងតួអង្គរងក្នុងរឿង ។

២. តើអ្នកយល់ដូចម្ដេច ចំពោះព្រះបន្ទូលរបស់ព្រះមហាក្សត្រ ដែលពោល ៖ " ការដែលរកស៊ីឈ្នួលគេក្នុងលោកនេះ ការស៊ីឈ្នួលលាងចាន ជាការងារទន់ទាបម្ដេចក៏ថៅឯងស្ដីអួតថា ខ្លួនមានសម្បត្តិស្មើនឹងយើងជាម្ចាស់ផែនដីផ្ទៃក្រោម" ។

៣. តើតួអង្គក្មេងលាងចាននេះជាមនុស្សដូចម្ដេច? ។

៤. តើក្នុងរឿងខាងលើនេះមានប្រើប្រាស់រាជសព្ទអ្វីខ្លះ ? ចូរស្រង់និងពន្យល់ន័យរបស់ពាក្យនីមួយៗឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

៥. តើអ្នកយល់ថា ការងារលាងចានដូចតួអង្គក្នុងរឿងនេះជាការងារដូចម្ដេច ?

៦. ចូរស្រង់នាមករណ៍ ឬករណនាម ដែលមាននៅក្នុងអត្ថបទរឿងខាងលើ ។

នាមការក៏ ឬការកនាម

អ្នកបានសិក្សារួចមកហើយអំពីនាមករណ៍ ឬករណនាម ។ តើនាមករណ៍ ឬករណនាមជាអ្វី? តើនាមករណ៍ ឬករណនាមខុសគ្នាដូចម្ដេចនឹងនាមការក៏ ឬការកនាម?

ខាងក្រោមនេះ អ្នកនឹងសិក្សាអំពីនាមការក៏ ឬការកនាម ។

- ចូរអ្នកអានល្បះខាងក្រោមនេះ ៖

ក. អ្នកភ្ជួរ អ្នករាស់ អ្នកដក អ្នកស្ទូង អ្នករែកកណ្ដាប់ កំពុងបំពេញភារកិច្ចរៀងខ្លួនយ៉ាងសកម្ម ។

ខ. អ្នកក្រុងពូកែធ្វើការ អ្នកចម្ការពូកែដាំដុះ ។

គ. កសិករឧស្សាហ៍ធ្វើស្រែចម្ការ ច្បារដំណាំគ្រប់ប្រភេទ ។

ឃ. ទស្សនិកជនទះដៃសរសើរសិល្បករ ។

ពាក្យ " អ្នកក្រុង អ្នកចម្ការ កសិករ អ្នកភ្ជួរ អ្នករាស់ អ្នកដក អ្នកស្ទូង ទស្សនិកជន សិល្បករ... " គឺជានាមការក៏ ឬការកនាម ។

នាមការក៏ ឬការកនាម ជានាមសម្ដែងអ្នកធ្វើអំពើ ឬអ្នកមានសភាពលក្ខណៈបែបណាមួយ ។

លំហាត់

១. ចូរសរសេរពាក្យខាងក្រោម ឱ្យទៅជានាមការក៏ ឬការកនាម ៖ ក្រុង ស្រែ ចម្ការ ភ្ជួ សិល្បៈ ដក ស្ទូង រាំ ។

២. ចូរតែងល្បះដោយប្រើ នាមការក៏ ឬការកនាមឱ្យបាន៣ល្បះ ។

កាលអាកាស

ដើម្បីដឹងថា អត្ថបទរឿងផ្សេងៗ ដែលយើងសិក្សានោះ មានព្រឹត្តិការណ៍អ្វីកើតឡើងខ្លះ ហើយកើតឡើងនៅពេលណា កន្លែងណា គេត្រូវសិក្សា “ កាលអាកាសនៃរឿង” ដែលមានដំណើរប្រព្រឹត្តទៅតាំងពីដើមដល់ចប់ ។

- ចូរអ្នកអាននិងសិក្សាដំណើររឿងនៃរឿងខាងក្រោម ៖

បុរស៣នាក់ឈ្លោះដណ្ដើមដំណេកគ្នា

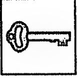
កាលរាត្រីមួយ មានបុរសបីនាក់ បានធ្វើដំណើរជាមួយគ្នាតាមផ្លូវកណ្ដាលព្រៃ ។ លុះដល់ពេលយប់ ក៏នាំគ្នាឈប់សម្រាកនៅកណ្ដាលព្រៃ ហើយមានវិវាទជជែកប្រកែកដណ្ដើមដំណេកគ្នា ដោយចង់ដេកកណ្ដាលតែរៀងខ្លួន ។ បុរសទាំងបីនោះរវល់តែប្រកែកជជែកគ្នាទៅវិញទៅមកក៏ខានដេកពេញមួយយប់នោះ ។ លុះព្រឹកឡើង ម្នាក់ៗទៅរកចៅក្រមដើម្បីប្ដឹងដោយដំណើរទីទៃ ។ ចៅក្រមពិចារណាក្ដីនេះពុំដាច់ស្រេចក៏នាំបុរសទាំងបីនាក់ទៅក្រាបបង្គំទូលព្រះមហាក្សត្រដោយដំណើរនោះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ហើយ ទ្រង់ព្រះតម្រិះដោយព្រះប្រាជ្ញាឈ្វេងយល់ក្នុងព្រះវិចារណញ្ញាណ ហើយទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ថា “ ចូរព្រះស្ដែងទាំងបីនាក់ដេកយកក្បាលឈមជុំចូលរកគ្នា នេះឯងហៅថាដេកកណ្ដាលគ្រប់គ្នាហោង” ។

បុរសទាំងបីនាក់ទទួលព្រះបន្ទូលនោះហើយ ក៏ក្រាបបង្គំលាព្រះមហាក្សត្រទៅលំនៅរៀងខ្លួន ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីសៀវភៅប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៣ទំព័រទី១៤)

តាមដំណើររឿងខាងលើនេះ យើងឃើញថាកាលអាកាសនៃរឿងបុរស៣នាក់ឈ្លោះដណ្ដើមដំណេកគ្នាមាន ៖

- កាល ៖ កាលរាត្រីមួយ លុះព្រឹកឡើង នៅតាមផ្លូវកណ្ដាលព្រៃ
- អាកាស ៖ ទីកន្លែងនៃរឿងដែលកើតឡើងគឺកន្លែងដែលពួកគេដណ្ដើមដំណេកយកតែកណ្ដាលរៀងខ្លួននិងនៅព្រះបរមរាជវាំង ។

កាលអាកាស ពេលវេលា ទីកន្លែងដែលដំណើររឿងប្រព្រឹត្តទៅ ។

កាល អាចបង្ហាញពេលវេលាក្នុងអតីតកាល បច្ចុប្បន្នកាល អនាគតកាល ពេលថ្ងៃ ពេលយប់ ឬរដូវកាលណាមួយ ។ល ។

អាកាស ជាកន្លែងដែលរឿងកើតឡើង ។ អាកាសអាចជាកន្លែងដែលអ្នកនិពន្ធប្រឌិតឡើង ដូចជាឋានសួគ៌ ឋាននរក ឋានត្រៃត្រិង្ស ឬពិភពណាមួយ ។ ជួនកាល កន្លែងនោះមានពិតប្រាកដផងដែរ ។

លំហាត់

- ចូរអានរឿងខាងក្រោម រួចរកកាលអាកាសនៃរឿង ៖

បុរស៤នាក់រៀនសិល្បសាស្ត្រ

កាលពីដើម មានបុរសបួននាក់ទៅស្វែងរករៀនសិល្បសាស្ត្រនៅឯតក្កសិលាមហានគរ ។ ម្នាក់រៀនធ្វើឱ្យកើតជារូបមនុស្ស ម្នាក់រៀនធ្វើឱ្យមានអវយវៈ ម្នាក់រៀនធ្វើឱ្យមានសាច់ឈាមពណ៌សម្បុរ ហើយម្នាក់ទៀតរៀនធ្វើឱ្យមានជីវិត ចេះនិយាយស្តី ។

លុះរៀនបានចេះសព្វគ្រប់ហើយ ក៏លាគ្រូអាចារ្យត្រឡប់មកស្រុកខ្លួនវិញ ។ កាលមកដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ ក៏ឈប់សម្រាកនាទីមួយកន្លែងក្នុងព្រៃ ។ ទីនោះមានខ្លាកាចសាហាវជាច្រើន ពួកគេដេកមិនលក់សោះ ។ បុរសទាំងបួននាក់នោះគិតគ្នាថា " គួរតែយើងយកឈើមកធ្វើជារូបមនុស្សស្ត្រីម្នាក់ឱ្យដេកកំដរយើង " ។ លុះគិតព្រមព្រៀងគ្នាហើយ បុរសម្នាក់យកឈើមកធ្វើជារូបរាងខ្លួនប្រាណ ។ បុរសម្នាក់ឆ្លាក់រចនាសម្រេចជារូបអង្គឱ្យល្អល្អះត្រចះត្រចង់សព្វសព៌ាង្គកាយ មានទាំងកេរ្តិ៍ខ្មាសផង ។ បុរសម្នាក់សូត្រសែកមន្តឧបទេសបន្ទន់សាច់ឱ្យមានពណ៌សម្បុរល្អិតល្អ ព្រមទាំងឱ្យមានសម្លៀកបំពាក់ដណ្តប់ស្បៃ វិស័យជាមនុស្សពិតៗ ។ បុរសម្នាក់សូត្រសែកមន្តវិសេសឧបទេស ជបឱ្យរស់ជាមនុស្សចេះនិយាយស្តី ។

កាលបើ បង្កើតបានជារូបមនុស្សស្ត្រីស្រេចហើយ បុរសទាំងបួននាក់ ក៏ដណ្តើមគ្នាយកស្ត្រីនោះធ្វើជាភរិយាតែរៀងខ្លួន ។ ដោយប្រកែកជជែកគ្នាទៅវិញទៅមក គ្មានអ្នកណាជំនុំជម្រះឱ្យសោះ ទើបនាំគ្នាទៅរកចៅក្រមប្តឹងតាមដំណើរទីទៃៗ ។ ឯចៅក្រមជំនុំជម្រះឱ្យដោយនូវគន្លងធម៌ពុំបាន ក៏នាំបុរសទាំងបួននាក់នោះទៅក្រាបទូលព្រះមហាក្សត្រតាមដំណើរគ្រប់ប្រការ ។ បុរសទាំងបួននាក់ក្រាបទូលសួរថា " សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស បើសេចក្តីដូច្នេះ តើស្ត្រីនេះគួរបានជាប្រពន្ធអ្នកណា ? " ។

ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ពិចារណា ឈ្វេងយល់ស្រេចហើយ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា " បុរសដែលយកឈើមកធ្វើជារូបរាងសាងឡើងជាអង្គនោះត្រូវបានជាម្តាយ បុរសដែលឆ្លាក់សម្រេចរូបអង្គផ្ចិតផ្ចង់គ្រប់ប្រការ ឱ្យល្អល្អះ សព្វសព៌ាង្គមានទាំងគ្រឿងខ្នាសផងនោះត្រូវបានជាប្តី ។ បុរសដែលសូត្រសែកមន្តឧបទេសបន្ទន់សាច់សម្បុរស្បែកឱ្យល្អិតល្អ ឱ្យមានសម្លៀកបំពាក់ដណ្តប់ស្បៃវិស័យមនុស្សពិតនោះ ត្រូវបានជាបង ឯបុរសដែលសូត្រសែកមន្តវិសេសឧបទេសជបឱ្យរស់ជាមនុស្សមានវិញ្ញាណចេះនិយាយ ចេះស្តីនោះ ត្រូវបានជាឪពុក" ។

ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់កាត់ក្តីដូច្នេះ ហៅសុគតិគមនំហោង ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីសៀវភៅប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៣ ទំព័រ៦-៧)

រឿង កុំត្រាប់តាមបង

កាលពីដើម សេដ្ឋីម្នាក់មានកូនប្រុសពីរនាក់ ។ កូនបងឈ្មោះ ធឿន កូនប្អូនឈ្មោះ ពេជ ។ លុះពួកគេធំពេញវ័យរៀងៗខ្លួន ឪពុកក៏ស្លាប់ចោលទៅ ។ ធឿន និងពេជ បានទទួលកេរមត៌កស្មើគ្នា ។

ពេជមានឫកពាសុភាពរាបសា រៀនក៏ពូកែជាងធឿន ។ គាត់បានប្រលងជាប់ធ្វើជាគ្រូបង្រៀន ។ ពេជត្រូវក្រសួងចាត់តាំងឱ្យបម្រើការងារនៅសាលាបឋមសិក្សាមួយក្នុងរដ្ឋធានី ។

លោកគ្រូពេជ ខំយកចិត្តទុកដាក់នឹងកិច្ចការរបស់ខ្លួនណាស់ ។ គាត់ស្គាល់ភារកិច្ចច្បាស់លាស់របស់ខ្លួន ហើយខំបំពេញជូនជាតិយ៉ាងរីករាយ ។ សិស្សានុសិស្សទាំងអស់គោរព និងស្រលាញ់រាប់អានលោកគ្រូពេជគ្រប់ៗគ្នា ។

ចំណែកធឿន រៀនក៏ពុំបានវែងឆ្ងាយ ហើយពុំដែលគិតគួរធ្វើការងារ ព្រោះសំអាងលើទ្រព្យសម្បត្តិខ្លួន ។ គាត់តែងដើរលេង ស៊ីចាយផ្តេសផ្តាសជាមួយមិត្តភក្តិ ។

ល្ងាចថ្ងៃមួយ លោកគ្រូពេជបានទៅលេងផ្ទះបង ។ ធឿនកំពុងស៊ីផឹកយ៉ាងសប្បាយជាមួយនឹងមិត្តជាច្រើននាក់ ។ ទឹកមុខធឿនឡើងក្រហម ហើយធុំក្លិនសុរាភាយៗ ។ ពេជតឹងទ្រូងណាស់ ទ្រាំចាំភ្ញៀវទៅអស់ ទើបដាច់ចិត្តនិយាយនឹងបងប្រុសថា ៖

- បង! ខ្ញុំចង់និយាយកិច្ចការខ្លះជាមួយបង!
- ការស្អី? និយាយទៅ ឯងចាំបាច់សុំច្បាប់អញអី! (ធឿនឆ្លើយទាំងងុល) ។
- បង! លាក់បាំងអី អាកប្បកិរិយាបងសព្វថ្ងៃពុំគប្បីសោះ (ពេជចាប់និយាយ) ។
- ស្អី អាពេជ! ឯងចង់ថាម៉េច? ឯងចង់ប្រដៅអញឬ?
- បងចង់ថា ប្អូនប្រដៅក៏បាន! ខ្ញុំជាប្អូនគ្មានសិទ្ធិនឹងប្រដៅបងទេ តែបើឃើញបងប្រព្រឹត្តខុស ប្អូនគ្រាន់តែជួយរំលឹកបងប៉ុននោះ ។
- តើអញធ្វើអ្វីខុសរាល់ថ្ងៃនេះ? អញអត់រុកកួនលុយកាក់ ឬសុំស៊ីឯងទេ អញទៅលួចប្លន់ ធ្វើបាបអ្នកណាក៏គ្មាន!(ធឿនឆ្លើយ) ។
- ត្រូវហើយបង! ទ្រព្យសម្បត្តិឪពុកយើងច្រើនណាស់ មិនទាន់ធ្វើឱ្យបងដើរសុំទានគេ ឬទៅលួចប្លន់គេទេ ។ ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំជឿថា បើបងនៅតែប្រព្រឹត្តយ៉ាងនេះតទៅទៀត កេរ្តិ៍ឈ្មោះឪពុកយើងនិងធនធានបងច្បាស់ជារលាយពិតប្រាកដ ។ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកប្រព្រឹត្តបែបនេះគឺខុសនឹងមាគ៌ាផង ។ សព្វថ្ងៃនេះ ទាំងអ្នកក្រុង អ្នកស្រែគ្រប់គ្នា គេខំបង្កបង្កើនផលនិងបម្រើជាតិតាមក្រសួងនានាយ៉ាងសស្រោកសស្រាំ គេពុំមានពេលទំនេរផឹកស៊ីរាំវែក ហ៊ោកញ្ជ្រៀវដូចបងយ៉ាងនេះទេ ។
- អាពេជ! ឈប់និយាយ អញស្តាប់មិនចូលទេ! (ធឿនស្រែកយកដៃខ្ទប់ត្រចៀក) ។
- បង! ខ្ញុំនិយាយភាសាធម្មតាទេ តើហេតុអ្វីក៏បងស្តាប់ខ្ញុំមិនបាន? ខ្ញុំគ្រាន់ចង់សាកចិត្តឱ្យបងឈប់សេពគប់នឹងមិត្តភក្តិរបៀបនេះតទៅទៀតទៅ ។ គេកំពុងនាំបងទៅរកគ្រោះថ្នាក់ដោយពុំដឹងខ្លួន ។ បងមានប្រាក់ច្រើន គេបញ្ឆោរបង គេនាំបងឱ្យភ្លើតភ្លើនផ្តេសផ្តាស...បាត់បង់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ។
- ឈប់និយាយអាពេជ! គ្មាននរណាមកដឹកនាំអញបានទេ! (ធឿនឆ្លើយកាត់) ។

- ខ្ញុំនៅតែនិយាយ ទោះបីបងមិនចង់ស្តាប់យ៉ាងណាក៏ដោយ ព្រោះបងកំពុងតែមានឈ្មោះមិនល្អសោះ ។ កាលណាខ្ញុំធ្វើមិនដឹងមិនឮទៅ ហាក់ដូចជាខ្ញុំមិនមែនជាសាច់ឈាមរបស់បង(ពេជពន្យល់បងមួយៗ) ។
- អញថាឱ្យឈប់និយាយអាពេជ! ស្តាប់បានឬទេ? ហើយឯង និងអញអស់ជាបងប្អូននឹងគ្នាទៀតហើយ! (ធឿនស្រែក) ។
- បងកាត់កាល់ខ្ញុំ តែខ្ញុំមិនហ៊ានទេ ។ យើងមានតែពីរនាក់បងប្អូន មិនគួរនិយាយស្តាប់គ្នាពុំបានសោះ! ស្តាយណាស់ មានបងប្រុសមួយមិនច្រឡំនឹងគេ! ។
- យី! អាពេជ ហ៊ានប្រមាថអញដល់ម្លឹងផង! ចុះចេញពីផ្ទះអញឱ្យឆាប់ បើមិនចង់ឈឺខ្លួន ហើយឈប់មកជាន់ផ្ទះអញទៀតឮឬទេ?(ធឿនគំរាមប្អូន) ។
- មិនអីទេបង! បើបងអាចកាត់សាច់ឈាមបងដាច់ បងកាត់ទៅចុះ ។ ផ្ទុយទៅវិញខ្ញុំនៅតែទុកបងជាបងប្រុសខ្ញុំជានិច្ច ។ ខ្ញុំនឹងមករកបងភ្លាម បើបងត្រូវការ ខ្ញុំលាហើយបង!

ពោលរួច ពេជក៏ចុះបាត់ទៅ ។ មួយអាទិត្យក្រោយមក ដោយការភ្លេចខ្លួនកាន់តែខ្លាំង ធឿនត្រូវក្រសួងមានសមត្ថកិច្ចចាប់ នាំខ្លួនទៅដាក់ក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង ។

នៅទីនោះ ពុំមាននរណាម្នាក់អើតមុខទៅសួរធឿនទេ មានតែលោកគ្រូពេជម្នាក់គត់ដែលដើរតម្រង់ទៅរកបង ហើយនិយាយដោយទឹកភ្នែករលីងរលោងថា ៖

- ឃើញទេបង! បងមិនជឿខ្ញុំ ។ អំពើអបាយមុខនាំមកនូវគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងណាខ្លះ? ខ្ញុំអាណិតបងណាស់ តែបងពុំស្តាប់ប្អូនសោះ ។
- ពេជប្អូនប្រុសសម្លាញ់បង! បងខុសហើយ ។ ទើបតែពេលនេះ ម៉ោងនេះ នៅក្នុងទីរបៀបនេះ ដែលបងភ្ញាក់ខ្លួនថា ប្អូននិយាយទាំងប៉ុន្មានត្រូវទាំងអស់ ។ បងខ្មាសប្អូនណាស់...(ធឿនឱនមុខចុះ សម្រក់ទឹកភ្នែក) ។
- មិនអីទេបង! បើបងភ្ញាក់ខ្លួនហើយ និងដឹងកំហុសបងយ៉ាងនេះ បងអាចក្លាយទៅជាមនុស្សត្រឹមត្រូវមួយរូបដែលជាតិត្រូវការ ។ សូមបងកុំអស់សង្ឃឹម! ទោសបង

ពុំមែនជាទោសក្បត់ជាតិទេ គឺគេឆ្លើយដាក់ ដោយបងសេពគប់ខុស ចាំប្អូនជួយដោះស្រាយឱ្យ ។

ធឿនលូកដៃមកចាប់ឱបប្អូន វន្ធត់នឹងសម្តីដ៏ពីរោះរបស់ប្អូន ។ គាត់សម្រក់ទឹកភ្នែកកាន់តែខ្លាំង ហើយពោលថា ៖

- បងខុសហើយពេជ! ប្អូនល្អណាស់ នៅតែមករាប់រកបងជានិច្ច ទោះបីក្នុងទីថោកទាបយ៉ាងនេះក្តី ។ សុំប្អូនខំកសាងខ្លួនឱ្យកាន់តែល្អតទៅទៀត ហើយកុំធ្វើតាមបងឱ្យសោះ ។

មួយអាទិត្យក្រោយមក ក្រសួងមានសមត្ថកិច្ចបានដោះលែងធឿនឱ្យរួចខ្លួន ដោយសារសមត្ថកិច្ចខំស៊ើបអង្កេតរកខុសត្រូវនិងការធានាការពាររបស់ពេជឱ្យបងប្រុស ។

ក្រោយមក ធឿនស្ម័គ្រចិត្តធ្វើជាកម្មករបម្រើក្នុងរោងចក្រមួយ ។ តាំងពីនោះមក ធឿនបានកែខ្លួនត្រឹមត្រូវឡើងវិញតាមគំនិតរបស់ប្អូន ។

ទាំងពីរនាក់បងប្អូនសម្រេចចិត្តមករស់នៅជាមួយគ្នាវិញ ក្រោមដំបូលតែមួយរបស់ឪពុកម្តាយយ៉ាងសុខសាន្តរហូតមក ។

ការស្គាល់និងចេះកែកំហុស អាចជៀសផុតពីគ្រោះថ្នាក់ ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលចេញពីរឿងនិទាន ក្រសួងអប់រំ និងសិក្សាធិការជាតិ ឆ្នាំ១៩៨០ ទំព័រទី៩០-៩៨)

សំណួរ

១. តើរឿងនេះនិយាយពីអ្វី?

២. តើការប្រព្រឹត្តរបស់ធឿនមានភាពថ្លៃថ្នូរដែរឬទេ? ព្រោះអ្វី?

៣. តើនរណាជាតួអង្គឯក និងតួអង្គរងនៅក្នុងរឿង?

៤. ចូររកកាលអាកាសនៃរឿង ។

៥. តើធឿនជាមនុស្សដូចម្តេច? តើអ្នកគួរធ្វើត្រាប់តាមធឿនដែរឬទេ? ព្រោះអ្វី?

៦. តើរឿងនេះមានតម្លៃអប់រំដូចម្តេច?ចូរស្រង់នាមការក៏ ដែលមានក្នុងរឿង ។

៧. ចូរស្រង់នាមការក៏ ដែលមានក្នុងរឿង ។

រឿង ព្រះរាជកុមារ៤អង្គត្រូវជ្រើសយកមួយអង្គសោយរាជ្យ

មាននិទានមួយថា មានព្រះរាជកុមារបួនអង្គចេញទៅរករៀនសិល្បសាស្ត្រឯក្រុងតក្កសិលាមហានគរ ។ លុះរៀនសិល្ប៍ចប់សព្វគ្រប់ហើយ ត្រឡប់វិលវឹងមកឈប់សម្រាន្តក្នុងឧទ្យានមួយ ។ កាលនោះ មានព្រះមហាក្សត្រនគរដទៃមួយសោយព្រះទិវង្គត ហើយឥតអ្នកណានឹងធ្វើជាស្ដេចសោយរាជ្យស្នងព្រះមហាក្សត្រនោះ ទើបព្រាហ្មណ៍អ្នកប្រាជ្ញ រាជបុរោហិត មុខមន្ត្រី សេនាបតី កវីបណ្ឌិត ព្រឹទ្ធាមាត្រ ទឹមបុស្សរថអធិដ្ឋានផ្សងរកអ្នកមានបុណ្យ ដើម្បីទទួលយកមកឱ្យសោយរាជ្យសម្បត្តិគ្រប់គ្រងព្រះនគរនោះ ។ កាលផ្សងទៅ បុស្សរថនោះពុំទៅរំលងឧទ្យាននោះឡើយ ។ ពួកបុរោហិតចូលទៅមើលយល់រាជបុត្រទាំងបួនព្រះអង្គគង់នៅទីនោះ ក៏យកទឹកស្រង់ទាំងបួនព្រះអង្គហើយ អញ្ជើញចេញមក ទើបព្រាហ្មណ៍អ្នកប្រាជ្ញរាជបុរោហិត និងមុខមន្ត្រីសេនាបតីកវីបណ្ឌិតព្រឹទ្ធាមាត្យទាំងនេះពិចារណាគ្នាថា “ រាជកុមារទាំងបួនព្រះអង្គនេះ យើងនឹងយកព្រះអង្គណាជាអម្ចាស់យើង” ។ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកប្រាជ្ញបុរោហិតអម្បាលនោះ គិតធ្វើជាប្រស្នាពិសោធរាជកុមារទាំងបួនថា រាជកុមារឯណាមានបុណ្យប្រកបដោយលក្ខណៈត្រូវបានជាស្ដេច ។ គិតដូច្នេះហើយព្រាហ្មណ៍ អ្នកប្រាជ្ញទាំងនោះក្រាបបង្គំទូល

ថា" បពិត្រព្រះរាជកុមារទាំងបួនព្រះអង្គ! យើងខ្ញុំនឹងនិទានរឿងមួយថ្វាយព្រះអង្គសូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ " ហើយព្រាហ្មណ៍និទានថា " មាននគរមួយមានរាជធីតាបួនព្រះអង្គនាងទី១មានរូបឆោមល្អប្រពៃ នាងទី២ចេះវត្តប្រតិបត្តិ ហើយចេះប្រដាប់ភោជនាហារដ៏មានរសឆ្ងាញ់ពិសា នាងទី៣ចេះផ្គត់ផ្គង់សារពើទ្រព្យផងរក្សាទុកមិនឱ្យខ្ចាត់ខ្ចាយ នាងទី៤ចេះប្រដៅខ្ញុំកំដរផង ចេះចាយទ្រព្យឱ្យទានសមណៈព្រាហ្មណ៍និងស្មូមយាចកផង ។ បើនាងទាំងបួនសុទ្ធតែប្រកបដោយលក្ខណៈទីទៃៗដូច្នេះ តើព្រះអង្គទាំងបួន សព្វព្រះរាជហឫទ័យនឹងយកនាងណាជាព្រះរាជទេពីនៃព្រះអង្គ ?" ។ ព្រះរាជកុមារទី១មានព្រះបន្ទូលថា" នាងដែលមានរូបល្អនោះគួរជារាជទេពី " ។ ព្រះរាជកុមារទី២ថា " នាងដែលមានវត្តប្រតិបត្តិចេះប្រដាប់ភោជនាហារដ៏មានរសឆ្ងាញ់ពិសានោះគួរជារាជទេពី " ។ រាជកុមារទី៣ថា" នាងដែលចេះផ្គត់ផ្គង់សារពើទ្រព្យរក្សាទុកមិនឱ្យខ្ចាត់ខ្ចាយនោះគួរជារាជទេពី " ។ ព្រះរាជកុមារទី៤ថា" នាងដែលចេះប្រដៅខ្ញុំកំដរផង ចេះចំណាយទ្រព្យផ្គត់ផ្គង់សមណៈព្រាហ្មណ៍ភណាចារ្យ និងឱ្យទានស្មូមយាចកផងនោះគួរបានជារាជទេពី" ។ ទើបអស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកប្រាជ្ញ រាជបុរោហិតនូវមុខមន្ត្រីសេនាបតីកវីបណ្ឌិតព្រឹទ្ធាមាត្យទាំងនោះ ទទួលយកព្រះរាជកុមារអង្គក្រោយ ដែលសព្វព្រះរាជហឫទ័យចំពោះនាងដែលចេះបង្គាប់បញ្ជាប្រដៅខ្ញុំកំដរផង ចេះរក្សាទ្រព្យផ្គត់ផ្គង់សមណៈព្រាហ្មណ៍ និងឱ្យទានស្មូមយាចកផងនោះឯង អភិសេកឡើងជាស្ដេច សម្រេចដោយនូវប្រការអម្បាលនេះហោង ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីសៀវភៅរឿងព្រេងខ្មែរភាគទី៣ ទំព័រទី៣៩-៤០)

សំណួរ

១. តើរឿងនេះនិយាយពីអ្វី?

២. តើគេជ្រើសរើសរាជកុមារមួយអង្គក្នុងចំណោមរាជកុមារទាំង៤ ឱ្យឡើងសោយរាជ្យយ៉ាងដូចម្ដេច?

៣. ហេតុអ្វីបានជាពួកព្រាហ្មណ៍ អ្នកប្រាជ្ញ បុរោហិតសម្រេចចិត្តយកព្រះរាជកុមារអង្គក្រោយជាអ្នកសោយរាជ្យ?

៤. ចូរស្រង់រាជសព្ទ ដែលមានប្រើក្នុងអត្ថបទរឿងនេះឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

៥. តើនរណាជាតួអង្គឯក និងតួអង្គរងក្នុងរឿង?

៦. តើរឿងនេះមានតម្លៃអប់រំដូចម្ដេច?

រឿង ស្ដេចព្រហ្មទត្តនិងស្ដេចស្រមោចខ្មៅ

អ្នកធ្លាប់បានសិក្សារួចមកហើយអំពីសេចក្ដីលម្អិតសំខាន់និងតម្លៃអប់រំនៃរឿង ។

នៅពេលអ្នកស្ដាប់រឿង ស្ដេចព្រហ្មទត្តនិងស្រមោចខ្មៅ ចូរអ្នកកត់ចំណាំសេចក្ដីលម្អិតសំខាន់ៗនៃរឿង ដើម្បីងាយយល់ន័យនៃគំនិតសំខាន់នោះ ហើយចេះវាយតម្លៃ ឬផ្ដល់តម្លៃអប់រំ ដែលមាននៅក្នុងរឿង ហើយឆ្លើយនឹងសំណួរផ្សេងៗ ខាងក្រោម៖

សំណួរ

១. តើរឿងនេះនិយាយអំពីអ្វី?

២. ហេតុអ្វីបានជាស្ដេចព្រហ្មទត្តមិនចង់រាប់អានស្ដេចស្រមោចខ្មៅ?

៣. តើអ្នកយល់ដូចម្តេច ចំពោះសមត្ថភាពរបស់ស្តេចស្រមោចខ្មៅ?

៤. តើការរើសអើងមិត្ត ដោយការសម្លឹងសម្បកក្រៅជាការត្រឹមត្រូវដែរឬទេ? ព្រោះអ្វី?

៥. តើអ្នកយល់ថា ស្តេចស្រមោចខ្មៅជាសត្វតូចតាចថោកទាបដែរឬយ៉ាងណា? តើរឿងនេះមានគំនិត ឬតម្លៃអប់រំដូចម្តេច?

ការសម្តែងតួដោយប្រើសង្ឃសព្ទ

អ្នកដឹងហើយថាក្នុងការនិយាយប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នានៅក្នុងសង្គម គេប្រើភាសា ។ ភាសាជាមធ្យោបាយទំនាក់ទំនងពីមនុស្សម្នាក់ទៅមនុស្សម្នាក់ពីជាតិសាសន៍មួយទៅជាតិសាសន៍មួយពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយទៀត ។

ប៉ុន្តែ ការប្រើប្រាស់ភាសា ពាក្យពេចន៍ ក៏អាស្រ័យតាមឋានៈ តួនាទី ឬស្ថានភាពសង្គមផងដែរ ។ នៅក្នុងសង្គមខ្មែរយើង មានការប្រើប្រាស់ភាសា ឬពាក្យពេចន៍ច្រើនប្រភេទដូចជាពាក្យប្រើសម្រាប់ព្រះសង្ឃ គ្រហស្ថ ឬប្រជារាស្ត្រទូទៅ និងព្រះរាជាជាដើម ។

ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងសិក្សាការសម្តែងនិងការនិយាយដោយការប្រើសង្ឃសព្ទ ។

តើអ្វីទៅជាសង្ឃសព្ទ ?

សង្ឃសព្ទ គឺជាសព្ទ ឬពាក្យដែលប្រើជាមួយព្រះសង្ឃ ។

- ចូរអ្នកអាន និងសង្កេតការសន្ទនាខាងក្រោម ៖

ដូនចាស់ ៖ ខ្ញុំព្រះករុណាសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះតេជព្រះគុណ ។

ព្រះសង្ឃ ៖ ចម្រើនពរ ។ តើញោមអញ្ជើញមកមានការអ្វី ?

ដូនចាស់ ៖ ខ្ញុំព្រះករុណាមានបំណងចង់សូមនិមន្តព្រះតេជគុណទៅសូត្រមន្តនៅផ្ទះខ្ញុំព្រះករុណា ។

ព្រះសង្ឃ ៖ ចម្រើនពរ ។ តើញោមប្រារព្ធពិធីអ្វី ? នៅថ្ងៃណា ? ម៉ោងប៉ុន្មាន ?

ដូនចាស់ ៖ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងប្រារព្ធពិធីឡើងផ្ទះ នៅថ្ងៃសុក្រសប្តាហ៍ក្រោយ ម៉ោង៣រសៀលព្រះតេជព្រះគុណ ។ តើព្រះអង្គអាចនិមន្តបានដែរឬទេ? សូមព្រះអង្គមេត្តាមានសង្ឃដីកា ។

ព្រះសង្ឃ ៖ មិនអីទេ! អាត្មាអាចទៅចូលរួមបាន ។ តើញោមនិមន្តព្រះសង្ឃប៉ុន្មានអង្គ ?

ដូនចាស់ ៖ ប្អូនអង្គព្រះតេជព្រះគុណ ។ ដូចនេះខ្ញុំព្រះករុណានឹងមកនិមន្តព្រះតេជគុណដោយផ្ទាល់នៅម៉ោងជិត ៣រសៀលសប្តាហ៍ក្រោយនេះ ។ ខ្ញុំព្រះករុណាសូមក្រាបថ្វាយបង្គំលាព្រះតេជព្រះគុណ និងសូមអរព្រះគុណ ។

ព្រះសង្ឃ ៖ ចម្រើនពរញោម ។ សូមទៅចុះឱ្យសុខសប្បាយ ។

សំណួរ

១. តើការសន្ទនាខាងលើនេះប្រព្រឹត្តទៅនៅកន្លែងណា ?

២. តើការសន្ទនាខាងលើនេះនិយាយពីអ្វី ?

៣. តើការសន្ទនាខាងលើនេះមានប្រើប្រាស់សង្ឃសព្ទអ្វីខ្លះ ?

៤. ចូរអ្នកចាប់គូគ្នាពីរនាក់ រួចដើរតួសន្ទនាតាមគំរូសន្ទនាខាងលើឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

សំណេរអត្ថបទដោយប្រើរាជសព្ទ

អ្នកទើបបានសិក្សារួចអំពីសង្ឃសព្ទនិងរាជសព្ទ ។

ឥឡូវនេះ ចូរអ្នកសាកល្បងតែងអត្ថបទខ្លីមួយ ដោយប្រើរាជសព្ទ ។ អ្នកអាចជ្រើសរើសប្រធានបទណាមួយខាងក្រោម ដែលអ្នកពេញចិត្តៈ

- ប្រធានបទទី១

“ ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់យាងសម្ពោធនិងសាកសួរសុខទុក្ខសិស្សានុសិស្សអំពីការសិក្សា ” ។

- ប្រធានបទទី២

“ ព្រះមហាក្សត្រយាងមកសាកសួរសុខទុក្ខប្រជាជន ក្នុងភូមិមួយដែលទទួលរងគ្រោះដោយគ្រោះធម្មជាតិទឹកជំនន់ ហើយព្រះអង្គទ្រង់សព្វព្រះហឫទ័យប្រទានព្រះរាជអំណោយមួយចំនួនដល់ប្រជាជនរងគ្រោះទាំងនោះផង” ។

ពេលអ្នកជ្រើសរើសប្រធានបទសរសេរណាមួយ ចូរអ្នកសរសេរតាមសេចក្តីណែនាំខាងក្រោមៈ

១. តើព្រះរាជាទ្រង់យាងចុះសួរសុខទុក្ខសិស្សានុសិស្ស ឬប្រជាជននៅសាលារៀនណាឬភូមិណា ? នៅពេលណា ?

២. តើសិស្សានុសិស្ស ឬប្រជាជននៅតាមសាលារៀន ឬភូមិទទួលបដិសណ្ឋារកិច្ចយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ?

៣. តើសិស្សានុសិស្ស ឬប្រជាជនមានទឹកចិត្តដូចម្តេច ?

៤. តើព្រះរាជាមានព្រះឱង្ការអ្វីខ្លះទៅកាន់សិស្សានុសិស្ស ឬប្រជាជនទាំងអស់នៅក្នុងសាលារៀន ឬក្នុងភូមិ ?

៥. តើសិស្សានុសិស្ស ឬតំណាងប្រជាជនក្នុងភូមិបានឡើងសម្តែងទឹកចិត្តតបស្នងដូចម្តេចខ្លះទៅព្រះអង្គវិញ ?

៦. ចំពោះព្រះរាជដំណើរយាងមកសាលារៀន ឬភូមិ ដើម្បីសួរសុខទុក្ខនិងការប្រទានព្រះរាជអំណោយរបស់ព្រះមហាក្សត្រ តើសិស្សានុសិស្ស ឬប្រជាជនមានអារម្មណ៍ដូចម្តេច ?

៧. តើសិស្សានុសិស្ស ឬប្រជាជនបានធ្វើអ្វីខ្លះ ក្រោយការបញ្ចប់ព្រះរាជដំណើរយាងមក និងយាងនិវត្តន៍ទៅវិញរបស់ព្រះអង្គ ?

ក្រោយពីសរសេរចប់តាមសេចក្តីណែនាំខាងលើ សូមប្អូនពិនិត្យសំណេររបស់ប្អូនៗឡើងវិញដោយឆ្លើយសំណួរខាងក្រោម ៖

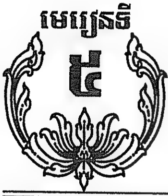
១. តើសំណេររបស់អ្នកមានការផ្តើមដោយផ្តោតលើគំនិតសំខាន់ទាក់ទងនឹងប្រធានបទហើយឬនៅ?

២. តើសំណេររបស់អ្នក តាមលំដាប់លំដោយគំនិត លំដាប់លំដោយខ្លឹមសារ និងតាមសេចក្តីណែនាំគ្រប់ចំណុចហើយឬនៅ ?

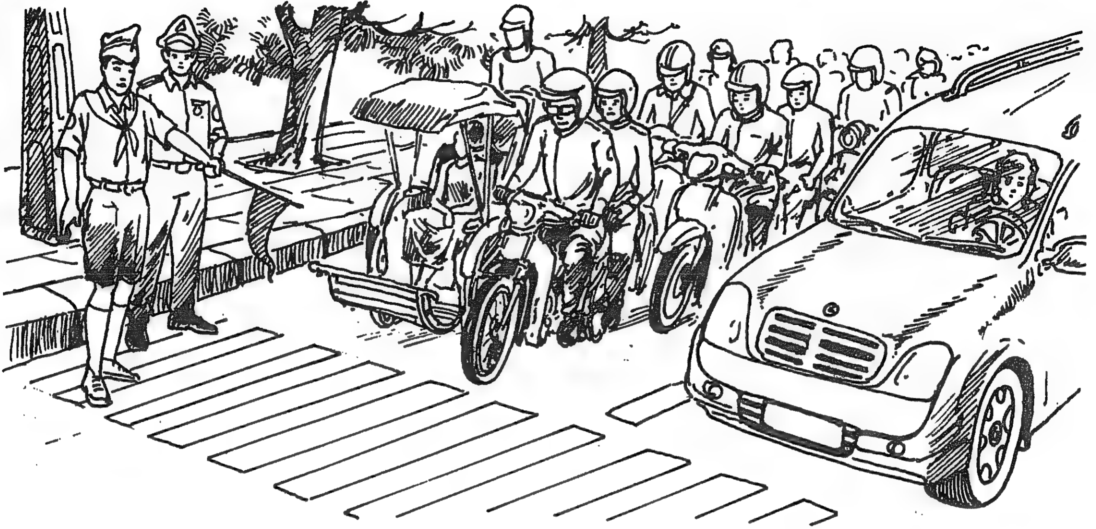
៣. តើសំណេររបស់អ្នកប្រើប្រាស់រាជសព្ទបានត្រឹមត្រូវដែរឬទេ ?

៤. តើសំណេររបស់អ្នកមានកំហុសអក្ខរាវិរុទ្ធដែរឬទេ ?

៥. តើសំណេររបស់អ្នកមានកំហុសឆ្គង ឬខ្វះចន្លោះក្នុងការប្រើប្រាស់វណ្ណយុត្តផ្សេងៗដូចជាសញ្ញាខណ្ឌ សញ្ញាដំពីរ សញ្ញាចុចពីរ. . . ដែរឬទេ ?

ពលរដ្ឋល្អ

ការធ្វើខ្លួនឱ្យក្លាយទៅជាកូនល្អ សិស្សល្អ ជាដើមចមនាំឱ្យក្លាយជាពលរដ្ឋល្អក្នុងសង្គម ។ ពលរដ្ឋល្អផ្តើមចេញពីការស្គាល់កាតព្វកិច្ច និងករណីយកិច្ចរបស់ខ្លួន ដែលត្រូវបំពេញដូចជាការសិក្សារៀនសូត្រ ការយល់ដឹងពីសុជីវធម៌ ការចេះរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ការគោរពច្បាប់ ឬជួយរក្សាអនាម័យ ការថែរក្សាបរិស្ថានជាដើម ។ ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងបានសិក្សាអំពីកាតព្វកិច្ចមួយចំនួនរបស់ពលរដ្ឋ ។

ជាពិសេស អ្នកនឹងបានសិក្សាផងដែរអំពី ៖

- សេចក្តីលម្អិតសំខាន់ៗ ។
- កិរិយាសុទ្ធ កិរិយាហេតុ និងសញ្ញាជើងក្អែក ។
- របៀបសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទ ។
- ការបំពេញព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួន អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសិស្ស ពាក្យសុំចូលរៀន សៀវភៅតាមដានការសិក្សា និងសលាកបត្រព័ត៌មាន ។

យុវជនកម្ពុជា

យុវជនទាំងអស់ ទាំងស្រីទាំងប្រុស ជាកម្លាំងយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការរួមចំណែកកសាងជាតិ ។ យុវជនត្រូវមានការភ្ញាក់រលឹកជានិច្ច តាំងសតិអារម្មណ៍ឱ្យប្រសើរឧត្តុង្គឧត្តមមានការសន្តោស និងសេចក្ដីស្មោះត្រង់ ។ ការរក្សាសាមគ្គីភាព មិត្តភាព មិនប្រមាថមើលងាយអ្នកដទៃ មិនសេពគប់ជនពាល និងមិនប្រព្រឹត្តិល្បែងស៊ីសងពាលា ជាលក្ខណសម្បត្តិល្អរបស់យុវជនកម្ពុជា ។

នៅតាមជនបទស្រែចម្ការនិងនៅតាមរោងចក្រឧស្សាហកម្មនានា យុវកសិករ និងយុវកម្មករខិតខំបញ្ចេញសមត្ថភាពខ្លួនយ៉ាងអស់ពីចិត្តពីថ្លើម ។ គេរវៀសរវៃបំពេញភារកិច្ចដែលជាកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន មិនស្ទាក់ស្ទើរ ខិតខំបង្កើនផលិតផលគ្រប់យ៉ាងឱ្យសម្បូរហូរហៀរ ដើម្បីកសាងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ឱ្យរីកចម្រើនឆាប់រហ័សទាន់សម័យទំនើប ។

នៅតាមអគារសិក្សា យុវសិស្ស យុវនិស្សិត ខិតខំព្យាយាមរៀនសូត្រសព្វមុខវិជ្ជាដើម្បីបណ្ដុះគំនិតរបស់ខ្លួនឱ្យភ្លឺស្វាង ដើម្បីក្លាយជាអ្នកចេះដឹង ឬជាអ្នកប្រាជ្ញបណ្ឌិតយ៉ាងស្ទាត់ជំនាញក្នុងពេលអនាគត ។

បច្ចុប្បន្ននេះ យុវជនកម្ពុជាមានភារកិច្ចសំខាន់ណាស់ ក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍជាតិឱ្យរីកចម្រើន ។ យុវជនត្រូវរួបរួមគ្នា ទាំងកាយ វាចាចិត្ត ដើម្បីលើកស្ទួយអរិយធម៌ជាតិឱ្យរុងរឿង ព្រោះយុវជនជាសេចក្តីសង្ឃឹមរបស់មាតុភូមិ ។

យុវជនមិនត្រូវបណ្តែតបណ្តោយជីវិតដ៏មានតម្លៃរបស់ខ្លួន ដែលប្រៀបបាននឹងបុប្ផាកំពុងត្រូវទឹកសន្សើម រីកស្គុសស្គាយ ផ្សាយក្លិនពិដោរនោះឱ្យស្រពាប់ស្រពោនទៅវិញនោះឡើយ ។

ដោយសារតែកម្លាំងរួបរួមគ្នាដ៏រឹងមាំនៃយុវជនគ្រប់រូប ប្រទេសជាតិនឹងមានអរិយធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់ស្ថិតស្ថេរចីរកាលយូរអង្វែង ។

សំណួរ

១. តើយុវជនត្រូវមានការតាំងចិត្ត និងឥរិយាបថបែបណាខ្លះ?
២. តើយុវជនទាំងនេះត្រូវមានកាតព្វកិច្ចយ៉ាងណាខ្លះ?
៣. តើអ្នកនិពន្ធមានសេចក្តីសង្ឃឹមយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះចំពោះយុវជនយើងនាពេលអនាគត?
៤. បច្ចុប្បន្ននេះតើយុវជនកម្ពុជាមានភារកិច្ចអ្វីខ្លះ?
៥. តើអ្នកត្រូវធ្វើដូចម្តេចខ្លះដែរ ដើម្បីឱ្យខ្លួនអ្នកក្លាយទៅជាពលរដ្ឋដ៏ល្អម្នាក់?
៦. តើអត្ថបទនេះអប់រំយើងពីអ្វីខ្លះ?

សញ្ញាជើងក្អែក (+)

ភាសាខ្មែរមានសញ្ញាសម្គាល់ជាច្រើន ដែលមានតួនាទីផ្សេងៗគ្នា ដើម្បីបំពេញតម្រូវការចាំបាច់ក្នុងសំណេរ ។ ឥឡូវនេះ អ្នកនឹងសិក្សាបន្ថែមទៀតពីសញ្ញាមួយដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនក្នុងសំណេររបស់អ្នក ។

- ចូរអ្នកសង្កេតឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះ ៖

១. គេប្រើសញ្ញា (+) សម្រាប់សំណេរតភ្ជាប់រវាងព្យញ្ជនៈ ស្រៈ និងព្យញ្ជនៈប្រកប ៖

- ក +ា > កា ។ - ក +ង > កង ។ - ប + ុ +ក > បុក ។

២. គេប្រើសញ្ញា (+) សម្រាប់សំណេរតភ្ជាប់រវាងផ្នត់ដើម ឬពាក្យបន្ថែមដើមនិងពាក្យឫស ៖

- [ក-] + កាយ > កកាយ
- [កញ់-]+ ចាស់ > កញ្ចាស់
- ការ + សិក្សា > ការសិក្សា
- អ្នក + ស្រែ > អ្នកស្រែ
- ជន + បរទេស > ជនបរទេស
- សេចក្ដី + លំបាក > សេចក្ដីលំបាក

៣. គេប្រើសញ្ញា (+) សម្រាប់សំណេរតភ្ជាប់រវាងព្យាង្គនិងព្យាង្គ ៖

- ប្រវ័ញ្ច (ប្រវ៉ាញ់) កិ. (សំ. ប្រ + វញ្ច ; បា. ប + វញ្ច) បញ្ឆោត បោកប្រាស់ ឬឆបោក ប្រវ័ញ្ចយកទ្រព្យគេ ។
- ពេទ្យវិទ្យា ឬ -វិជ្ជា (ពែទ្យៈ វិត- ទ្យា ឬ -វិច. ជា) (សំ. វៃទ្យ + វិទ្យា ; បា. វេជ្ជ+ វិជ្ជា) វិជ្ជាពេទ្យ គឺចំណេះរបស់ពេទ្យ ឬចំណេះសម្រាប់ពួកពេទ្យសិក្សា ។

៤. គេប្រើសញ្ញា (+) សម្រាប់សំណេរជ្រៀតព្យាង្គ ឬពាក្យដែលសរសេររំលង ៖

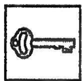
　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　សួយ
- ការរួបរួមគ្នាទាំងផ្លូវកាយទាំងវាចាចិត្ត ដើម្បីលើក+អរិយធម៌ជាតិឱ្យរុងរឿងជាភារកិច្ចរបស់យុវជន ។

　　　　　　　ដើរ
- មានសត្វភេពីរ មួយ+រកត្រីខាងទឹកជ្រៅ មួយទៀតដើរខាងទឹករាក់ ។

៥. គេប្រើសញ្ញា (+) សម្រាប់ទាញសំឡេងអក្សរឱ្យឡើងខ្ពស់ជាងប្រក្រតី ៖

- ឆ្លើយក៎ូក
- ន៎ុះហើយ
- អ៊ី្ហ៎?
- នុះន៎! ជាសមិទ្ធផលដែលពលរដ្ឋយើងបានកសាងឡើង ។

ឧទាហរណ៍ខាងលើនេះបានបង្ហាញថា សញ្ញាជើងក្អែកមាននាទីសំខាន់ក្នុងការសម្គាល់ការតភ្ជាប់ព្យញ្ជនៈ ស្រៈ ជ្រៀតព្យាង្គ ឬពាក្យឧទាន ។

សញ្ញាជើងក្អែកមាននាទីសំខាន់ក្នុងការ

- *តភ្ជាប់ព្យញ្ជនៈ ស្រៈ និងព្យញ្ជនៈប្រកប ។*
- *តភ្ជាប់ផ្នត់ដើម ឬពាក្យបន្ថែមដើម និងពាក្យឫស ។*
- *តភ្ជាប់ព្យាង្គ ឬពាក្យដែលសរសេររំលង ។*
- *ទាញសំឡេងអក្សរឱ្យឡើងខ្ពស់ជាងប្រក្រតី ។*

លំហាត់

១. ចូរអ្នកសរសេរជ្រៀតព្យញ្ជនៈ ព្យាង្គ ឬពាក្យដែលគេភ្លេចសរសេរ (បទ ស្រុក ខ្លួនកាយ ផ្លូវ ជា) នៅក្នុងល្បះខាងក្រោម ៖

- នៅតាមជនស្រែចម្ការ និងនៅតាមរោងចក្រឧស្សាហកម្មនានា យុវកសិករ និងយុវកម្មករខិតខំបញ្ចេញសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន យ៉ាងអស់ពីចិត្តពីថ្លើម ។

- ការរួបរួមគ្នាទាំងផ្លូវកាយ ទាំងវាចាចិត្ត ដើម្បីលើកអរិយធម៌ជាតិឱ្យរុងរឿង គឺជាភារកិច្ចរបស់យុវជន ។ យុវជន សេចក្តីសង្ឃឹមរបស់មាតុភូមិ ។

២. ចូរអ្នកពិនិត្យមើលពាក្យណាមួយខាងក្រោម ដែលត្រូវប្រើសញ្ញាជើងក្អែក(+)៖

- អូ! មែនហើយ យុវជនកម្ពុជាពិតជាធនធានមនុស្សដ៏សំខាន់ពិតប្រាកដ ។
- ពលរដ្ឋល្អជាពលរដ្ឋដែលស្គាល់កាតព្វកិច្ចខ្លួន!
- តើសុជាតិមានពេលអាចទៅចូលរួមក្នុងពិធីរុក្ខទិវានេះទេ ? ចាស!

៣. ចូរអ្នកប្រើសញ្ញាជើងក្អែក (+) ដើម្បីភ្ជាប់ពាក្យខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ៖

- ពលទោ (ពល់-) ន. (បា. ពល ទោ) ទាហានថ្នាក់ក្រោមបង្អស់ ។
- ឱសានវាទ (-ន័ះវាត) ន. (បា. <ឱសាន វាទ) ពាក្យសម្តីក្រោយបង្អស់ ។
- គជសីហ៍ (គះជះសី) ន. (សំ. គជ សីហ ឬសិង្ហ; បា. គជ សីហ) ឈ្មោះសត្វមានរូបដូចសិង្ហ តែមានប្រមោយដូចដំរី មាននិយាយតែក្នុងរឿងផ្សេងៗ ពីបុរាណ ។
- ពលិការ ឬពលីការ (ពះ-) ន. (សំ. បា. ពលិ ការ) កិរិយាធ្វើនូវពលី, ការធ្វើពលី : តាំងពលិការ, ធ្វើពលិការ ។
- ពលបាលទោ ន. (បា. ពល បាល ទោ) ឋានន្តរនាយទាហានរងនៅក្នុងចន្លោះពលបាលត្រីនិងពលបាលឯក (ពលបាលថ្នាក់ទី២) ។
- [ក-] កាយ > កកាយ
- [ច-] ចឹក > ចចឹក
- [ត-] តូង > តតូង

កិរិយាសុទ្ធនិងកិរិយាហេតុ

កិរិយាជាសម្ដីសំដៅសម្រាប់សម្ដែងអំពើ ។ កិរិយា មាន៤ បែបគឺ កិរិយាសុទ្ធ កិរិយាហេតុ កិរិយាសកម្ម និងកិរិយាអកម្ម ។ ឥឡូវនេះ យើងសិក្សាពីកិរិយាសុទ្ធនិងកិរិយាហេតុ ។ ដូចម្ដេចហៅថាកិរិយាសុទ្ធ? កិរិយាហេតុ?

- ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖

ឧទាហរណ៍ទី១៖

ក. ខ្ញុំរៀន ភាសាខ្មែរ ។

ខ. ប្អូនប្រុស ខ្ញុំសិតសក់ ។

គ. វាឈរនៅមុខសាលារៀន ។

ឃ. សុធីជម្រះស្មៅជុំវិញផ្ទះ ។

ង. បុប្ផាដឹកដៃដូនចាស់ឆ្លងថ្នល់ ។

ឧទាហរណ៍ទី២៖

ក. អ្នកគ្រូបង្រៀន ភាសាខ្មែរ ។

ខ. សត្វចាបសសិតស្លាប ។

គ. គាត់បញ្ឈរសសរផ្ទះ ។

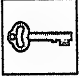
ឃ. ម្ដាយផ្ដេកកូនក្នុងអង្រឹង ។

ង. កម្មករបន្ស៊ីស្ពឺគ្រឿងចក្រ ។

ក្នុងឧទាហរណ៍ទី១៖ “ រៀន សិត ឈរ ជម្រះ ដឹក” សម្ដែងអំពើរបស់ប្រធាន “ ខ្ញុំ ប្អូនប្រុសខ្ញុំ វា សុធី បុប្ផា ” ដែលបានធ្វើនិងទទួលផលដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ។

ក្នុងឧទាហរណ៍ទី២ ៖ បង្រៀន សសិត បញ្ឈរ ផ្ដេក បន្ស៊ី “ សម្ដែងអំពើរបស់ប្រធាន ” “ អ្នកគ្រូ សត្វចាប គាត់ ម្ដាយ កម្មករ ” ដែលធ្វើឡើងគ្រាន់តែជាហេតុ ដើមចមប៉ុណ្ណោះ ។

ដូច្នេះ អ្វីដែលហៅថា កិរិយាសុទ្ធ? កិរិយាហេតុ?

- *កិរិយាសុទ្ធជាកិរិយាសម្ដែងអំពើរបស់ប្រធាន ដែលធ្វើដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ។*
- *កិរិយាហេតុ គឺជាកិរិយាសម្ដែងនូវអំពើរបស់ប្រធាន ដែលធ្វើឡើងគ្រាន់តែជាហេតុដើមចមប៉ុណ្ណោះ ។*

លំហាត់

១. ចូរអ្នកជ្រើសរើសកិរិយាសុទ្ធនិងកិរិយាហេតុ ខាងក្រោមនេះ មកដាក់តាមក្រុមឱ្យបានត្រឹមត្រូវៈ ព្រុស ស្ទូង បង្ហើប ប្រយុទ្ធ បន្សាប ពន្សឹត ដុត ស្រុះស្រួល ។

២. ចូរអ្នកតែងល្បះដោយប្រើ ៖

ក. កិរិយាសុទ្ធ ៖ រលឹក សាយ សឹក ។

ខ. កិរិយាហេតុ ៖ ផ្សឹក ផ្ទុក រំលឹក ។

៣. ចូរស្រង់កិរិយាសុទ្ធ និងកិរិយាហេតុក្នុងអត្ថបទដកស្រង់ ខាងក្រោមនេះ ៖

[...] ឯក្បាលត្រី ដោយមានឆ្អឹងធំក៏ធ្ងន់ចុះ ខ្លាត្រីក៏ពោលៈ“ អះអា!ខាងនេះធ្ងន់ជាងត្រូវយកសាច់ចេញខ្លះទើបបាន” ។ ថាហើយក៏លូកយកក្បាលត្រីចេញពីអ៊ុយ ហើយខិនខាំស៊ីត្រង់សាច់អម ក ហើយដាក់ថ្លឹងទៀត ។ ថ្លឹងម្ដងនេះ ខាងក្បាលស្រាលបះឡើង ឯខាងកន្ទុយក៏ធ្ងន់ចុះ ។ ខ្លាត្រីក៏ពោលៈ “ អះអា! ខាងនេះចាស់ជាង ត្រូវយកសាច់ចេញខ្លះ” ។ ថាហើយក៏លូកយកកន្ទុយចេញពីអ៊ុយ ហើយខិនខាំស៊ីសាច់ខាងគល់កន្ទុយនោះ ហើយដាក់ថ្លឹងទៀត ។ លើកនេះ ថ្លឹងទៅខាងកន្ទុយស្រាលបះឡើង ខ្លាត្រីក៏លូកយកក្បាលមកខាំស៊ី ហើយដាក់ថ្លឹងតទៅទៀត ។ ខ្លាត្រីថ្លឹងត្រីក្លែងមិនឱ្យស្មើ ហើយម្ដងស៊ីខាងនេះ ម្ដងស៊ីខាងនោះ ទាល់តែអស់សាច់រេចនៅតែឆ្អឹងទាំងសងខាងទើបថ្លឹងឯក្រោយឱ្យស្មើបាន ហើយក៏ដាក់ចុះចាកត្រាជូ ហៅភេទាំងពីរៈ “ ចៅឯងទាំងពីរចូរមើលចុះយើងថ្លឹងចែកនេះត្រូវដោយយុត្តិធម៌ល្អហើយ តាមចិត្តចៅណាយកភាគខាងណាក៏មកយកទៅចុះ ភាគទាំងពីរនេះមិនលើសមិនខ្វះទេ ” ។ [...]

រឿង គង់ហ៊ាន

កាលពីព្រេងនាយ មានមនុស្សម្នាក់ឈ្មោះ គង់ មានប្រពន្ធពីរនាក់ ម្នាក់ឈ្មោះ នាងអាំ ម្នាក់ទៀតឈ្មោះ នាងគំ ។ ថ្ងៃមួយ អ្នកគង់នាំប្រពន្ធទាំងពីរទៅសួរសុខទុក្ខបងប្អូននៅស្រុកឆ្ងាយ ។ តាមផ្លូវទៅស្រុកនោះ មានខ្លាសាហាវ ។ អ្នកគង់បណ្ដើរប្រពន្ធទាំងពីរនាក់ទៅដល់ព្រៃធំមួយជិតស្រុកគេ ។ ព្រៃនោះតែងមានខ្លាចេញមកខាំមនុស្ស ក្របី គោ ស៊ីតែរឿយៗ ។ លុះអ្នកគង់ទៅដល់កន្លែងនោះ ខ្លាក៏ស្ទុះដេញស្រែកសន្ធាប់ពីចម្ងាយមក ។ អ្នកគង់ភ័យណាស់រត់ចូលរូងឈើ រាកនោម ញ័រដៃញ័រជើង ។ នាងអាំនិងនាងគំព្រួតគ្នាវាយខ្លានោះស្លាប់ទៅ ។

ឯអ្នកគង់ឃើញប្រពន្ធវាយខ្លាស្លាប់ហើយ ក៏ស្ទុះម្នីម្នាចេញពីរូងឈើមក យកដំបងវាយខ្លាស្លាប់នោះថែមទៀត ។ ប្រពន្ធទាំងពីរបន្ទោសប្ដី៖ "ខ្លាគេវាយងាប់ហើយ ធ្វើជាមកវាយថែមទៀត ប្រុសអីកំសាកញីដូច្នេះ" ។ អ្នកគង់ជេរបំពានទៅប្រពន្ធ៖ " មិនដែលមានស្រីណាវាយខ្លាស្លាប់ទេ មានតែប្រុសបានហ៊ានវាយខ្លាទាល់តែស្លាប់" ហើយអ្នកគង់ក៏បោចវល្លិចងខ្លានោះនាំប្រពន្ធសែងចូលទៅក្នុងស្រុក ។ អស់អ្នកស្រុកឃើញអ្នកគង់សែងខ្លាមក គេបបួលគ្នាមក

ចោមរោមមើល ហើយគេសួរៈ“ អ្នកឯងធ្វើដូចម្ដេច ទើបបានខ្លានេះ ។ ខ្លានេះសាហាវណាស់ វាតែងតែខាំមនុស្សម្នា ក្របី គោស៊ីច្រើនណាស់” ។ ប្រពន្ធអ្នកគង់ក៏និយាយប្រាប់អ្នកស្រុកៈ “អ្នកគង់គាត់ឃើញខ្លាវាបោលមក គាត់រត់ចូលក្នុងរូងឈើ ខ្ញុំពីរនាក់ស្រីៗ ព្រួតគ្នាវាយខ្លាទាល់តែស្លាប់ ” ។ អ្នកគង់ឮប្រពន្ធនិយាយប្រាប់គេដូច្នោះក៏និយាយបង្គ្រប់ប្រពន្ធៈ“ មិនដែលមានស្រីឯណាខ្លាំងហ៊ានវាយខ្លាស្លាប់ទេ មានតែប្រុសទើបខ្លាំងពូកែហ៊ានវាយខ្លាស្លាប់បាន” ។ អ្នកគង់ក៏អួតប្រាប់អ្នកស្រុកៈ“ កាលដែលខ្លាវាស្ទុះមកនឹងខាំដូច្នេះ ខ្ញុំដាក់ស្នៀតគុណដូច្នេះបានជាវាយវាបាន” ។ អ្នកគង់ធ្វើជាលោតគុណវាយខ្លាឱ្យអ្នកស្រុកមើល ។ ឯអស់អ្នកស្រុកកោតខ្លាចអ្នកគង់តែរាល់គ្នា ហើយឱ្យឈ្មោះថា “គង់ហ៊ាន” ។ តាំងពីថ្ងៃនោះមក ឮល្បីឈ្មោះគង់ហ៊ានជាអ្នកពូកែចេះគុណ វាយខ្លាស្លាប់ រឿងនេះជ្រាបទៅដល់ស្ដេច ។ ស្ដេចទ្រង់ឱ្យយកគង់ហ៊ានទៅចិញ្ចឹមធ្វើជាសេនាសម្រាប់ច្បាំងសង្គ្រាម ។

លុះយូរបន្តិចទៅ ជួនជាមានសឹកគេលើកមកច្បាំងយកនគរ ។ ស្ដេចទ្រង់ប្រើគង់ហ៊ានឱ្យទៅច្បាំង ។ គង់ហ៊ានឮស្ដេចទ្រង់ប្រើឱ្យទៅជួយច្បាំងសឹកដូច្នោះ ភ័យណាស់ពុំដឹងគិតធ្វើដូចម្ដេចនឹងមិនទៅច្បាំងមិនបាន ព្រោះស្ដេចទ្រង់ប្រើហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ខ្លួនបានទាំងល្បីឈ្មោះជាអ្នកខ្លាំងពូកែផង ។ គាត់ត្រឡប់មកផ្ទះវិញ ដេកសន្ធឹកសន្ធៃ អត់បាយ ។ ប្រពន្ធទាំងពីរនាក់ចូលទៅសួរៈ“ ម្ដេចបានជាអ្នកដេកអត់បាយដូច្នេះ តើមានហេតុភេទអ្វី ប្រការដូចម្ដេច ?” ។ គង់ហ៊ានប្រាប់ៈ“ត្បិតស្ដេចទ្រង់ប្រើឱ្យទៅច្បាំងសឹកឥឡូវនេះ ។ បងខ្លាចសឹកនោះណាស់មិនដឹងបើគិតដូចម្ដេចទេ” ។ ប្រពន្ធឆ្លើយឡើងៈ“អ្នកកុំព្រួយចិត្ត ធានាលើខ្ញុំទាំងអស់ ។ អ្នកក្រោកឡើងពិសាបាយឱ្យឆ្អែត ងូតទឹកឱ្យសប្បាយខ្លួនចុះ” ។ គង់ហ៊ានឮប្រពន្ធលួងលោមដូច្នោះ បានធូរក្នុងចិត្ត ក្រោកឡើងងូតទឹក ស៊ីបាយ រៀបគ្រឿងប្រដាប់នឹងទៅច្បាំង ។ លុះរៀបរួចហើយ ដល់ពេលល្អ ក៏ចូលទៅក្រាបបង្គំលាស្ដេចចេញទៅច្បាំង យកទាំងប្រពន្ធទៅផង ។ គង់ហ៊ានជិះខាងក្បាលដំរី ប្រពន្ធជិះខាងក្រោយ មានរេហ៍ពលហែហមអមមុខក្រោយជាក្បួនទ័ពត្រៀបត្រាពាសពេញ ។ លុះទៅជិតខ្មាំងសត្រូវ មើលឃើញច្បាស់ប្រាកដ គង់ហ៊ានភ័យណាស់ លេចអាចម៍លេចនោម ញ័រដៃជើងដូចគេអង្រួនក្បាលដំរី ។ ឯដំរីគិតស្មានថា គេអង្រួនឱ្យខ្លួនបោលចូលក៏ចេះតែបោលមុនរេហ៍ពលទាំងអស់គ្មាននរណាតាមទាន់ ។ ឯខ្មាំងសត្រូវឃើញគង់ហ៊ានបំបោលដំរីចូលដូច្នោះ គិតស្មានថាមេទ័ពនេះពូកែណាស់ ក៏បាក់ទ័ពចាញ់រត់យកតែព្រះអាយុដោយខ្លួនទៅ ។

គង់ហ៊ានឃើញខ្លាំងរត់អស់ក៏ធ្វើជាអួតក្អេងក្អាងឱ្យអស់នាម៉ឺន និងរេហ៍ពលកោតខ្លាច ។ អស់នាម៉ឺនឃើញគង់ហ៊ានលេចអាចម៍ដាក់ក្បាលដំរី ស្អុយពាសពេញដូច្នោះ គេសួរៈ “ លោកមេទ័ពថ្មី ម្ដេចក៏លេចលាមកដូច្នេះ ? ” ។ គង់ហ៊ានឆ្លើយៈ “ បើកំពុងតែច្បាំងនឹងសត្រូវ ហើយឈឺផ្ទៃនឹងចុះទៅដោះទុក្ខសត្វឯណា មានតែដោះទុក្ខសត្វលើក្បាលដំរីដូច្នោះឯង បើរវល់តែដោះទុក្ខសត្វ ខ្មាំងវាមិនកាប់ស្លាប់ឥតអំពើទៅហើយ ” ។

អស់នាហ្មឺន និងរេហ៍ពល ឮគង់ហ៊ាននិយាយដូច្នោះ អ្នកខ្លះមានប្រាជ្ញាគេដឹងថា គង់ហ៊ាន ខ្លាច ឯអ្នកខ្លះមិនសូវមានប្រាជ្ញា ក៏កោតខ្លាចគង់ហ៊ានណាស់ ។ ឯគង់ហ៊ានបានឈ្នះទ័ពត្រឡប់ចូលមកក្នុងនគរវិញ ហើយចូលទៅក្រាបថ្វាយបង្គំស្ដេច ។

ស្ដេចទ្រង់ជ្រាបថា គង់ហ៊ានទៅច្បាំងឈ្នះ ដេញខ្មាំងរត់ខ្ចាត់ខ្ចាយអស់ទៅ ទ្រង់ត្រេកអរណាស់ ទ្រង់ព្រះរាជទានយសស័ក្តិជានាម៉ឺនធំ ហើយព្រះរាជទាន ព្រះរាជទ្រព្យ និងគ្រឿងបណ្ណាការជាច្រើន ។ តាំងអំពីថ្ងៃនោះមក គង់ហ៊ានរឹតតែអួតខ្លាំងពូកែក្អេងក្អាងឡើងទៀត ។

លុះក្រោយមកទៀត មានក្រពើសាហាវមួយចេះតែដេញខាំមនុស្ស ។ ឈ្មួញលក់ដូរដើររកស៊ីខាងជើងទឹក ជើងកំពង់ ខ្លាចរអាគ្រប់គ្នា មិនមានអ្នកណាហ៊ានចុះងូតទឹក ឬដើរទូកសោះ ។ អស់រាស្ត្រពិបាកចិត្តណាស់ ។ រឿងនោះក៏ជ្រាបទៅដល់ស្ដេច ។ ស្ដេចទ្រង់ត្រាស់ប្រើគង់ហ៊ានឱ្យទៅចាប់ក្រពើ ។ ឯគង់ហ៊ានឮព្រះបន្ទូលដូច្នោះនឹកភ័យណាស់ ប៉ុន្តែមិនហ៊ានទទឹងព្រះបន្ទូលក៏ទទួលថានឹងយកអាសា សូមទ្រង់កុំព្រួយព្រះរាជហឫទ័យ ។ គង់ហ៊ានត្រឡប់មកដល់ផ្ទះ និយាយប្រាប់ប្រពន្ធៈ “គេហ៍អើយ! ឥឡូវនេះស្ដេចទ្រង់ឱ្យយើងទៅចាប់ក្រពើក្នុងទន្លេត្បិតក្រពើសាហាវណាស់ ។ ម្ដងនេះឃើញថាមិនរួចខ្លួនទេ មុខជាក្រពើខាំស្លាប់មិនខាន ពីមុននៅលើគោក គ្រាន់នឹងមើលទៅឃើញ ឥឡូវនេះនៅក្នុងទឹក តើធ្វើដូចម្ដេចនឹងគេចរួច ? ប៉ុន្តែស្ដេចទ្រង់ប្រើហើយនឹងមិនទៅក៏មិនបាន ។ បើដូច្នោះមានតែទៅលោតទឹកឱ្យក្រពើវាខាំស្លាប់តែម្ដងទៅ” ។ គង់ហ៊ានគិតគ្នានឹងប្រពន្ធដូច្នោះហើយ ក៏ហៅកូនក្មួយមកធ្វើជាទៅចាប់ក្រពើ ។ មនុស្សម្នាមហាជនឮថាគង់ហ៊ានទៅចាប់ក្រពើក៏បបួលគ្នាទៅមើលយ៉ាងកុះករ ។ លុះគង់ហ៊ានទៅដល់កំពង់ទឹកបានឃើញក្រពើហែលមកប្របច្រាំង ត្រង់ទីដែលមានដើមឈើពីរដើមដុះជិតគ្នាមានប្រគាប គាត់ក៏ស្ទុះលោតចុះទៅក្នុងទឹកត្រង់ទីនោះដោយគិតថា លោតទៅឱ្យក្រពើខាំឱ្យ

ស្លាប់តែម្តង ។ ប៉ុន្តែក្រពើក៏ភ្ញាក់ព្រើតនឹងសូរសន្ធឹកគង់ហ៊ានលោតចុះ ហើយប្រឹងលោតឡើង ដូចជាគេប្រហាកក្នុងប្រគាបឈើ ជាប់ពាក់កណ្តាលខ្លួន រុលទៅមុខក៏មិនរួច ថយមកក្រោយក៏មិនរួច ។ គង់ហ៊ានមុជទៅក្នុងទឹក ងើបឡើងឃើញក្រពើជាប់នឹងដើមឈើដូច្នោះស្រែកបង្គាប់ឱ្យកូនក្មួយយកលំពែងមកចាក់កាប់ក្រពើនោះស្លាប់ទៅ ។ ឯអ្នកដែលមើលទាំងប៉ុន្មានគេគិតស្មានថា គង់ហ៊ានចាប់ក្រពើបោះមកឱ្យជាប់នឹងដើមឈើក៏កោតខ្លាចគង់ហ៊ានក្រៃពេក ។

គង់ហ៊ានបានឃើញក្រពើស្លាប់ដូច្នោះ ក៏រឹតតែក្អេងក្អាងអួតខ្លួនថា ខ្លាំងពូកែឡើងទៀត ហើយចូលទៅក្រាបទូលស្តេចថា ខ្លួនបានចាប់ក្រពើចោលឡើងមកលើគោក ។ ស្តេចក៏ទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យ ប្រោសព្រះរាជទានយសស័ក្តិឱ្យគង់ហ៊ានឡើងជាធំលើសពីមុនទៀតដោយព្រះរាជទានទាំងអំណាច ទាំងរង្វាន់ជាច្រើន ។

(ដកស្រង់ពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ១)

សំណួរ

១. ហេតុដូចម្តេច បានជាអ្នកស្រុកអបអរគង់ហ៊ាន ចំពោះការកម្ចាត់សត្វខ្លានិងក្រពើ ?

២. តើការជួយគ្នារបស់ប្រពន្ធគង់ហ៊ាន ក្នុងការកម្ចាត់សត្រូវ សត្វខ្លា និងសត្វក្រពើនោះជាអំពើល្អឬទេ? ហេតុអ្វី?

៣. តើសត្វទាំងពីរនេះអាចចាត់ទុកជានិមិត្តរូបនៃមនុស្សបែបណា? ព្រោះអ្វី?

៤. តើការកម្ចាត់ ខ្លា ក្រពើ និងកម្ចាត់សត្រូវឈ្លានពានរបស់គង់ហ៊ាន និងប្រពន្ធជាកាតព្វកិច្ចរបស់ពលរដ្ឋល្អក្នុងសង្គមដែរឬទេ?

៥. ចូរបញ្ជាក់កាលអាកាសនៃរឿងខាងលើ ។

៦. ចូរអ្នករកកិរិយាសុទ្ធនិងកិរិយាហេតុក្នុងរឿងខាងលើនេះ ។

សន្ទនាតាមទូរស័ព្ទ

សព្វថ្ងៃនេះ ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាទំនើបនិងទំនាក់ទំនងតាមទូរស័ព្ទកំពុងដុះដាលស្ទើរគ្រប់ទីកន្លែង ។

- ចូរអ្នកអានការនិយាយឆ្លើយឆ្លងគ្នាតាមទូរស័ព្ទរបស់ធារីនិងសុជាតិ ។

ទូរស័ព្ទបានរោទិ៍ឡើង ពេលនោះក្មេងស្រីម្នាក់លើកទូរស័ព្ទ ៖

- ធារី ៖ អាឡូ! ជម្រាបសួរ តើអញ្ជើញទូរស័ព្ទមកពីខាងណាដែរ ?
- សុជាតិ ៖ បាទ! ជម្រាបសួរ ខ្ញុំបាទសុជាតិ ។
- ធារី ៖ អូ! សុជាតិ តើសុជាតិឯងសុខសប្បាយជាទេ ? តើមានការអ្វីដែរ ?
- សុជាតិ ៖ បាទ! អរគុណធារី ខ្ញុំសុខសប្បាយធម្មតាទេ ។ តើធារីបានដឹងព័ត៌មានអំពីការចូលរួមក្នុងពិធីរុក្ខទិវានៅថ្ងៃអាទិត្យនេះឬទេ ?
- ធារី ៖ ខ្ញុំមិនទាន់ដឹងច្បាស់ទេ ។ បើសុជាតិដឹងជួយប្រាប់ខ្ញុំផង!
- សុជាតិ ៖ នៅថ្ងៃអាទិត្យខាងមុខនេះ សាលារៀនយើងនឹងមានប្រារព្ធពិធីរុក្ខទិវា ។
- ធារី ៖ ចាស! ថ្ងៃនោះ ខ្ញុំពិតជាទៅចូលរួមជាមិនខាន ។ អរគុណសម្រាប់ព័ត៌មាននេះ ។
- សុជាតិ ៖ បាទអរគុណធារី! ថ្ងៃក្រោយជួបគ្នា! លាសិនហើយ!

សំណួរ

១. តើធារីប្រើសម្ដីបែបណា ពេលលើកទូរស័ព្ទនិយាយ?

២. តើសុជាតិត្រូវនិយាយបែបណាមុននឹងប្រាប់ព័ត៌មានទៅធារី?

៣. តើសុជាតិ ប្រាប់ព័ត៌មានអ្វីទៅធារី?

៤. ក្រោយពីបញ្ចប់កិច្ចសន្ទនា តើធារីប្រើសំនួនបែបណា? សុជាតិប្រើសំនួនបែបណាដែរ?

លំហាត់

• ចូរអ្នកជ្រើសរើសដៃគូ ដើម្បីសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទ ដោយសាកសួរព័ត៌មានផ្សេងៗទាក់ទងនឹងការចូលរួមពិធីមួយចំនួន ៖

១. ការផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ចរាចរណ៍ផ្លូវគោក ។

២. ការផ្សព្វផ្សាយបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់សាលារៀន ។

៣. ការសំអាតទីធ្លាសាធារណៈ ។

នៅពេលសន្ទនា ត្រូវធ្វើតាមការណែនាំខាងក្រោម ៖

- អ្នកទូរស័ព្ទផ្ដើមនិយាយឱ្យបានច្បាស់លាស់ពីគោលបំណងខ្លួន ដែលបានទូរស័ព្ទមករកអ្នកដទៃ ។
- ថ្លែងអំណរគុណចំពោះអ្នកទទួលទូរស័ព្ទ ដែលបានជួយបំពេញបំណងណាមួយរបស់ខ្លួនឬបានផ្ដល់ព័ត៌មានដល់ខ្លួន ។
- ទីបញ្ចប់ថ្លែងអំណរគុណ ជូនពរ ឬជម្រាបលាទៅវិញទៅមក ។

ការស្តាប់ រឿងខ្ញុំខុសហើយ

ដើម្បីយល់អត្ថន័យនៃរឿងណាមួយឱ្យបានច្បាស់លាស់ អាចទាញយកបទពិសោធល្អៗ ពីតួអង្គនៅក្នុងរឿង យើងគប្បីស្តាប់ដោយចេះកត់ចំណាំសេចក្តីលម្អិតសំខាន់ៗ នៃរឿងនោះ ។

• ចូរអ្នកស្តាប់រឿងខ្ញុំខុសហើយ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ៖

សំណួរ

១. "ខ្ញុំខុសហើយ" មានន័យដូចម្តេច?

២. ហេតុដូចម្តេចបានជានាងសុភាពស្ទុះជ្រែកគេជ្រែកឯង ស្រែកប្រកូកហៅមិត្តរួមថ្នាក់ កោកៗបែបនេះ? តើឥរិយាបថនេះសមរម្យឬទេ? ព្រោះអ្វី?

៣. ក្នុងនាមជាពលរដ្ឋល្អម្នាក់ តើអ្នកគប្បីមានឥរិយាបថបែបណានៅទីសាធារណៈ?

៤. តើក្នុងអត្ថបទនេះ តួអង្គណាជាតួអង្គឯក ហើយតួអង្គណាជាតួអង្គរង? តួអង្គទាំងនោះមានសកម្មភាពយ៉ាងណាខ្លះ?

៥. ដើម្បីបញ្ជាក់ថា អ្នកជាពលរដ្ឋមួយរូបដែលមានសីលធម៌ តើអ្នកត្រូវបំពេញកាតព្វកិច្ចយ៉ាងណាខ្លះ?

៦. ចូរបង្ហាញតម្លៃអប់រំតាមរយៈតួអង្គឯក ។

បំពេញទម្រង់បែបបទប្រើប្រាស់ក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ

គេអាចសម្គាល់អត្តសញ្ញាណរបស់មនុស្សម្នាក់ៗតាមរយៈអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ។ ជាមួយនោះ នៅសាលារៀនប្អូនៗ តែងតែមានប័ណ្ណសម្គាល់ខ្លួន ហើយត្រូវបំពេញដូចខាងក្រោមនេះ ៖

ចំហៀងខាងមុខ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសិស្ស

លេខ ០៥/...

វិទ្យាល័យ ទួលទំពូង

ឆ្នាំសិក្សា ២០០៨ - ២០០៩

ភ្នំពេញ. ថ្ងៃទី...ខែ...ឆ្នាំ ២០០៨

នាយកវិទ្យាល័យ

រូបថត ថតថ្មី
3 x 4
ពណ៌ ស ខ្មៅ

ចំហៀងខាងក្រោយ

គោត្តនាម នាម: ....

ភេទ: .... សញ្ជាតិ: ....

ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត: 1995

ទីកន្លែងកំណើត: ....

....

ជាសិស្សថ្នាក់ទី .... អត្តលេខ: ....

ឈ្មោះឪពុក: ....

មុខរបរ: ....

ឈ្មោះម្ដាយ: ....

មុខរបរ: ....

ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន ផ្ទះលេខ: .... ផ្លូវ: 490

សង្កាត់: .... ខណ្ឌ: ....

ហត្ថលេខាសាមីខ្លួន

លំហាត់

ចូរអ្នកចម្លងគំរូ ព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួនសិស្ស ពាក្យសុំចូលរៀន សៀវភៅតាមដានការសិក្សា សលាកបត្រព័ត៌មាន ដាក់ក្នុងសៀវភៅរបស់អ្នក ដោយបំពេញព័ត៌មានខ្លួនឯងផ្ទាល់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

ក. ព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួនសិស្ស

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលារាជធានីភ្នំពេញ
មន្ទីរអប់រំយុវជននិងកីឡារាជធានីភ្នំពេញ
វិទ្យាល័យ..................
លេខ.....................

ព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួនសិស្ស

រូបថត 4x6

១. ឈ្មោះសិស្ស.................................ភេទ..............ជាតិ....................អត្តលេខ..............
២. កើតនៅថ្ងៃទី................................ខែ..................................ឆ្នាំ.........................
៣. នៅឃុំ-សង្កាត់...............................ខណ្ឌ-ស្រុក........................ខេត្ត-ក្រុង...................
៤. ឪពុកឈ្មោះ...........................មុខរបរ...........................ក្រសួង..............................
៥. ម្ដាយឈ្មោះ...........................មុខរបរ...........................ក្រសួង..............................
៦. អាណាព្យាបាលឈ្មោះ.............................ជា...................ក្រសួង..............................
៧. អាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្នផ្ទះលេខ.......ផ្លូវលេខ.........ជាន់ទី.........ក្រុមទី.........សង្កាត់...........................
ខណ្ឌ...ទូរស័ព្ទ ....
៨. ជាប់សញ្ញាបត្រ មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ សម័យប្រលង: ថ្ងៃទី......................ខែ...............ឆ្នាំ...........
មណ្ឌលប្រលង...លេខបន្ទប់.........លេខតុ.............និទ្ទេស.........
៩. ផ្ទេរការសិក្សាមកពីសាលាបឋមសិក្សា អនុវិទ្យាល័យ-វិទ្យាល័យ.........................ឃុំ-សង្កាត់..................
ខណ្ឌ-ស្រុក..........................ខេត្ត.....................ចូលរៀនថ្នាក់ទី..........ឆ្នាំសិក្សា ២០០.....២០០....
១០.កាលបរិច្ឆេទផ្ទេរការសិក្សាមកពីសាលាបឋមសិក្សា អនុវិទ្យាល័យ-វិទ្យាល័យ.........ថ្ងៃទី.......ខែ.........ឆ្នាំ២០០...

សំណុំលិខិតជូនភ្ជាប់:		ឆ្នាំសិក្សា	ថ្នាក់	ឈ្មោះគ្រូបន្ទុកថ្នាក់
១. ពាក្យសុំចូលរៀន	១ច្បាប់	២០០.... ២០០....	ថ្នាក់ទី......	លោក..........................
២. សៀវភៅសិក្សាធិការ	១ក្បាល	២០០.....២០០....	ថ្នាក់ទី......	លោក..........................
៣. រូបថត ៤ x ៦ ស.ម	២សន្លឹក	២០០.... ២០០....	ថ្នាក់ទី......	លោក..........................

* លុបកន្លែងដែលគ្មានប្រយោជន៍
* ស្នើបំពេញគ្រប់ចន្លោះមុនយកមកដាក់

កំណត់សំគាល់លើអាកប្បកិរិយាពិសេសរបស់សិស្ស បញ្ជាក់ដោយគ្រូបន្ទុកថ្នាក់

ហត្ថលេខា

១...
២...
៣...
៤...

ខ. ពាក្យសុំចូលរៀន

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា
វិទ្យាល័យ..

ពាក្យសុំចូលរៀនថ្នាក់ទី..................

ឆ្នាំសិក្សា.....................

✿✿✿✿✿

ខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំឈ្មោះ..............................ភេទ.............ជាតិ..................ជាសិស្សថ្នាក់ទី.........នៃសាលាបឋមសិក្សា អនុវិទ្យាល័យ...ធ្លាប់រៀនភាសា.......................................ឆ្នាំសិក្សា..............

-កើតថ្ងៃទី..........ខែ............ឆ្នាំ..........នៅសង្កាត់-ឃុំ........................ស្រុក-ខណ្ឌ............ខេត្ត-ក្រុង..............

-ឪពុកឈ្មោះ...មុខរបរ...

-ម្តាយឈ្មោះ...មុខរបរ...

-អាណាព្យាបាលឈ្មោះ...មុខរបរ...

-អាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្នផ្ទះលេខ............ផ្លូវ..........ក្រុមទី.........ភូមិ-មណ្ឌល...............សង្កាត់..................ខណ្ឌ.............

សូមគោរពជូន

លោកនាយក...

សូមលោកនាយក មេត្តាចុះឈ្មោះខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំសាជាថ្មីនៅថ្នាក់ទី...........ក្នុងឆ្នាំសិក្សា.............នៅ................................ របស់លោក ដោយអនុគ្រោះ ។

សូមជូនភ្ជាប់មកជាមួយនូវ :

- -សៀវភៅសិក្ខាគារិក...០១ ក្បាល
- -លិខិតសំគាល់ខ្លួន..០១ សន្លឹក
- -រូបថត...០២ សន្លឹក
- -ស្រោមសំបុត្របិទតែមប្រើក្នុងស្រុក...០២ សន្លឹក
- -លិខិតបញ្ជាក់សំបុត្រកំណើតថតចំលង...០១ សន្លឹក

ខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំ សូមសន្យាថានឹងគោរពបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងសាលា អោយបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយជាចំខាត ។ បើខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំប្រព្រឹត្តផ្ទុយនឹងចំណុចណាមួយ ខ្ញុំសូមទទួលកំហុសតាមច្បាប់ជាធរមាន ។

សូមលោកនាយក មេត្តាទទួលនូវសេចក្តីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំ ។

ភ្នំពេញ,ថ្ងៃទី.........ខែ..........ឆ្នាំ...........

ហត្ថលេខា

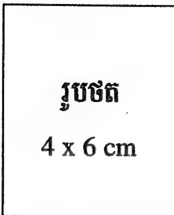
បានឃើញ និង ឯកភាព

របស់សិស្សឈ្មោះ...................................

ភ្នំពេញ,ថ្ងៃទី...........ខែ...........ឆ្នាំ...........

ហត្ថលេខាឪពុក-ម្តាយ-អាណាព្យាបាល

គ. សៀវភៅតាមដាន

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

****

សៀវភៅតាមដានការសិក្សា

****

គោត្តនាម និង នាម.................................ជាអក្សរឡាតាំង.................................

ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំកំណើត :...

ទីកន្លែងកំណើត :...

ឈ្មោះ និង មុខរបរឪពុក :...

....

ឈ្មោះ និង មុខរបរម្ដាយ :...

....

អាសយដ្ឋានសព្វថ្ងៃ : ផ្ទះលេខ.....................ផ្លូវលេខ.....................ក្រុមទី.....................

ឃុំ/សង្កាត់.............................ស្រុក/ខណ្ឌ.............................ខេត្ត/ក្រុង.............................

ទូរស័ព្ទ :...

គំរូហត្ថលេខា ឬស្នាមមេដៃមាតាបិតា ឬអាណាព្យាបាល

មាតា បិតា អាណាព្យាបាល (បើមាន)

សំគាល់ : ស្នើមាតាបិតា ឬ អាណាព្យាបាលសិស្ស ចុះគំរូហត្ថលេខាកុំបីខាន ។

ឃ. សលាកប័ត្រព័ត៌មាន

សលាកប័ត្រព័ត៌មាន

រូបថត 4X6

គោត្តនាម-នាម:.................................... អត្តលេខ........................

ឈ្មោះជាអក្សរពុម្ពឡាតាំង :...

ភេទ :.................ជនជាតិ.........................សញ្ជាតិ.......................

កើតថ្ងៃទី :...................ខែ.........................ឆ្នាំ..........................

នៅភូមិ-មណ្ឌល..................ឃុំ-សង្កាត់...................ស្រុក-ខណ្ឌ..................ខេត្ត-ក្រុង.................

ជាសិស្សថ្នាក់ទី..............................នៃ...

ជ្រើសរើសភាសា...សំរាប់មុខវិជ្ជាជីវភាសា..

ឪពុកឈ្មោះ...មុខរបរ...

ម្តាយឈ្មោះ...មុខរបរ...

អាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្នផ្ទះលេខ...........ផ្លូវលេខ.........ក្រុមទី..........សង្កាត់.......................ខណ្ឌ................

ជាកូនទី..........ក្នុងគ្រួសារ ¨ ក្រ - មធ្យម - មាន ¨ ដែលមានបងប្អូនប្រុស..............នាក់ ស្រី...............នាក់

ប្រលងសញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ សម័យប្រលង...

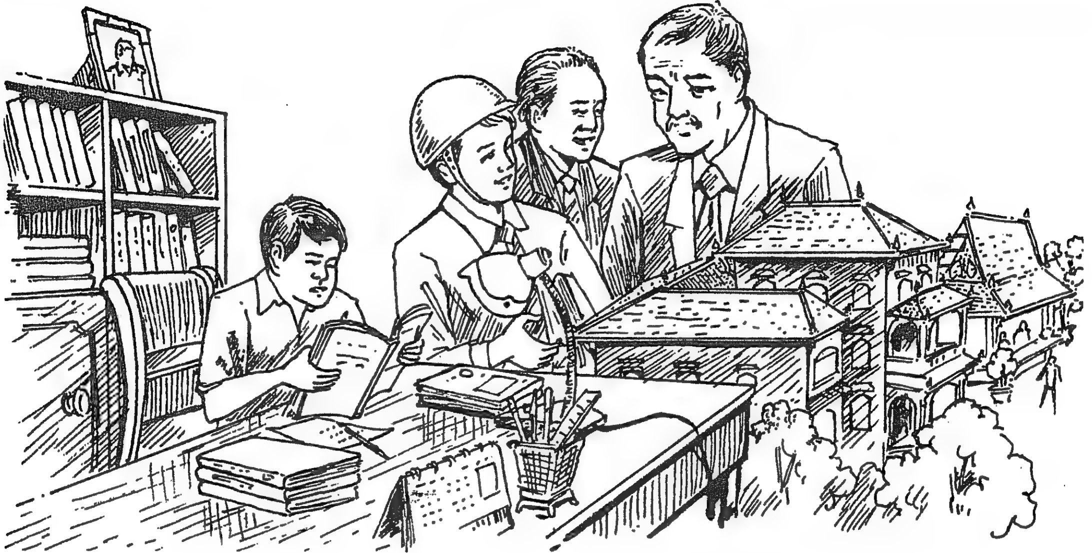
មណ្ឌលប្រលង :...................................បន្ទប់លេខ :...................លេខតុ :.....................

និទ្ទេស :.............................. ធ្វើនៅ.............. ថ្ងៃទី.........ខែ..............ឆ្នាំ............

ហត្ថលេខា និង ឈ្មោះបេក្ខជន

សេចក្តីប្រាថ្នារបស់យើង

យើងម្នាក់ៗ សុទ្ធតែមានសេចក្តីប្រាថ្នារៀងៗខ្លួន ។ ដើម្បីញ៉ាំងឱ្យសេចក្តីប្រាថ្នារបស់យើងសម្រេចបានជោគជ័យ យើងគប្បីតាំងចិត្តតស៊ូ អំណត់ ព្យាយាមរៀនសូត្រធ្វើការងារនិងប្រព្រឹត្តតែអំពើល្អ ។ សេចក្តីប្រាថ្នាមានន័យថាអ្វីៗដែលយើងប៉ងទុក នឹកក្នុងចិត្តជាមុន ។ ការរស់នៅប្រកបដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ សាមគ្គីភាព សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ព្យាយាម និងការពិចារណាប្រកបដោយបញ្ញា ជាមធ្យោបាយធ្វើឱ្យសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នារបស់យើង ។

នៅក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងបានសិក្សាអំពី ការផ្សព្វផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ការបញ្ចុះបញ្ចូល និងទាក់ទាញអតិថិជនរបស់ម្ចាស់ផលិតផល ឬក្រុមហ៊ុនមួយចំនួន ។

ជាពិសេស អ្នកនឹងបានសិក្សាបន្ថែមទៀតអំពី ៖

- ភាពខុសគ្នារវាងការពិត និងមតិឬគំនិត
- សំណោរផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ។
- ការបង្ហាញការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម
- ប្រភេទល្បះ (ល្បះបញ្ជា ល្បះឧទាន)

ការពិត ឬការណ៍

បាតុភាពផ្សេងៗដែលនៅជុំវិញយើងតែងតែលាយឡំគ្នារវាងការពិត និងមតិ ។ តើយើងអាចញែកការពិត និងមតិដោយវិធីណា? ការចាប់ផ្តើមដ៏ល្អ គឺយើងត្រូវស្គាល់ពាក្យទាំងពីរនេះឱ្យបានច្បាស់លាស់ ។ តើការពិត ឬការណ៍ជាអ្វី ?

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖

១. - ប្រាសាទអង្គរវត្តជាកេរមរតកវប្បធម៌របស់ខ្មែរ ដែលបុព្វបុរសបានបន្សល់ទុកឱ្យកូនចៅជំនាន់ក្រោយ ។

- រាជធានីភ្នំពេញជាប់ចំណាត់ថ្នាក់លេខ១ក្នុងចំណោមទីក្រុង៩៦ អំពីការអភិវឌ្ឍឆាប់រហ័ស ហើយជាទីក្រុងធំបំផុតនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាសព្វថ្ងៃនេះ ។
- បឹងទន្លេសាបមានខេត្ត៦ ព័ទ្ធជុំវិញ គឺខេត្តសៀមរាប កំពង់ធំ កំពង់ឆ្នាំង ពោធិ៍សាត់ បាត់ដំបង និងបន្ទាយមានជ័យ ។ បឹងទន្លេសាបជាជម្រកត្រីធំបំផុតនៅប្រទេសកម្ពុជា ។

(ដកស្រង់ពីឯកសារណែនាំគ្រូបង្រៀនស្តីពីការអប់រំបរិស្ថានបឹងទន្លេសាបទំ.២)

២. សម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី ជួន ណាត ទ្រង់ប្រសូតនៅថ្ងៃអង្គារ ១១រោចខែផល្គុនព.ស.២៤២៧ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី១១ខែមីនាឆ្នាំ១៨៨៣ នៅភូមិកំរៀង ឃុំរកាកោះ ស្រុកគងពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ។ ព្រះបិតានាម ជួន ព្រះមាតានាម យក់ ។ គ្រួសារនេះមានបុត្រតែពីរនាក់គត់គឺសម្តេចនិងឧកញ៉ា សោភណមន្ត្រី ជួន នុត ។

កាលនៅកុមារ សម្តេចបានសិក្សាអក្សរ និងលេខរហូតដល់អាយុ១៤ឆ្នាំ ។ ព្រះអង្គបានបួសជាសាមណេរនៅថ្ងៃ១៥កើត ខែពិសាខ ឆ្នាំ ច សំរឹទ្ធិស័ក ព.ស.២៤៤១ (ខែឧសភាឆ្នាំ១៨៩៧)នៅវត្តពោធិព្រឹក្ស(ហៅវត្តពោលាំ) ឃុំរលាំងកែន ស្រុកកណ្តាលស្ទឹង ខេត្តកណ្តាល ។បួសជាសាមណេរបានពីរឆ្នាំ ក្នុងព.ស.២៤៤៣ គ.ស.១៨៨៩ សម្តេចបានចូលសិក្សាព្រះបរិយត្តិធម៌នៅវត្តឧណ្ណាលោម ក្រុងភ្នំពេញ ។...

(ដកស្រង់ពីសៀវភៅស្នាព្រះហស្តក្រោយបង្អស់នៃសម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតីជួនណាត គ.ស.១៩៧០ទំព័រ ៥៧)

ឧទាហរណ៍ទី១ បង្ហាញហេតុការណ៍ ជាក់លាក់និងពិតប្រាកដ ដែលមានអំណះអំណាងអាចបញ្ជាក់បាន ។ ចំណែកឧទាហរណ៍ទី២ បង្ហាញប្រវត្តិកំណើតជាក់លាក់របស់សម្ដេចព្រះសុមេធាធិបតី ជួន ណាត ដោយបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ពីថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំកំណើត ស្រុកកំណើត ឪពុក ម្ដាយ បងប្អូន ទៀតផង ។ ព័ត៌មានទាំងនេះមានប្រភពបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ ។

ការពិត ឬការណ៍ គឺជាសេចក្ដីប្រាប់ព័ត៌មានប្រាកដជាក់លាក់ ដែលមិនអាចមាននរណាថាផ្សេងពីនេះបានឡើយ ។

លំហាត់

តើកថាខណ្ឌណាជាការពិត ឬការណ៍ ?

១. នៅពេលមានភ្លៀង គេតែងឃើញផ្លេកបន្ទោរ និងសំឡេងផ្គរ រន្ទះគួរឱ្យភ័យខ្លាច ។បាតុភូតនេះត្រូវបានលើកឡើងក្នុងរឿងព្រេងខ្មែរយើងថា ផ្លេកបន្ទោរកើតឡើងពីពន្លឺចាំងនៃកែវមនោរាហ៍របស់នាងមេខលា ដែលនាងគ្រវីនៅពេលនាងលេងទឹកភ្លៀង ។ ឯសំឡេងផ្គរ រន្ទះជាសំឡេងពូថៅ ដែលរាមាសូរចោលទៅលើនាងមេខលា ដើម្បីដណ្ដើមយកវត្ថុទិព្វកែវមនោរាហ៍ពីនាង ។

២. កាសែតកម្ពុជាថ្មី ឆ្នាំទី៧លេខ១៦៧៤ ថ្ងៃអាទិត្យ-ចន្ទទី២២-២៣ ខែមិថុនាឆ្នាំ ២០០៨ បានសរសេរបញ្ជាក់ថា ដំណាំដំឡូងមីនៅតាមព្រំដែនប៉ែកខាងលិចបានបង្កើតការងារសម្រាប់ពលករខ្មែរ ។ នៅស្រុក៤នៃខេត្តបន្ទាយមានជ័យ គឺស្រុកម៉ាឡៃ អូរជ្រៅ ស្វាយចេក និងថ្មពួក ផ្ទៃដីចម្ការជាច្រើនហិកតាត្រូវបានប្រជាកសិករ និងក្រុមហ៊ុនមួយចំនួនដាំដំឡូងមី និងអំពៅ ។ ឥឡូវនេះ ក្រុមហ៊ុនជាច្រើនបានចុះមកទិញផលដំឡូងមីដល់ចម្ការតែម្ដង ។

មតិ ឬគំនិត

អ្នកបានសិក្សារួចមកហើយអំពីការណ៍ ឬការពិត ។ ដូចនេះ អ្នកអាចកំណត់បានថាអ្វីដែលអ្នកបានអាន បានស្ដាប់ និងមើលឃើញនោះជាការពិត ឬគ្រាន់តែជាគំនិតរបស់អ្នកណាម្នាក់ ។ ប្រសិនបើយើងមិនបានសង្កេត គិត ពិចារណាឱ្យបានច្បាស់ទេនោះយើងនឹងភ័ន្តច្រឡំរវាងការពិតនិងមតិ ឬគំនិត ។ តើអ្វីជាមតិ ឬគំនិត ?

- ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖

ឧទាហរណ៍ទី១ ៖

- មានតែការដើរកម្សាន្តទេ ទើបជួយបន្ធូរការតានតឹងក្នុងខ្លួនបាន ។
- ក្រុមហ៊ុនដឹកជញ្ជូននេះមានសេវាល្អលើសគេ ។

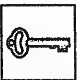
ឧទាហរណ៍ទី២ ៖

[...] ការងារអាចដឹកនាំមនុស្សពីឋានៈតូចទាបឱ្យទៅរកឧត្តមភាពបាន ។ ការងារធ្វើឱ្យមនុស្សរស់សុខស្រួលក្នុងសង្គម និងជាអាវុធដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិក្នុងការរើបម្រះ ប្រឈមមុខនឹងធម្មជាតិទៀតផង ។ [...]

ឧទាហរណ៍ទី ៣ ៖

ជាទូទៅ ការប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រតិច ឬច្រើន សុទ្ធតែប៉ះពាល់ដល់ភ្នែករបស់យើង ព្រោះពន្លឺកុំព្យូទ័រ អាចធ្វើឱ្យភ្នែករបស់យើងម៉ូប ។

ឧទាហរណ៍ខាងលើសុទ្ធតែបង្ហាញគំនិត ឬការយល់ឃើញរបស់បុគ្គលខ្លះៗ ហើយបុគ្គលខ្លះទៀតមានគំនិត ឬយល់ឃើញផ្សេងពីនេះបានដែរ ។

មតិ ឬគំនិត គឺជាយោបល់ ការគិតឃើញ ឬការយល់ឃើញរបស់បុគ្គលណាម្នាក់ ឬក្រុមណាមួយ ដែលមិនប្រាកដថាត្រូវឬខុស ហើយត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយមនុស្សទូទៅឡើយ ។

លំហាត់

តើកថាខណ្ឌណាខ្លះជាមតិ ?

១. ក្រុមហ៊ុនទេសចរណ៍យើងខ្ញុំមានរថយន្តទំនើបៗ បំពាក់ដោយម៉ាស៊ីនត្រជាក់ និងធានាផាសុកភាពសម្រាប់អ្នកដំណើរគ្រប់រូបតាមផ្លូវធ្វើដំណើរពីភ្នំពេញឆ្ពោះទៅកាន់ខេត្ត ក្រុងនានាទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក៏ដូចជាប្រទេសជិតខាងដែរ ។ សូមទេសចរជាតិ អន្តរជាតិ ជឿទុកចិត្តលើសេវាបម្រើល្អឥតខ្ចោះ និងការធានាសុវត្ថិភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនទេសចរណ៍យើងខ្ញុំចុះ ។

២. ប្រាសាទអង្គរវត្តស្ថិតនៅក្នុងខេត្តសៀមរាបប៉ែកខាងជើងទីប្រជុំជនខេត្តសៀមរាប ចម្ងាយប្រមាណ៦គីឡូម៉ែត ។ ជារៀងរាល់ថ្ងៃ មានទេសចរជាច្រើនមកទស្សនាប្រាសាទអង្គរវត្ត ។

៣. ប្រាសាទនេះជាវិមានដ៏ធំស្កឹមស្កៃមួយល្អឯក រកគូប្រដូចគ្មាន ។

អត្ថបទ : ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មមួយ

សំណួរ

១. តើអត្ថបទនេះផ្សព្វផ្សាយផលិតផលអ្វី?

២. តើគេអួតសរសើរផលិតផលរបស់គេដូចម្ដេចខ្លះ?

៣. តើគេប្រើពាក្យបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកប្រើប្រាស់ដូចម្ដេច?

៤. តើគេប្រើវិធីអ្វី ដើម្បីទាក់ទាញអ្នកប្រើប្រាស់ឱ្យទិញផលិតផលរបស់គេ?

៥. តើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មខាងលើបង្ហាញចំណុចសំខាន់ៗអ្វីខ្លះ?

ល្បះបញ្ជា

នៅពេលឪពុកម្ដាយរបស់អ្នកណែនាំទូន្មាន ឬឱ្យអ្នកធ្វើអ្វីមួយ តើគាត់និយាយដូចម្ដេច ? បើអ្នកចង់ឱ្យនរណាម្នាក់ធ្វើអ្វីមួយ តើអ្នកនិយាយដូចម្ដេច ?

បើគេចង់ឱ្យយើងធ្វើនេះធ្វើនោះ ឬយើងចង់ឱ្យនរណាម្នាក់ធ្វើអ្វីមួយនោះតើគេត្រូវប្រើល្បះបញ្ជា ។ ដូចម្ដេចដែលហៅថាល្បះបញ្ជា?

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖
  - ទៅលាងដៃឱ្យស្អាតសិនសឹមមកហូបបាយ! (បង្គាប់បញ្ជា)
  - ទៅ! ទៅមើលឱ្យច្បាស់ កុំទាន់ជឿគេ ។ (បង្គាប់បញ្ជា)
  - កុំ! កុំលេងគ្រាប់នេះប្រយ័ត្នគ្រោះថ្នាក់ ។ (ឱ្យដំបូន្មាន)
  - នែក្មួយ! កុំអាលជឿ ប្រយ័ត្នចាញ់បោកគេណា៎! (ឱ្យដំបូន្មាន)
  - សូមបងប្អូនជួយជ្រោមជ្រែងគ្នា ក្នុងកិច្ចការពារ និងថែរក្សាទឹកដីយើងឱ្យបានគង់វង្ស ។ (សំណូមពរ)
  - សូមពុកម៉ែអភ័យទោសឱ្យកូនផង! (អង្វរ)

ឧទាហរណ៍ខាងលើបញ្ជាក់ថា កាលណាគេចង់ឱ្យនរណាម្នាក់ធ្វើអ្វីមួយ គេតែងបង្គាប់បញ្ជា ស្នើ ឬសំណូមពរ ឱ្យដំបូន្មាន ផ្ដល់យោបល់ ឬអង្វរអ្នកនោះដោយប្រើល្បះបញ្ជា ។

ល្បះបញ្ជាជាល្បះប្រើសម្រាប់បង្គាប់បញ្ជា ផ្ដល់យោបល់ សំណូមពរ អង្វរ និងឱ្យដំបូន្មាន ។

លំហាត់

១. ចូរពិនិត្យល្បះបញ្ជាខាងក្រោម រួចប្រាប់ថា តើល្បះណាសម្រាប់បង្គាប់បញ្ជា សំណូមពរ ឱ្យដំបូន្មាន និងអង្វរ ។

- កុំបើកលឿនពេក ប្រយ័ត្នគ្រោះថ្នាក់!

- ប្អូនប្រុស! មកនេះមួយភ្លែត !
- សូមបងហុចសៀវភៅនោះឱ្យខ្ញុំបន្តិច!
- សូមលោកគ្រូអភ័យទោសឱ្យគេម្ដងចុះ!

២. ចូរតែងល្បះបញ្ជាទៅតាមបែបនីមួយៗ (បង្គាប់ សំណូមពរ អង្វរ ឱ្យដំបូន្មាន) ឱ្យបាន២ល្បះ ។

ការប្រើប្រាស់ជីរបស់កសិករយើង

សព្វថ្ងៃនៅលើទីផ្សារនានា មានលក់ជីគីមីជាច្រើនប្រភេទ ដែលជីទាំងនោះភាគច្រើននាំចូលមកពីបរទេស ។ លោកអ្នកដឹងហើយថា ជីទាំងនោះមានតម្លៃខ្ពស់ណាស់ ។កសិករយើងត្រូវចាយវាយប្រាក់កាសត្បិតត្បៀត ដើម្បីសន្សំប្រាក់ទុកទិញជីប្រើប្រាស់នៅរដូវដាំដុះ ។ ការធ្វើបែបនេះ ដោយសារគាត់យល់ថា ជីគីមីជាប្រភេទជីល្អប្រសើរបំផុត ដែលធ្វើឱ្យដំណាំ

ផ្សេងៗលួតលាស់ឆាប់រហ័សទាន់ចិត្ត ទិន្នផលខ្ពស់ ងាយប្រើប្រាស់ ហើយមិនបាច់ចំណាយពេលផលិតទៀតផង ។ នេះដោយសារកសិករយើងមួយចំនួនយល់ថា អ្វីៗដែលនាំចូលពីបរទេសសុទ្ធតែល្អប្រសើរ រហូតដល់ពួកគាត់ភ្លេចគិតពីអ្វីៗដែលមាននៅជុំវិញខ្លួនរបស់គាត់ ។ លាមកគោ ក្របី សេះ ជ្រូក មាន់ ទា ប្រចៀវ ... រួមផ្សំជាមួយនឹងស្លឹកឈើ មួយចំនួនដូចជា ទន្រ្ទានខេត្ត... និងផេះ ជាជីធម្មជាតិដ៏ល្អវិសេសវិសាលក្រៃលែង ។ ការប្រើប្រាស់ជីធម្មជាតិជួយបង្កើនគុណភាពដី ធ្វើឱ្យដីផុស មានជីជាតិ ផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ ផលដំណាំគ្មានជាតិគីមី និងមិនខូចបរិស្ថានឡើយ និងងាយស្រួលក្នុងការផលិត ។ម្យ៉ាងទៀត យើងអាចសន្សំបានលុយកាក់ទៀតផង ។

បងប្អូនកសិករទាំងឡាយ គួរកាត់បន្ថយការចំណាយទៅលើជីគីមី ហើយខិតខំផលិត និងប្រើប្រាស់ជីធម្មជាតិ ឬជីកំប៉ុសវិញ ព្រោះវត្ថុធាតុដើមសម្រាប់ផលិតជីធម្មជាតិមានច្រើនណាស់នៅជុំវិញយើង ។ ម្យ៉ាងទៀត ការប្រើប្រាស់ជីគីមីច្រើនមិនត្រឹមត្រូវតាមបច្ចេកទេសនឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់គុណភាពដី ផលដំណាំ និងបំផ្លាញបរិស្ថានថែមទៀត ។

ដូចនេះ យើងគួរបង្វែរការចំណាយទិញជីគីមីទៅជាប្រាក់សន្សំ សម្រាប់សេចក្តីត្រូវការផ្សេងៗទៀត ក្នុងគ្រួសារនិងសង្គម កាន់តែបានច្រើនទ្វេឡើងទៀត ។

សំណួរ

១. តើអ្នកស្គាល់ជីគីមីអ្វីខ្លះដែលគេលក់សព្វថ្ងៃនេះ?ជីទាំងនោះមានតម្លៃដូចម្តេច?

២. ហេតុអ្វីបានជាកសិករយើងមួយចំនួនចូលចិត្តប្រើជីគីមី ?

៣. តើអ្វីខ្លះដែលគេអាចយកមកធ្វើជាជីធម្មជាតិ ?

៤. តើជីធម្មជាតិមានអត្ថប្រយោជន៍ដូចម្តេចខ្លះ ?

៥. រវាងជីគីមីនិងជីធម្មជាតិ តើមួយណាប្រសើរជាង ? ហេតុអ្វី ?

៦. បើអ្នកជាកសិករ តើអ្នកគួរប្រើប្រាស់ជីប្រភេទណា ? ព្រោះអ្វី ?

ល្បះឧទាន

តើអ្នកពោលដូចម្ដេចនៅពេលស្ញើចសរសើរនរណាម្នាក់? តើអ្នកធ្លាប់ស្រែកនៅពេលភ័យខ្លាចដែរឬទេ ? ការពោលពាក្យស្ញើចសរសើរ ការស្រែកនៅពេលភ័យខ្លាច... គឺបង្កើតបានជាល្បះឧទាន ។ តើល្បះឧទានជាអ្វី ?

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖
  - យី! និយាយបែបនេះ គឺបោកគេទាំងស្រុងហើយ!
  - កូនគេនេះបានចំជាអ្នករៀនមែន!
  - ពុទ្ធោ! ជួយកូនខ្ញុំផង!
  - យើ! នៅហ៊ានកុហកគេទៀត ។
  - យី! ផលិតផលរបស់គេនេះពិតជាល្អមែន!
  - ន៎ែ! ម៉េចក៏ប្រើម្សៅគីមីលើបន្លែអ៊ីចឹង ? គ្រោះថ្នាក់ណាស់ !

ឧទាហរណ៍ខាងលើបញ្ជាក់ថា កាលណាគេភ្ញាក់ ស្ញើចសរសើរ ឆ្ងល់ ខ្លាច រំភើប ភ័យព្រួយ... គេភ្លាត់មាត់ស្រែក ឬពោលឡើងជាល្បះឧទាន ។

ល្បះឧទាន ជាល្បះសម្រាប់សម្ដែងការចាប់អារម្មណ៍ភ្លាមៗ នៅពេល រំភើប ភ័យខ្លាច ស្ញើចសរសើរ ព្រួយ និង សប្បាយរីករាយ ឆ្ងល់... ។

លំហាត់

១. ចូរប្រាប់ពីអារម្មណ៍(រំភើប ភ័យព្រួយ ស្ញើចសរសើរ និង សប្បាយ ឆ្ងល់ សោកស្ដាយ...) តាមល្បះឧទានខាងក្រោម ៖

- ន៎ែ ក្មួយត្រូវគិតពីសុខភាពអ្នកដទៃផង!
- យី! មកដល់ពីយូរហើយតើ!
- ន៎ែ! សម្លាញ់កុំអាលជឿគេ!

- នៃឈប់សិន! មើលស្អីស្កុងៗនៅខាងមុខ!
- ហ៊ឺះ! សត្វនេះចង្រៃមែន!
- ហ៊ឺ! មិនគួរមកកាប់បំផ្លាញឈើតូចៗដូចនេះសោះ ។

២. ចូរអ្នកតែងល្បះឧទានឱ្យបាន៦ល្បះ ។

អត្ថបទផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម

សុខទាំងកាយ សប្បាយទាំងអារម្មណ៍! សូមបងប្អូនអ្នកដំណើរ និងទេសចរជាតិ អន្តរជាតិ មកទទួលសេវាបម្រើល្អឥតខ្ចោះពីក្រុមហ៊ុនទេសចរណ៍ "រថយន្តធំ " យើងខ្ញុំ ។ ក្រុមហ៊ុនយើងខ្ញុំមានរថយន្តតូចធំ ថ្មីៗ ទំនើបៗ គ្រប់ប្រភេទសម្រាប់ជួល និងដឹកអ្នកដំណើរពីរាជធានីភ្នំពេញ ឆ្ពោះទៅខេត្ត ក្រុងនានាទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ព្រមទាំងប្រទេសជិតខាងទៀតផង ។ បើលោកអ្នកធ្វើដំណើរតាមរថយន្តក្រុមហ៊ុនយើងខ្ញុំ លោកអ្នកនឹងចំណេញពេលវេលា និងទទួលបានសេវាបម្រើ ដែលមិនធ្វើឱ្យលោកអ្នកទាស់ចិត្តឡើយ ព្រោះរថយន្តមានបំពាក់ដោយឧបករណ៍កំដរអារម្មណ៍ដូចជាវិទ្យុ វីដេអូ ហើយថែមទាំងមានបន្ទប់អនាម័យទៀតផង ។

រួសរាន់ឡើង! រថយន្តចេញដំណើររៀងរាល់ថ្ងៃ ទៅតាមពេលវេលាដូចខាងក្រោម ៖

កន្លែងចេញដំណើរ-កន្លែងទៅដល់	ពេលវេលាចេញដំណើរ	
	ព្រឹក	រសៀល
ភ្នំពេញ-ហូជីមិញ(វៀតណាម)	ម៉ោង៦:៤៥ ,៩:០០	គ្មាន
ភ្នំពេញ-ប៉ោយប៉ែត-បាងកក(ថៃ)	ម៉ោង៦:០០ ,៨:០០	គ្មាន
ភ្នំពេញ-បាត់ដំបង	ម៉ោង៧:០០→ ម៉ោង១២:០០	ម៉ោង១:៣០ ,២:៣០
ភ្នំពេញ-សៀមរាប	ម៉ោង៦:៣០,៧:៣០,៨:៣០	ម៉ោង១:៣០
ភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ	ម៉ោង៧:១៥ ,៨:៣០	ម៉ោង១:៣០ ,២:០០
ភ្នំពេញ-ស្ទឹងត្រែង	ម៉ោង៦:៣០ ,៨:០០	ម៉ោង១:០០
ភ្នំពេញ-មណ្ឌលគិរី	ម៉ោង៦:៣០ ,៧:០០	ម៉ោង១:០០

សូមលោក លោកស្រី ធ្វើដំណើរប្រកបដោយផាសុកភាព និងសុវត្ថិភាព ។ ក្រុមហ៊ុនទេសចរណ៍"រថយន្តធំ" យើងខ្ញុំមានអាសយដ្ឋាននៅភ្នំពេញ ផ្ទះលេខ.....ផ្លូវលេខ......សង្កាត់............ខណ្ឌ................រាជធានីភ្នំពេញ ទូរស័ព្ទលេខ ០២.........../០១............ ។

សំណួរ

១. តើក្រុមហ៊ុនទេសចរណ៍នោះឈ្មោះអ្វី ?

២. តើក្រុមហ៊ុនទេសចរណ៍នេះដឹកអ្នកដំណើរពីណាទៅទីណាខ្លះ ?

៣. តើក្រុមហ៊ុននោះអួតសរសើរមធ្យោបាយធ្វើដំណើរនិងសេវាបម្រើដូចម្ដេចខ្លះ ?

៤. តើសម្ដី "...មកទទួលសេវាបម្រើល្អឥតខ្ចោះពីក្រុមហ៊ុន..." ជាការពិតឬមតិ ?

៥. ចូររកល្បះបញ្ជា និងល្បះឧទាននៅក្នុងអត្ថបទឱ្យបានពីរល្បះ ។

៦. តើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនេះ បង្ហាញចំណុចអ្វីខ្លះ ?

ផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម

អ្នកបានអានរួចមកហើយនូវការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនដឹកអ្នកដំណើរមួយ ។ ដើម្បីទាក់ទាញអតិថិជន តើគេអួតសរសើរដូចម្តេចខ្លះ? ចូរអ្នកសាកល្បងបង្ហាញការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មផ្សេងៗទៀត ក្រៅពីការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនដឹកអ្នកដំណើរ ។តើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនោះ ប្រើវិធីទាក់ទាញអតិថិជនដូចម្តេចដែរ ។ ចូរអ្នកអានការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មខាងក្រោមនេះ ៖

ឱសថបុរាណសញ្ញា " ដើមញ " យើងខ្ញុំមានថ្នាំព្យាបាលជំងឺគ្រប់ប្រភេទដូចជា ជំងឺក្រពះ ពោះវៀន ក្រួសក្នុងតម្រងនោម ក្រួសក្នុងប្រមាត់ ទឹកនោមផ្អែម លើសឈាម រោគស្ត្រី ជំងឺថ្លើមគ្រប់ប្រភេទ ។ល ។ លើសពីនេះទៅទៀត យើងខ្ញុំមានថ្នាំពិសេសម្យ៉ាងអាចព្យាបាលជំងឺមួយរយមុខ ។

យើងខ្ញុំសូមធានាថា ក្រោយពីពិសាថ្នាំរបស់យើងខ្ញុំភ្លាមអ្នកជំងឺ ពិតជាធូរស្រាល និងជាសះស្បើយភ្លាម! ប្រសិនបើមិនជា យើងខ្ញុំមិនយកប្រាក់ឡើយ ។

សូមអញ្ជើញមកពិគ្រោះជំងឺដោយឥតគិតថ្លៃ! ប្រញាប់ឡើង! ចៀសវាងការចំណាយប្រាក់ឥតប្រយោជន៍ សូមបងប្អូនប្រញាប់មកទទួលយកឱសថទិព្វរបស់យើងខ្ញុំ ។

អាសយដ្ឋានផ្ទះ..............ក្រុមទី.........ភូមិ...........ឃុំ/សង្កាត់..................
ស្រុក/ខណ្ឌ................ខេត្ត/ក្រុង...............ឬទាក់ទងតាមទូរស័ព្ទលេខ .... ។

សំណួរ

១. តើអត្ថបទនេះផ្សព្វផ្សាយផលិតផលអ្វី ?

២. តើគេអួតសរសើរផលិតផលរបស់គេដូចម្តេចខ្លះ ?

៣. តើអ្នកជឿឬទេថា មានថ្នាំពិសេសអាចព្យាបាលជំងឺមួយរយមុខ ?

៤. តើអ្នកជឿថា នៅលើលោកនេះមានឱសថទិព្វមែនឬទេ? ហេតុអ្វី ?

៥. តើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មខាងលើមានទម្រង់ដូចម្តេច ?

លំហាត់

១. ចូរអ្នកហាត់និយាយអត្ថបទខាងលើ ដោយមិនមើលអត្ថបទ ។

២. ចូរអ្នកនិយាយផ្សាយពាណិជ្ជកម្មផលិតផល និងហាងលក់ដូរមួយចំនួនដោយប្រើវិធីយ៉ាងណា ដើម្បីទាក់ទាញអ្នកទិញបានច្រើន ។

ក. គ្រឿងប្រើប្រាស់ក្នុងផ្ទះដូចជា ក្រែ ពូក ឆ្នាំងអ៊ុត... ។

ខ. គ្រឿងហូបចុកដូចជា នំ មី អង្ករ ទឹកស៊ីអ៊ីវ ម្ហូបអាហារ... ។

គ. គ្រឿងសំអាងតុបតែងលម្អខ្លួនប្រាណដូចជា ប្រេងម្សៅ ទឹកអប់... ។

ឃ. ហាងលក់សម្លៀកបំពាក់ ។

ង. សំអាងការ ។

សំណេរអត្ថបទផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម

អ្នកបានហាត់និយាយផ្សាយពាណិជ្ជកម្មផលិតផលផ្សេងៗ ខាងលើរួចមកហើយ ឥឡូវនេះ ចូរអ្នកតែងអត្ថបទផ្សាយពាណិជ្ជកម្មមួយ ដើម្បីទាក់ទាញអ្នកប្រើប្រាស់ឱ្យមកទិញផលិតផលរបស់អ្នក ។

សំណេររបស់អ្នក ត្រូវយកលំនាំតាមអត្ថបទគំរូដែលបានសិក្សារួចហើយ និងយកចិត្តទុកដាក់លើចំណុចសំខាន់ៗមួយចំនួនខាងក្រោម ៖

ក. ត្រូវប្រាប់ឈ្មោះផលិតផល ឈ្មោះហាងលក់ដូរ ក្រុមហ៊ុន... ។

ខ. អួតសរសើរគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព

គ. អួតសរសើរពីសារប្រយោជន៍

ឃ. លើកតម្កើង បញ្ជោរបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកប្រើប្រាស់ ឬភ្ញៀវ

ង. បង្ហាញវិធីអូសទាញភ្ញៀវ(ការចាប់ឆ្នោត បន្ថែមរបស់ បញ្ចុះតម្លៃពិសេស...) ។

តម្លៃនៃការងារ

មនុស្សម្នាក់ៗត្រូវតែធ្វើការងារ ទើបអាចរស់នៅប្រកបដោយសុភមង្គល ។ ការងារសំដៅលើមុខរបរ និងសកម្មភាពទាំងឡាយ ដែលនាំឱ្យខ្លួន គ្រួសារ និងសង្គមមានការអភិវឌ្ឍ ។ អ្នកខ្លះចូលចិត្តប្រកបការងារប្រើកម្លាំងកាយ អ្នកខ្លះទៀតប្រើកម្លាំងប្រាជ្ញា ។ ទោះបីការងារនោះប្រើកម្លាំងកាយ ឬប្រាជ្ញាក្តី តូច ធំ ធ្ងន់ ឬស្រាល សុទ្ធតែមានតម្លៃទាំងអស់ ឱ្យតែការងារទាំងនោះជាការងារសុចរិត និងស្របច្បាប់ ។ ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងទទួលបានគំនិតអប់រំពីតម្លៃនៃការងារមួយចំនួនតាមរយៈអត្ថបទ និងច្បាប់ទូន្មានផ្សេងៗ ។

ជាពិសេស ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងសិក្សាបន្ថែមទៀតអំពី ៖

- គំនិតសំខាន់បង្កប់ក្នុងអត្ថបទ
- បុគ្គលិកកម្ម
- គុណកិរិយាកាល កន្លែង និងបំណែប
- សូត្រ និងតែងកំណាព្យតាមបទបានត្រឹមត្រូវ ។

គុណកិរិយាឬកិរិយាវិសេស

គុណកិរិយាជាអ្វី ? ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោមៈ

ឧទាហរណ៍ ១ៈ

- រទេះគោនេះបរយឺតៗ ។
- បុប្ផាឯងគិតធ្វើដូចម្ដេច ?
- ម្ដាយខ្ញុំច្រូតស្រូវរហ័សណាស់ ។
- គាត់មកដល់ម្សិលមិញ ។

ក្នុងល្បះឧទាហរណ៍ ពាក្យ " យឺតៗ ដូចម្ដេច រហ័សណាស់ ម្សិលមិញ" ជាគុណកិរិយាសម្រាប់បញ្ជាក់លក្ខណៈឱ្យកិរិយា " បរ គិតធ្វើ ច្រូត មកដល់ " ។

ឧទាហរណ៍២ៈ

- តុនេះរលោងស្រិល ។
- ក្របីនេះធំណាស់ ។
- សក់របស់សេតខ្មៅក្រិប ។
- ស្ពានថ្មីនេះធំហើយវែងអន្លាយ ។

ក្នុងល្បះឧទាហរណ៍ ពាក្យ " ស្រិល ណាស់ ក្រិប អន្លាយ " ជាគុណកិរិយាសម្រាប់បញ្ជាក់លក្ខណៈឱ្យគុណនាម " រលោង ធំ ខ្មៅ វែង " ។

ឧទាហរណ៍ ៣ៈ

- គាត់មកដល់យឺតពេក ។
- សំបើកបរប្រយ័ត្នប្រយែងណាស់ ។
- គាត់ស្រែកឡូឡាខ្លាំងណាស់ ។
- នាងធ្វើការរហ័សរហួនបំផុត ។

ក្នុងល្បះនៃឧទាហរណ៍ ពាក្យ “ ពេក ណាស់ ខ្លាំងណាស់ បំផុត ”ជាគុណកិរិយា សម្រាប់បញ្ជាក់ឱ្យគុណកិរិយា “ យឺត ប្រយ័ត្នប្រយែង ឡូឡា រហ័សរហួន ” ។

តាមឧទាហរណ៍ទាំង៣ ខាងលើ យើងឃើញគុណកិរិយា ជាពាក្យសម្រាប់បញ្ជាក់បែប បទរបស់កិរិយា គុណនាម និងគុណកិរិយាក្នុងល្បះ ។

- គុណកិរិយា ឬកិរិយាវិសេសជាពាក្យ ឬកន្សោមពាក្យសម្រាប់សម្ដែង លក្ខណៈរបស់កិរិយា គុណនាម ឬគុណកិរិយានៅក្នុងល្បះ ។

- គុណកិរិយាមានគុណកិរិយាបំណែប កាល កន្លែង បរិមាណ និងគុណ កិរិយាសំណួរ ។

លំហាត់

១. ចូរបង្ហាញគុណកិរិយាក្នុងល្បះខាងក្រោម ៖

- ឪពុកខ្ញុំកាប់ដីខាងក្រោយផ្ទះ ។
- ខ្ញុំជាអ្នកដាំបាយរាល់ថ្ងៃ ។
- សេតរត់លឿនណាស់ ។
- បុប្ផារាំទន់ល្វតល្វន់ ។
- ស្អែកសុភាពនឹងមករៀនវិញ ។

២. ចូរតែងល្បះដោយប្រើគុណកិរិយាឱ្យបាន ៦ ល្បះ ។

វិព្ញកបញ្ញត្តិ

• កាព្យមាត្រ ឬរង្វាស់កាព្យ ៖ ការរាប់ចំនួនព្យាង្គនៅក្នុងឃ្លា និងចំនួនឃ្លា នៅក្នុងវគ្គ របស់កំណាព្យ ។ រង្វាស់កាព្យប្រែប្រួលទៅតាមប្រភេទបទរបស់កំណាព្យ ។

• ចួន ៖ ព្យាង្គដែលកើតឡើង ដោយស្វរស្រៈដូចគ្នា ព្យញ្ជនៈប្រកបដូចគ្នា ឬស្វរស្រៈ និងព្យញ្ជនៈប្រកបដូចគ្នា ។

ចួនមានលក្ខណៈល្អប្រសើរលុះត្រាតែ ៖

- ព្យញ្ជនៈស្ថិតក្នុងពួកតែមួយ (ពួកអនិង អ , ពួក អ៊ និង អ៊)
- ស្វរស្រៈដូចគ្នា (ស្រៈពួក អ និង អ , ពួកអ៊ និង អ៊) ។

- ផ្ទួន ៖ ពាក្យតែមួយ ដែលកវីប្រើច្រើនដងក្នុងឃ្លា ឬវគ្គនៃកំណាព្យ ។
- រណ្តំ ៖ គឺជាពាក្យ ដែលកវីប្រើព្យញ្ជនៈ ឬស្រៈ តែមួយច្រើនដងនៅក្នុងឃ្លា ឬវគ្គនៃកំណាព្យ ។ រណ្តំមានរណ្តំស្រៈ និងរណ្តំព្យញ្ជនៈ ។
- តម្លៃអប់រំ ៖ គំនិតអូសទាញ ការទូន្មាន ការប្រៀនប្រដៅរបស់អ្នកនិពន្ធតាមរយៈស្នាដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងការអប់រំ អ្នកនិពន្ធមានវិធីបង្ហាញប្លែកៗ ដូចជាបង្ហាញអំពើល្អ ដើម្បីឱ្យអ្នកអាន អ្នកសិក្សាយកតម្រាប់តាម ឬយកជាបទពិសោធ ។ បង្ហាញអំពើអាក្រក់ដើម្បីឱ្យអ្នកអាន អ្នកសិក្សា ស្អប់ខ្ពើម ចៀសវាង លះបង់ ... ។
- ល្បះបញ្ជាក់ ៖ ល្បះប្រាប់ព័ត៌មាន ឬព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងៗ ។ ល្បះនេះបញ្ចប់ដោយសញ្ញាខណ្ឌ “ ។ ” ។
- ល្បះសំណួរ ៖ ល្បះសម្រាប់សួររកដំណឹង ឬព័ត៌មានផ្សេងៗ ដែលគេចង់ដឹង ហើយល្បះនេះបញ្ចប់ដោយសញ្ញាសួរ “ ? ” ។

ច្បាប់ល្បើកថ្មី

(បទកាកគតិ)

[...] កើតមកជាមនុស្ស	ទាំងស្រីទាំងប្រុស	មិនដែលចេះឯង
បើក្រឱ្យមាន	វិញ្ញាណចេះក្រែង	គិតគ្រប់កន្លែង
	កុំដេកតែក្រ ។	
កុំប្លន់កុំលួច	កុំខ្ជិលកុំខូច	កុហកឆ្មូវឆ
បោកប្រាស់យកប្រាក់	ច្រវាក់ជាប់ក	កាន់មារយាទល្អ
	សុចរិតត្រឹមត្រូវ ។	
កូនអើយរកស៊ី	កកាយធរណី	ធ្វើស្រែយកស្រូវ
កុំតាមអ្នកណា	បាតាមតែឪ	លើកភ្លឺជិតផ្លូវ
	កុំស្រាស់បន្លា ។	

គេដើរយប់ថ្ងៃ មុតជើងមុតដៃ ដឹងចៀសទៅណា
ចៀសចុះជាន់ស្រូវ ហើយជេរផ្ដាសា កូនម្ដាយអាណា
ស្រាស់ដើរមិនរួច ។

កុំយកគល់ឈើ ទៅដាក់ពីលើ ទោះធំទោះតូច
ជំពប់ជើងគេ គេថាឯងខូច ជេរជៀលដល់ពូជ
ប្រដូចមេបា ។

លើកភ្លឺឱ្យធំ បង្ហាប់ឱ្យមាំ គាប់ភ្នែកទេវតា
ស្មើបានសង់ស្ពាន នឹងមានផល្លា កើតសាធុការ
អាយុយឺនវែង ។

កូនអើយធរណី បើតាមគម្ពីរ ដែលលោកសម្ដែង
កុំចង់បានធំ ប្រមុំឆៀលឆ្វេង កុំលើកដីឯង
លបដាក់ស្រែគេ ។

អំពើអាក្រក់ មួយចម្រៀកសក់ ធ្លាក់ទៅនិរយេ
បច្ចុប្បន្នលោកិយ កើតក្ដីវាយជេរ មិនដែលសុខទេ
ព្រោះដីមួយហត្ថ ។

កុំជួញចង់ទាស់ ខូចខាតរបស់ អស់ទ្រព្យសម្បត្តិ
ចង់គង់ប្រយោជន៍ ឱ្យចេះប្រយ័ត្ន ពាក្យឪមួយម៉ាត់
ឱ្យគិតមួយម៉ោង ។

សំអាតថ្និតផ្ទង់ លើកភ្លឺឱ្យត្រង់ កុំលើកឱ្យកោង
អ្នកកុំប្រហែស ក្រែងមានប្រហោង លើកមើលទំនង
ទំនាបទឹកហូរ ។

ចំនួនទឹកស្ទឹង ទឹកព្រែកទឹកបឹង ទឹកវាលទឹកអូរ
អ្នកលើលិចស្រូវ ត្រូវបើកបង្ហូរ អ្នកក្រោមកុំថ្ងូរ
បន្ទូរបហួសទៅ ។

វាំងរឹងថ្ងៃយប់	ឆាប់លើកឆាប់ទប់	កុំឱ្យបាក់ជ្រោ
កត្តិកចេញខ្យល់	តម្កល់ទឹកនៅ	បើចង់បានស្រូវ
	ស្រេចនៅត្រឹមថៃ ។	
កុំយកគ្រាប់ត្នោត	ទៅដាំទៅដោត	ពីលើភ្លឺស្រែ
ចិត្តគិតប្រមាណ	ចង់បានផ្កាផ្លែ	ដាំដុះបង្ហែ
	បង្ហិនខ្លួនឯង ។	
ដល់ត្នោតឡើងគល់	ឡើងកើតនាំខ្វល់	ធាងលូតឡើងវែង
ភ្លូវរាស់ជាប់នឹម	ក្របីជាប់ស្នែង	ទទើសទទែង
	ភ្ជួរឆ្វេងមិនត្រូវ ។	
ដល់ត្នោតវាធំ	មានស្លឹកវាទុំ	វាជ្រុះក្នុងស្រូវ
ស្រែឆ្ងាយពីផ្ទះ	ឃ្លាតណាស់ពីផ្លូវ	ទម្រាំតែទៅ
	រលួយស្រូវអស់ ។	
កូនអើយកុំឆោត	បើចង់បានត្នោត	ដាំដោយកៀនកោះ
ដីទួលចម្ការ	ឯណាចន្លោះ	ដាំជារបោះ
	ជាជួររបង ។ [...]	

(ដកស្រង់ពីច្បាប់ក្រមង៉ុយ ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ)

សំណួរ

១. តើអត្ថបទកាព្យនេះតែងជាបទអ្វី ?

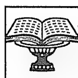
២. ចូរគូសតាងចំណាប់ចួនរបស់កំណាព្យខាងលើ ។

៣. ចូរប្រាប់ព្យាង្គផ្ទួន និងរណ្តំក្នុងវគ្គទី២នៃកំណាព្យនេះ ។

៤. ចូរប្រាប់គំនិតសំខាន់បង្ហាញត្រង់ក្នុងវគ្គទីមួយ និងទីពីរនៃកំណាព្យនេះ ។

៥. ចូរបង្ហាញតម្លៃអប់រំរបស់កំណាព្យនេះ ។

៦. ចូរស្រង់ពាក្យជាគុណកិរិយាក្នុងកំណាព្យឱ្យបាន៣ពាក្យ ។

គុណកិរិយា កាល កន្លែង និងបំណែប

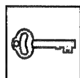
ក. គុណកិរិយាកាល

គុណកិរិយាកាលជាអ្វី ? ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ ៖

- បងខ្ញុំទៅចម្ការនៅព្រឹកស្អែក ។
- ខ្ញុំបោសថ្នាក់រួចហើយអំបាញ់មិញនេះ ។
- លោកគ្រូដាក់លំហាត់ឱ្យសិស្សធ្វើរៀងរាល់ថ្ងៃ ។
- ខ្ញុំតែងចូលគេងនៅម៉ោងប្រាំបួនយប់ ។

តាមឧទាហរណ៍ខាងលើ ពាក្យ " ព្រឹកស្អែក អំបាញ់មិញនេះ រៀងរាល់ថ្ងៃ ម៉ោងប្រាំបួនយប់ " ជាគុណកិរិយាកាលសម្រាប់បញ្ជាក់ពេលវេលារបស់កិរិយា " ទៅ បោស ធ្វើ គេង "នៅក្នុងល្បះ ។

ពាក្យ និងកន្សោមពាក្យជាគុណកិរិយាកាលមានដូចជា សព្វថ្ងៃ ព្រឹកនេះ ពីម្សិលស្អែក ខានស្អែក អំបាញ់មិញ ឥឡូវនេះ . . . ។

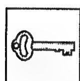
គុណកិរិយាកាលជាពាក្យ ឬកន្សោមពាក្យសម្រាប់បញ្ជាក់ពេលវេលារបស់កិរិយានៅក្នុងល្បះ ។

ខ. គុណកិរិយាកន្លែង

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ ៖
  - សំទៅឈរខាងនោះ ឯសេតមកខាងនេះ ។
  - ខ្ញុំបោសសំរាមក្នុងថ្នាក់ ចំណែកមិត្តទៅបោសខាងក្រៅ ។
  - នៅខាងក្រោយថ្នាក់ជាណោ មានសុទ្ធតែរងដំណាំ ។
  - នៅជុំវិញដងទង់ជាតិមានផ្ការីកស្គុសស្គាយ ។

ក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ ពាក្យ " នោះ នេះ ក្នុង ខាងក្រៅ ខាងក្រោយ នៅជុំវិញ" ជាគុណកិរិយាកន្លែងសម្រាប់បញ្ជាក់ទីកន្លែងឱ្យកិរិយា " ឈរ មក បោស មាន " នៅក្នុងល្បះ ។

ពាក្យ និងកន្សោមពាក្យដែលជាគុណកិរិយាកន្លែងមានដូចជា នេះ នោះ លើ ក្រោម ខាងក្នុង ខាងក្រៅ ក្រោយ មុខ ជិត ឆ្ងាយ ក្បែរ . . . ។

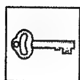

គុណកិរិយាកន្លែងជាពាក្យ កន្សោមពាក្យសម្រាប់បញ្ជាក់ទីកន្លែងរបស់កិរិយានៅក្នុងល្បះ ។

គ. គុណកិរិយាបំណែប

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ៈ
  - សំធ្វើកិច្ចការយ៉ាងផ្ចិតផ្ចង់ ។ " យ៉ាងផ្ចិតផ្ចង់ " បញ្ជាក់ឱ្យកិរិយា " ធ្វើ "
  - ផ្ទះនេះធំជ្រងោ ។ " ជ្រងោ " បញ្ជាក់ឱ្យគុណនាម "ធំ "
  - សោភានិយាយបួរបាច់ពីការងាររបស់ខ្លួន ។ " បួរបាច់ " បញ្ជាក់ឱ្យកិរិយា " និយាយ"
  - ថ្ងៃអាទិត្យ ការដ្ឋាននេះស្ងាត់ជ្រងំ ។ " ជ្រងំ " បញ្ជាក់ឱ្យគុណនាម " ស្ងាត់ "
  - គាត់បើកម៉ូតូលឿនពេក ទើបមានគ្រោះថ្នាក់ ។ " ពេក " បញ្ជាក់ឱ្យគុណកិរិយា " លឿន " ។

ពាក្យនិងកន្សោមពាក្យ ដែលជាគុណកិរិយាបំណែបមានដូចជា លឿន ឆាប់ រហ័ស រួសរាន់ សន្សឹមៗ តិចៗ យឺត រឿយៗ ខ្វាប់ខ្ជួន ខ្ជីខ្ជា ជ្រងំ ជ្រងោ បួរបាច់ . . . ។

គុណកិរិយាបំណែបជាពាក្យ កន្សោមពាក្យសម្រាប់បញ្ជាក់បែបបទរបស់កិរិយានៅក្នុងល្បះ ។

លំហាត់

តើល្បះណាខ្លះប្រើគុណកិរិយាកាល ? កន្លែង ? បំណែប ?

១. ម្ដាយសុភាពចេញទៅថ្ងៃស្អែក ។

២. សាលារៀនរបស់ខ្ញុំមានទីធ្លាធំទូលាយ ។

៣. ពូផាភ្ជួរស្រែក្បែរអូរ ។

៤. សំបោសសំរាមក្រោមជណ្ដើរ ។

៥. រថភ្លើងរត់លឿនស្លៅ ។

៦. សុភាពក្រោកអានសៀវភៅនៅម៉ោងប្រាំសាមសិបនាទី ។

កំណប់ឪពុកខ្ញុំ

កាលពីព្រេងនាយ មានកសិករពោះម៉ាយម្នាក់ មានកូនកម្លោះបីនាក់ ។ គាត់ជាមនុស្សធ្លាប់តែដុតដៃដុតជើងក្នុងការប្រកបការងារ មិនដែលបណ្ដោយឱ្យពេលវេលាកន្លងទៅឥតប្រយោជន៍ឡើយ ។ កសិករនោះបាននិយាយប្រាប់គេឯងថា គាត់មានកូនកំលោះបីនាក់ ជាយុវជនប្រកបដោយរូបកាយមាំមួន កម្លាំងខ្លាំងក្លា រូបសម្បត្តិស្អាតបាត តែអ្នកទាំងបីនោះមិន

ទម្លាប់ធ្វើការងារសោះ ។ គេចូលចិត្តអង្គុយជជែកគ្នាលេងឥតប្រយោជន៍ក្រោមម្លប់ឈើ ឬក៏ទៅស្ទូចត្រីលេងនៅមាត់បឹង ។ គេតែងនិយាយ ៖ " យើងចាំបាច់ធ្វើការងារអ្វីទៀត ទ្រព្យមានមិនខ្វះ តាមអីពុកគាត់ជាមនុស្សរពឹសដៃរពឹសជើង " ។

ពេលវេលាចេះតែកន្លងទៅ ឪពុកកម្សត់កាន់តែជរា កម្លាំងកាន់តែខ្សោយ គាត់មិនអាចធ្វើការងារដូចមុនៗឡើយ ។ ច្បារដំណាំស្វិតរញម ស្មៅដុះទ្រុបទ្រុលក្នុងចម្ការ ដោយគ្មានអ្នកថែទាំ ។

បុរសឪពុកព្រួយបារម្ភ ពិបាកចិត្ត ចំពោះអាកប្បកិរិយារបស់កូនគាត់ ដែលមិនសម្រេចខ្លួនធ្វើការងារអ្វីសោះ ទម្លាប់ខ្លួនតែជជែកគ្នាលេងឥតប្រយោជន៍ ឬទៅស្ទូចត្រីលេងនៅមាត់បឹង ។ គាត់ក៏ធ្លាក់ខ្លួនឈឺទ្រុឌទ្រោមខ្សោយជាលំដាប់ ។

នៅពេលដែលដឹងខ្លួនថានឹងត្រូវសូន្យសង្ខារក្នុងពេលដ៏ខ្លីនេះ គាត់ក៏ហៅកូនទាំងបីមកជួបជុំគ្នា ហើយនិយាយ ៖

- បើអត់ពីឪពុក តើកូននឹងរស់នៅយ៉ាងដូចម្ដេច ? កូនទាំងបីរន្ធត់យ៉ាងខ្លាំងហើយកូនច្បងអង្វរឪពុក ៖
- ពុក! តើកូនត្រូវធ្វើដូចម្ដេច ? ពុកមានប្រសាសន៍ប្រាប់កូនផង!
- ល្អហើយកូន! ពុកនឹងនិយាយរឿងសម្ងាត់មួយប្រាប់កូន ។ កាលម្ដាយឯងនៅរស់ ពុក និងម៉ែឯងបានរកស៊ីសន្សំបានកាក់មាសមួយកូនក្រឡ ។ ពុកបានយកក្រឡទៅកប់ទុកក្នុងដីចម្ការជិតផ្ទះយើង ។ ពេលនោះពុកមិនច្បាស់ជានៅកន្លែងណាទេ ។

កូនត្រូវខំរកកំណប់នោះណាំកូន! ហើយត្រូវអត់ធ្មត់ទម្លាប់ខ្លួនក្នុងការងារលំបាកនោះផង ។ បើកូនរកឃើញកំណប់នោះ កូនអាចរស់នៅយ៉ាងសុខសាន្ត គ្មានកង្វះខាតទេ ។ ផ្ដាំកូនរួចហើយ ឪពុកកម្សត់រលត់សង្ខារ លាចាកលោកនេះទៅ ។ ក្រោយពីបញ្ចុះសពឪពុករួចហើយ កូនច្បងនិយាយទៅកាន់ប្អូនទាំងពីរ ៖ " ប្អូននៅចាំបណ្ដាំឪពុកយើងទេ ? ទៅយើងនាំគ្នារកកំណប់ឪពុកយើង " ។ ទាំងបីនាក់បងប្អូននាំគ្នាកកាយដីជិតៗផ្ទះ តែមិនឃើញអ្វីសោះ ។ អ្នកទាំងបីនាំគ្នាទៅជីកគាស់កកាយដីជុំវិញផ្ទះ ក្នុងច្បារ ក្នុងចម្ការទៀត ក៏រកពុំឃើញក្រឡមាសសោះ ។ កូន៣បាននិយាយឡើង ៖ "ពុក! បើគាត់កប់ក្រឡមាស គាត់មិនកប់រាក់នោះទេ

ប្រាកដជាកប់ជ្រៅហើយ ។ មក! យើងទៅគាស់ត្រឡប់ដីនេះម្តងទៀត ឱ្យជ្រៅៗគង់តែឃើញទេ" ។

ម្តងនេះ យុវជនទាំងបីនាក់ ខំពុះពារយ៉ាងសស្រោកសស្រាំ មិនមើលបំណាំគ្នាទ្រាំនឹងការលំបាក ប្រឹងគាស់ត្រឡប់ដីគ្មានសំចៃកម្លាំង ។ គេខំគាស់អស់ចិត្តអស់ចង់ មិនប្រទះកំណប់សោះ ។ បងប្អូនទាំងបីនាក់អង្គុយសម្រាក ក្រោមម្លប់ឈើមួយ ហើយសម្លឹងមើលដីចម្ការរបស់គេដោយស្ងៀមស្ងាត់ ។

កូនច្បងបាននិយាយឡើង៖ "ដីយើងល្អណាស់ មិនអាចទុកចោលទេ ។ យើងនាំគ្នាសាបព្រោះស្រូវទៅ យើងមិនខាតបង់កម្លាំងចោលអសារឥតការដែរ" ។ ស្រុះស្រួលគ្នាហើយ គេក៏នាំគ្នាសាបព្រោះស្រូវពាសពេញដី ហើយនាំគ្នាថែរក្សាយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ ។ ដើមស្រូវដុះលូតលាស់ត្រកុំត្រកាល បែកគុម្ពត្រសុំត្រសាយ ចេញក្ួរពាសពេញស្រែ ហាក់ដូចកម្រាលព្រំពណ៌មាស ។

កសិផលបានច្រើនលើសលប់ យុវជនទាំងបីនាក់បងប្អូនយកផលស្រូវទៅលក់ បានប្រាក់ច្រើនក្រាស់ក្រែលណាស់ ។ ពេលនោះ កូនច្បងលាន់មាត់ ៖ " យើងទម្លាប់តស៊ូប្រឹងគាស់កាប់ភ្ជួរដីយើងនេះ ជាការប្រសើរណាស់ គឺយើងរកឃើញកំណប់ ដែលពុកយើងបានប្រាប់មុនពេលគាត់អនិច្ចកម្មទៅនោះហើយ" ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីសៀវភៅរឿងព្រេងនិទានបោះពុម្ពឆ្នាំ ១៩៨៧ ក្រសួងអប់រំ)

សំណួរ

១. តើកូនកម្លោះទាំងបីនាក់របស់កសិករមានលក្ខណសម្បត្តិដូចម្តេចខ្លះ ?

២. តើកសិករផ្តាំកូនៗដូចម្តេចខ្លះមុនពេលគាត់ស្លាប់ ?

៣. តើកូនៗធ្វើតាមបណ្តាំឪពុកឬទេ ? ទទួលផលដូចបណ្តាំឬទេ ?

៤. ចូរបង្ហាញបំណងនៃបណ្តាំរបស់កសិករជាឪពុក ។

៥. ចូរស្រង់ពាក្យជាគុណកិរិយាកន្លែង និងគុណកិរិយាបំណែបឱ្យបានពីរៗពាក្យ ។ចូរស្រង់ល្បះសំណួរអត្ថបទឱ្យបាន៣ល្បះយ៉ាងតិច ។

បុគ្គលិកកម្ម

នៅពេលយើងអានអត្ថបទផ្សេងៗដូចជារឿងព្រេង ប្រលោមលោក ឬកំណាព្យ . . . យើងឃើញអត្ថបទខ្លះ អ្នកនិពន្ធពណ៌នាវត្ថុ សត្វ ឬធម្មជាតិ ឱ្យមានសកម្មភាព ចេះនិយាយ ចេះខឹង យំសោក. . . ដូចមនុស្សដែរ ។ ការធ្វើបែបនេះគេហៅថា បុគ្គលិកកម្ម ។

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖

១. [...] គីង្គក់តប ៖ " មករ៉ុយបងឃ្មុំ! យើងដឹងហើយថា ក្រុមបងលើកទ័ពទៅច្បាំង ព្រោះអត់ទឹកភ្លៀង ឈើព្រៃមិនអាចផ្ដល់ផ្កាសម្រាប់ក្រុមបងធ្វើសំបុកតកូនចៅបានឡើយ ។ មកបង! កុំបង្អង់យូរ យើងនាំគ្នាទៅតយុទ្ធនឹងតាព្រហ្មកុំខ្លាចស្លាប់! ទៅពួកយើង! " ។ [...]

២. - ព្រះអាទិត្យបញ្ចេញកំហឹងយ៉ាងខ្លាំងនៅពេលរសៀលនេះ. . . ។

- ព្រះចន្ទញញឹមពព្រាយមករកសុភាព ហាក់ដូចជាជួយត្រេកអរនាង ដោយព្រលប់នេះ សុភាពលក់នំដាច់អស់គ្មានសល់. . . ។

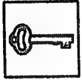
- ក្នុងរាត្រីដ៏ស្ងប់ស្ងាត់ គេឮសូរសំឡេងថ្ងូចថ្ងូររបស់វាយោថ្លែងពីទុក្ខសោករបស់ខ្លួន. . . ។

(បទកាកគតិ)

៣. អកទោចខ្ទួញយំ តាមដងព្រៃភ្នំ ឃើញភាពទារុណ
មនុស្សស្លាប់គរច្រើន កើនហួសបូកគុណ រុយមូសញាក់គ្រុន
ខ្លាចខ្មោចមនុស្សលង ។
មនុស្សធម៌បង់បាត់ ខ្លួនមនុស្សចិត្តសត្វ លែងស្គាល់ប្អូនបង
ជាតិជាមួយគ្នា ប្រហារចាប់ចង ចិត្តពាលយង់ឃ្នង
មោហ៍បាំងជុំជិត ។

(ដកស្រង់ពីកំណាព្យមើលផែនដីខ្មែរសម័យប៉ុលពតរបស់ ជួន ម៉េន)

តាមឧទាហរណ៍ខាងលើ យើងឃើញថា សត្វ ធម្មជាតិសុទ្ធតែមានលក្ខណៈ និងសកម្មភាពមនុស្សដូចជាគីង្គក់ ឃ្មុំលើកទ័ពទៅច្បាំង ព្រះចន្ទញញឹម ខ្យល់ថ្ងូចថ្ងូរ រុយមូសញាក់គ្រុនខ្លាចខ្មោចលង ។

បុគ្គលិកកម្មជាវិធីដែលអ្នកនិពន្ធផ្តល់លក្ខណៈមនុស្សឱ្យដល់វត្ថុ សត្វ ឬធម្មជាតិទាំងឡាយ ដើម្បីឱ្យស្នាដៃរបស់គាត់កាន់តែមានភាពរស់រវើក ។

លំហាត់

ក. តើល្បះណាខ្លះបញ្ជាក់បុគ្គលិកកម្ម ?

១. ដើមស្រល់រេរាំតាមចង្វាក់វាយោ. . . ។

២. រាត្រីនេះរលឹមស្រិចៗ ផ្ការរត្រហឹមមិនដាច់សួរ. . . ។

៣. ក្រោយភ្លៀងបានបង្អុរមួយមេយ៉ាងធំ គេឮសូរតែសំឡេង គីង្គក់ ហ៊ឹង កង្កែប យំទ្រហឹងអឹងកង. . . ។

៤. សំណង់ខ្ពស់ស្កឹមស្កៃនិងល្អវិចិត្រនេះ ប្រតិស្ឋានឡើងដោយបាតដៃដ៏ប៉ិនប្រសប់របស់កូនខ្មែរជំនាន់យើងនេះ. . . ។

៥. រដូវប្រាំងមកដល់ សត្វទុង ក្រសារ នាំគ្នាលើកទ័ពសំដៅទៅបឹងបួដើម្បីរកចំណី ។

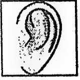
ខ. ចូរស្រង់សេចក្តី ដែលជាបុគ្គលិកកម្មក្នុងអត្ថបទកាព្យខាងក្រោម ៖

(បទកាកគតិ)

ផ្ការីកខុសកាល ទឹកសាចពេញវាល ស្មៅស្រពោនស្វិត
ក្រួសថ្មក្រៀមក្រំ យំសោកអាណិត ត្រកួនព្រលិត
លេងឫទ្ធិឡើងទ្រើង ។

វេស្សវ័ណ្ណអង់អាច អាងឫទ្ធិអំណាច ប្រឹងលើកតម្កើង
ហ៊ឹងនិងគីង្គក់ ពីភក់ចំបើង ឱ្យរុងរឿងថ្កើង
ឡើងស្មើចន្ទ្រា ។
ហ៊ឹងអរភ្លេចគិត ភ្ញាក់ទាំងងងឹត ឥតគិតពិចារ
លោតលលេងភ្លើង ក្រហមភ្លឺថ្លា ព្រាត់ប្រាសខ្លោចផ្សា
ទើបនឹកស្ដាយក្រោយ ។
ស្រណោះផ្គរលាន់ ផ្គរស្រែករន្ទាន់ ប្រាប់ជាអំណោយ
ហ៊ឹងក្អាត់មិនស្ដាប់ លុះស្លាប់ថ្លោះធ្លោយ បែរងាកមើលក្រោយ
កោះត្រើយហួសឆ្ងាយ ។

(កំណាព្យ “ មើលផែនដីខ្មែរ សម័យប៉ុល ពត ” ជួន ម៉េន)

ការស្តាប់អត្ថបទកាព្យ " ខែប្រាំង "

• ចូរអ្នកស្តាប់អត្ថបទកាព្យ ដែលគ្រូរបស់អ្នកអាន ដើម្បីត្រៀមឆ្លើយសំណួរខាងក្រោម៖

សំណួរ

១. តើអត្ថបទនេះជាកំណាព្យបទអ្វី ?

២. នៅខែប្រាំង តើពួកស្រមោចធ្វើអ្វីខ្លះ ? ចំណែកពួករៃធ្វើអ្វីខ្លះដែរ ?

៣. នៅរដូវវស្សា តើពួកស្រមោចរស់នៅដូចម្តេច ? ហេតុអ្វី ?

៤. ចំណែកឯពួករៃរស់នៅដូចម្តេចដែរ ? ហេតុអ្វី ?

៥. ចូរបង្ហាញបុគ្គលិកលក្ខណៈក្នុងអត្ថបទកាព្យដែលបានស្តាប់ ។

រឿង ភ្នំបុរី

កាលនោះ មានព្រះរាជាមួយព្រះអង្គគង់នៅព្រះរាជវាំងបាសាក់ ឬចម្ប៉ាសាក់ គឺនៅផ្នែកខាងលើនៃទន្លេមេគង្គ ។ ព្រះអង្គមានព្រះរាជបុត្រីមួយព្រះអង្គ ប្រកបដោយរូបឆោមល្អ ល្អះ រកនរណាប្រៀបគ្មាន ។ ព្រះនាងមានចិត្តប្រតិព័ទ្ធទៅលើបុរសទុរគតម្នាក់យ៉ាងខ្លាំងក្លា ។ ដោយប្រកាន់វណ្ណៈ ព្រះរាជាសុខចិត្តបំបរបង់ព្រះរាជបុត្រីជាមួយនឹងបុរសទុរគតនោះចេញពីព្រះរាជវាំង ។ ព្រះរាជាទ្រង់ចាត់សេនាឱ្យរៀបចំ ស្រូវអង្ករ ពោតសណ្តែក អំបិលប្រហុក និងប្រដាប់ប្រដាប្រើប្រាស់ជាច្រើនផង ដាក់ពោងពាយបណ្តែតចេញទៅ ។ ពោងពាយចេះតែអណ្តែតតាមទឹកធំល្វល្វេវជាយូរថ្ងៃ ក៏នាំអ្នកទាំងពីរទៅដល់ភ្នំមួយ គឺភ្នំបុរីនេះឯង ដែលសព្វថ្ងៃស្ថិតនៅក្នុងខេត្តតាកែវ ។ កាលនោះព្រះនាងអាក់អ និងបុរសទុរគតជាស្វាមីមានសេចក្តីត្រេកអរយ៉ាងខ្លាំង ដោយខ្លួនបានរួចជីវិតពីកណ្តាលជលសារ ។ អ្នកទាំងពីរក៏នាំគ្នាម្ទីម្នាជញ្ជូនរបស់របរពីពោងពាយឡើងទៅលើគោក ហើយរកកាប់ឈើធ្វើជាខ្ទមដើម្បីស្នាក់នៅទីនោះ ។

ការរស់នៅទីកណ្តាលព្រៃភ្នំ តែពីរនាក់ ធ្វើឱ្យព្រះនាង " មានការនឹករឭកមកព្រះបិតាមាតា បងប្អូនជាខ្លាំង ។ ពេលរាត្រី នាងតែងអង្គុយសញ្ជប់សញ្ជឹង លន្លង់លន្លោចជាមួយនឹងសំឡេងថ្ងូចថ្ងូររបស់វាយោកំពូលភ្នំ លាយឡំជាមួយនឹងចម្រៀងឆ្លើយឆ្លងរបស់សត្វរាត្រីចរទាំងឡាយ ។ នៅយប់មួយ នាងលង់លក់មួយភាំងទៅ ក៏មានអ្នកសច្ចំមកពន្យល់សប្តិថានឹងជួយនាងឱ្យមានទ្រព្យសម្បត្តិ និងកិត្តិយសល្បីល្បាញនៅទីភ្នំនេះ ។ សុបិននេះជាកម្លាំងចិត្តធ្វើឱ្យនាងនិងស្វាមីខិតខំកាប់គាស់ដីព្រៃដើម្បីដាំដំណាំផ្សេងៗចិញ្ចឹមជីវិត ។ ព្រះនាងអាក់អបានឱ្យប្តីទៅកាប់អុសនៅឯព្រៃជ្រៅ ចំណែកនាងនៅធ្វើការជិតៗខ្ទម ។ បុរសជាស្វាមីបានទៅកាប់អុសបានសុទ្ធតែឈើចន្ទន៍ក្រស្នាមកគរទុកបានយ៉ាងច្រើន ។ ព្រះនាងស្គាល់ច្បាស់ថា ជាឈើមានតម្លៃលើសលប់ក៏ប្រាប់ប្តីឱ្យទៅរកឈើទាំងនោះមកទុកឱ្យបានច្រើន ។ ប្តីធ្វើតាមបណ្តាំប្រពន្ធទាំងរីករាយ ។ ថ្ងៃមួយ ពេលប្តីទៅកាប់ឈើដូចធម្មតា ក៏ប្រទះនឹងដុំថ្មមានពណ៌លឿងទុំល្អប្លែក ក៏យកថ្មបីដុំទៅផ្ទះជាមួយ ។ ប្រពន្ធស្គាល់ច្បាស់ថាជាដុំមាស ក៏សួរប្តី ហើយផ្តាំឱ្យប្តីប្រមូលថ្មនោះមកទុកឱ្យបានច្រើន ។ ប្តីចេះតែធ្វើតាមប្រពន្ធរហូតបានឈើចន្ទន៍ក្រស្នានិងដុំមាសរាប់គំនរ ។ ព្រះនាងអាក់អ ក៏ឱ្យប្តីចាត់ចែងលើកទង់ពណ៌សមួយយ៉ាងខ្ពស់ដើម្បីសម្គាល់ក្រែងមានសំពៅជំនួញណាធ្វើដំណើរមកគេឃើញនឹងចូលមកទាក់ទងជួញដូរ ។ មិនយូរប៉ុន្មាន មានសំពៅជំនួញប្រាំពីរមកពីលង្កាបានចូលសំចតនៅទីមាត់ទឹក ហើយជង្ហោសំពៅក៏ឡើងទៅមើលតាមសញ្ញា ក៏បានជួបហើយនិយាយដោះដូរមុខជំនួញមានកំណាត់សំពត់ គ្រឿងប្រើប្រាស់ ហូបចុក និងភស្តុភារដទៃទៀតជាមួយឈើចន្ទន៍ក្រស្នា និងដុំមាស ។ ព្រះនាង" អាក់អ " យល់ព្រមដោះដូរតែឈើចន្ទន៍ក្រស្នាទេ ចំណែកដុំមាស នាងបានឱ្យនាយសំពៅទៅរកជាងមាសប្រុស ១០០នាក់ស្រី ១០០នាក់ មកពីស្រុកក្រៅដើម្បីច្នៃទៅជាគ្រឿងអលង្ការសិន ។ នាយសំពៅត្រឡប់សំពៅទៅស្រុកវិញ ហើយធ្វើតាមបណ្តាំនាងអាក់អ ។ មិនយូរប៉ុន្មាន ទីនោះក៏មានអ្នកស្រុកក្រៅមកតាំងទីលំនៅ កើតជាកូនពូនជាចៅកាន់តែច្រើនឡើងៗ ហើយពួកគេគោរពកោតខ្លាច និងចាត់ទុកព្រះនាងអាក់អនិងស្វាមីជាម្ចាស់នៅទីនោះ ។ ក្រោយមក ព្រះនាងអាក់អ ក៏ឱ្យស្វាមីប្រកាសខ្លួនឯងជាស្តេចមួយអង្គគ្រងរាជ្យនៅតំបន់នោះ ដោយមានព្រះនាមថាព្រះបាទសង្ខចក្រ និងព្រះនាងអាក់អជាអគ្គមហេសី ។ ព្រះអង្គសង្ខចក្រក៏ចាត់ចែងឱ្យមានជាមន្ត្រីរាជការតាមផ្នែក ក្រុម មាន

ទ័ព ។ល ។ ព្រមទាំងរៀបចំទីនោះឱ្យមានលក្ខណៈជាក្រុងមួយយ៉ាងល្អ ដោយមានកំផែងព័ទ្ធជុំវិញ ។ អ្នកស្រុកនៅទីនោះហៅ " បុរី " ព្រោះចាត់ទុកថាអ្នកទៅទីនោះជាអ្នកក្រុង ហេតុដូចនេះបានជាជាប់ឈ្មោះទីនោះថា " ភ្នំបុរី " រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ ។

(ដកស្រង់ និងសម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ ៦)

សំណួរ

១. តើហេតុអ្វីបានជាព្រះរាជាបំបរបង់បុត្រីចេញពីព្រះរាជវាំង ?
២. ក្រោយពីត្រូវព្រះបិតាបំបរបង់ តើព្រះនាងអាក់អទៅរស់នៅទីណា ? ប្រកបរបរអ្វីខ្លះ ?
៣. ចូរស្រង់ពាក្យដែលជាគុណកិរិយាកន្លែង និងគុណកិរិយាបំណែបពីក្នុងអត្ថបទ ។
៤. ចូរបង្ហាញបុគ្គលិកកម្មនៅក្នុងអត្ថបទ ។
៥. តើកត្តាអ្វីខ្លះដែលជំរុញឱ្យបុរសទុរគត និងព្រះនាងអាក់អក្លាយជាស្តេច ?
៦. តើរឿងនេះជាទេវកថាឬជាព្រេងកថា ? ចូរបញ្ជាក់ ។

ការសូត្រកំណាព្យ

អ្នកបានសិក្សារួចមកហើយ ពីកំណាព្យបទកាកគតិ ។ ឥឡូវនេះ អ្នកបើកទំព័រអំណាន " ច្បាប់ល្បើកថ្មី " រួចសូត្រកំណាព្យនេះឡើងវិញ ។

• កំណាព្យបទកាកគតិ ៖ ១វគ្គ មាន ៧ឃ្លា
១ឃ្លា មាន ៤ព្យាង្គ ។

បទនេះ គេប្រើសម្រាប់ពណ៌នាទីកន្លែង តួអង្គ ធម្មជាតិ ជួនកាលគេយកបទនេះទៅប្រើក្នុងការសម្តែងទុក្ខសោក ។

របៀបសូត្រ ៖ បទនេះមានចង្វាក់ស្មើ មិនលើក មិនដាក់ តែរន្ថើនៗ មានទំនងដូចជាដំណើរក្អែកលោត ហើយទម្លាក់សំឡេងលើព្យាង្គទី២ គ្រប់ឃ្លា ។

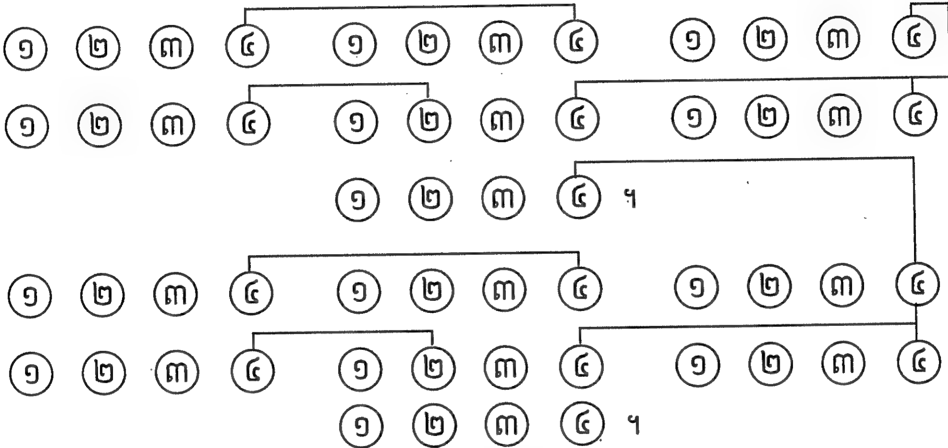

ការតែងកំណាព្យបទកាកគតិ

- កំណាព្យបទកាកគតិ ៖ ១វគ្គ មាន ៧ឃ្លា

  ១ឃ្លា មាន ៤ព្យាង្គ។

ចំណាប់ចួន

- ចួនក្នុងវគ្គ ៖ ព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី២

  ៖ ព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី៣ ចួននឹងព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី៥ ចួននឹងព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី៦

- ចួនឆ្លងវគ្គ ៖ ព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី៧ ក្នុងវគ្គទី១ ចួននឹងព្យាង្គទី៤នៃឃ្លាទី៣ក្នុងវគ្គបន្ត។

លំហាត់

- ចូរអ្នកតែងកំណាព្យ បទកាកគតិឱ្យបាន៤វគ្គ ស្ដីអំពី " តម្លៃនៃការងារ " ឬ "អត្ថប្រយោជន៍នៃការងារ " ។

សំណេររបស់អ្នកត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើ ៖

- ការប្រើប្រាស់ពាក្យពេចន៍ត្រឹមត្រូវ
- ការគោរពចំណាប់ចួនត្រឹមត្រូវតាមបទកាកគតិ . . .។

សេចក្ដីព្យាយាម

សេចក្ដីព្យាយាមជាការតស៊ូ ខិតខំ ខ្មីឃ្មាត ជម្នះគ្រប់ការលំបាក ដើម្បីធ្វើឱ្យសម្រេចតាមគោលបំណងរបស់ខ្លួន ។ ពេលណាសេចក្ដីព្យាយាមកាន់តែរឹងមាំ ពេលនោះជ័យជម្នះ ឬការសម្រេចកាន់តែឈានចូលមកជិតយើងដែរ ។ ដូចនេះអ្នកគប្បីបង្កើនសេចក្ដីព្យាយាមភាពអំណត់ និងភាពស្វាហាប់របស់អ្នកថែមទៀត ។

ជាពិសេស អ្នកនឹងបានសិក្សាផងដែរអំពីៈ

- តួអង្គនិងទម្រង់អត្ថបទល្ខោន ។
- សញ្ញាសម្ព័ន្ធ "ទៅជា" និង "មកពី " ។
- គុណកិរិយាបរិមាណ ទីតាំងគុណនាម កិរិយាក្នុងល្បះ ។
- ការសម្ដែងល្បែងដើរតួ ។
- សំណេរសង្ខេបអត្ថបទល្ខោនជាពាក្យរាយ ។

ភាពខុសគ្នារវាងអត្ថបទល្ខោន និងអត្ថបទពាក្យរាយ

តាមការសិក្សាកន្លងមក គេឃើញមានអត្ថបទច្រើនប្រភេទដូចជា អត្ថបទពាក្យរាយ ពាក្យកាព្យ ឬអត្ថបទល្ខោនជាដើម ។

- ចូរអ្នកអានអត្ថបទខាងក្រោមនេះ ដើម្បីស្វែងយល់ តើថាជាអត្ថបទល្ខោន ឬជាអត្ថបទពាក្យរាយ៖

ឧទាហរណ៍ទី១៖

- អ្នកស្រទុំ ៖ មីកាភ័ព្វ (នាងភ័ព្វរត់ចូលក្នុងវិញ លោករ័ត្នដើរមុខ ពូចិត្រ និងនាយអឿនសែងលោកប៊ុស្ដិ៍ចូលមកកណ្ដាលឆាក)
- លោករ័ត្ន ៖ នេះហើយលោកប៊ុស្ដិ៍... លោកអ្នកស្គាល់ទេ? ...មេត្តាប្រាប់ខ្ញុំផងលោកអើយ! ...
- លោកគី ៖ ផ្ទះអាណា អាហ្នឹងវាស្គាល់ ចាំបាច់សួរអី! ...
- ពូចិត្រ ៖ បើស្គាល់! ផ្ទះលោកឯងនៅឯណា... គេរកតែលុយស៊ីបាយគ្មាន! ឯងយកលុយទៅផឹកស្រាឱ្យស្រវឹង (អ្នកទាំងពីរដាក់លោកគីចុះ) ។
- លោកគី ៖ ផ្ទះខ្ញុំនេះ!... (ចង្អុលចំមែន) ។
- នាយអឿន ៖ ទរទៀតហើយ ឱ្យតែផ្ទះអ្នកណានៅចំពីមុខគាត់ ផ្ទះគាត់ទាំងអស់!...
- លោករ័ត្ន ៖ ហ្ន៎! យើងប្រថុយគិតហៅផ្ទះហ្នឹងម្ដងទៀតមើល ក្រែងលោវាមែន!...
- ពូចិត្រ ៖ ទេ!...ខ្ញុំមិនហ៊ានទេ! អម្បាញ់មិញគាត់ចង្អុលផ្ទះក្លិង្គថាជាផ្ទះរបស់គាត់ យើងហៅឱ្យបើកទ្វារទៅ ស្រាប់តែក្លិង្គចេញមក ឥឡូវមកចង្អុលផ្ទះនេះទៀតហើយ អាណាហ៊ានដាស់! ... នែ៎! លោក សុំលុយថ្លៃស៊ីក្លូមក ខ្ញុំទៅរកស៊ីវិញហើយ ខាតអស់មួយយប់ទទេ!
- នាយអឿន ៖ លុយឯណា!... ទាល់តែរកផ្ទះលោកនេះឃើញ ទើបយកលុយពីប្រពន្ធកូនគាត់ឱ្យ... អ្នកណាមានលុយឱ្យ!... [...]

ឧទាហរណ៍ទី ២៖

[...] ឯក្បាលត្រីដោយមានឆ្អឹងធំក៏ធ្ងន់ចុះ ខ្លាត្រីក៏ថា"អះអា! ខាងនេះធ្ងន់ជាង ត្រូវយកសាច់ចេញ ទើបបាន" ។ ថាហើយក៏លូកយកក្បាលត្រីចេញពីអ៊ុយ ហើយខិនខាំស៊ីត្រង់សាច់អមក ហើយដាក់ទៅថ្លឹងទៀត ។ ថ្លឹងទៅខាងក្បាល ស្រាលបះឡើងខាងកន្ទុយក៏ធ្ងន់ចុះ ។ ខ្លាត្រីក៏ពោល៖" អះអា! ខាងនេះចាស់ជាង ត្រូវយកសាច់ចេញខ្លះ ។ " ថាហើយក៏លូកយកកន្ទុយមកខាំស៊ីសាច់ខាងគល់កន្ទុយនោះ ហើយដាក់ថ្លឹងទៅទៀត ។ ខ្លាត្រីថ្លឹងត្រី មិនឱ្យស្មើចេះ តែស៊ីទៅស៊ីមក ទាល់តែអស់សាច់ រេចនៅតែឆ្អឹងទាំងសងខាង ទើបថ្លឹងឱ្យស្មើបាន ហើយក៏ដាក់ចុះចាកត្រាជូ ហៅភេទាំងពីរ៖" ចៅឯងទាំងពីរចូលមើលចុះ យើងថ្លឹងចែកនេះ ត្រូវដោយយុត្តិធម៌ ល្អហើយ តាមចិត្តចៅណាយកភាគទាំងពីរនេះ មិនលើសមិនខ្វះទេ " ។ ឯភេទាំងពីរបានឃើញកិរិយាខ្លាត្រី ក្លែងថ្លឹងស៊ីសាច់អស់ខាងក្បាលនៅតែលលាដ៍ ខាងកន្ទុយនៅតែចុងជាយ និងយកទៅអាស្រ័យពុំបានដូចនោះ ក៏កើតខឹងចិត្ត ស្តាយគំនិតប្រព្រឹត្តខុស លុះទៅដោយក្តីលោភចង់បានតែឯង មិនបែងបទអធ្យាស្រ័យ ក្តីសាមគ្គីនឹងគ្នា កើតខឹងប្តឹងផ្តល់ទាល់តែអស់សៀងរៀងខ្លួន ។ ភេទាំងពីរកើតវិប្បដិសារី រំពូកក្តីខ្លួនធ្វើខុស កើតក្តៅក្រហាយ ហើយក៏បោលចោលចំណែកខ្លួនទៅកាន់លំនៅនៃអាត្មាទីទៃៗហោង ។

(ដកស្រង់ពីគតិលោកភាគទី១០)

ឧទាហរណ៍ទី៣៖

[...] នៅតាមជនបទស្រែចម្ការនិងនៅតាមរោងចក្រឧស្សាហកម្ម យុវកសិករ ឬយុវកម្មករ ខិតខំបញ្ចេញសមត្ថភាពខ្លួនយ៉ាងអស់ពីចិត្តពីថ្លើម ។ គេរវៀសរវៃបំពេញភារកិច្ច ដែលជាកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនមិនស្ទាក់ស្ទើរ ដោយខិតខំបង្កើតផលិតផលគ្រប់យ៉ាង ឱ្យសម្បូរហូរហៀរដើម្បីកសាងសេដ្ឋកិច្ចជាតិឱ្យរីកចម្រើនឆាប់រហ័សទាន់សម័យទំនើប ។ នៅតាមអគារសិក្សាយុវសិស្ស យុវនិស្សិត តស៊ូព្យាយាមរៀនសូត្រសព្វមុខវិជ្ជា ដើម្បីបណ្តុះគំនិតរបស់ខ្លួនឱ្យភ្លឺស្វាងនឹងក្លាយទៅជាអ្នកចេះដឹង ឬជាអ្នកប្រាជ្ញបណ្ឌិត យ៉ាងស្ទាត់ជំនាញក្នុងពេលអនាគត ។

បច្ចុប្បន្ននេះ យុវជនកម្ពុជាមានភារកិច្ចសំខាន់ណាស់ ក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍជាតិឱ្យរីកចម្រើន ។ ការរួបរួមគ្នាទាំងផ្លូវកាយ និងទាំងវាចាចិត្ត ដើម្បីលើកស្ទួយអរិយធម៌ជាតិឱ្យរុង

រឿង ជាភារកិច្ចរបស់យុវជន ។ យុវជនជាសេចក្ដីសង្ឃឹមរបស់មាតុភូមិ ។ យុវជន មិនត្រូវបណ្ដែតបណ្ដោយ ធ្វើឱ្យជីវិតដ៏មានតម្លៃរបស់ខ្លួន ដែលប្រៀបបាននឹងបុប្ផាកំពុងត្រូវទឹកសន្សើមរីកស្គុសស្គាយ ផ្សាយក្លិនពិដោរនោះ ឱ្យស្រពាប់ស្រពោន ទៅវិញនោះឡើយ ។ ដោយសារតែកម្លាំងរួបរួមគ្នាដ៏រឹងមាំរបស់យុវជន ប្រទេសជាតិនឹងមានអរិយធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់ព្រមទាំងវឌ្ឍនធម៌ស្ថិតស្ថេរចីរកាលយូរអង្វែង ។

អត្ថបទឧទាហរណ៍ទី១ បានបង្ហាញឱ្យឃើញពីបញ្ជីតួអង្គនៅម្ខាង ហើយបទសន្ទនារបស់តួអង្គនៅម្ខាង ។ បទសន្ទនានីមួយៗមានប្រើស្មៀងជាចាំបាច់ មានតួអង្គ និងដំណើររឿង ។

អត្ថបទឧទាហរណ៍ទី២ បានបង្ហាញដំណើររឿងនៃសត្វរភេពីររកស៊ីចូលគ្នា ដែលមានផ្នែកពោល និងផ្នែកសន្ទនា ព្រមទាំងបង្ហាញព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿងទៀតផង ។

អត្ថបទក្នុងឧទាហរណ៍ទី៣ បានបង្ហាញពីគំនិតសំខាន់ ដោយពណ៌នារៀបរាប់ តួនាទីរបស់យុវជន ក្នុងការអភិវឌ្ឍជាតិឱ្យរុងរឿង ។

ដូចនេះ តើអ្វីទៅដែលហៅថាអត្ថបទល្ខោន? អ្វីទៅដែលហៅថាអត្ថបទពាក្យរាយ? តើអត្ថបទទាំងពីរនេះមានលក្ខណៈខុសគ្នាយ៉ាងណាខ្លះ?

អត្ថបទល្ខោនជាអត្ថបទមួយប្រភេទ ដែលមានបញ្ជីឈ្មោះតួអង្គនៅម្ខាងមានសេចក្ដីសន្ទនារបស់តួអង្គនៅម្ខាង ហើយតួអង្គនីមួយៗបានសន្ទនាគ្នាតាមសេចក្ដីនោះ ។ អត្ថបទល្ខោនខ្លះមានបង្ហាញឈុតនិងឆាក ។

អត្ថបទពាក្យរាយបង្ហាញព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង ឬគំនិតសំខាន់ដោយពណ៌នារៀបរាប់ពីសំណាក់អ្នកនិពន្ធ ។

លំហាត់

ចូរអានអត្ថបទជាបន្តបន្ទាប់ដែលមាន រឿងព្រះអាទិត្យរះហើយ រឿងបុរសកម្សត់សង់ខ្ទមក្បែរផ្ទះសេដ្ឋីធ្វើត្រាប់សេដ្ឋី និងរឿងមិត្តសានិត ដើម្បីបញ្ជាក់ថា អត្ថបទណាមួយជាអត្ថបទល្ខោន ហើយអត្ថបទណាមួយជាអត្ថបទពាក្យរាយ ។

រឿង ព្រះអាទិត្យរះហើយ

ឆាកទី៣ [...]

(ទិដ្ឋភាពក្នុងផ្ទះអ្នកស្រទុំ)

លោករ័ត្ន ៖ . . . ឥឡូវបើយើងដឹងហេតុការណ៍មិនស្រុះស្រួលក្នុងវង្សត្រកូល ដូច្នេះហើយ យើងខំកែខ្លួនម្នាក់បន្តិចៗ នោះវង្សត្រកូលគង់តែរកសុភមង្គលឃើញឡើងទេ... ឥឡូវបើយើងរកឃើញហេតុមិនស្រួលក្នុងគ្រួសារហើយ គប្បីសមាជិកទាំងអស់ចេះតាំងចិត្ត ថា ខំកែខ្លួន! . . .

- ពូចិត្រ ៖ នរណាដែលត្រូវចេញថ្លៃស៊ីក្លូឱ្យខ្ញុំមែនទែន ? . . .
- នាយអឿន៖ នៅឱ្យស្ងៀមសិនពូ... ចាំចប់ចុងចប់ដើមរឿងមួយសិន. . .
- អ្នកស្រទុំ ៖ កែមិនកើតទេលោក បើដបស្រានៅតែដៃអ៊ីចឹង! . . .
- លោកគី ៖ អញផឹកអ៊ីចឹងហើយ បើប្រពន្ធវារៀបខ្លួនអ៊ីចឹងនោះ! . . .
- អ្នកស្រទុំ ៖ ខ្ញុំនៅតែអ៊ីចឹង កំណើតខ្ញុំយ៉ាងម៉េច យ៉ាងហ្នឹងហើយ! . . .

- លោកគី ៖ អញផឹកទៀត (ហៀបនឹងចាក់ស្រាផឹក)

- លោកវ័ត្ត ៖ អីយ៉ូយៗ! ... ឈប់សិន ខូចការអស់ហើយ ឈ្លើយតាងនាមអ្នកទាំងអស់គ្នា ដែលជួបជុំក្នុងពេលនេះ ខ្ញុំសូមអង្វរលោកខាងនោះ (មើលមុខលោកគី) ឱ្យបោះបង់ការពិសាស្រាចោលទៅ! ខ្ញុំសុំអ្នកខាងនោះឱ្យចេះលៃលកជាស្រីមេផ្ទះ គឺរៀបចំកាយឱ្យល្អម ចេះប្រើសម្ដីផ្អែមល្ហែមនឹងស្វាមី រៀបចំផ្ទះសម្បែងឱ្យសមរម្យទៅជាទ្រនំមួយដែលមានសុភមង្គល តើអ្នកទាំងអស់គ្នាយល់ដូចខ្ញុំទេ ?. . .

- លោកជិន ៖ ខ្ញុំនេះជាងគេជាងឯងហើយ! សុំឱ្យតែស្រុះស្រួលនឹងគ្នាទៅ! សង្គមខ្មែរយើងមិនទាន់រៀបរយល្អ ម្ល៉ោះហើយប្ដីដែលចេះ ត្រូវតាំងចិត្តជាអ្នកសន្ដោសប្រពន្ធ ប្រពន្ធដែលច្រើនជាអ្នកមិនសូវមានចំណេះត្រូវតាំងចិត្តជាអ្នកតាមប្ដីខ្លះផង(ចង្អុលទៅនាយអឿន និងនាងភ័ព្វ) យុវជនជំនាន់ក្រោយ ដែលបានរៀនសូត្រនៅសាលាដូចគ្នានោះ ពួកគេនឹងក្លាយទៅជាវង្សត្រកូលនៃអនាគតមួយល្អជាមិនខាន...

- អ្នកស្រទុំ ៖ លោកដែលមិនទាន់ស្គាល់ទុក្ខវេទនាខ្ញុំច្បាស់ ចេះតែថាឱ្យខ្ញុំងាយៗ លោកគិតមើល ខ្ញុំជាអ្នករក្សាសីលទៅវត្ត មានប្ដី...បន្តិចមានគេប្រាប់ថា...ហ៉ាក! នៅឯបកប៉ូលិសឯណោះ! ព្រោះស្រវឹងជ្រុល បន្តិចថាហ៉ាក! ដួលនៅតៀមស្រាងណោះ គេដឹកយកមក ប្រាក់ខែប្រាក់ចុងអីក៏ខ្ទេចអស់ដែរ ខ្ញុំវេទនាណាស់!...

- លោកគី ៖ វេទនាព្រោះតែគំនិតឯង ដែលតាំងខ្លួនជាជុំថ្ម ជាងោះ ខ្ញុំទ្រាំមិនបាន ខ្ញុំទ្រាំមិនបាន ខ្ញុំផឹកស្រាទៅ! ...

- លោកវ័ត្ត ៖ ចុម! ... ចុម! ... ទៀតហើយ ... ឈ្លើយឈប់ជជែកគ្នាត្រឹមប៉ុណ្ណឹងហើយ ព្រមទទួលទាំងពីរនាក់ ថាម្នាក់ខុសបន្តិចៗ ចុះ(ងាកទៅរកអ្នកស្រទុំ) មិនអីចឹងហ្អីអ្នក?

- អ្នកស្រទុំ ៖ លោកចេះធ្វើម្ដេច ឱ្យគេឈប់ផឹកស្រាទៅ ខ្ញុំនោះមិនអីទេ!

- លោកគី ៖ លោកចេះធ្វើយ៉ាងម៉េច ឱ្យគេចេះស្គាល់កំហុសគេ ហើយចេះរៀបចំសម្ដីរៀបចំខ្លួនប្រាណ ឱ្យស្រួលនឹងប្ដីទៅ ខ្ញុំនោះវាមិនអីទេ!

- លោកវ័ត្ត ៖ ម្នាក់ៗ! ... កាន់តែជឿនលឿនទៅមុខហើយ! ...

- ពូចិត្រ ៖ អឺចឹងនែ៎ ! សុំលុយថ្លៃស៊ីភ្លូមក សុំឱ្យគេគិតមួយយប់តែម្តងទៅ!.....
- នាយអឿន៖ លោកពូ! ... អ្នកមីង! ការស្រុះស្រួលរវាងលោកពូ និងអ្នកមីងមានន័យ និងមានសារៈសំខាន់ណាស់ ។ បានន័យថា នៅពេលដែលយើងកំពុងស្ទះស្វែងសាងសង្គមដើម្បីឱ្យមានរបៀបរៀបរយ យើងម្នាក់ៗចេះព្រមទទួលកំហុសខ្លួន ។ ការស្គាល់កំហុសនេះហើយ ជាការស្ម័គ្រចិត្តព្រមគ្នាទទួលប្រឹងប្រែងកែខ្លួនជាថ្មីឡើងវិញ...
- ពូចិត្រ ៖ ហ៊ឺ! ... វែងណាស់! សុំលុយមក! ... ! ... ! ...
- លោកជិន៖ លោកក្មួយមានឧត្តមគតិល្អណាស់ ឮសម្តីក្មួយហើយ (ទះស្មានាយអឿន) ធ្វើឱ្យយើងទាំងអស់គ្នាសង្ឃឹមថា អនាគតខ្មែរមិនសាបសូន្យទេ! ...
- នាងភ័ព្វ ៖ ខ្ញុំសុំនិយាយម្តង ដំបូងខ្ញុំសុំទោសលោកពូរ័ត្ន លោកពូចិត្រ បងអឿននិងលោកពូជិន ដែលអត់ងងុយអស់មួយយប់មកពីរឿងប៉ា និងម៉ែខ្ញុំ ។ រឿងទាំងនេះ ខ្ញុំសូមអរគុណ លោកពូទាំងអស់ដែលបានខំខ្នះខ្នែងបណ្តុះសុភមង្គលឱ្យកើតក្នុងវង្សត្រកូលខ្ញុំវិញ វង្សត្រកូលដែលគ្មានសុភមង្គល ប្រៀបដូចជាទន្លេគ្មានទឹក ប្រៀបដូចផ្ទះឥតដំបូល (នាងភ័ព្វលុតជង្គង់ចុះ)លោកប៉ា អ្នកម៉ែ កូនសូមលោកប៉ាអ្នកម៉ែធ្វើម្តេចយល់ព្រមមូលចិត្តគ្នាវិញទៅចុះ ទើបកូនរស់បានសប្បាយដូចកូនគេធម្មតា... ក្នុងលោកនេះ គ្មានទុក្ខអ្វីធំជាងទុក្ខកូនស្រីដែលម្តាយឪពុកឈ្លោះគ្នានោះទេ កូនស្រឡាញ់អ្នកមានគុណទាំងពីរស្មើគ្នា សូមលោកប៉ា និងអ្នកម៉ែជ្រាប (អ្នកស្រទុំកាន់ដៃកូន)
- អ្នកស្រទុំ ៖ កូនម្តាយ! ... កូនចង់យ៉ាងម៉េច ? ... ម៉ែធ្វើតាមទាំងអស់!
- លោកគី ៖ (ដើរទៅកាន់ដៃកូនម្ខាងទៀត) កូនរបស់ឪពុក កូនចង់យ៉ាងម៉េច ?... ឪពុកធ្វើតាមទាំងអស់!... (នាងភ័ព្វចាប់ដៃឪពុក និងម្តាយផ្ទុំគ្នា ហើយសំឡេងបក្សាបក្សីយំច្រៀវច្រៃ ភ្លើងលើឆាកបើកទាំងអស់បញ្ជាក់ថា ព្រះអាទិត្យរះហើយ ព្រះសូរិយាបញ្ចេញរស្មីត្រចះ)
- នាងភ័ព្វ ៖ ឱ! បក្សាបក្សី សត្វពាហនៈជាមិត្តទាំងឡាយ អ្នកបានច្រៀងកងរំពងឡើង ជាសញ្ញាមួយអបអរសាទរវង្សត្រកូលខ្ញុំ ដែលត្រឡប់មករកសុភមង្គលវិញ...

សំឡេងអ្នកពីរោះណាស់ មកដាស់អារម្មណ៍មនុស្ស ឱ្យមានសង្ឃឹមហើយ! ហើយត្រេកត្រអាលនឹងជីវិតថ្មីជានិច្ច....! [...]

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលចេញពីល្ខោននិយាយរឿង " វង្សត្រកូលកម្សត់ ឬព្រះអាទិត្យរះហើយ" ឆាកទី៣ និពន្ធដោយលោក ហង់ ធនហាក់)

សំណួរ

១. តើអត្ថបទនេះជាប្រភេទអត្ថបទពាក្យរាយ ឬជាអត្ថបទល្ខោន ?

២. ហេតុដូចម្តេចបានជាក្នុងវគ្គនេះ គេប្រើពាក្យថា " ឆាក" ? ហើយមានបញ្ជីរាយឈ្មោះតួអង្គ និងបទសន្ទនាបែបនេះ ?

៣. តើតួអង្គណាជាតួអង្គឯក តួអង្គណាជាតួអង្គរង ហើយតួអង្គណាជាតួអង្គបន្ទាប់បន្សំ ?

៤. ហេតុដូចម្តេចបានជាលោកគីនិងអ្នកស្រទុំ មិនចុះសម្រុងគ្នា ?

៥. តើតួអង្គណាខ្លះបានព្យាយាមចូលរួមជួយសម្រុះសម្រួលគ្រួសារលោកគី និងអ្នកស្រទុំ?ហើយបានទទួលលទ្ធផលវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមាន ?

៦. នៅទីបំផុត តើគ្រួសារលោកគីនិងអ្នកស្រទុំបានទទួលសុភមង្គលដែរឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?

៧. ចូរអ្នកចែកថ្នាក់ពាក្យជានាម គុណនាមនិងកិរិយាសព្ទ តាមក្រុមនីមួយៗ ដែលមាននៅក្នុងវគ្គដកស្រង់ខាងលើនេះ ដែលក្រុមនីមួយៗ យក៥ពាក្យ ។

គុណកិរិយាបរិមាណនិងទីតាំងគុណកិរិយាក្នុងល្បះ

ក្នុងមេរៀនទី៧ អ្នកបានសិក្សារួចមកហើយ នូវគុណកិរិយាកាល គុណកិរិយាកន្លែង និងគុណកិរិយាសំណួរ ។ ឥឡូវនេះ អ្នកនឹងសិក្សាអំពីគុណកិរិយាបរិមាណនិងទីតាំងគុណកិរិយានៅក្នុងល្បះទៀតផង ។

- ចូរអ្នកអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះ ៖

ឧទាហរណ៍ទី១៖

- វិចិត្រ ស្ដាយអំពើរបស់ខ្លួន**ណាស់** ។
- វាធ្វើ **ច្រើន**ជាងនិយាយ ។
- សម! កុំនិយាយ **ច្រើន** ។
- គាត់ពិសា **តិច** ។
- ពិសិដ្ឋ អានសៀវភៅ **តិចៗ** ។
- ឯងកុំបើកម៉ូតូលឿន **ពេក** ។

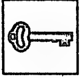
ក្នុងឧទាហរណ៍ទី១ពាក្យ “**ណាស់ តិច ច្រើន ពេក** ” ជាគុណកិរិយាបរិមាណ ជួយបញ្ជាក់ន័យឱ្យ“អំពើរបស់ខ្លួន ពិសា ធ្វើ អាន និយាយ លឿន” ។

ឧទាហរណ៍ទី២៖

- គាត់ដើរ**យឺតៗ** ។ (គុណកិរិយាបំណែប)
- ពិសិដ្ឋ និយាយ**នៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ** ។ (គុណកិរិយាកន្លែង)
- **ស្អែក** វិចិត្រនឹងទៅបាត់ដំបង ។ (គុណកិរិយាកាល)
- បងខ្ញុំ **កាលពីមុន** រៀនភាសាអង់គ្លេស ។ (គុណកិរិយាកាល)
- ប្អូនឯង! កុំខ្ជិលខ្ជាពេក ។ (គុណកិរិយាបរិមាណ)

ក្នុងឧទាហរណ៍ទី២ ពាក្យ “**យឺត នៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ ស្អែក កាលពីមុន ពេក** ” ជាគុណកិរិយាស្ថិតក្នុងល្បះ ហើយមានទីតាំងខុសៗគ្នា ។

តើគុណកិរិយាបរិមាណ មានតួនាទីយ៉ាងដូចម្ដេចនៅក្នុងល្បះ? ហើយវាមានទីតាំងនៅត្រង់ណាខ្លះនៃល្បះ?

- *គុណកិរិយាបរិមាណ បញ្ជាក់ន័យរបស់កិរិយា គុណនាម ឬគុណកិរិយា ។*
- *គុណកិរិយា មានទីតាំងខុសគ្នានៅក្នុងល្បះ អាស្រ័យទៅតាមប្រភេទនៃគុណកិរិយា និងទីសេចក្ដីនៅក្នុងល្បះទាំងនោះ ។*

លំហាត់

១. ក. ចូរអ្នកធ្វើល្បះជាមួយគុណកិរិយាបរិមាណខាងក្រោមនេះ ៖ ណាស់ តិច ច្រើន ពេក ក្រៃលែង បំផុត ។

ខ. ចូរអ្នករកគុណកិរិយាបរិមាណមកបំពេញល្បះខាងក្រោមនេះ ឱ្យបានសមស្រប ៖

- ការសិក្សាជាការសំខាន់ ... ។
- ឪពុកម្ដាយខ្ញុំ មានមោទនភាពយ៉ាង...ចំពោះការព្យាយាមសិក្សារបស់ខ្ញុំ ។
- គាត់ជាសិស្សពូកែ គាត់ឧស្សាហ៍អានសៀវភៅ ... ។
- វាជាសិស្សមានប្រាជ្ញាជាងគេ ... នៅក្នុងថ្នាក់នេះ ។
- ភាសាខ្មែរមានតម្លៃ ... នៅក្នុងវប្បធម៌ជាតិ ។

២. តើក្នុងកថាខណ្ឌនេះ មានគុណកិរិយាបរិមាណឬទេ? បើមានចូរស្រង់បញ្ជាក់ ។

[...] ល្អណាស់វិចិត្រ! ឯងមានសេចក្ដីក្លាហានណាស់ ដែលហ៊ានសារភាពការពិត! រឿងនេះ គ្រូបានដឹងរួចទៅហើយ ព្រោះសុទ្ធា និងធីតាបានប្រាប់គ្រូ ដោយថ្ងៃនោះជាវេនបោសសំអាតរបស់ពួកគេ ឯពិសិដ្ឋឥតបានដឹងរឿងនេះទេ ។ តែគ្រូក៏សូមកោតសរសើរពិសិដ្ឋឯងខ្លាំងណាស់ ដែលមានគំនិតល្អ ព្យាយាមអូសទាញមិត្តភក្តិឱ្យដើរផ្លូវត្រូវវិញ ទោះបីត្រូវអាម៉ាស់យ៉ាងណាក្ដី ។

រឿង បុរសកម្សត់សង់ខ្ទមក្បែរផ្ទះសេដ្ឋីធ្វើត្រាប់សេដ្ឋី

មាននិទានមួយថា មានបុរសប្ដីប្រពន្ធ និងកូនស្រីម្នាក់ ជាអ្នកលំបាកកម្សត់ទុគ៌ត រកព្រឹកបានស៊ីតែព្រឹក រកល្ងាចបានស៊ីតែល្ងាច ពុំមានរបស់អម្រស់អម្រអ្វីឡើយ ទើបបុរសប្ដីប្រពន្ធនោះគិតគ្នាៈ "លំនៅយើងសព្វថ្ងៃនេះលំបាកណាស់ មកយើងទៅរកលោកឯណាមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន យើងទៅនៅខាងលោក លបមើលដំណើរលោកៗធ្វើការម្ដេចខ្លះ បានជាមានទ្រព្យរបស់ច្រើន" ។ អ្នកទាំង២ ប្ដីប្រពន្ធនោះគិតគ្នាដូច្នោះហើយ ក៏រុះរើខ្ទមទៅសង់នៅក្បែរខាងផ្ទះសេដ្ឋី ។ សេដ្ឋីនោះឯងតែងប្រើខ្ញុំទៅជួញប្រែ ធ្វើចម្ការ បានទ្រព្យរបស់បំពេញអាត្មា ពុំដែលដាច់ឡើយ ។ ឯបុរសប្ដីប្រពន្ធ និងកូនបានធ្វើត្រាប់តាមអំពើទាំងអម្បាលនោះរបស់សេដ្ឋី ។ ចំណោរលង់ទៅកើតផលប្រយោជន៍ បានទ្រព្យរបស់ច្រើន ទើបបុរសនោះដឹងគុណលោកសេដ្ឋី ហើយក៏យកមាសមួយស្ទក់មកជូនមហាសេដ្ឋី ។ មហាសេដ្ឋីដណ្ដឹងសួរៈ" ហេតុម្ដេចបានជាថៅក៏យកមាសមកឱ្យអញ?" ។ បុរសប្រាប់ៈ" ដ្បិតខ្ញុំបាទនេះជាអ្នកកម្សត់ទុគ៌ត ខ្ញុំបាទបានរុះរើខ្ទមមកនៅក្បែរខាងលោក ខ្ញុំបាទមើលឃើញលោកតែងប្រើអស់ខ្ញុំកំដរ ឱ្យទៅជួញប្រែ ធ្វើស្រែ

ចម្ការឱ្យបានជាទ្រព្យរបស់មក ទើបខ្ញុំបាទប្តីប្រពន្ធ និងកូនមួយធ្វើត្រាប់អំពើការទាំងនោះតាមលោក ក៏បានជាអ្នកមានទ្រព្យរបស់លោះខ្ញុំកំដរ ទិញគោក្របីបានប្រើជាច្រើនទើបខ្ញុំបានរលឹកដល់គុណលោក ហើយខ្ញុំបាទយកមាសមួយស្ទក់មកជូនលោកហោង" ។ សេដ្ឋីៈ "ចៅបានទ្រព្យអម្បាលនេះ អញស្មានថាចៅបានពីណា ថាបើចៅបានត្បិតចៅធ្វើត្រាប់ចំណោះអញតែងធ្វើដូច្នេះហើយ ចូរចៅទៅយកទ្រព្យអម្បាលនោះមកឱ្យអញៗនឹងចែករំលែកឱ្យចៅខ្លះ" ។បុរសនោះឆ្លើយៈ "ត្បិតខ្ញុំបាទបានរលឹកគុណលោកទើបខ្ញុំយកមាសមួយស្ទក់មកជូន ខ្ញុំបាទយល់ថាលោកនឹងយកតែប៉ុណ្ណោះ បើលោកប្រើខ្ញុំបាទឱ្យទៅយករបស់ខ្ញុំបាទទាំងអស់ ខ្ញុំបាទពុំយកមកជូនទេ" ។ សេដ្ឋី និងបុរសនោះប្រកែកដណ្តើមទ្រព្យគ្នាទៅវិញទៅមក ទើបសេដ្ឋីនិងបុរសនោះទៅដល់ចៅក្រមឱ្យជំនុំពិចារណា ។ ចៅក្រមជំនុំជម្រះរឿងនោះពុំបាន ទើបនាំសេដ្ឋីនិងបុរសនោះទៅគាល់ព្រះមហាក្សត្រ ។ បុរសនោះក្រាបបង្គំទូលៈ "ខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់នេះនៅក្បែរផ្ទះសេដ្ឋីនេះ ខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់យល់គាត់តែងប្រើខ្ញុំកំដរគាត់ ឱ្យទៅជួញប្រែ ធ្វើស្រែចម្ការ បានទ្រព្យជាផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនគាត់ ហើយខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់ប្តីប្រពន្ធ និងកូនមួយ យកខ្លួនធ្វើនូវអំពើការត្រាប់តាមគាត់ បានទ្រព្យរបស់ លោះខ្ញុំ ទិញគោក្របី ទើបខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់គិតដល់គុណគាត់ ហើយយកមាសមួយស្ទក់ឱ្យគាត់ៗពុំយកតែមាសមួយស្ទក់នេះឡើយ គាត់ប្រើខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់ឱ្យទៅយកទ្រព្យរបស់មាសប្រាក់មកឱ្យគាត់ទាំងអស់ ហើយគាត់នឹងចែកឱ្យខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់វិញ ខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់ពុំយកទ្រព្យទាំងនោះឱ្យគាត់ ទើបគាត់នាំខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់ទៅប្តឹងជំនុំជម្រះពិចារណា ចៅក្រមជំនុំពុំបានសេចក្តីទាំងនេះពុំចេរ សូមទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារណាឱ្យខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់ហោង" ។ ទើបព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ត្រាស់ដណ្តឹងទៅសេដ្ឋីៈ "ម្នាលព្រះស្តែងដំណើរព្រះស្តែងតើដូចម្តេច?" ។ សេដ្ឋីក្រាបទូលៈ " ដំណើរសេចក្តីនៃខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់នេះដូចពាក្យបុរសក្រាបទូលនេះហោង" ។ ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់យល់ថា សេដ្ឋីនេះលោភមែនពិតទើបព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលដណ្តឹងថា " ម្នាលសេដ្ឋី ព្រះស្តែងមានកូន ឬឥតកូន?" ។ សេដ្ឋីក្រាបបង្គំទូលៈ " ខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់មានកូនប្រុសមួយ" ។ ទើបព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលដណ្តឹងទៅបុរសនោះវិញៈ " ព្រះស្តែងមានកូនឬឥតកូន?" ។ បុរសក្រាបបង្គំទូល "ខ្ញុំព្រះបាទអម្ចាស់មានកូនស្រីមួយ" ។ ព្រះមហាក្សត្រមានព្រះបន្ទូលៈ " ម្នាលព្រះស្តែងទាំង២ អើយ! ម្ល៉េះហើយកុំ

ខឹងនឹងគ្នាទៅវិញទៅមក អញឱ្យព្រះស្ដែងទាំង២ចងពន្ធនឹងគ្នា ឱ្យកូនប្រុសសេដ្ឋី និងកូនស្រីអ្នកជាប្ដីប្រពន្ធនឹងគ្នាទៅ ដើម្បីឱ្យទ្រព្យរបស់ព្រះស្ដែងទាំង២នាក់ មូលទៅលើកូននោះឯង" ។ សេដ្ឋីនិងបុរសស្ដាប់ព្រះបន្ទូលដូច្នោះហើយ ចូលចិត្ត ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំលាទៅលំនៅអាត្មានិះរកប្រដាប់ការកូនទាំង២ សម្រេចដោយប្រការអម្បាលនេះហោង ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរ ភាគ៣)

សំណួរ

១. ហេតុអ្វីបានជាបុរសកម្សត់សង់ខ្ទមក្បែរផ្ទះសេដ្ឋី?
២. តើការយកតម្រាប់តាមសេដ្ឋីរបស់បុរសនោះ បានទទួលលទ្ធផលយ៉ាងដូចម្ដេច?
៣. ផលវិជ្ជមាន ដែលបុរសកម្សត់បានទទួលបែបនេះ បណ្ដាលមកពីអ្វី?
៤. តើការទាមទារចំណែកពីបុរសកម្សត់ តាមបែបលោកសេដ្ឋី ជាការសមស្របឬទេ? ព្រោះអ្វី?
៥. តើការសម្រេចព្រះទ័យដូចព្រះរាជា បានផ្ដល់ជាគុណសម្បត្តិយ៉ាងដូចម្ដេចខ្លះចំពោះគ្រួសារសេដ្ឋីនិងគ្រួសារបុរសកម្សត់នោះ?
៦. បុរសកម្សត់ក្នុងអត្ថបទនេះ បានផ្ដល់ជាតម្លៃអប់រំយ៉ាងណាខ្លះ?
៧. ចូរអ្នកស្រង់គុណកិរិយាបរិមាណ ដែលមានក្នុងអត្ថបទនេះ ចំនួន៤ពាក្យ ។

សញ្ញាសម្ព័ន្ធទៅជា (>) និងមកពី (<)

ក្នុងការសរសេរ ពេលខ្លះអ្នកចាំបាច់ត្រូវប្រើសញ្ញាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីជួយសម្រួលសេចក្ដីឱ្យងាយយល់ ឬងាយចងចាំ។ ពេលនេះអ្នកនឹងសិក្សា អំពីសញ្ញាសម្ព័ន្ធមកពី "<" និងទៅជា ">" ។

- ចូរអ្នកអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះ ៖

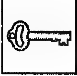
ឧទាហរណ៍ទី១៖

- ក + ា > កា។
- ទឹក + កក > ទឹកកក ។
- សៀត + [-ន-] > ស្នៀត ។
- ១០ > ៥ ។

ឧទាហរណ៍ទី២ ៖

- ឪពុកម្ដាយ < ឪពុក និងម្ដាយ ។
- បងប្អូន < បង និងប្អូន ។
- ២ < ៥ ។
- ឧទាហរណ៍ទី១ បានបង្ហាញឱ្យឃើញថា សញ្ញា ">" គេប្រើនៅចន្លោះសញ្ញាអក្សរផ្សេងៗ ព្រមទាំងប្រើនៅចន្លោះលេខ ដែលបញ្ជាក់ថា ធំជាង ។
- ឧទាហរណ៍ទី២ បានបង្ហាញឱ្យឃើញថា សញ្ញា "<" គេប្រើនៅចន្លោះសញ្ញាអក្សរផ្សេងៗព្រមទាំងប្រើនៅចន្លោះលេខ ដែលបញ្ជាក់ថា តូចជាង ។

តើសញ្ញាទៅជា ">" និងសញ្ញាមកពី "<" គេប្រើក្នុងលក្ខខណ្ឌណាខ្លះ?

- *សញ្ញាទៅជា ">" សម្រាប់ដាក់ចន្លោះសញ្ញាអក្សរផ្សេងៗ ដើម្បីបង្ហាញដំណើរប្រែប្រួលទៅជាអ្វីមួយផ្សេងទៀត ឬជាសញ្ញាសម្គាល់ធំជាង ។*
- *សញ្ញាមកពី "<" សម្រាប់ដាក់ចន្លោះសញ្ញាអក្សរផ្សេងៗ ដើម្បីបង្ហាញដំណើរក្លាយមកពីអ្វីមួយផ្សេងទៀត ឬជាសញ្ញាសម្គាល់តូចជាង ។*

លំហាត់

១. ចូរអ្នកប្រើសញ្ញាសម្ព័ន្ធ ">" និង "<" នៅចន្លោះពាក្យណាមួយខាងក្រោមនេះឱ្យបានសមស្រប ៖

- ម្ហូបចំណី ... ម្ហូប និងចំណី ។
- ស្លៀកពាក់ ... ស្លៀក និងពាក់ ។
- បោកអ៊ុត ... បោក និងអ៊ុត ។
- សេចក្ដី + ថ្លៃថ្នូរ ... សេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ ។
- សេចក្ដី + សុខ ... សេចក្ដីសុខ ។
- អ្នក + លេង ... អ្នកលេង ។
- អ្នក + ជំនួញ ... អ្នកជំនួញ ។
- ជន + ទុច្ចរិត ... ជនទុច្ចរិត ។

២. តើអ្នកគួរប្រើសញ្ញា ">" ឬសញ្ញា "<" នៅចន្លោះពាក្យខាងក្រោមនេះ?

- កត់...កំណត់ ។
- ជិះ...ជំនិះ ។
- ដឹង...ដំណឹង ។
- ច្រូត...ចម្រូត ។
- ៧...៣ ។
- ៤...៨ ។

រឿង មិត្តសានិត

[...] ព្រឹកឡើង ឪពុកសានិតរាប់ខ្សែដូចសព្វដង ។ គាត់រីករាយណាស់ រួចនិយាយទៅកាន់កូន៖ "សានិតកូន ឪពុកនៅមានកម្លាំងធ្វើការលើសពីការស្មានរបស់កូន ។ ពីយប់មិញ ឪពុកវេញបានច្រើនជាងយប់មុនៗ ប្រហែលមួយភាគពីរ ។ ដៃឪពុកនៅរហ័សរហួន ភ្នែកឪពុកក៏នៅភ្លឺដែរកូន" ។ សានិតត្រេកអរពន់ពេក គេនឹកក្នុងចិត្ត៖ " មិនត្រឹមតែរកបានប្រាក់ អញថែមទាំងធ្វើឱ្យឪពុកសប្បាយចិត្ត ដោយនឹកថា ខ្លួនគាត់នៅមានកម្លាំងនៅឡើយ ។ អញត្រូវតែខំឱ្យលើសពីនេះ ។ គេបន្តកិច្ចការនេះដោយសប្បាយ ។ ដំបូងឪពុកគេឥតដឹង ។ គាត់គ្រាន់តែលាន់មាត់ ៖ "ឆ្ងល់ដល់ហើយ ឥឡូវអីក៏ចុះប្រេងកាតម្ល៉េះទំ" ។

ក្រោយមក ដោយអត់ងងុយខ្លាំងពេក សានិតអស់កម្លាំងល្ហិតល្ហៃ ។ យប់មួយនោះគេងោកនៅពេលទន្ទេញមេរៀន ។ ឪពុកសង្កេតឃើញការណ៍នេះ ។ ថ្ងៃមួយគាត់បន្ទោស ៖ "សានិតកូនឥឡូវប្រែប្រួលច្រើនណាស់ មិនដូចមុនសោះ ។ កូនកុំភ្លេចថា ឪពុកសង្ឃឹមលើអនាគតរបស់កូនទាំងស្រុង ក្នុងការបម្រើជាតិមាតុភូមិ" ។ ឪពុកបន្ទោស សានិតគិតថា លែងវេញខ្សែតាំងពីពេលនោះ ប៉ុន្តែលុះពេលល្ងាច ពេលត្រឡប់មកពីផ្សារវិញ ឪពុកសានិតរីករាយណាស់ ប្រាប់គ្រួសារថា ខែនេះគាត់រកបានប្រាក់បន្ថែមច្រើនជាងខែមុនសាមសិបរៀល ។ មិនតែ

ប៉ុននោះគាត់បានទាំងទិញក្រមាប្អូនទុកប្រើប្រាស់ទៀតផង ។ ប្អូនៗសានិតនាំគ្នាជណ្តើមក្រមារញ៉ី ។ ឃើញដូចនេះ សានិតសម្រេចចិត្តបន្តកិច្ចការនេះទៀត ដោយនឹកក្នុងចិត្ត ៖ " អញត្រូវតែខំថែមទៀត ពេលថ្ងៃអញរៀនឱ្យបានច្រើន ពេលយប់អញធ្វើការឱ្យឪពុកនិងប្អូនៗបានសប្បាយ " ។

កិច្ចការវេញខ្សែពេលយប់របស់សានិតប្រព្រឹត្តទៅដូចសព្វដង ។ ប៉ុន្តែ គេស្ទូបច្រើនធ្វើការល្ងើយ ជួនកាលងោកក្នុងថ្នាក់ ។ ម្តាយសានិតក៏មានការព្រួយបារម្ភ ព្រោះឃើញសុខភាពកូនច្បងគាត់ថយចុះជាលំដាប់ ។

ថ្ងៃមួយ ម្តាយសានិតសួរ ៖" និត កូនមិនស្រួលខ្លួនឬ? កូនកើតអី?" រួចគាត់ងាកទៅនិយាយជាមួយឪពុកគេ៖ "សានិត ឥឡូវស្គមខ្លាំងណាស់ឪវា មិនដឹងជាកើតអី? " ឪពុកសានិតតប ដោយទឹកមុខមិនពេញចិត្ត៖ " កាលដែលវារៀនពូកែ វាមានអីចឹងឯងណា? " ទើបគាត់ងាកទៅនិយាយជាមួយកូន៖ " និតកូន! ឪពុកខំធ្វើការទាំងថ្ងៃទាំងយប់ដើម្បីចិញ្ចឹមគ្រួសារ ឪពុកសុខចិត្តនឿយម្នាក់ឯងឱ្យតែកូនខំរៀន ប៉ុន្តែកូនមិនអាណិតឪពុកសោះ ។ កូនមិនស្រឡាញ់ម្តាយកូននិងប្អូនៗរបស់កូនទេ " ។ ឮសម្តីឪពុក សានិតរំជួលចិត្តពន់ពេក ខំទប់ទឹកភ្នែក ។ ចិត្តមួយសម្រេចថា ឈប់វេញខ្សែ ចិត្តមួយហៀបនឹងនិយាយការពិតប្រាប់ឪពុក ចិត្តមួយរារាំង៖ " ទេ! ត្រូវតែលាក់រឿងនេះ ត្រូវតែខំបន្តិចទៀត ។ នៅសាលា អញនឹងខំរៀនឱ្យបានឡើងថ្នាក់ ។ អញត្រូវតែជួយសម្រាលបន្ទុកឪពុក អញត្រូវជួយរំលែកការនឿយលំបាកហួសហេតុ ដែលកំពុងបំផ្លាញសុខភាពឪពុកអញបន្តិចម្តងៗ" ។ សានិតវេញខ្សែពេញបួនខែបន្តបន្ទាប់ បួនខែយប់អត់ងងុយ ថ្ងៃនឿយហត់ បួនខែដែលត្រូវឪពុកបន្ទោសរិតតែខ្លាំងឡើងៗ ។

ចូលខែទីប្រាំ សានិតសម្រេចថាឈប់វេញខ្សែដើម្បីធ្វើឱ្យឪពុកម្តាយសប្បាយចិត្តឡើងវិញ ។ ប៉ុន្តែយប់យន់មកដល់ គេក៏ក្រោកពីដំណេកដូចសព្វដង ព្រោះចង់ឃើញកន្លែងដែលគេធ្វើការជាលើកចុងក្រោយបង្អស់ ។ បរិយាកាសស្ងប់ស្ងៀមនៃរាត្រីកាល សានិតឈរសម្លឹងកន្លែងអនុស្សាវរីយ៍ដែលធ្លាប់សម្ងំធ្វើការដោយក្តីសប្បាយ និងដោយក្តីស្រឡាញ់ ។ ពន្លឺចង្កៀងជះទៅលើគំនរខ្សែធ្លូញ ធ្វើឱ្យអារម្មណ៍សានិតនឹកឃើញដល់ខ្សែទាំងឡាយ ដែលសានិតខំផលិតឡើងតាំងពីគុណភាពមធ្យម រហូតដល់ល្អបំផុត ។ ចាប់ពីថ្ងៃនេះទៅ គេលែងបានវេញដូចមុនទៀតហើយ ។ គេដាក់គូទអង្គុយ ដោយមិនដឹងខ្លួន ចាប់សំណុំខ្សែធ្លូញមកវេញ ប៉ុន្តែជ្រលក់ដៃទៅ

ត្រូវអន្លូងដំជក់ដែលផ្អែកនៅក្បែរនោះបណ្ដាលឱ្យរលំលើរនាបឮសូរម៉ាំង ។ សានិតភ័យញ័រខ្លួន ដោយលាន់មាត់ខ្សឹបៗៈ " ស្លាប់ហើយ ឪភ្ញាក់ទាន់ច្បាស់ជាវរធំ " ។ សានិតអត់ដង្ហើម ផ្ទៀងត្រចៀកស្ដាប់តែគ្មានឮអ្វី ។ ស្ងាត់ច្រៀប អ្នកផ្ទះទាំងអស់កំពុងលង់លក់ ។សានិតភ័យ ចាប់សំណុំខ្សែវេញបន្ដទៅទៀតមើលដៃស្ទើរមិនទាន់ ។ គេគិតតែពីវេញអស់សំណុំមួយដល់សំណុំមួយ ... ។

ពេលនោះ ឪពុកសានិតមកឈរពីក្រោយខ្នង តែសានិតឥតដឹង ។ ស្នូរអំបាញ់មិញធ្វើឱ្យគាត់ភ្ញាក់ពីដំណេក ។ គាត់ផ្ទៀងស្ដាប់មួយសន្ទុះ រួចដើរជើងទទេ ស្រាលៗមកកាន់កន្លែងដែលគាត់វេញខ្សែ ។ គាត់ឈរទ្រឹងសម្លឹងដៃកូន ដែលកំពុងវេញបញ្ចូលធ្លុងខ្សែ ដោយចិត្តរំជួល ព្រោះអាណិតកូន ។ ស្រាប់តែសានិតស្រែកភ្លាត់សំឡេង ពីព្រោះមានដៃពីរញាក់រញ័រមកឱបក្បាលគេពីក្រោយ ដោយសំឡេងរអាក់រអួល ទើបសានិតដឹងថា ឪពុកខ្លួនសោះ ក៏ឧទានឡើងៈ " ឪ! សូមឪអត់ទោសឱ្យកូន " ។ ឪពុកនិយាយទៅកាន់កូនដោយសំឡេងញ័រ ទឹកភ្នែកស្រក់លើស្មាកូនៈ " កូនមាសឪពុក កូនកុំខឹងនឹងឪពុកណា ឪពុកដឹងអស់ហើយ " ។ ឪពុកទេដែលសុំទោសកូន ។ ផុតសម្ដី គាត់ឱបកូនយ៉ាងណែនផ្ទាប់ទៅនឹងដើមទ្រូង រួចគាត់បណ្ដើរកូនគាត់ទៅកាន់គ្រែភរិយា គាត់និយាយថាៈ " ម៉ែវា បួនខែហើយ ដែលកូនយើងទ្រាំអត់ងងុយធ្វើការជំនួសខ្ញុំ ។ យើងបន្ទោសវា ពេលដែលវាខំធ្វើការជួយសម្រាលបន្ទុកគ្រួសារ " ។

ម្ដាយសានិតស្ទុះមកឱបកូន ចិត្តរំជួលយ៉ាងខ្លាំង និយាយលែងចេញ ។ មួយសន្ទុះគាត់បន្លឺ ៈ " ទៅគេងទៅកូនសម្លាញ់ម្ដាយ " ។ សានិតជម្រាបលាឪពុកម្ដាយទៅបន្ទប់ដេក ដោយអារម្មណ៍អណ្ដែតទៅកាន់បរិយាកាសថ្មីមួយ ។

(ដកស្រង់ពីសៀវភៅអក្សរសិល្ប៍ក្រសួង អ យ ក ឆ្នាំ ១៩៨២)

សំណួរ

១. តើសានិតមានចិត្តដូចម្ដេចនៅពេលដែលឪពុកមិនដឹងពីទង្វើរបស់ខ្លួន?

២. តើទង្វើរបស់សានិតធ្វើឱ្យឪពុកម្ដាយមានការសង្ស័យឬទេ? ព្រោះអ្វី?

៣. តើសានិតព្យួនធ្វើការជំនួសឪពុកអស់រយៈពេលប៉ុន្មាន?

៤. តើទង្វើរបស់សានិតបែបនេះ ជាការត្រឹមត្រូវឬទេ?

៥. តើការព្យាយាមវេញខ្សែរបស់សានិតទទួលផលបែបណា? ព្រោះអ្វី?

៦. ចូរអ្នកទាញតម្លៃអប់រំ តាមរយៈតួអង្គសានិត ឪពុកសានិត ។

មកវិញមក

ក្រោយពីបានស្តាប់រឿងល្ខោនខាងលើនេះរួច ចូរអ្នកធ្វើការឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ៖

សំណួរ

១. តើគ្រួសារលោកគី និងអ្នកស្រទុំ ជាគ្រួសារបែបណា ?

២. តើអ្នកណាខ្លះបានព្យាយាមជួយផ្សះផ្សាទំនាស់គ្រួសារនេះ?

៣. តើកំហុសក្នុងអត្ថបទខាងលើនេះ ជាកំហុសរបស់អ្នកណា ?

៤. ចូរបង្ហាញតួអង្គឯកនិងតួអង្គរង ព្រមទាំងតួអង្គបន្ទាប់បន្សំ ក្នុងអត្ថបទល្ខោនខាងលើនេះ ។

៥. តើឥរិយាបថតួអង្គខាងលើនេះ ឥរិយាបថណាមួយ ដែលចាត់ទុកជាឥរិយាបថល្អក្នុងការរួមចំណែកជួយឱ្យសង្គមជាតិមានសណ្តាប់ធ្នាប់ល្អ? ហេតុអ្វី?

សម្ដែងល្បែងដើរតួតាមអត្ថបទបានអាន ឬបានស្ដាប់

អ្នកបានសិក្សាខ្លឹមសារ អត្ថបទល្ខោនរឿង " ព្រះអាទិត្យរះហើយ " រួចហើយ ។ បន្ដទៅនេះ ចូរអ្នកចែកជាក្រុម ដើម្បីត្រាប់សម្ដែងតាមតួអង្គខាងលើចាប់ពីត្រង់វគ្គលោករ័ត្នសម្រុះសម្រួលគ្រួសារលោកគី និងអ្នកស្រទុំ " លោករ័ត្ន ៖ ម្នាក់ៗ! ... កាន់តែជឿនលឿនទៅមុខហើយ! ... " រហូតមកដល់នាងភ័ព្វរីករាយនឹងគ្រួសារ ដែលមានសុភមង្គល " នាងភ័ព្វ ៖ឱ! បក្សាបក្សី សត្វពាហនៈជាមិត្តទាំងឡាយ ... " ។

ការត្រាប់តាមនៃការសម្ដែងនេះអាចប្រព្រឹត្តទៅល្អបាន ដោយជោគជ័យ លុះត្រាតែគោរពតាមការណែនាំដូចខាងក្រោមនេះ ៖

- ចងចាំបទសន្ទនារបស់តួអង្គនីមួយៗ ។
- ស្វែងយល់អារម្មណ៍របស់តួអង្គឱ្យបានច្បាស់លាស់ ងាយក្នុងការប្រើសៀង ។
- គួរជ្រើសរើសតួអង្គសម្ដែង ដែលមានបុគ្គលិកលក្ខណៈស្រដៀងនឹងតួអង្គពិតក្នុងរឿងល្ខោននោះ ។
- ការសម្ដែងត្រូវប្រើកាយវិការ ពាក្យពេចន៍ ចរិតលក្ខណៈ ឱ្យស្របតាមតួអង្គក្នុងរឿងល្ខោន ទោះចរិតលក្ខណៈតួអង្គនោះ ពុំមានលក្ខណៈពីធម្មជាតិដូចខ្លួនក៏ដោយ ។
- ត្រូវចេះប្រមាណពេលវេលាសម្ដែងឱ្យបានសមស្រប ។
- មិនគប្បីប្រើពាក្យពេចន៍បញ្ចេញបញ្ចូលឱ្យហួសពីសាច់រឿង ឬប្រើពាក្យអសីលធម៌នោះទេ ។

សំណេរសង្ខេបអត្ថបទល្ខោនជាអត្ថបទពាក្យរាយ

អ្នកបានអានអត្ថបទល្ខោនរឿង "ព្រះអាទិត្យរះហើយ" រួចហើយ ។ ឥឡូវនេះ ចូរអ្នកសរសេរសង្ខេបអត្ថបទនេះមកជាអត្ថបទពាក្យរាយវិញ៖

លោកវ័ត្ទបានពន្យល់ហេតុផល ដើម្បីឱ្យគ្រួសារឈានទៅរកសុភមង្គល ដែលសមាជិកគ្រួសារចាំបាច់ត្រូវស្គាល់តួនាទីនេះ ។ ពូចិត្រកម្មករស៊ីក្លូដែលដឹកលោកគី មកទារថ្លៃស៊ីក្លូ តែត្រូវនាយអឿនបង្អាក់ឱ្យរង់ចាំបន្តិចសិន ។ អ្នកស្រទុំរិះគន់ប្ដីថា មិនអាចកែគំនិតបានទេ គាត់គិតតែពីផឹកស្រា ។ លោកគីនិយាយផ្ចាញ់អ្នកស្រទុំថា បានជាគាត់ផឹកស្រា មកពីប្រពន្ធគាត់មិនចេះរៀបចំខ្លួនឱ្យសក្ដិសមជាប្រពន្ធល្អ ។ អ្នកស្រទុំថាខ្លួននៅតែធ្វើដូចមុនដដែល បើលោកគីនៅតែផឹក មិនឈប់ទេនោះ ។ លោកវ័ត្ទបញ្ឈប់ជម្លោះអ្នកទាំងពីរ ហើយសូមអង្វរលោកគីឱ្យឈប់ផឹកស្រា និងអង្វរអ្នកស្រទុំឱ្យចេះធ្វើជាស្រីមេផ្ទះ ចេះរៀបចំផ្ទះសម្បែងឱ្យសមរម្យ មានទំនាក់ទំនងគ្រួសារល្អ ដើម្បីបង្កើតសុភមង្គលក្នុងគ្រួសារ ។ បន្ទាប់មកលោកជិនក៏សំណូមពរបន្ថែម សុំឱ្យស្រុះស្រួលនឹងគ្នា ឱ្យប្ដីតាំងចិត្តជាអ្នកសន្ដោសប្រពន្ធ ហើយឱ្យប្រពន្ធដែលមិនសូវមានចំណេះត្រូវតាមប្ដីខ្លះផង ។ គាត់បានពន្យល់ នាយអឿន និងនាងភ័ព្វដែលជាយុវជនជំនាន់ក្រោយបានរៀនសូត្រចេះដឹង ថ្ងៃក្រោយនឹងធ្វើឱ្យគ្រួសារមានអនាគតល្អជាមិនខាន ។ អ្នកស្រទុំបានលើកពីទុក្ខលំបាកខ្លួន ហើយថាអ្នកដទៃលោកមិនទាន់ស្គាល់ទុក្ខវេទនាគាត់ទេចេះតែថា ដោយងាយៗ ។ ហើយគាត់ជាអ្នករក្សាសីលទៅវត្ត ប៉ុន្តែមិនស្ងប់ចិត្តទេព្រោះបន្តិចគេប្រាប់ថា ប្ដីនៅឯបកប៉ូលិសព្រោះស្រវឹងជ្រុល បន្តិចឮថា ដួលនៅតៀមស្រា ។ ឯប្រាក់ខែ ក៏គ្មានសល់ដែរ ។ ឯលោកគីក៏និយាយរិះគន់ប្រពន្ធគាត់ថាជាដុំថ្ម ជាងោះ ទើបគាត់ទ្រាំមិនបានទៅផឹកស្រាទៅ ។ លោកវ័ត្ទក៏បង្អាក់អ្នកទាំងពីរឱ្យឈប់និយាយតទៅទៀត ដោយឱ្យពួកគេព្រមទទួលកំហុសរៀងៗខ្លួន ។ អ្នកទាំងពីរក៏យល់ព្រម ។ លោកវ័តសម្ដែងទឹកចិត្តរីករាយព្រោះម្នាក់ៗកាន់តែជឿនលឿនទៅមុខ ។ ពូចិត្រក៏សុំថ្លៃឈ្នួលស៊ីក្លូទៀត ។ នាយអឿននិយាយថា ការស្រុះស្រួលគ្នាបែបនេះ មានន័យណាស់ដោយហេតុថា យើងកំពុងកសាងសង្គមឱ្យមានរបៀបរៀបរយល្អ ។ ម្នាក់ៗត្រូវចេះព្រមទទួលកំហុស និងកែខ្លួនជាថ្មីឡើងវិញ ។ លោកជិនសរសើរនាយ

អឿនថា គាត់មានឧត្តមគតិល្អណាស់ហើយគាត់សង្ឃឹមថាអនាគតខ្មែរមិនសាបសូន្យទេ ។ នាងភ័ព្វក៏សុំទោស និងអរគុណចំពោះអ្នកទាំងអស់គ្នា ដែលអត់ងងុយអស់មួយយប់ ដោយសារតែគ្រួសារនាង ។ លោកតា និងអ្នកស្រទុំក៏មូលចិត្តគំនិតគ្នាកសាងសុភមង្គលក្នុងគ្រួសារ ។ នាងភ័ព្វរីករាយយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះនេះជាសញ្ញាមួយបញ្ជាក់ថាវង្សត្រកូលខ្លួន វិលត្រឡប់មករកសុភមង្គលវិញ ។

សំណួរ

១. តើអត្ថបទសំណោរនេះ និយាយពីអ្វី?

២. តើតួអង្គណាជាតួអង្គឯក? ហើយតួអង្គណាជាតួអង្គរង?

៣. តើខ្លឹមសារអត្ថបទនេះ បានផ្តល់តម្លៃអប់រំយ៉ាងណាខ្លះ?

៤. បើស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចគ្រួសារខាងលើនេះ តើអ្នកត្រូវធ្វើយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ដើម្បីឱ្យគ្រួសារអ្នកមានសុភមង្គលពិតប្រាកដ ?

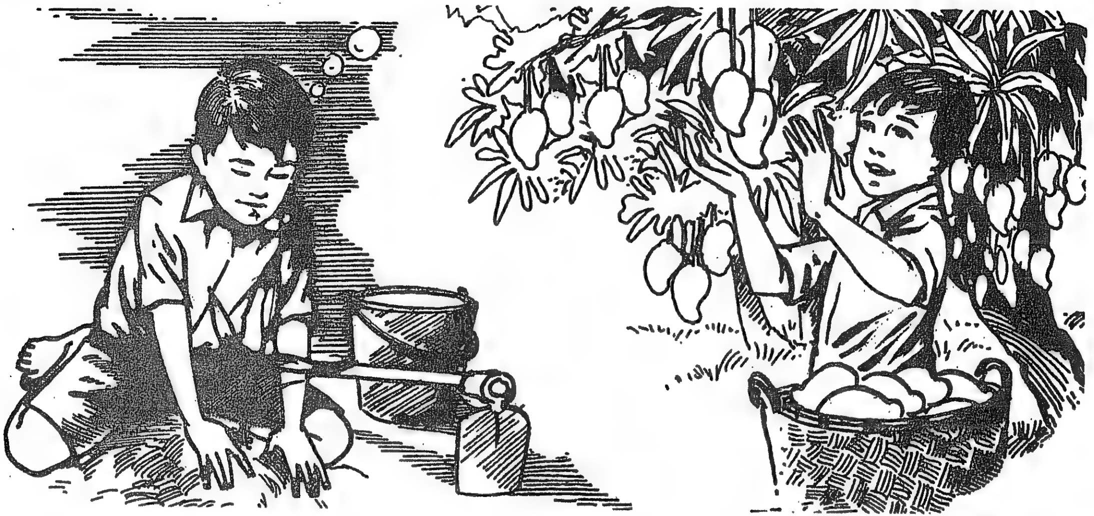
លំហាត់

• ចូរអ្នកសរសេរសង្ខេបអត្ថបទល្ខោនរឿង “ មកវិញមក” ជាពាក្យរាយ តាមការយល់របស់អ្នក ។ ដើម្បីឱ្យសំណោរសង្ខេបនោះ មានភាពល្អប្រសើរបានគប្បី :

- លើកយកគំនិតសំខាន់នៃអត្ថបទនោះមកធ្វើការសង្ខេប
- សរសេរសង្ខេបមិនត្រូវឱ្យខ្លីពេក ឬវែងពេកទេ
- ត្រូវនិយាយឱ្យចំខ្លឹមសារនៃអត្ថបទ
- មិនត្រូវលើកយកសេចក្តីលម្អិតមកសរសេរពង្រីកសេចក្តីបន្ថែមទៀតនោះទេ ។

សេចក្តីសង្ឃឹម

សេចក្តីសង្ឃឹមជាកត្តាជំរុញឱ្យមានជោគជ័យ ។ សេចក្តីសង្ឃឹមជាការផ្គងគំនិតទុកថាពិតជាបានសម្រេចដូចបំណង ឬការមានភាពកក់ក្តៅក្នុងចិត្តទុកជាមុន ។ មនុស្សម្នាក់ៗត្រូវតែមានសេចក្តីសង្ឃឹមក្នុងជីវិត ។ ដើម្បីញ៉ាំងឱ្យសេចក្តីសង្ឃឹមរបស់យើងបានសម្រេច យើងម្នាក់ៗត្រូវខិតខំ តស៊ូ អំណត់ព្យាយាមធ្វើការងារ ជម្នះគ្រប់ឧបសគ្គ និងធ្វើខ្លួនឱ្យក្លាយជាពលរដ្ឋល្អ ។

ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងបានសិក្សាពីការកសាងសេចក្តីសង្ឃឹម តាមរយៈអត្ថបទមួយចំនួនដូចជា ល្បែង របាំ ចម្រៀងប្រជាប្រិយ សុភាសិត ពាក្យស្លោក និងពាក្យបណ្តៅរបស់ខ្មែរ ។

ជាពិសេស អ្នកនឹងបានសិក្សាបន្ថែមទៀតអំពីៈ

- លំនាំនៃការលេងល្បែងប្រជាប្រិយខ្មែរ
- ភាសាច្បាស់លាស់
- ទម្រង់មូលដ្ឋាននៃល្បះទោលនិងការតែងល្បះ
- ការសរសេរនិងការចងក្រងចម្រៀងប្រជាប្រិយ ពាក្យបណ្តៅនិងសុភាសិត ។

ភាសាច្បាស់លាស់

ដើម្បីពណ៌នា មនុស្ស សត្វ វត្ថុ រុក្ខជាតិ ឬធម្មជាតិ ឱ្យកាន់តែមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ពិតប្រាកដ គេប្រើភាសាច្បាស់លាស់ ។

ដូចម្ដេចដែលហៅថា ភាសាច្បាស់លាស់? ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម៖

១. ប្រសិនបើគេអើតតាមបង្អួចនៃទូរថភ្លើង គេនឹងជាប់ចិត្តជាមួយនឹងវាលពណ៌បៃតងខ្ចីដ៏ធំល្វឹងល្វើយ បង្កប់ដោយស្នាមញញឹមពព្រាយរបស់កសិករ ។

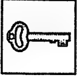
២.[...] សូជាតភ្ញាក់ខ្លួននឹងបន្ទប់ថ្មី ដែលណារិនបង្ហាញ គឺបន្ទប់តូចច្រឡឹង បោសជ្រះស្អាតបាត មានរូបគំនូរផ្សេងៗជាប់នឹងជញ្ជាំងលាបពណ៌ផ្ទៃមេឃ គ្រែដេកតូចល្មមមានពូកប្រកបដោយកម្រាលសស្គុះ ។ កូនទូតូចមួយសម្រាប់ដាក់សម្លៀកបំពាក់ ។ កូនទូតូចមួយទៀតសម្រាប់ដាក់សៀវភៅ មានទ្វារកញ្ចក់ថ្លាឈ្វេង ហាក់ដូចជា សម្លក់មុខទៅរកទូមួយទៀត ។[...]

(រឿង សូជាត អ្នកនិពន្ធ រីម គីន)

តាមឧទាហរណ៍ខាងលើ យើងឃើញគេប្រើភាសាច្បាស់លាស់ដូចជា៖

- វាលពណ៌បៃតងខ្ចីដ៏ធំល្វឹងល្វើយ <នាម (វាល)+ កន្សោមគុណនាម(ពណ៌បៃតងខ្ចីដ៏ធំល្វឹងល្វើយ)
- បន្ទប់តូចច្រឡឹង < នាម(បន្ទប់)+ គុណនាម(តូច)+ គុណនាម(ច្រឡឹង)
- កសិករញញឹមពព្រាយ < នាម(កសិករ)+ កិរិយា(ញញឹម)+ គុណកិរិយា(ពព្រាយ)
- កម្រាលសស្គុះ <នាម(កម្រាល)+ គុណនាម(សស្គុះ)
- ទ្វារកញ្ចក់ថ្លាឈ្វេង <នាម(ទ្វារកញ្ចក់)+ គុណនាម(ថ្លាឈ្វេង)

ពាក្យនិងកន្សោមពាក្យ៖ ពណ៌បៃតងខ្ចីដ៏ធំល្វឹងល្វើយ ញញឹមពព្រាយ តូចច្រឡឹង សស្គុះ ថ្លាឈ្វេង សម្រាប់បញ្ជាក់លក្ខណៈឱ្យនាម វាល កសិករ បន្ទប់ កម្រាល ទ្វារកញ្ចក់ ។

ភាសាច្បាស់លាស់ ជាពាក្យ ឬកន្សោមពាក្យ ដែលជាគុណនាម ឬគុណកិរិយា សម្រាប់បញ្ជាក់លក្ខណៈ ឬសកម្មភាពរបស់មនុស្ស សត្វ រុក្ខជាតិ វត្ថុ ឬធម្មជាតិឱ្យកាន់តែច្បាស់ថែមទៀត ។

លំហាត់

- ចូរស្រង់ភាសាច្បាស់លាស់ក្នុងកថាខណ្ឌខាងក្រោម ៖

១. [...]ក្នុងវេលារាត្រីនោះ ពន្លឺរស្មីនៃដួងចន្ទ កំពុងចាំងឆ្លុះចូលមកតាមចន្លោះបង្អួច ហើយមានខ្យល់ត្រជាក់បក់ផាត់ផាយ ចូលមកយ៉ាងរំភើយៗ ល្ហើយត្រសៀកល្មមត្រជាក់ស្រួល ។ នៅខាងក្នុងគេហដ្ឋាននោះមានកូនចង្កៀងប្រេងកាតមួយចងព្យួរនឹងជញ្ជាំងក្ដារ ល្មមតែឆ្លុះពន្លឺឱ្យមើលឃើញបុរសជរាម្នាក់ មានរាងកាយស្គាំងស្គម ឥតសាច់ឈាម មានតែស្បែកដណ្ដប់ឆ្អឹង ដេកស្ងួកស្ងឹងនាកណ្ដាលល្វែងបន្ទប់ ។ នៅក្បែរបុរសជរានេះ មានក្មេងកំលោះម្នាក់មុខមាត់ស្រស់បស់ អង្គុយចាំបម្រើថែរក្សាជំងឺរបស់បុរសជរានោះ ដោយឫកពាស្រពាប់ស្រពោន ស្រងូតស្រងាត់ឥតមានរីករាយបន្តិចសោះ ។ នេះមកពីគេខំអត់ងងុយទ្រាំជំងឺបុរសជរា ដែលត្រូវជាឪពុកបង្កើតរបស់ខ្លួនអស់វេលាបីរាត្រីមកហើយ ។ [...]

(ដកស្រង់ពីរឿង កុលាបប៉ៃលិន អ្នកនិពន្ធ ញ៉ុក ថែម)

២. [...]បឹងទន្លេសាបជាផ្នែកមួយនៃធនធានធម្មជាតិដ៏មានតម្លៃរបស់ខ្មែរ និងជាជង្រុកត្រីដ៏ស្ដុកស្ដម្ភសម្រាប់បម្រើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងជីវភាពប្រជាជនយើង ។ ក្រៅពីតម្រូវការក្នុងស្រុក ត្រីបឹងទន្លេសាបត្រូវបាននាំចេញទៅលក់នៅបរទេសទៀតផង ។ តែជាអកុសល ដោយសារសង្គ្រាមរ៉ាំរ៉ៃ បឹងទន្លេសាបកំពុងត្រូវគំរាមកំហែង និងរងគ្រោះដោយការបំផ្លាញយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ។

ការបញ្ឈប់ការប្រើឧបករណ៍នេសាទខុសច្បាប់ ការនេសាទត្រីនៅរដូវត្រីពង ការនេសាទអនាធិបតេយ្យ ការកាប់បំផ្លាញព្រៃលិចទឹក និងការបំពុលបរិស្ថានបឹងទន្លេសាបជាបច្ច័យល្អប្រពៃសម្រាប់ធនធានធម្មជាតិនៅបឹងទន្លេសាប ។ [...]

អត្ថបទៈ ល្បែងទាញព្រ័ត្រ

តើល្បែងប្រជាប្រិយខ្មែរយើងមានអ្វីខ្លះ? តើអ្នកចូលចិត្តល្បែងអ្វីជាងគេ?

តើអ្នកធ្លាប់លេងល្បែងប្រជាប្រិយខ្មែរណាមួយឬទេ? នៅពេលអ្នកលេងល្បែងណាមួយ អ្នកត្រូវចំណាំលំដាប់នៃការលេងល្បែងនោះ ។ លំដាប់លំដោយនៃការលេង គេហៅថា លំនាំនៃការលេងល្បែង ។

ឥឡូវនេះ ចូរអ្នកស្តាប់អត្ថបទ "ល្បែងទាញព្រ័ត្រ" រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោមៈ

១. តើគេលេងល្បែងនេះនៅពេលណា?

២. តើល្បែងនេះត្រូវមានគ្នាប៉ុន្មាននាក់សម្រាប់លេង?

៣. តើល្បែងនេះត្រូវការប្រដាប់ប្រដាអ្វីខ្លះ?

៤. ចូរអ្នករៀបរាប់ត្រួសៗពីរបៀបលេងល្បែងនេះ?

៥. តើល្បែងនេះមានប្រយោជន៍ដូចម្តេចខ្លះសម្រាប់សុខភាព?

រៀបរាប់ឡើងវិញពីលំនាំនៃការលេងល្បែងប្រជាប្រិយ

អ្នកបានស្តាប់រួចហើយអំពីល្បែងទាញព្រ័ត្រ ។ ឥឡូវនេះ ចូរអ្នកនិយាយលំនាំនៃការលេងល្បែងទាញព្រ័ត្រនេះឡើងវិញ ។

ក្នុងលំនាំនៃការលេងល្បែងនេះអ្នកត្រូវប្រាប់ ៖

ក. ពេលវេលា និងទីកន្លែង

- គេច្រើនលេងនៅពេលណា? (យប់ ថ្ងៃ រដូវបុណ្យទាន...)
- តើគេច្រើនលេងនៅកន្លែងណាខ្លះ? (ទីធ្លាវត្តអារាម ភូមិស្រុក...)

ខ. ចំនួនមនុស្សចូលរួមលេង ... ។

គ. គ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់លេង ។

ឃ. របៀបលេង ។

តើគេលេងល្បែងទាញព្រ័ត្រដូចម្តេចខ្លះ? ចូរប្រាប់លំដាប់នៃការលេង ដោយប្រើពាក្យប្រាប់លំដាប់ដូចជា ដំបូង បន្ទាប់មក បន្ទាប់មកទៀត ក្រោយមក ក្រោយមកទៀត ចុងក្រោយ ទីបញ្ចប់... ។

ង. អត្ថប្រយោជន៏នៃល្បែងនេះ ។

លំហាត់

ក. ចូរអ្នករៀបរាប់ពីលំនាំនៃការលេងល្បែងខាងក្រោម៖

៦. ល្បែងគ្របមាន់

៧. ល្បែងចោលឈូង

៨. ល្បែងលាក់កន្សែង ។

ខ. ចូរអ្នកសួរនរណាម្នាក់ពីលំនាំនៃការលេងល្បែងប្រជាប្រិយខ្មែរណាមួយ រួចយកមកនិយាយប្រាប់មិត្តរួមថ្នាក់របស់អ្នក ។

ល្បះទោល

ល្បះមានទម្រង់បីយ៉ាងគឺ ល្បះទោល ល្បះផ្សំ និងល្បះក្រុង ។ ឥឡូវនេះយើងនឹងសិក្សាពីល្បះទោល ។ ល្បះទោលជាល្បះដូចម្តេច?

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖
  - បុប្ផាសើច ។
  - សំច្រៀងចម្រៀងប្រជាប្រិយ ។
  - នារីគិតដល់ឪពុកម្តាយ ។
  - ឪពុកបូណាភ្ជួរស្រែជិតសាលារៀន ។

ល្បះនីមួយៗខាងលើមានពីរផ្នែកគឺ កន្សោមនាមប្រធាន និងកន្សោមកិរិយា ។

ក. កន្សោមនាមប្រធាន(កន)

បុប្ផា(នាម) សំ(នាម) នារី(នាម) ឪពុកបូណា(នាម)

ខ. កន្សោមកិរិយា(កកិ)

- សើច(កិ)
- ច្រៀង(កិ) + ចម្រៀងប្រជាប្រិយ(កន)
- គិត(កិ) + ដល់(ធ្នាក់) + ឪពុកម្តាយ(កន)
- ភ្ជួរ(កិ) + ស្រែ(កន) + ក្បែរ(ធ្នាក់) + សាលារៀន(កន)

ល្បះទោលជាល្បះដែលមានតែកន្សោមនាមប្រធាននិងកន្សោមកិរិយា ។

លំហាត់

- ចូរតែងល្បះតាមលំនាំខាងក្រោមឱ្យបានពីរៗល្បះ ៖

១. កន + កិ

២. កន + កិ + កន

៣. កន + កិ + ផ្នាក់ + កន ។

៤. កន + កិ + កន + ផ្នាក់ + កន ។

ទម្រង់ល្បះគោល

ក. ទម្រង់មូលដ្ឋាននៃល្បះគោល

អ្នកបានសិក្សារួចហើយពីល្បះគោល ។ ដូចម្ដេចហៅថាល្បះគោល? តើល្បះគោលមានទម្រង់ដូចម្ដេចខ្លះ?

- ចូរពិនិត្យឧទាហរណ៍ខាងក្រោម៖

១. សោភាច្រៀង ។

ល → $កន_{១}$+ កិ

ល្បះកើតឡើងដោយកន្សោមនាមប្រធាន($កន_{១}$)"សោភា"និងកិរិយា(កិ)"ច្រៀង" ។

២. សំអានសៀវភៅរឿង ។

ល → $កន_{១}$+ កិ + $កន_{២}$

ល្បះកើតឡើងដោយកន្សោមនាមប្រធាន($កន_{១}$) "សំ" កិរិយា(កិ) "អាន" និងកន្សោមនាមកម្មបទ($កន_{២}$) "សៀវភៅរឿង" ។

៣. សំគិតដល់អនាគត ។

ល → $កន_{១}$+ កិ + កមធ

2

ល្បះកើតឡើងដោយកន្សោមនាមប្រធាន(កន$_១$) "សំ " កិរិយា(កិ)"គិត "និងកន្សោមនាមមានធ្នាក់(កមធ) "ដល់អនាគត " ។ ក្នុងកន្សោម "ដល់អនាគត " ពាក្យ " ដល់" ជាធ្នាក់(ធ) និងពាក្យ "អនាគត "ជានាម(កន) ។

៤.បឹងទន្លេសាបជាជង្រុកត្រីរបស់កម្ពុជា ។

ល → កន$_១$+ កិ + កន$_២$+ កមធ

ល្បះកើតឡើងដោយកន្សោមនាមប្រធាន(កន$_១$) "បឹងទន្លេសាប " កិរិយា(កិ)"ជា " កន្សោមនាម(កន$_២$) "ជង្រុកត្រី "និងកន្សោមមានធ្នាក់(កមធ) "របស់កម្ពុជា " ។ ក្នុងកន្សោម "របស់កម្ពុជា "ពាក្យ "របស់"ជាធ្នាក់ និងពាក្យ "កម្ពុជា "ជានាម ។

ល្បះទោលមានទម្រង់មូលដ្ឋានៈ

១. ល → កន១+ កិ

២. ល → កន១+ កិ + កន២

៣. ល → កន១+ កិ + កមធ

៤. ល → កន១+ កិ + កន២+ កមធ

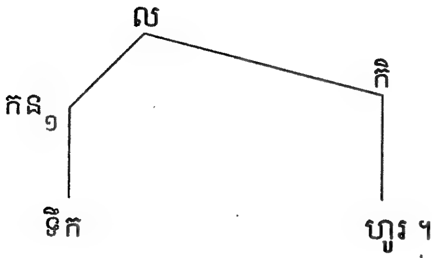
ខ. គំនូសតាងល្បះ

តើល្បះទោលមានទម្រង់មូលដ្ឋានប៉ុន្មានយ៉ាង? ចូរបង្ហាញ ។

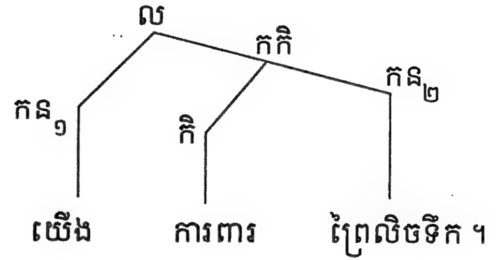
គេតាងល្បះជាពីរបែបគឺ តាងជាមែកធាង ឬចង្កោម និងតាងជាប្រអប់ទៅតាមទម្រង់របស់វា ។ ឥឡូវនេះ យើងតាងល្បះជាមែកធាង ឬជាចង្កោម ។

ល → កន$_១$+ កិ   ល → កន$_១$+ កិ + កន$_២$

ឧទាហរណ៍ ៖ ទឹកហូរ ។

ឧទាហរណ៍៖ យើងការពារព្រៃលិចទឹក ។

លំហាត់

១. ចូរតែងល្បះតាមទម្រង់ខាងក្រោម ៖

ល → កន១ + កិ

ល → កន១ + កិ + កន២

ល → កន១ + កិ + កមធ

ល → កន១ + កិ + កន២ + កមធ

២. ចូរតាងល្បះខាងក្រោមជាមែកធាង ឬចង្កោម ៖

ក. សុភាពសើច ។

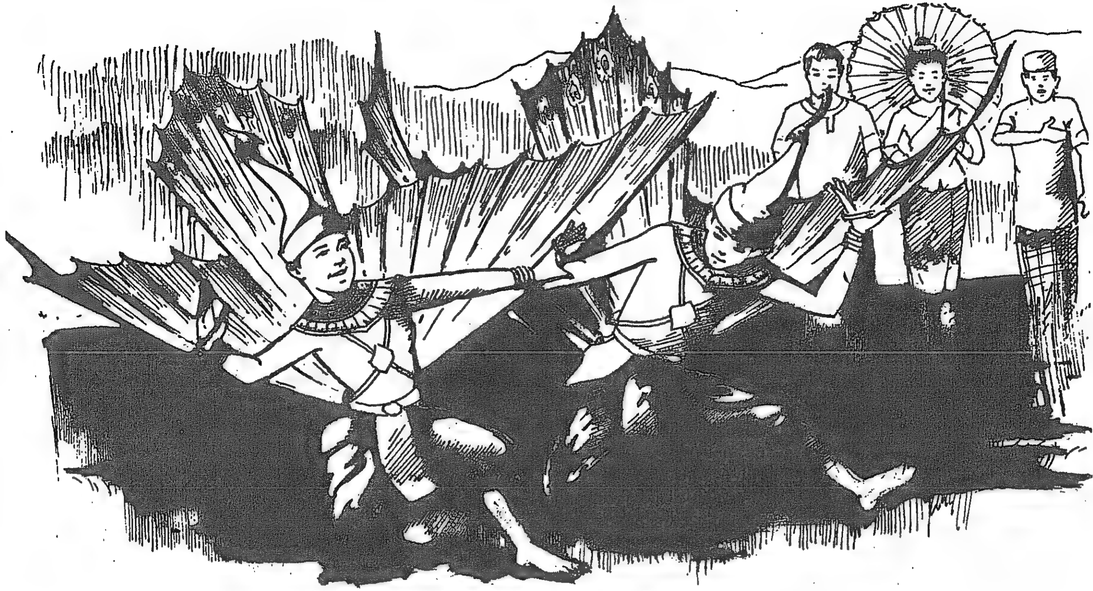
ខ. យើងរក្សាប្រភពទឹកសាប ។

គ. ដាណេនិយាយពីល្បែងគ្រុបមាន់ ។

ឃ. យើងរក្សាព្រៃលិចទឹកនៅបឹងទន្លេសាប ។

ប្រវត្តិរបាំក្ងោក

តាមសេចក្ដីបរិយាយរបស់អ្នកស្រុកប៉ៃលិន មានតែរឿងព្រេងនិទានប៉ុណ្ណោះ ដែលជួយផ្ដល់ព័ត៌មានខាងការពន្យល់ពីរបាំក្ងោកនេះបាន ដូចមានសេចក្ដីតំណាលថា មានព្រះរាជបុត្រីក្សត្រមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ផ្ទំលង់លក់ យល់សុបិនឃើញមានក្ងោកឈ្មោលមួយពង់យ៉ាងល្អ ចេះមន្តអាគម និងចម្រើនព្រះធម៌ទេសនាយ៉ាងពីរោះក្បោះក្បាយថ្វាយព្រះនាងទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ ។ លុះព្រះនាងតើនឡើង ក៏ទ្រង់រំពឹងក្នុងព្រះចិន្តាថា មិនដឹងធ្វើដូចម្ដេចនឹងបានក្ងោកដ៏ល្អឆើតឆាយនោះមកទេសនាថ្វាយព្រះនាងស្ដាប់ម្ដងទៀត ។ ម្ល៉ោះហើយ ទ្រង់តែងជ្រប់ព្រះភក្ត្រវិតក្ក ។ រាល់ថ្ងៃ ទ្រង់សោយ និងផ្ទំពុំបានស្រួលឡើយ ។ កាលទ្រង់យល់ព្រះភក្ត្ររាជបុត្រីសៅហ្មងដូចនេះ ព្រះបិតាទ្រង់ត្រាស់សួរទៅព្រះរាជបុត្រី ។ ព្រះនាងក៏ក្រាបបង្គំទូលសព្វគ្រប់តាមព្រះសុបិន និងព្រះបំណងរបស់ព្រះនាង ។

កាលនោះ ព្រះរាជាទ្រង់ជ្រើសរើសរកព្រានយ៉ាងជំនាញផុតគេ ឱ្យដើរស្វែងរកសត្វក្ងោក ដែលមានរូបឆោមល្អចេះមន្តគាថា និងទេសនាពីរោះនោះឱ្យបានយកមកថ្វាយ ។ ព្រានម្នាក់ដែលមានថ្វីដៃលើសគេទទួលព្រះរាជបញ្ជា ហើយក៏ស្វះស្វែងរកសព្វព្រៃទាំងអស់ ។ ព្រាន

ចេះតែព្យាយាមដើរទៅៗ រុករកក្នុងព្រៃតូចធំ ។ លុះព្រឹកមួយ ព្រានរកកលនឹងអស់សង្ឃឹមទៅហើយ ស្រាប់តែទៅដល់ព្រៃធំមួយ ព្រានប្រទះឃើញក្ងោកឈ្មោលធំមួយកំពុងឈរសញ្ជប់ភាវនានៅលើមែកឈើ បែរមុខឆ្ពោះទៅកាន់ព្រះអាទិត្យ ។ បន្តិចមក ក្ងោកលោតចុះពីមែកឈើមកលោតរេរាំ ហាក់ដូចជាសប្បាយរីករាយខ្លាំងណាស់ ។ ព្រានត្រេកអរពន់ប្រមាណ ក៏លើកស្ពាតម្រង់បាញ់កាត់ដំណើរកុំឱ្យក្ងោកហើររួច ប្រយោជន៍នឹងចាប់យកមកថ្វាយព្រះរាជបុត្រី ប៉ុន្តែព្រានបាញ់ជាច្រើនលើកមិនបានត្រូវសោះ នាំឱ្យព្រានលបលួចចាំមើល តើហេតុអ្វីបានជាខ្លួនបាញ់មិនត្រូវ ប្រាកដជាក្ងោកនេះចេះមន្តអាគមស័ក្តិសិទ្ធិជាមិនខាន ។ ពីរថ្ងៃក្រោយមកទើបព្រានដឹងច្បាស់ថា ក្ងោកនេះ តែភ្ញាក់ឡើងពីព្រលឹម ក៏តាំងសីលសែកមន្តគាថា ប្រណម្យឆ្ពោះទៅព្រះអាទិត្យខាងកើត លុះដល់ល្ងាចក៏ភាវនាទៀត បែរឆ្ពោះទៅខាងលិច មុននឹងចូលទ្រនំដេក ។ ព្រានសញ្ជឹងហើយយល់ថា តើគិតធ្វើយ៉ាងណាឱ្យក្ងោកភ្លេចចម្រើនភាវនាមន្តគាថា តែមួយថ្ងៃ ខ្លួននឹងលបបាញ់បានជាមិនខាន ។ ថ្ងៃបន្ទាប់មក ព្រានទៅទាក់ក្ងោកញីមួយយ៉ាងស្រស់ប្រិមប្រិយពីទីដទៃមក ហើយយកទៅលែងនៅពីមុខទ្រនំ ជាលំនៅស្ថាននៃក្ងោកឈ្មោលនោះ ។ ព្រលឹមស្រាងឡើង ក្ងោកឈ្មោលទទះស្លាបប្រុងនឹងចាប់ផ្តើមភាវនាមន្តអាគម ក៏កើតក្តីត្រេកមេត្រី ហើយហាក់លោតចុះពីមែកឈើទៅរកមយុរីដ៏ស្រស់នោះ ។ ពេលនេះហើយ ដែលក្ងោកឈ្មោលចេះមន្តគាថា ត្រូវជាប់អន្ទាក់ព្រាន ដែលលបលួចដាក់តាំងពីពេលព្រលប់ម្ល៉េះ ។

ព្រានចូលទៅចាប់ក្ងោកបានដោយក្តីត្រេកអរ ទើបក្ងោកសាកសួរថា ៖

- ព្រានអើយ! ព្រានប្រាថ្នារូបខ្ញុំយកទៅធ្វើអ្វី? ខ្ញុំនេះខំលះបង់ព្រៃរៀងអាយមកនៅព្រៃជ្រៅ ប្រាថ្នាឱ្យផុតពីការសៅហ្មង និងគេចពីការប្រមាញ់នេសាទគ្រប់យ៉ាង ហេតុអ្វីក៏ព្រានតាមមកធ្វើបាបខ្ញុំទៀត?

ព្រានឮសម្តីក្ងោកគួរអាណិតណាស់ ក៏ឆ្លើយដោយពាក្យពីរោះពិសាទៅវិញថា៖

- ក្ងោកអើយ! ខ្ញុំមិនមែនយកអ្នកទៅសម្លាប់ទេ ខ្ញុំឃើញអ្នកជាអ្នកចេះធម៌អាថ៌ តែព្រលឹមឡើងតែងចម្រើនធម៌ជានិច្ច ហេតុនេះ ខ្ញុំចាប់អ្នកនាំទៅថ្វាយព្រះរាជបុត្រីនៃព្រះចៅផែនដី ត្បិតព្រះនាងយល់សុបិនឃើញក្ងោកចេះទេសនា ហើយព្រះនាងទ្រង់ចង់ព្រះសណ្តាប់ធម៌ទេសនានេះ!

ក្ងោកសើច ហើយឆ្លើយមកវិញថា៖

- បើដូចនោះទេ សុំអ្នកកុំព្រួយ ខ្ញុំនឹងធានាទៅសម្ដែងធម៌ថ្វាយព្រះនាងស្ដាប់រៀង រាល់ថ្ងៃសីល ចាប់តាំងពីសីលនេះតទៅ ។

ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ក្ងោកតែងហើរមកថ្វាយធម្មទេសនាដល់ព្រះរាជបុត្រី ជានិច្ច ។ អាស្រ័យរឿងនេះហើយ បានជាពួកខ្មែរកូឡានៅប៉ៃលិន និយមលេងរបាំក្ងោកនៅ ពេលថ្ងៃសីលរៀងរហូតមក ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីរបាំប្រជាប្រិយខ្មែររបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ គ.ស.១៩៦៤)

សំណួរ

១. តើហេតុអ្វីបានជាព្រះរាជាទ្រង់បញ្ជាឱ្យជ្រើសរើសព្រានជំនាញ ដើម្បីស្វែងរក ចាប់សត្វក្ងោក?

២. តើព្រានរកសត្វក្ងោកថ្វាយព្រះរាជាបានដោយប្រើមធ្យោបាយដូចម្ដេច?

៣. ចូរស្រង់ភាសាច្បាស់លាស់ពីអត្ថបទឱ្យបានយ៉ាងតិចបីពាក្យ ។

៤. ចូរបង្ហាញកាលអាកាសរបស់រឿងនេះ ។

៥. ចូរស្រង់ល្បះសំណួរឱ្យបានពីរពីក្នុងអត្ថបទ ។

របាំរាំវង់

រាំវង់ជារបាំមួយរបស់ជនជាតិខ្មែរយើង ។ ប្រជាជនខ្មែរទូទៅនិយមរបាំនេះណាស់តាំងពីដើមរហូតបច្ចុប្បន្ននេះ ។ គេលេងរបាំនេះមិនរើសពេល ឬកន្លែងឡើយ ។ ឯឧបករណ៍ភ្លេងពីបុរាណ ដែលចាំបាច់បំផុតនៃរបាំរាំវង់ គឺមានស្គរមួយ និងត្រឡោកជាគូប៉ុននោះ ។ ពេលគេលេង គេយកស្គរមកគាបនឹងក្បាលជង្គង់ទាំងសងខាង ហើយគេអង្គុយលើកៅអីវាយដោយដៃទាំងពីរ ។ គេក្រឡុកត្រឡោក ដែលមានដុំក្រួសនៅក្នុងនោះ ឱ្យឮសូរជាចង្វាក់តាមបទនីមួយៗ ។ សម្លៀកបំពាក់សម្រាប់មនុស្សប្រុសក្នុងពេលរាំ ពុំមានអ្វីប្លែកទេ ។ ឯសម្លៀកបំពាក់ស្ត្រីវិញ ជំនាន់មុនគេស្លៀកសំពត់សូត្រពណ៌ មានជាយប្រកបដោយខ្សែរសយ ។ ហូល ឬសំពត់ពណ៌ផ្សេងៗសុទ្ធតែស្រុងលុបបាត់កំភួនជើង ។ ឯអាវមិនសូវប្រកាន់របៀបទេ ឱ្យតែមានពណ៌ស្រស់ដេញពន្លឺភ្លើងក្នុងពេលយប់ ។ អ្នករាំស្រីច្រើនសៀតផ្កានៅសក់ ឯប្រុសសៀតផ្កានឹងអាវលើទ្រូងខាងឆ្វេង ។ ការរៀបចំទីកន្លែងរាំពុំមានអ្វីលំបាកទេ គឺមានតែតុមួយតូច និងថូផ្កា ឬជើងផ្កាដែលមានស្លឹក និងផ្កាស្រស់ៗមួយប៉ុននោះ សម្រាប់ឱ្យអ្នករាំដើរព័ទ្ធជុំវិញ ។ ពេលមិនទាន់រាំ ប្រុសៗឈរ ឬអង្គុយនៅម្ខាង ស្រីៗនៅម្ខាង តុផ្កានៅកណ្ដាល ។ ពេលផ្ដើមលេងអ្នក

វាយស្គរចាប់រោទ៍រន្ទើនបីបទ ដើម្បីប្រជុំគ្នាផង និងបើកពិធីផង ។ អ្នកកាន់ត្រឡោកក៏ចាប់ក្រឡុកតាមចង្វាក់ស្គរ ។ នៅត្រង់ចុងកន្ទុយបទមួយឃ្លាៗគេក្រឡុក ត្រឡោករោទ៍ឡើងម្ដងទៀត ។

ពេលចាប់ផ្ដើមប្រុសម្នាក់ឡើងរាំបើកឆាក រួចហើយងក់ក្បាលហៅប្រុសៗគ្នាឯងឱ្យបានច្រើននាក់ចេញរាំដង្ហែគ្នា ។ រាំបានមួយជុំ ពួកគេទៅឈប់នៅខាងមុខស្រីៗ រួចលើកដៃសំពះ ។ ឯស្រីៗត្រូវសំពះ ឬងក់ក្បាលតបវិញ ហើយចេញមករាំពីក្រោយ ឬរេទៅខាងឆ្វេង ឬទៅខាងស្ដាំដៃរបស់ប្រុស ។ ឃើញគេរាំបានច្រើនជុំហើយ អ្នកច្រៀងធ្វើឱ្យចង្វាក់កាន់តែញាប់ឡើងៗ ។ អ្នករាំក៏កាន់តែរាំញាប់តាមចង្វាក់ដែរ ។ លុះអ្នកវាយស្គររោទ៍ស្គរឡើង អ្នករាំឈប់បែរមុខមករកគ្នា ឈរសម្រួលដងខ្លួន សំពះលាគ្នាទៅវិញទៅមក ទើបដើរចេញពីកន្លែងរាំ ។ បើពុំមានចម្រៀងថាសទេ អ្នករាំត្រូវច្រៀងព្រមជាមួយនឹងក្បាច់រាំផង អ្នកអង្គុយ ឬឈរត្រូវជួយច្រៀងផងដែរ ។ កាលណាអ្នកវាយស្គរចាប់ផ្ដើម អ្នករាំក៏ចាប់ផ្ដើមរាំ និងច្រៀងក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះតែម្ដង ។

សំណួរ

១. តើរបាំរាំវង់ពីបុរាណ មានឧបករណ៍ភ្លេងចាំបាច់អ្វីខ្លះ?

២. តើអ្នករាំវង់ស្លៀកពាក់ដូចម្ដេចខ្លះ?

៣. នៅពេលលេងរបាំរាំវង់ តើគេរៀបចំទីកន្លែង និងសម្ភារៈដូចម្ដេចខ្លះ?

៤. ចូរស្រង់គុណកិរិយាបំណែបក្នុងអត្ថបទឱ្យបានពីរពាក្យ ។

៥. ចូរអ្នករៀបរាប់លំនាំនៃការលេងរបាំរាំវង់នេះឡើងវិញ ។

ពាក្យស្លោក សុភាសិត និងពាក្យបណ្ដៅ

សុភាសិត

១. ចេះពីរៀន មានពីរក

២. តក់ៗពេញបំពង់

៣. សឹមៗកុំបំបោល

ពាក្យស្លោក

១. ព្យាយាមគង់បានសម្រេច

២. សាមគ្គីជាកម្លាំង

៣. វិន័យនាំមកនូវសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ

៤. ការងារជាកំណប់ទ្រព្យ

៥. រក្សាព្រៃឈើគឺរក្សាជីវិត

ពាក្យបណ្ដៅ

៦. កំប៉េងកំប៉ោះ កំប៉េងឥតដោះ ចិញ្ចឹមកូនរស់ ។ គឺសត្វអ្វី?

៧. មានជើងមិនចេះដើរ មានស្លាបមិនចេះហើរ មានមាត់មិនចេះនិយាយ ។ គឺអ្វី?

៨. ក្ងក់ដូចកទុង ក្ងង់ដូចកត្បាត រកស៊ីសង្ឃាត រកពោះដាក់គ្មាន ។ គឺអ្វី?

៩. កាន់កន្ទុយញាក់ខ្សែ អាចម៍មួយស្រែមិនស្អុយសោះ ។ គឺអ្វី?

១០. កាត់កឥតឈាម កាត់ដៃឥតម្រាម ពុះទ្រូងឥតថ្លើម ។ គឺអ្វី?

សំណួរ

១. ចូរប្រាប់ន័យរបស់សុភាសិតទាំងបី ។

២. ចូរបកស្រាយន័យរបស់ពាក្យស្លោកខាងលើ ។

៣. ចូររកចម្លើយរបស់ពាក្យបណ្ដៅខាងលើ ។

៤. ចូរពិភាក្សារកសុភាសិតនិងពាក្យបណ្ដៅរបស់ខ្មែរយើងមួយចំនួនទៀត ។

សំណេររៀបរាប់លំនាំនៃការលេងល្បែងប្រជាប្រិយ

អ្នកបាននិយាយរៀបរាប់លំនាំនៃការលេងល្បែងប្រជាប្រិយមួយចំនួនរួចមកហើយ ដូចជា ល្បែងគ្រប់មាន់ ល្បែងចោលឈូង ល្បែងលាក់កន្សែង... ។

ឥឡូវនេះ ចូរអ្នកសរសេរលំនាំនៃការលេងល្បែងទាំងនោះឡើងវិញ ទៅតាមលំនាំខាងក្រោម ៖

- ពេលវេលានិងទីកន្លែង
- អ្នកចូលរួមលេង
- គ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់លេង
- របៀបលេង
- អត្ថប្រយោជន៍នៃការលេងល្បែងនេះ ។

បំណងប្រាថ្នាដើម្បីជោគជ័យ

មនុស្សម្នាក់ៗត្រូវមានការតាំងចិត្តយ៉ាងមុតមាំនិងខិតខំប្រឹងប្រែង តស៊ូ អំណត់ព្យាយាម... ធ្វើសកម្មភាពគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីធ្វើឱ្យបំណងប្រាថ្នារបស់ខ្លួនឈានដល់គោលដៅនិងសម្រេចបានជោគជ័យ ។ ការលោភលន់ និងការធ្វើតាមតែចិត្ត នាំឱ្យមានមហន្តរាយដល់ខ្លួនឯងដល់អ្នកដទៃនិងសង្គមជាតិជាក់ជាពុំខាន ។ ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងបានសិក្សាអំពីអត្ថបទ ។

ជាពិសេស អ្នកនឹងបានសិក្សាបន្ថែមទៀតអំពី៖

- សេចក្ដីលម្អិតសំខាន់
- កាលអាកាសនិងតួអង្គ
- តម្លៃអប់រំនៃរឿង
- ការនិយាយសង្ខេបចំណុចសំខាន់ៗនៃរឿង
- ការតាងល្បះជាប្រអប់តាមទម្រង់ល្បះទោល
- សំណេររឿងនិទានដែលមានកាលអាកាសច្រើន ។

ការតាងល្បះជាប្រអប់

អ្នកធ្លាប់សិក្សារួចមកហើយ អំពីប្រភេទល្បះទម្រង់ល្បះទោលនិងការតាងល្បះជាចង្កោម ឬមែកធាង ។

ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកសិក្សាអំពីការតាងល្បះជាប្រអប់បន្តទៀត ។

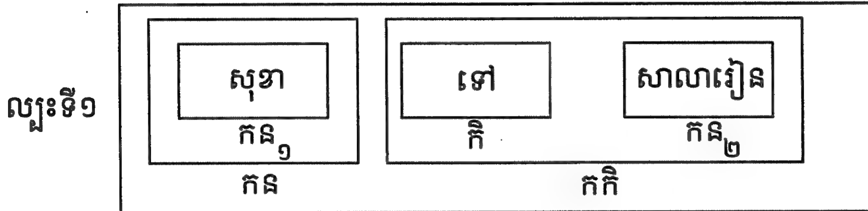
- ចូរអ្នកសង្កេតល្បះខាងក្រោម៖

ឧទាហរណ៍ទី ១ ៖ សុខាទៅសាលារៀន ។

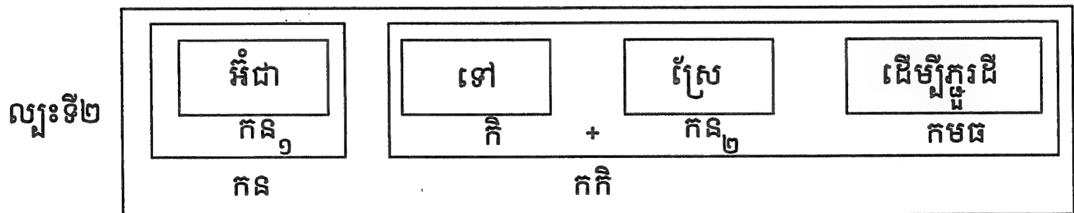
ឧទាហរណ៍ទី ២ ៖ អុំជាទៅស្រែដើម្បីភ្ជួរដី ។

ការតាងល្បះទោលជាប្រអប់

ល្បះទី១

ល្បះទី២

តាមឧទាហរណ៍ទី១ យើងឃើញថា ល្បះទី១មានទម្រង់ ៖

ល្បះ → កន$_{១}$ + កិ + កន$_{២}$

សុខា(កន$_{១}$) + ទៅ(កិ) សាលារៀន(កន$_{២}$)

កន   កកិ

តាមឧទាហរណ៍ទី២ យើងឃើញថា ល្បះទី២មានទម្រង់ ៖

ល្បះ → កន១ + កិ + កន២ + កមធ

អ៊ុំជា($ន_១$) + ទៅ(កិ) ស្រែ($កន_២$) ដើម្បីភ្ជួរដី(កមធ)

កន   កកិ

ឧទាហរណ៍ទី៣ : សោភាច្រៀង ។

ឧទាហរណ៍ទី៤ : ដាណោគិតដល់អនាគត ។

ល្បះទី៣ :

សោភា	ច្រៀង
$កន_១$	កិ

ល → $កន_១$ + កិ

ល្បះទី៤ :

ដាណោ	គិត	ដល់អនាគត
$កន_១$	កិ	កមធ
	កកិ	

ល → $កន_១$ + កិ + កមធ

លំហាត់

- ចូរប្អូនតាងល្បះខាងក្រោមជាប្រអប់ ៖
  1. ដារ៉ាហាត់ប្រាណ ។
  2. សុភីដេរខោអាវ ។
  3. សំនិយាយជាមួយសុខ ។
  4. ខ្ញុំរៀនដើម្បីអនាគត ។

ប្រវត្តិទាមទារឯករាជ្យជាតិខ្មែរ

[...] "ព្រះមហាក្សត្រនៃយើង ព្រះអង្គបានទ្រង់ចិញ្ចឹមព្រះរាជហឫទ័យរកឯករាជ្យឱ្យប្រទេស ជាឯករាជ្យពិតៗមិនក្លែងក្លាយ ។ ព្រះអង្គចិញ្ចឹមព្រះរាជហឫទ័យប្រយ័ត្នប្រយែងក្នុងចំណុចនេះជានិច្ច សូម្បីតែកងទ័ពជប៉ុនមកប្រកាសឯករាជ្យឱ្យក្នុងឆ្នាំ១៩៤៥ ហើយក៏ព្រះអង្គមិនទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ ហើយទាមទារ សុំឱ្យរាជការព្រះចៅអធិរាជជប៉ុនប្រកាសបញ្ជាក់ឯករាជ្យនេះពីលើទៀត តែរាជការជប៉ុនមិនធ្វើព្រោះដឹងថាជាការក្លែងក្លាយ បោកប្រាស់ ។ តពីសន្ធិសញ្ញា " Modus Vivendi " ដើមឆ្នាំ១៩៤៦មក ព្រះអង្គទ្រង់ព្យាយាមតស៊ូទាមទារដោយព្រះអង្គឯង តាមផ្លូវទូតផង និងតាមផ្លូវអន្តរជាតិផង ឱ្យបានកេតនភណ្ឌបណ្ដើរៗដើម្បីទាមទារឯករាជ្យឱ្យប្រទេស ។

ខាងផ្នែកយោធា ព្រះអង្គទ្រង់ទាមទារយកបានតំបន់ស្វយ័តកងទ័ព គឺខេត្តសៀមរាប កំពង់ធំ ក្នុងឆ្នាំ១៩៤៩ និងខេត្តបាត់ដំបងក្នុងឆ្នាំ១៩៥២ ។

គឺតំបន់ស្វយ័តនេះហើយ ដែលជាមូលដ្ឋានសំខាន់ ជាស្ពានឆ្ពោះទៅរកឯករាជ្យបរិបូណ៌មកឱ្យប្រទេសជាតិ ។

ឆ្នាំ១៩៥២ នាថ្ងៃទី ១៥ ខែមិថុនា មានព្រះរាជសារមួយផ្ញើទៅជូនរាស្ត្រ ព្រះអង្គទ្រង់សន្យានឹងយកឯករាជ្យឱ្យរាស្ត្រឱ្យបានបរិបូណ៌ ។

ក្រោយពីបានរៀបព្រះពិធីសពព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រី គន្ធបុប្ផាហើយ ព្រះអង្គទ្រង់យាងទៅប្រទេសបារាំង ដើម្បីចរចាជាមួយលោកប្រធានាធិបតី វ៉ាំងសង់ អូរីយ៉ូល (Vincent Auriol) រួចយាងទៅកាណាដា រួចទៅអាមេរិកនិងជប៉ុន ។ ពេលព្រះអង្គយាងមកវិញ នៅថ្ងៃទី១២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៥៣ ព្រះអង្គធ្វើជាយាងធ្វើព្រះទស្សនកិច្ចធម្មតា នៅតាមខេត្ត ពីខេត្តសៀមរាប រហូតដល់បាត់ដំបង ប៉ោយប៉ែត ហើយយាងចេញទៅបាងកកក្នុងថ្ងៃទី១៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៥៣និងយាងត្រឡប់មកប្រទេសយើងនៅថ្ងៃទី ២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៥៣ ។

លុះព្រះអង្គយាងត្រលប់មកវិញ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រថាប់នៅតំបន់ស្វយ័តរហូត ។ កាលៈទេសៈនោះ ទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យបង្កើតចលនាជីវពល ។ នេះហើយដែលធ្វើឱ្យរាជការបារាំងសែសយល់ថា បើមានកងកម្លាំងជាតិកើតឡើង ហើយសាយភាយពេញព្រះនគរដូច្នេះឃើញថាលែងស្រួលគាបសង្កត់ប្រទេសខ្មែរបានទៀតហើយ ។

ទាំងអស់នេះហើយ តាមសម្តេចវ៉ាំងវរៈវៀងជ័យ ដែលថា " កម្លាំងជាតិពីក្រោយព្រះមហាក្សត្រ ក្នុងការងារព្រះនយោបាយព្រះអង្គ ជាមូលហេតុប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នាទាំងអស់ឱ្យយើងបានរំដោះជាតិអំពីនឹមអាណានិគមក្នុងគ្រានោះផង ។ [...]

"ព្រះបាទសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុវរ្ម័ន ព្រះមហាក្សត្រយើង ប្រាកដជាព្រះអង្គបានចាត់វិធានការគ្រប់បែបយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ដើម្បីបង្ហំដឹកនាំប្រទេសយើងបានឯករាជ្យពិតៗនៅថ្ងៃទី៩វិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៣ ដោយខ្លួនឯង ហើយការពារបានគង់វង្ស និងរួចផុតពីនឹមអាណានិគមបារាំងរហូតដល់សព្វថ្ងៃ " ។

(ដកស្រង់ខ្លឹមសារពីសៀវភៅ សន្និសីទស្តីពីព្រះរាជបូជនីយកិច្ចទាមទារឯករាជ្យជូនប្រទេសកម្ពុជាថ្ងៃ១០ខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ១៩៦៧ទំព័រ ៨-១១)

សំណួរ

១. តើអត្ថបទខាងលើនេះនិយាយពីអ្វី?

២. តើអ្នកណាជាអ្នកទាមទារនិងស្វែងរកឯករាជ្យជូនប្រទេសកម្ពុជា?

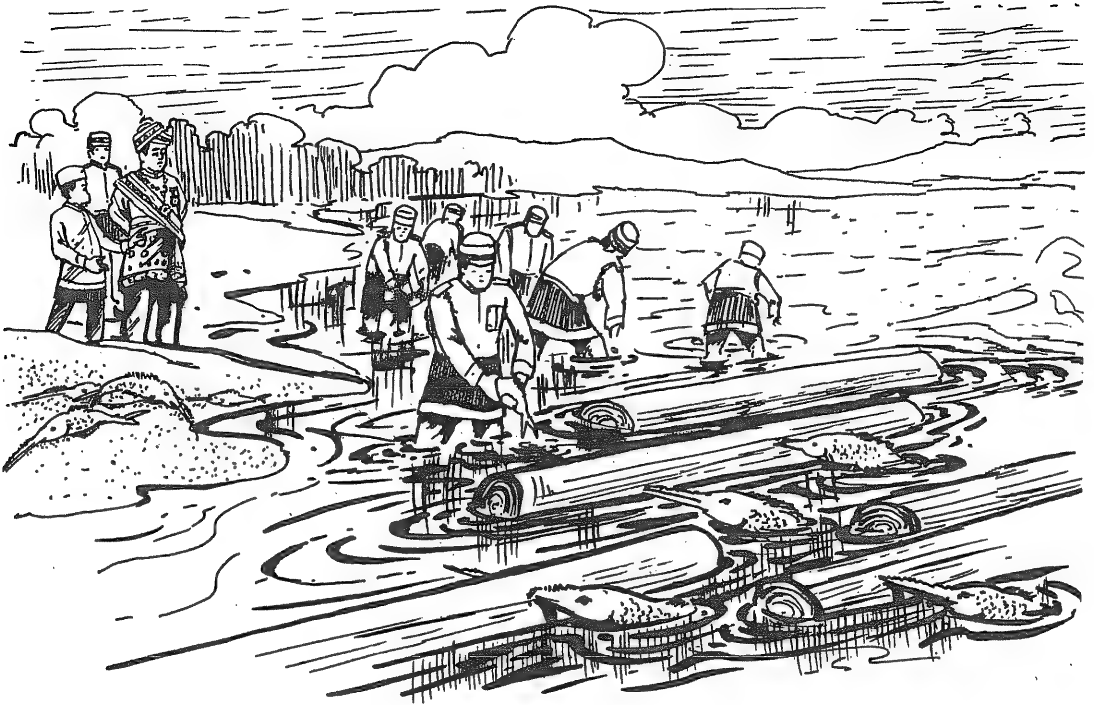
៣. តើការទាមទារឯករាជ្យជាតិបានពេញបរិបូណ៌នៅថ្ងៃណា? ខែណា? ឆ្នាំណា?

៤. តើបំណងប្រាថ្នារបស់ព្រះបាទនរោត្តម សីហនុ បានសម្រេចជោគជ័យដែរឬទេ? ព្រោះអ្វី?

៥. តើទិវាឯករាជ្យជាតិប្រព្រឹត្តទៅនៅថ្ងៃណា ខែណា? ហើយមានអត្ថន័យដូចម្ដេច?

រឿង ត្រីចំពុះដាវ

កាលពីព្រេងនាយ មានត្រីចំពុះដាវជាច្រើន មកនៅកកកុញក្នុងទឹកសមុទ្រ ជុំវិញប្រទេសសិង្ហបុរី ។ រលកសមុទ្រធំៗ បាននាំត្រីទាំងនោះមកក្បែរឆ្នេរ ។ អ្នកស្រុកមិនហ៊ានចុះហែលទឹក ឬដើរកម្សាន្តតាមឆ្នេរឡើយ ដោយខ្លាចត្រីសាហាវទាំងនោះមកចាក់សម្លាប់ ។ អ្នកនេសាទក៏ត្រូវឈប់រកស៊ីដែរ ដោយខ្លាចត្រីចំពុះដាវកាត់សំណាញ់និងចោះទម្លុះទូក ។

ទីបំផុត ស្ដេចប្រទេសសិង្ហបុរីសម្រេចថាត្រូវរកវិធានការណាមួយ ដើម្បីកំចាត់ត្រីចំពុះដាវឱ្យអស់ ។ ស្ដេចបញ្ជាឱ្យទាហានរៀបជាជួរតាមឆ្នេរសមុទ្រ ដើម្បីសម្លាប់វាចោលនៅពេលវាឡើងមកតាមទឹករលក ។ ពួកទាហានត្រៀមខ្លួនជាស្រេច ម្នាក់ៗសុទ្ធតែប្រដាប់ដោយលំពែងនិងខែល ។

លុះទឹកជោរមក ទាហានទាំងអស់បានប្រុងប្រៀបចូលប្រយុទ្ធ ប៉ុន្តែពួកគេប្រយុទ្ធមិនទាន់ពេលទេ ព្រោះត្រីចំពុះដាវបានលោតឡើងលើ ហើយចាក់សម្លាប់ពួកគេដោយចំពុះដែលមានរាងដូចដាវ ។ ទាហានជាច្រើនបាត់បង់ជីវិត ហើយមួយភាគធំទៀតត្រូវរបួស ។ ស្ដេចបាន

បញ្ជាទាហានមួយជួរ ហើយមួយជួរទៀតឱ្យចូលទៅជំនួស ប៉ុន្តែអ្នកទាំងនោះទទួលវាសនាដូចអ្នកមុនដែរ ។ ព្រឹត្តិការណ៍បែបនេះចេះតែបន្តទៅទៀត ។

នៅពេលហេតុការណ៍នេះបានកើតឡើង មានក្មេងប្រុសម្នាក់កំពុងតែមើលមកពីចម្ងាយ ដោយកែវភ្នែកភ្លឺមុត ។ ទីបំផុត វាបានចូលទៅជិតស្តេច ហើយទូលថា ៖

ហេតុអ្វីក៏ព្រះអង្គទុកឱ្យពួកទាហានទាំងនេះស្លាប់យ៉ាងនេះ?

ស្តេចឆ្លើយតប ៖

អានាង! តើឱ្យអញធ្វើអ្វីកើតក្រៅពីនេះទៀត ។

ក្មេងនោះទូលស្តេចថា ៖

បើព្រះអង្គតម្រៀបដើមចេកតាមឆ្នេរសមុទ្រវិញ ត្រីទាំងនោះមុខជាបញ្ឈប់សកម្មភាពវា ហើយក៏គ្មានមនុស្សស្លាប់តទៅទៀតដែរ ។

ស្តេចភ្ញាក់ព្រើតនឹងសំណើដ៏ឈ្លាសវៃរបស់ក្មេងនេះ ។ ស្តេចក៏បញ្ជាឱ្យពួកទាហានកាប់ដើមចេកជាច្រើនយកមកតម្រៀបជាជញ្ជាំងតាមឆ្នេរសមុទ្រមួយរំពេច ។ ពួកទាហានទាំងនោះក៏ប្រតិបត្តិតាមបញ្ជាស្តេចភ្លាម ព្រោះមានចម្ការចេកមួយយ៉ាងធំនៅក្បែរនោះ ។

បន្តិចមក ទឹកសមុទ្រក៏បោកមកដល់ទៀត ។ ទឹកសមុទ្រមានពណ៌សព្រាតលាយឡំដោយត្រីចំពុះដាវមីរដេរដាស ។ រលកសមុទ្រជះមកលើជញ្ជាំងដើមចេក នាំយកត្រីចំពុះដាវជាច្រើនមកផង ។ លុះរលកសមុទ្រថយមកវិញ ត្រីចំពុះដាវចាក់ជាប់នៅស្រទបចេកទន់ៗរាប់ពាន់ក្បាល ។ ពួកទាហានក៏នាំគ្នាកាប់យកតាមទំនើងចិត្ត ។ ការណ៍នេះចេះតែប្រព្រឹត្តទៅរហូតទាល់តែគ្មានត្រីចំពុះដាវមួយសោះ នៅក្នុងទឹកសមុទ្រ ។

ស្តេចរីករាយណាស់ ដោយទតឃើញត្រីចំពុះដាវស្លាប់ផុតពូជ ហើយប្រជាជនបានប្រកបរបរនេសាទនិងមកលេងកម្សាន្តតាមសមុទ្រតាមបំណងប្រាថ្នាដូចដើមវិញ ។

(ដកស្រង់ពីកម្រងអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ក្រសួងអប់រំ ឆ្នាំ១៩៨៤ជាប្រភេទរឿងព្រេងរបស់ប្រទេសសិង្ហបុរី ទំព័រ៥៩-៦១)

សំណួរ

១. តើរឿងនេះមានប្រភពមកពីណា?

២. តើតួអង្គណាជាតួអង្គឯក និងតួអង្គរង?

៣. ហេតុអ្វីបានជាស្ដេចបញ្ជាឱ្យពួកទាហានសម្លាប់ត្រីចំពុះដាវ?

៤. តើបំណងប្រាថ្នារបស់ស្ដេចក្នុងការបញ្ជាឱ្យពួកទាហានសម្លាប់ត្រីចំពុះដាវ បានសម្រេចជោគជ័យដែរឬទេ? ព្រោះអ្វី?

៥. ចូររកកាលអាកាសនៃរឿង ។

៦. តើរឿងនេះមានតម្លៃអប់រំដូចម្ដេច?

គោលបំណង

មុននឹងមានគោលបំណងអ្វីមួយ យើងត្រូវតែរំពឹងគិតពីលទ្ធភាព សមត្ថភាព និងផលប្រយោជន៍ជាក់លាក់ ។ យើងមិនគួរមានគោលបំណងបែបរវើរវាយ ឬលោភលន់ បណ្ដោយទៅតាមភ័ព្វព្រេងនោះទេ ។ ការមានគោលបំណងច្បាស់លាស់ ជាការចាប់ផ្ដើមការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯងយ៉ាងពិតប្រាកដ ព្រោះយើងបានដឹងច្បាស់ថា តើយើងត្រូវអភិវឌ្ឍខ្លួនឯងដើម្បីអ្វី? គោលបំណងជាចម្លើយប្រាប់ថា យើងចង់ក្លាយខ្លួនទៅជាអ្វីខ្លាំងបំផុត នៅក្នុងដំណើរជីវិតរបស់យើង ហើយយើងនឹងព្យាយាមគ្រប់មធ្យោបាយ ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងនោះ ។

គោលបំណងត្រូវតែជាអ្វីដែលយើងអាចមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់លាស់ មិនស្រពេចស្រពិល ។ យើងមិនមែនគ្រាន់តែមានគោលបំណងថា ចង់ក្លាយខ្លួនជាមន្ត្រីរាជការថ្នាក់ខ្ពស់ម្នាក់ ឬក៏ចង់ក្លាយជាម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនអ្វីមួយ ដោយស្រពេចស្រពិលនោះទេ ព្រោះគោលបំណងបែបនេះ ប្រើការមិនទាន់បានឡើយ ។ គោលបំណងដែលនឹងអាចយកជាការបានពិតប្រាកដទាល់តែយើងបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់លាស់ថា យើងចង់ក្លាយខ្លួនជាមន្ត្រីរាជការថ្នាក់ណា? បម្រើការនៅក្រសួង

ណា? ឬបើកក្រុមហ៊ុនអ្វីមួយ ? ការកំណត់គោលបំណងច្បាស់លាស់តែងតែធ្វើឱ្យយើងអភិវឌ្ឍខ្លួនឯងបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងតម្រង់ឆ្ពោះទៅរកគោលដៅបានដោយងាយ ។ឧបមាថា យើងចង់ក្លាយខ្លួនជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស យើងត្រូវតែខ្នះខ្នែង ស្វះស្វែងរកចំណេះដឹង ដែលទាក់ទងនឹងការទូត និងខិតខំរៀនភាសាបរទេសឱ្យបានស្ទាត់ហ្វឹកហាត់និយាយចរចាឱ្យបានជំនាញ និងមានបដិភាណល្អ មានភាពឈ្លាសវៃក្នុងការឆ្លើយតប ។ បើមិនដូច្នោះទេក្រោយពីយើងអាចបានទទួលតំណែងនេះ យើងអាចធ្វើការងារខុសឆ្គង ។ ជាការពិតណាស់ប្រសិនបើយើងគ្មានចំណេះដឹង គ្មានសមត្ថភាពក្នុងផ្នែកនេះពិតៗទេនោះ ឱកាសសម្រេចគោលបំណងក៏មិនងាយនឹងកើតមានដែរ ព្រោះអ្នកដែលគាំទ្រ ឬតែងតាំងយើងតែងគិតថា តើយើងអាចធ្វើការងារនោះបានដែរឬទេ? បានកម្រិតណា?

គោលបំណងដែលយើងជ្រើសរើស ដើម្បីជាសេចក្តីសង្ឃឹមដ៏ខ្ពស់បំផុតរបស់យើងនោះត្រូវតែជាអ្វីដែលយើងស្រឡាញ់ជាទីបំផុត និងចង់បានយ៉ាងពិតប្រាកដ ។ វាអាចនៅខ្ពស់ដែលមិនអាចឈោងដល់ តែយើងមិនគួរនឹងរារែកចិត្តឡើយ ។ បើយើងគិតថា យើងនឹងត្រូវលះបង់ពេលវេលាអស់មួយជីវិត ដើម្បីឱ្យបានមកនូវអ្វីដែលយើងបានប៉ងប្រាថ្នាទុកនោះ យើងក៏គួរតែព្យាយាមអភិវឌ្ឍខ្លួនឯងឱ្យឆ្ពោះទៅក្នុងផ្លូវដែលយើងបានតាំងចិត្តទុក ក្នុងចន្លោះពេលរវាងពី១០-២០ឆ្នាំ ។ អ្នកខ្លះ អាចសម្រេចគោលបំណងបានក្នុងវ័យជរា ។ អ្នកខ្លះទៀត ថ្វីបើមិនបានសម្រេចគោលបំណងដូចដែលបានតាំងចិត្តទុកក៏ពិតមែន តែគេអាចឈានទៅដល់ក្បែរតំណែងដែលតាំងគោលបំណងទុក គួរជាទីពេញចិត្តដែរ ។ ឯអ្នកខ្លះទៀតត្រូវបរាជ័យក្នុងជីវិតឈានទៅមិនដល់គោលបំណង ឬសូម្បីតែចូលទៅក្បែរក៏មិនបានផង ។

ការសម្រេចគោលបំណងបាន ឬមិនបានអាស្រ័យលើកត្តាជាច្រើន មានដូចជា

- តើយើងមានការតាំងចិត្តពិតនិងមានការព្យាយាម ពុះពារឧបសគ្គកម្រិតណា?
- តើយើងមានចំណេះដឹងនិងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ?
- តើយើងបានធ្វើអំពើល្អ ឬសាងបារមី សន្សំទុកបានច្រើន ឬតិចប៉ុនណា?
- តើយើងបានអភិវឌ្ឍខ្លួនឯងឆ្ពោះទៅកាន់គោលបំណងដែរឬទេ?
- តើយើងមានឱកាសដែរឬទេ?

ទោះជាយ៉ាងណាក្ដី មនុស្សដែលមានគោលបំណងក្នុងជីវិតប្រសើរជាងមនុស្សដែលបណ្ដោយឱ្យដំណើរជីវិតរបស់ខ្លួនងាករេទៅតាមអារម្មណ៍ ឬទៅតាមការប្រែប្រួលរបស់សង្គម ។ តែក៏គួរឱ្យចម្លែកខ្លាំងណាស់ដែរ ដោយមានមនុស្សជាច្រើនបណ្ដោយឱ្យដំណើរជីវិតរបស់ខ្លួនរសាត់អណ្ដែតទៅតាមភ័ព្វព្រេងដោយមិនដឹងខ្លួន ។

យើងត្រូវតែអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង ដែលជាបឋមត្រូវជ្រើសយកគោលដៅនៃជីវិត ហើយបើបានប៉ងប្រាថ្នាយ៉ាងមុតមាំពីយុវវ័យ នោះឱកាសដែលនឹងអាចសម្រេចគោលបំណងបានក៏នឹងមានកាន់តែច្រើន ព្រោះយើងមានពេលវេលាក្នុងការសិក្សា ស្រាវជ្រាវយកចំណេះដឹងដើម្បីអភិវឌ្ឍខ្លួនឯងឆ្ពោះទៅកាន់គោលដៅរបស់យើង ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីសៀវភៅ "ការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង" ឆ្នាំ២០០២របស់លោក ច័ន្ទឫទ្ធិ ទំព័រទី១២-១៥)

សំណួរ

១. ហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវមានគោលបំណង?

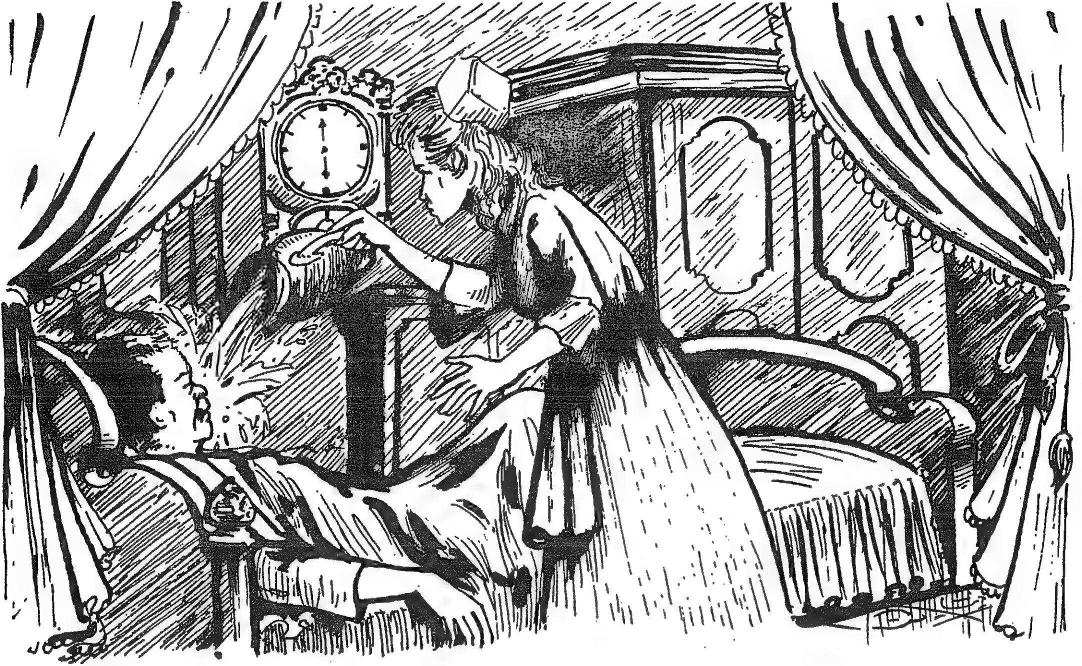
២. តើគោលបំណងបាននាំមនុស្សម្នាក់ៗ សម្រេចបានជោគជ័យទាំងអស់ ឬយ៉ាងណា? ព្រោះអ្វី ?

៣. តើអ្នកគួរធ្វើដូចម្ដេច ដើម្បីឱ្យគោលបំណងរបស់អ្នកសម្រេចបានជោគជ័យ?

៤. ចូរសង្ខេបគំនិតសំខាន់នៃអត្ថបទខាងលើឡើងវិញ ។

រឿង ទម្លាប់របស់លោក ប៊ូ ផុង

ចូរអ្នកស្តាប់រឿង "ទម្លាប់របស់លោក ប៊ូ ផុង" ។ ពេលស្តាប់ ចូរអ្នកកត់ចំណាំសេចក្តីលម្អិតសំខាន់ៗនៃរឿង ហើយឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ៖

សំណួរ

១. តើលោក ប៊ូ ផុង មានទម្លាប់ដូចម្តេច?

២. តើលោក ប៊ូ ផុង បានព្យាយាមកែទម្លាប់អាក្រក់របស់គាត់បានសម្រេចជោគជ័យដែរឬទេ? ព្រោះអ្វី?

៣. តើអ្នកយល់ថា ការរកមធ្យោបាយកែទម្លាប់អាក្រក់របស់លោក ប៊ូ ផុង តាមរយៈអ្នកបម្រើជាការត្រឹមត្រូវដែរឬទេ? ព្រោះអ្វី?

៤. តាមយោបល់អ្នក តើអ្នកគិតថាមធ្យោបាយណាល្អជាង?

៥. តើរឿងនេះមានតម្លៃអប់រំដូចម្តេច?

៦. ចូរសង្ខេបអត្ថបទរឿងឡើងវិញ ។

ការនិយាយសង្ខេបរឿង

ដូចម្ដេចហៅថា ការសង្ខេប ?

ការសង្ខេបជាការនិយាយឬសរសេរបំព្រួញឱ្យបានខ្លី ដោយសម្ដីផ្ទាល់ខ្លួន ដោយលើកយកតែចំណុចសំខាន់ៗ គំនិតសំខាន់ៗ ឬព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗមកបង្ហាញ ។

អ្នកធ្លាប់បានសិក្សារួចមកហើយអំពីសេចក្ដីលម្អិតសំខាន់ គំនិតសំខាន់របស់អត្ថបទឬរឿង ។ ការស្គាល់សេចក្ដីលម្អិតសំខាន់ក៏អាចជួយអ្នកឱ្យមានការងាយស្រួលក្នុងការនិយាយសង្ខេបចំណុចសំខាន់នៃអត្ថបទ ឬរឿងឡើងវិញដែរ ។

ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងសិក្សាពីការនិយាយសង្ខេបចំណុចសំខាន់នៃរឿងប្រាប់គ្នាទៅវិញទៅមកក្នុងថ្នាក់ ។

ចូរអ្នកអានអត្ថបទរឿង ត្រីចំពុះដាវ ក្នុងអំណានទី២ឡើងវិញ រួចសង្ខេបរឿងនេះ ។

លំហាត់

សកម្មភាពក្រុម ៖

ក្រុមនីមួយៗជ្រើសរើសរឿងណាមួយ ដែលធ្លាប់បានសិក្សាយកមកនិយាយសង្ខេបឡើងវិញឱ្យត្រឹមត្រូវ ។

សំណេររឿងនិទានដែលមានកាលអាកាសច្រើន

អ្នកធ្លាប់សិក្សារួចមកហើយអំពី កាលអាកាសនៃរឿង ។

កាលអាកាសរឿង គឺពេលវេលានិងទីកន្លែងដែលប្រព្រឹត្តនៅក្នុងរឿង ។

រឿងនិទានមួយដែលមានកាលអាកាសច្រើន មានន័យថា មានពេលវេលាច្រើនខុសៗគ្នា ហើយទីកន្លែងរឿងដែលប្រព្រឹត្តទៅក៏មានច្រើនផ្សេងៗគ្នា ទៅតាមគំនិតរៀបចំតាក់តែងរបស់អ្នកនិពន្ធផងដែរ ។ ជួនកាល អ្នកនិពន្ធប្រាប់កាលវេលាច្បាស់លាស់ មានបញ្ជាក់ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ពេលព្រឹក ល្ងាច យប់ ។ល ។ ជួនកាល អ្នកនិពន្ធប្រាប់ពេលវេលា ពុំច្បាស់លាស់ដូចជា កាលពីព្រេងនាយ កាលដើមឡើយ គ្រានោះ ថ្ងៃមួយ ល្ងាចនោះ ព្រឹកនោះ ។ល ។ ឯការបង្ហាញទីកន្លែង ជួនកាលនៅក្នុងព្រៃ ក្នុងនគរ ក្នុងភូមិ ផ្ទះ ឋានលើ ឋានក្រោម ឋាននរក ឋានមនុស្ស... ជាដើម ដែលមើលទៅឃើញច្រើនប្លែកៗ គួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ ។

- ចូរប្អូនអានអត្ថបទរឿងខាងក្រោម រួចរកកាលអាកាសនៃរឿង ៖

១. រឿង បុរសចាក់ស្មុគ

កាលពីដើម មានបុរសម្នាក់ចេះចាក់ស្មុគ ។ បុរសនោះចង់បានខ្ញុំបម្រើមកប្រើ ក៏ឡើងទៅចាក់ស្មុគលើចុងត្នោត ហើយគិតតែម្នាក់ឯង៖

" បើអញចាក់ស្មុគបានមួយលក់បាន១០សេន បើអញចាក់ស្មុគបានមួយពាន់នឹងលក់បាន១០០រៀល រួចអញលោះមនុស្សប្រើ បើប្រើមិនបានដូចចិត្ត អញនឹងធាក់ វាយវា" ។

បុរសនោះមិនគ្រាន់តែគិតក្នុងចិត្ត ក៏ងារដៃ លើកទាំងជើងធាក់ធាងត្នោតរបូតខ្លួនធ្លាក់ពីលើចុងត្នោត តែបានដៃប្រវាចាប់ស្លឹកត្នោត ក៏នៅតែកតោកៗ ដូចជាគេព្យួរ ។ គ្រានោះមានទ្រមាក់ដំរីម្នាក់ជិះដំរីមកជិត បុរសនោះស្រែក៖

អ្នកអើយ បើអ្នកជួយដាក់ខ្ញុំពីចុងត្នោតបាន ខ្ញុំសុខចិត្តបម្រើអ្នកអស់មួយជីវិត ។

ទ្រមាក់ដំរីឮហើយមានចិត្តត្រេកអរ ក៏បរដំរីចូលទៅក្រោមដើមត្នោត ឈរលើខ្នងដំរី រឹងដៃតោងជើងបុរសនោះជាប់ ។ ជើងបុរសញ័រដូចជាអង្រួនខ្នងដំរី ដំរីក៏ដើរទៅ ។ ទ្រមាក់ក៏ជាប់ព្យួរជាមួយបុរសនោះទៅ ។ ពេលនោះ មានទំពែកបួននាក់ដើរស្វែងរកខ្ញុំបម្រើទៅបម្រើប្រពន្ធគ្រប់គ្នា លុះដើរមកដល់ក្រោមដើមត្នោត ទ្រមាក់ និងបុរសចាក់ស្មុគស្រែក ៖

លោកអ្នកអើយ ជួយខ្ញុំឱ្យបានរួចពីចុងត្នោតនេះ យើងខ្ញុំសុខចិត្តទៅបម្រើលោកអ្នកអស់មួយជីវិត ។

ទំពែកបួននាក់ឮហើយត្រេកអរណាស់សមដូចចិត្តប្រាថ្នា ក៏យកសំពត់ចងកខ្វែងទល់មុខគ្នាជាបួនជ្រុងហើយស្រែក៖ ចូរអ្នកទាំងពីរទម្លាក់ខ្លួនមកចុះ ។

បុរសចាក់ស្មុគនិងទ្រមាក់ដំរីទម្លាក់ខ្លួនមកលើសំពត់ ដែលចងជាប់នឹងទំពែកទាំងបួន ។ ទំពែកទាំងបួនទង្គិចក្បាលគ្នាស្លាប់ទាំងបួននាក់ទៅ ។ ទ្រមាក់ដំរី និងបុរសចាក់ស្មុគឃើញទំពែកទាំងបួននាក់ស្លាប់ដូចនោះ ភ័យណាស់ ទៅនិយាយនឹងយាយចាស់ម្នាក់៖ បើយាយគិតដូចម្ដេចឱ្យបានសុខ យើងទាំងពីរនាក់នឹងនៅបម្រើយាយអស់មួយជីវិត ។

យាយចាស់ត្រេកអរណាស់ ។ ដោយប្ដីខ្លួនទៅកាប់ចម្ការឯព្រៃ គាត់ប្រាប់ទៅអ្នកទាំងពីរ៖

អ្នកទៅយកខ្មោចទាំងបួនមកដាក់ក្នុងផ្ទះចង់រុំឱ្យស្រេចទៅ!

រួចយាយចាស់ឱ្យយកខ្មោចមួយចេញពីផ្ទះ គាត់ស្រែកយំខ្លាំងៗ ។ អ្នកស្រុកសួរគាត់ក៏ប្រាប់ថា ប្ដីគាត់ស្លាប់ ។ អ្នកស្រុកក៏ជួយយកខ្មោចនោះទៅដុត យាយចាស់ប្រាប់បញ្ជាក់ ៖

សូមអ្នកទាំងអស់ដុតធ្វើឱ្យល្អ ត្បិតប្ដីខ្ញុំគាត់ស្រឡាញ់ខ្ញុំណាស់ កាលគាត់នៅរស់ ។

លុះគេយកខ្មោចទៅដុតរួចហើយ យាយចាស់ស្រែកថា ប្ដីគាត់ទៅផ្ទះទៀតហើយ ។ អ្នកស្រុកក៏ទៅយកមកដុតទៀត ។ លុះដុតគម្រប់បួនលើក តាចាស់ប្ដីយាយចេញពីព្រៃខ្លួនប្រឡាក់សុទ្ធតែធ្យូង ។ អ្នកស្រុកឃើញក៏តាំងស្រែក៖ អែយ៉ាគាត់ត្រឡប់មកវិញទៀតហើយ ។

អ្នកស្រុកនាំគ្នាចេញទៅចាប់តាចាស់យកទៅដុតស្លាប់ទៅ ។

(សម្រួលមកពីប្រជុំរឿងព្រេងភាគ៥)

២. រឿង ម៉ៅស្វិត

កាលពីដើម មានអ្នកមានម្នាក់ឈ្មោះ ម៉ៅ ជាមនុស្សកំណាញ់ក្រៅតម្រា ។ អ្នកផង តែងហៅគាត់ថា " ម៉ៅស្វិត " ព្រោះគាត់រិះសព្វរិះគ្រប់ មិនដែលហូបឆ្ងាញ់ មិនដែលស្លៀកពាក់ថ្មីមិនដែលចូលបុណ្យទាន រហូតដល់គ្រួសារគាត់រស់ក្នុងសភាពត្បិតត្បៀត ទ្រីស្តិស្ទួរជានិច្ច ។ អ្នកស្រុកនិយាយពីគាត់៖

" តាម៉ៅអើយ! ទៅជុះកាន់ដំបងទៅជាមួយផង ទុកវាយរុយ " ។

ថ្ងៃមួយ ម៉ៅស្វិតទៅទារបំណុលពីគេនៅត្រើយម្ខាង ។ ដល់មាត់កំពង់ គាត់សួរទៅអ្នកចម្លង៖

ឱ្យខ្ញុំដោយសារទៅផងអ្នក?

អ្នកចម្លងឆ្លើយតប៖

- គ្មានកន្លែងអង្គុយទេ ។
- ខ្ញុំអង្គុយនៅបាតទូកក៏បានដែរ ។

អ្នកចម្លងទូកដខ្ជិលឆ្លើយតប គាត់ក៏ឡើងទៅអង្គុយនៅបាតទូក ។ ដល់ពេលចេញដំណើរ អ្នកចម្លងរុញទូកចេញពីកំពង់ រួចលោតឡើងលើទូក ។ ដោយទូកឃ្លោង គាត់ភ្លាត់ជើងរកកលដួល ក៏ជ្រលួសដៃច្រត់ក្បាលម៉ៅស្វិត ។ ម៉ៅស្វិតឡើងមុខក្រហមហើយស្រែក៖

ម៉េចបានជាអ្នកឯងច្រត់លើក្បាលអញ?

អ្នកចម្លងឆ្លើយតបវិញ៖

បាទ ! ថ្នាក់ឥតថ្លៃលើទូកវាតែប៉ុណ្ណឹង!

លំហាត់

ចូរអ្នកសរសេររៀបរាប់រឿងនិទានណាមួយដែលអ្នកធ្លាប់បានសិក្សាកន្លងមក ដែលរឿងនោះមានកាលអាកាសច្រើន ។ ពេលចាប់ផ្តើមសរសេរ ចូរអ្នកអនុវត្តតាមការណែនាំមួយចំនួន ដូចខាងក្រោម៖

១. ជ្រើសរើសរឿងណាមួយ ដែលមានលក្ខណៈល្អជាងគេ ហើយទាក់ទងនឹងបំណងប្រាថ្នាដើម្បីជោគជ័យ

២. សរសេរឃ្លា ល្បះដោយប្រើប្រាស់ពាក្យសម្តីរបស់អ្នកផ្ទាល់

៣. សរសេរតាមលំនាំរឿងនិទាន ដោយមានការផ្តើមរឿង ចំណោទបញ្ហារឿង កាលអាកាសរឿង និងសេចក្តីបញ្ចប់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ

៤. ប្រើប្រាស់ពាក្យប្រាប់លំដាប់កាលឱ្យបានត្រឹមត្រូវ តាមលំដាប់នៃព្រឹត្តិការណ៍រឿង

៥. ប្រើប្រាស់ពាក្យពេចន៍សាមញ្ញ ងាយអាន ងាយយល់ ហើយត្រឹមត្រូវ មិនមានកំហុសអក្ខរាវិរុទ្ធ

៦. មានលំដាប់លំដោយគំនិតត្រឹមត្រូវ តាំងពីដើមដល់ចប់ ។

អក្សរកាត់ក្នុងសៀវភៅនេះ

កិ	កិរិយា
កំ.សំ	កំណត់សំគាល់
គុ	គុណនាម
គុណ	គុណកិរិយា
ចំ	ចម្លើយ
ទំ	ទំព័រ
ន	នាម
និ	និបាតសព្ទ
បា	បាលី
សំ	សំស្ក្រឹត
ព.ប	ពាក្យបារាំង
បាសំ	បាលី សំស្ក្រឹត

បទានុក្រម

ក

កញ្ញា	[កាញ់-ញ៉ា]	ន	(បា)	ស្រីក្រមុំ ស្រីជំទង់។
កតញ្ញូតាធម៌	[កៈតាញ់ញូតាធ័រ]	ន	(បា)	សេចក្តីដឹងឧបការគុណដែលអ្នកដទៃបានធ្វើដល់ខ្លួន។
កថា	[កៈថា]	ន	(បាសំ)	ពាក្យសម្តី ពំនោល ការសម្តែង។
កថាខណ្ឌ	[កៈថា ខាន់]	ន	(បាសំ)	សង្កាត់ ផ្នែក ប៉ែកនៃកថា។
កប្ប	[កាប់]	ន	(បា)	កាលដែលតាំងនៅយូរអង្វែង។

កម្មសិទ្ធិ	[កាំ ម៉ៈសិត]	ន	(បា)	វត្ថុដែលសម្រេចតាមអំណាចច្បាប់ថាជារបស់ខ្លួនដាច់ស្រេចហើយ។
កល	[កល់]	ន	(សំ)	ឧបាយយ៉ាងល្អិត ល្បិច។
កល្យាណមិត្ត	[កល់.យ៉ាន-មិត]	ន	(បា)	មិត្តល្អ មិត្តត្រឹមត្រូវ។
កសិកម្ម	[កៈសិ កាំ]	ន	(បា)	ការភ្ជួររាស់ ការងារធ្វើស្រែចម្ការ។
កសិករ	[កៈសិ.ក]	ន	(បា)	អ្នកធ្វើកសិកម្ម អ្នកធ្វើស្រែ។
កសិដ្ឋាន	[កៈសិ.ឋាន]	ន	(បា.)	កន្លែងធ្វើកសិកម្ម កន្លែងធ្វើស្រែ។
កាតព្វកិច្ច	[កា.តាប់.ពៈកិច.]	ន	(បា)	កិច្ចដែលគួរធ្វើ ការងារដែលត្រូវតែធ្វើ។
កាយវិញ្ញាណ	[កាយ.វិញ.ញាន]	ន	(បា)	សេចក្ដីដឹងច្បាស់នូវអារម្មណ៍។
កាលបរិច្ឆេទ	[ប.រិុចឆែត]	ន	(បាសំ)	ពេលកំណត់។
កិត្តិយស	[កិត.តិ.យស់]	ន	(បា)	យសស័ក្តិដែលល្បីទូទៅ កេរ្តិ៍ឈ្មោះដ៏រុងរឿង។
កិត្តិសព្ទ	[កិតតិ.សាប់]	ន	(បាសំ)	ស្ញូរសរសើរ។
កិត្យានុភាព	[កិត.ត្យា.នុ.ភាប]	ន	(បា)	អានុភាពនៃកេរ្តិ៍ឈ្មោះ។
កូលេស		ន	(ពប)	អនុវិទ្យាល័យ។
កេណ្ឌ	[កែន]	កិ		ប្រមូលហៅរកដោយអាជ្ញា។
កេតនភណ្ឌ	[កេ.តៈន័ះភាន់]	ន	(បា)	របស់ដែលទុកដូចជាទង់សម្រាប់ជាតិ ឬសម្រាប់ប្រទេស វត្ថុដ៏ឧត្តុង្គឧត្តម។
កេរ		ន		សំបាច់របស់ដូនតា ឬមាតាបិតាជាដើម។
កេសរផ្កា	[កែ.ស-]	ន	(បាសំ)	លំអងផ្កា។
កំណែន		ន		ការកែន។

កំសាន្ត		កិ		សម្រាកចិត្ត លំហែចិត្ត។

គ

គង់វង្ស	[-វង់]	កិ ឬ គុ		គង់ពូជវង្សនៅមិនសូន្យ ប្រពៃណីនៅដូចដើម។
គតិបណ្ឌិត	[គៈតិបន់ឌិត]	ន	(បា)	គតិរបស់បណ្ឌិត ប្រាជ្ញាញាណរបស់អ្នកប្រាជ្ញ។
គណបក្ស	[គៈណៈ ប៉ាក់]	ន	(បាសំ)	ក្រុម ពួក បន។
គិរីបព្វតា	[-ប័ប.ពៈតា]	ន	(បាសំ)	ភ្នំ។
គុណធម៌	[គុណៈ ធ័រ]	ន	(បា)	ធម៌ដែលមានដំណើរចម្រើនសេចក្ដីសុខទុក្ខ សេចក្ដីល្អ ល្អបរិសុទ្ធ។
គុណភាព	[គុណៈភាប]	ន	(បា)	ភាពល្អ ភាពប្រសើរ របស់ដែលមានអានុភាពស័ក្តិសិទ្ធិ។
គុណវិបត្តិ	[គុនវិបាត់]	ន	(បា)	ខ្វះសេចក្ដីល្អ គ្មានផលប្រយោជន៍។
គុណូបការៈ	[គុណូប៉ះការៈ]	ន	(បាសំ)	សេចក្ដីទំនុកបម្រុង អនុគ្រោះដោយគុណ។
គោបាល		ន	(បាសំ)	អ្នកចិញ្ចឹមគោ។
គ្រឹះស្ថាន		ន	(បាសំ)	ទីផ្ទះ ទីកន្លែងផ្ទះ លំនៅទាំងមូល។
គ្រោះ		ន	(បាសំ)	ដំណើរល្អ ឬអាក្រក់។

ឃ

ឃានវិញ្ញាណ	[ឃានវិញញាន]	ន	(បា)	សេចក្ដីដឹងច្បាស់អារម្មណ៍តាមច្រមុះ។
ឃោសនា	[ឃោស្នា]	ន	(បា)	ការប្រកាសផ្សាយដំណឹងឱ្យឮសាយសុស។

ច

ចក្រវាល ឬ ចក្កវាឡ	[ច័កក្រវ៉ាល]	ន	(បាសំ)	លោកធាតុ គឺភ្នំជាកំពែងព័ទ្ធជុំវិញនៃពិភពលោកទាំងមូល។
ចក្ខុវិញ្ញាណ	[ច័ក.ខុវិញ.ញាន]	ន	(បា)	ការដឹងច្បាស់នូវអារម្មណ៍តាមរយៈភ្នែក។
ចង្ហូរ ឬចង្ហួរ		ន		ជ្រលងទឹកតូច។
ចចេស		កិ		ទទូចធ្វើបំពានលើបម្រាម។
ចីរកាល	[ចេរកាល]	ន	(បាសំ)	កាលយឺនយូរ កាលដ៏យូរ។
ចៃដន្យ ឬចៃដន់	[ចៃដន់]	នឬ កិ	(សំ)	ហេតុការណ៍កើតឡើងដោយមិនបានគិតទុកជាមុន។
ចៅអធិការ	[ចៅអៈធិកា]	ន		ភិក្ខុជាមេវត្ត។

ឆ

ឆន្ទៈ	[ឆ័ន. ទៈ]	ន	(បា)	សេចក្តីប្រាថ្នា បំណង ការយល់ព្រម។
ឆ្មើង		គុ		ដែលប្រកាន់ខ្លួន រពើតរពើង។

ជ

ជន្ទៀស	[ជន់លៀស]	កិ		ធ្វើឱ្យជៀសចេញ។
ជាងសូនឆ្នាំង		ន		ជាងធ្វើឆ្នាំងដី ឬក្អមដី។
ជិវ្ហាវិញ្ញាណ		ន	(បា)	សេចក្តីដឹងរសជាតិដោយសារអណ្តាត។
ជិតស្និទ្ធ	[ជិតស្និត]	គុ	(បា)	ជិតជិតណាស់ ស្និទ្ធស្នាល។
ជីពជន្ម	[ជីបជន់]	ន	(បាសំ)	ជីវិត។

ជ្លួ		គុ		ដែលអាក្រក់ ដែលឆ្គងមិនសូវស្គាល់ក្តីគួរសម។
ជោគជ័យ	[ជោកជៃ]	ន	(បា)	ការទទួលជ័យជំនះ លទ្ធផលល្អលើកិច្ចការអ្វីមួយ។

ញ

ញាតិសន្តាន	[ញាត.សន់.ដាន]	ន	(បាសំ)	ត្រកូលជាប់ជាសាច់ញាតិ។

ដ

ដង្កៅ		ន	(ចិ)	មេជំនួញ អ្នកមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើនតាមរយៈការធ្វើជំនួញ។
ដើមចម		ន		ដើមហេតុដែលជាធំក្នុងដំណើររឿងអ្វីមួយ។
ដំឡាន់		គុ		ដែលនិយាយមិនច្បាស់។

ឋ

ឋិតថេរ		គុ	(បាសំ)	ដែលស្ថិតនៅយូរអង្វែងខ្ជាប់ខ្ជួនមាំមួន។

ត

តង្វាយ	[តង់វ៉ាយ]	ន		វត្ថុដែលគេថ្វាយ។
តណ្ហា	[តន់.ហា]	ន	(បា)	ចំណង់ សេចក្តីប្រាថ្នា តម្រេក។
តេជ	[ដេច]	ន	(បាសំ)	កម្លាំង អំណាច អានុភាព។
ត្រាជូ		ន		ឈ្មោះជញ្ជីងមួយប្រភេទមានសង្រែកពីរមានធរណីកណ្តាល។

4

ថ

ថនិកសត្វ	[ថៈនិកៈស័ត]	ន	(បាសំ)	ពួកសត្វចិញ្ចឹមកូនដោយទឹកដោះ។
ថវិកា	[ថៈវិ.កា]	ន	(បា)	ប្រាក់ លុយ។
ថ្វាយ		កិ		ប្រគល់ បូជា ជូន អោយ។

ទ

ទស្សនៈ	[ទ័ស.សៈនៈ]	ន	(បា)	ការឃើញ ដំណើរយល់ឃើញ។
ទស្សនវិជ្ជា	[ទ័ស.សៈនៈវិចជា]	ន		វិជ្ជាដែលសិក្សាពីទស្សនៈនានារបស់អ្នកប្រាជ្ញធំៗ។
ទស្សនិកជន	[ទ័ស.សៈនិកៈជន់]	ន		អ្នកឃើញ អ្នកមើល អ្នកទស្សនា។
ទស្សនីយភាព	[ទ័ស-សៈនីយៈភាប]	ន	(បា)	អ្វីៗដែលគួរឱ្យចង់មើល។
ទាសករ	[ទាសៈក]	ន	(បា)	ខ្ញុំកំដរ។
ទិវាពលកម្ម	[ទិ.វា.ពល់កាំ]	ន	(បា)	ថ្ងៃធ្វើការងារ។
ទិវារាត្រី		ន	(បាសំ)	ទាំងយប់ថ្ងៃ។
ទិសឧត្តរ	[ទឹស.អ៊ុត.ដ]	ន	(បា)	ទិសខាងជើង។
ទុក្ខធុរៈ	[ទុក-ធុរាក់]	ន	(បា)	ការជំពាក់ដោយសេចក្តីព្រួយ សេចក្តីលំបាក។
ទុច្ចរិត	[ទុច.ចៈរ៉ិត]	ន	(បាសំ)	ការប្រព្រឹត្តអាក្រក់ទាំងកាយ វាចាចិត្ត។
ទុទ្ទិដ្ឋិនិយម	[ទុ.ទិត.ឋិ.និយំ]	ន	(បា)	ការមើលឃើញអ្វីៗទាំងអស់សុទ្ធតែអាក្រក់ ការយល់ឃើញមិនត្រឹមត្រូវ។
ទុរភិក្ស	[ទុរៈភឹក]	ន	(បាសំ)	ការអត់ឃ្លានគ្មានអាហារបរិភោគ។

ទេសចរ	[ទេសៈច]	ន	(បា)	ជនអ្នកធ្វើដំណើរលំហែកំសាន្ត។
ទេសចរណ៍	[ទេសៈច]	ន	(បាសំ)	ដំណើរលំហែកំសាន្ត។
ទេសភាព	[ទេសៈភាប]	ន		ភាពរបស់ប្រទេស បែបបទរបស់ស្រុកភូមិ ដែលប្រកបដោយធម្មជាតិ គឺទឹកដីព្រៃ ព្រឹក្សាជាដើម។
ទោសៈ		ន	(បា)	ការប្រទូស្ត កំហឹង។
ទ្រមឹង		កិ		ស្ងៀមឈឹងមិនស្តី មិននិយាយ ធ្មឹង។

ធ

ធញ្ញជាតិ	[ធ័ញ.ញៈជាត]	ន	(បា)	ជាតិស្រូវ ស្រូវគ្រប់ប្រភេទនិងស្រងែ ពោតជាដើម។
ធម្មជាតិ	[ធ័ម.មៈជាត]	ន	(បាសំ)	សភាវៈ សភាពកើតឯង។
ធម្មយាត្រា	[ធ័ម.មៈយាតត្រា]	ន	(បាសំ)	ការធ្វើដំណើរជាក្បួនដោយសន្តិធម៌ផង។

ន

និមន្ត	[និមន់]	កិ	(បា)	ដើរ ត្រាច់ចរ។
និមិត្តរូប	[និ.មិត.តៈរូប]	ន	(បា)	រូបជាគ្រឿងសម្គាល់ឬវត្ថុជាតំណាងអ្វីមួយ។
នីរសារ	[និរៈសា]	ន	(បា)	អ្នកនាំសារ។
និហរណ៍	[នីហៈរ៉ន់]	ន	(បា)	ការនាំយកវត្ថុទៅលក់នៅប្រទេសក្រៅ។

ប

បក្សាបក្សី	[ប័ក.សា.ប័ក.សី]	ន	(បាសំ)	សត្វស្លាបឈ្មោលញីទាំងឡាយ។
បង្ការ		កិ		រារាំង ប្រុងប្រយ័ត្ន ការពារមុន។

បច្ចាមិត្ត	[ប៉ុច ចាមិត]	ន	(បា)	អ្នកប្រឆាំង សត្រូវ។
បច្ចេកទេស	[ប៉ុច.ចេកៈទេស]	ន	(បាសំ)	ចំណេះដឹងផ្នែកមុខវិជ្ជាអ្វីមួយដាច់មុខ។
បញ្ញា	[ប៉ុញ.ញ៉ា]	ន	(បា)	សេចក្តីដឹងទូទៅ សេចក្តីដឹងកើតអំពីការរៀន។
បញ្ញាពលកម្ម	[ប័ញ.ញ៉ាពល់កាំ]	ន	(បា)	ការងារដោយបញ្ញា។
បញ្ហា	[ប័ញ ឬប៉ុញហា]	ន	(បា)	ពាក្យ ឬសេចក្តីដែលមានអាថិកំបាំង ប្រស្នា ចំណោទ។
បដិសណ្ឋារ	[ប៉ៈដិសន់ឋារៈ]	ន	(បា)	ការរាក់ទាក់ ទំនាក់ទំនង។
បណ្ណាការ	[ប័នណាកា ឬប៉ុន-]	ន	(បាសំ)	ជំនូន ភ័ស្តុភារ តង្វាយ។
បណ្ណាល័យ	[ប៉ុនណាល៊ៃ]	ន	(បាសំ)	កន្លែងទុកសៀវភៅសម្រាប់អាន។
បព្វតា	[ប័ប.ពៈតា]	ន	(បាសំ)	គិរី ភ្នំ។
បរទេស	[បរ៉ៈទេស]	ន	(បា)	ប្រទេសដទៃ ឬអ្នកប្រទេសក្រៅ។
បរិសុទ្ធ	[បរ៉ិសុត]	គុ	(បា)	ដែលស្អាត ដែលឥតសៅហ្មង។
បរិវារ	[បរ៉ិវ៉ា]	ន	(បាសំ)	អ្នកចោមរោមកំដរ អ្នកហែហម។
បរាជ័យ	[ប៉ៈរ៉ាជៃ]	ន	(បាសំ)	ដំណើរចាញ់គេ ការចាញ់។
បរិស្ថាន	[ប៉ៈរ៉ិឋាន]	ន	(បាសំ)	ធម្មជាតិនៅជុំវិញខ្លួនយើង។
បវេសនកាល	[ប៉ៈវេសៈន៉ៈកាល]	ន	(បា)	ពេលដែលសិស្សត្រូវចូលរៀនវិញ។
បាណកសត្វ	[ប៉ាន៉ៈកៈស័ត]	ន	(បាសំ)	សត្វល្អិតផ្សេងៗដូចជដង្កូវ កណ្តូប កំពោងជាដើម។
បាតុកម្ម	[ប៉ាតុកាំ]	ន	(បា)	ការលើកគ្នាដើរដង្ហែជាក្បួនដើម្បីសម្តែងសេចក្តីមិនពេញចិត្តចំពោះអំពើអ្វីមួយ។

បាតុភូត	[ប៉ា តុភូត]	ន	(បា)	ហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងពិតប្រាកដជាក់ស្ដែង។
បារមី	[បារៈមី]	ន	(បាសំ)	គុណជាតិដ៏ល្អដែលបុគ្គលគួរបំពេញ។
បារម្ភ	[បារ៉ម]	ន	(បាសំ)	ដំណើរនឹកថប់ ឬនឹកព្រួយជាមុន។
បុប្ផា	[បុបផា]	ន	(បា)	ផ្កាទាំងឡាយ ផ្កាច្រើនប្រភេទ។
បុព្វជន	[បុបពៈជន]	ន	(បាសំ)	មនុស្សជំនាន់មុន ជនជំនាន់មុន។
បុរីទេសចរណ៍	[បុរីទេសៈច]	ន	(បា)	មណ្ឌលលំហែកំសាន្តចិត្ត។
បូជនីយកិច្ច	[បូជៈនីយៈកិច]	ន	(បាសំ)	កិច្ចដែលគួរបូជា។
បុរាណស្ថាន	[បូរ៉ានឋាន]	ន	(បាសំ)	ទីកន្លែងចាស់ៗ ដែលមានតាំងពីយូរមកហើយ។
ប៉ើងរ៉ើង		គុ		ដែលស្ដើងរ៉ើងៗ។
បេតិកភណ្ឌ	[ប៉េតិកៈភាន់]	ន	(បាសំ)	ទ្រព្យសម្បត្តិ ឬកេរមតិកមានជាប់តមកពីខាងឪពុក។
ប្រជារាស្ត្រ		ន	(បាសំ)	មនុស្សប្រុសស្រីដែលរស់នៅក្នុងប្រទេស។
ប្រណម្យ	[ប្រណាំ]	កិ	(សំ)	សំពះ លើកដៃផ្គុំម្រាមទាំងដប់។
ប្រណីត	[ប្រណិត]	គុ	(បាសំ)	ដែលល្អឥតខ្ចោះ ដែលស្រស់ត្រចង់។
ប្រមាថ	[ប្រម៉ាត]	កិ	(សំ)	មើលងាយគេ បៀតបៀនគេ។
ប្រវ័ញ្ច	[ប្រវ៉ាញ់]	កិ	(បាសំ)	បោកប្រាស់ ឆបោក បញ្ឆោត។
ប្រសាសន៍	[ប្រសាស]	ន	(សំ)	ពាក្យសម្ដី ពាក្យផ្ដែផ្ដាំ ពាក្យបង្គាប់។
ប្រាង្គប្រាសាទ	[ប្រាងប្រាសាត]	ន	(បាសំ)	ប្រាសាទដែលមានកំពូលខ្ពស់សងជាជាន់ថ្នាក់។
ប្រាជ្ជ(ព្រោក)	[ប្រាច-]	កិ	(បាសំ)	និយាយច្រើនពីនេះពីនោះមិនចេះចប់។

ប្រាជ្ញា	[ប្រាចញ៉ា]	ន	(បាសំ)	ការយល់ដាក់ច្បាស់។
ប្រាជ្ញា		ន	(សំ)	ការប៉ង ការតាំងបំណង។
ប្រារព្ធ	[ប្រារប់]	កិ	(បាសំ)	តាំងផ្ដើម ផ្ដួចផ្ដើម ផ្ដងជាមុន។
ប្រាសាទសិលា	[-សិឡា]	ន	(បាសំ)	ប្រាសាទថ្ម។
ប្រឹក្សា	[ប្រឹកសា]	កិ	(សំ)	ពិគ្រោះគ្នា ។

ផ

ផលិតកម្ម	[ផៈលិតៈកាំ]	ន	(បា)	ការបង្កើតឱ្យបានជាផលឡើង។

ព

ព័ត៌មាន	[ព័រដ៏មាន]	ន	(បាសំ)	ដំណឹងផ្សេងៗ។
ពលរេហ៍	[ពល់លៈរេ]	ន	(បា)	ពួកទាហាន។
ពសុធា	[ពៈសុធា]	ន	(បាសំ)	ផែនដី ពិភពលោក។
ពាក្យពេចន៍		ន	(បាសំ)	ពាក្យសម្ដីផ្សេងៗ ពាក្យសម្ដីដែលមានថ្វីមាត់។
ពាណិជ្ជកម្ម	[ពានិចជៈក័ម]	ន	(បាសំ)	ការរកស៊ីលក់ដូរ ជំនួញរបស់ប្រទេស។
ពាណិជ្ជករ	[ពានិចជៈក]	ន	(បាសំ)	អ្នកប្រកបរបរជំនួញ។
ពាធា		កិ	(បាសំ)	បៀតបៀន សម្លាប់។
ពិចារណា	[ពិចារៈណា]	ន	(បាសំ)	ការត្រិះរិះ ការរំពឹងគិត។
ពិដោរ		គុ	(បា)	ដែលមានក្លិនក្រអូបល្អ ដែលក្រអូបសាយ។
ពិរោធ	[ពិរោត]	កិ	(បាសំ)	ខឹង ក្រេវក្រោធ។

ពិសិដ្ឋ	[ពិសិត]	គុ	(បាសំ)	ដែលល្អក្រៃលែង ដែលប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់។
ពិស្តារ	[ពីស ស្តា]	ន	(បាសំ)	សេចក្ដីល្អិតល្អន់ សេចក្ដីទូលាយ។
ពុទ្ធដីកា	[ពុតដីកា]	ន	(បាសំ)	ព្រះបន្ទូលព្រះពុទ្ធ។
ពំនៀរ		ន		ពៀរ ដំណើរចងពៀរ។
ព្យាបាទ	[ព្យាបាត]	ន	(បាសំ)	ដំណើរចងចិត្តនឹងធ្វើអ្នកដទៃឱ្យវិនាស។
ព្យាយាម		ន	(បាសំ)	ការខិតខំប្រឹងប្រែង ដំណើរខ្មីឃ្មាត។
ព្យុហយាត្រា		ន	(បាសំ)	ដំណើរលើកជាក្បួនទ័ពហែចេញទៅ ដើម្បីគោលបំណងអ្វីមួយ។
ព្រឹត្តិការណ៍	[ព្រឹត តិកា]	ន	(បាសំ)	ហេតុការណ៍ដែលកើតមានឡើងជាធម្មតា។
ព្រះខ័ន	[ព្រះខាន់]	ន	(បាសំ)	ដាវ ឬកាំបិតរាងវែងមានស្រោម។
ព្រះជន្ម	[ព្រះជន់]	ន	(សំ)	អាយុជីវិតជនដែលមានគុណធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់។
ព្រះទ័យ	[ព្រះទៃ]	ន		ទឹកចិត្តរបស់ស្ដេច។

ភ

ភមរជាតិ	[ភៈមៈរៈជាត]	ន	(បាសំ)	សត្វល្អិតពួកកន្លង់ឃ្មុំ។
ភស្តុតាង	[ភ័សតាង]	ន		គ្រឿងសម្គាល់របស់ជាតឹកតាង។
ភាជន៍	[ភាច]	ន	(បាសំ)	ថាសសម្រាប់ដាក់ភោជនាហារ។
ភាតរភាព	[ភាតៈរ៉ៈភាប]	ន.	(បាសំ)	សេចក្ដីរាប់អានដូចជាបងប្អូន។
ភារកិច្ច	[ភារៈកិច]	ន	(បាសំ)	កិច្ចធុរៈរវល់។
ភោគទ្រព្យ	[ភោកទ្រ័ប]	ន	(បាសំ)	សម្បត្តិធម្មជាតិ។

ម

មច្ឆជាតិ	[ម័ច.ឆះជាត]	ន	(បា)	ពួកត្រីទាំងឡាយ ទាំងពួង។
មជ្ឈដ្ឋាន	[ម័ច.ឈ័ត.ឋាន]	ន	(បាសំ)	ទីកន្លែងកណ្តាល មណ្ឌលកណ្តាល។
មណ្ឌុកសត្វ	[ម័ន-ឌុក-ស័ត]	ន		ប្រភេទសត្វលោតដូចជាកង្កែប គីង្គក់។
មតិ	[មះតិ]	ន	(បាសំ)	គំនិត យោបល់ ពាក្យសម្តី។
មធ្យោបាយ	[ម័តធ្យោបាយ]	ន	(សំ)	ដំណើរទំនងដ៏សមគួរសម្រាប់ធ្វើកិច្ចការអ្វីៗ ឱ្យសម្រេចតាមគោលបំណង។
មនសិការ	[មះនះសិការះ ឬកា]	ន	(បា)	ដំណើរយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់។
មន្តអាគម	[មន់អាគំ]	ន	(បាសំ)	វិជ្ជាខាងសូត្រផ្លុំស្ដោះដោយប្រើពាក្យ ស័ក្តិសិទ្ធិសម្រាប់សូត្រប្រសិទ្ធីឱ្យកើត សុខសួស្តី។
មន្ទិល		ន		ដំណើរសៅហ្មង សេចក្តីពិភាល់។
មនោសញ្ចេតនា	[មះនោ.ស័ញ ចេតះនា]	ន	(បាសំ)	សេចក្តីរិះគិតក្នុងចិត្ត ការទទួលនូវអារម្មណ៍ ដែលមកប៉ះនឹងចិត្ត។
មរតក ឬមត៌ក	[មះរះដក់]	ន	[បាសំ]	ទ្រព្យដំណែលរបស់បុគ្គលស្លាប់។
មរណភាព	[មះរះណះភាប]	ន	(បាសំ)	សេចក្តីស្លាប់។
មហាជន	[មះហាជន់]	ន	(បាសំ)	ជនដ៏ប្រសើរ។
មហាបុរសជាតិ	[មះហាប៊ុរ័ស់ជាត]	ន	(បា)	អ្នកមានគុណបំណាច់ធំធេងចំពោះជាតិ។
មហាវិទ្យាល័យ	[មះហាវិតទ្យាល៍យ]	ន	(បាសំ)	សាលារៀនថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា។
មាគ៌ា	[មារគា]	ន	(បាសំ)	ផ្លូវ វិថី ថ្នល់។
មាតាបិតា	[មាដាបិដា]	ន	(បាសំ)	ឪពុក ម្តាយ។

មារយាទ	[មារៈយាតឬមាយាត]	ន	(បាសំ)	សណ្ដាប់ធ្នាប់ របៀបបែបបទ។
មួនទួន		ន		រឹងមាំ។
មេត្តាធម៌	[មេត.តា.ធ័រ]	ន	(បាសំ)	ធម៌ទ្រទ្រង់សេចក្ដីរាប់អានគ្នា។
មោទនភាព	[មោទៈ ទៈ ភាប]	ន	(បា)	សេចក្ដីអំណួត ។
ម្រឹគីម្រឹគា	[ម្រឹកគីម្រឹកគា]	ន	(សំ)	ពួកសត្វចតុបាទញីឈ្មោលទូទៅរស់នៅក្នុងព្រៃ។

យ

យន្តការី	[យន់តៈការ៉ី]	ន	(បាសំ)	អ្នកកាន់ម៉ាស៊ីន អ្នកជួសជុសម៉ាស៊ីន។
យាត្រា	[យាត.ត្រា]	កិ	(បាសំ)	ដើរចេញទៅ ចេញចរ។
យានអវកាស	[យានអៈវៈកាស]	ន		ប្រភេទយន្តហោះពិសេសម្យ៉ាង ដែលគេជិះទៅកាន់ភពផ្សេងៗ។
យុត្តិធម៌	[យុត-តិ.ធ័រ]	ន	(បាសំ)	សេចក្ដីត្រឹមត្រូវ។
យុទ្ធវិធី	[យុត.ធៈវិធី]	ន	(បាសំ)	កលឧបាយក្នុងពេលប្រកួតប្រជែង ល្បិចដើម្បីយកជ័យជំនះ។
យុវតី	[យុវៈតី]	ន	(បា)	ស្ត្រីក្រមុំ។
យុវជន	[យុវៈជន់]	ន	(បា)	ជនកម្លោះ។
យុវវ័យ	[យុវៈវ៉ៃ]	ន	(បាសំ)	វ័យកម្លោះក្រមុំ។

រ

រចនា	[រៈចៈន៉ា]	កិ	(បាសំ)	ច្នៃលំអ។
រដ្ឋ	[រ័ត]	ន	(បា)	ដែនដី ប្រទេស។

រត្ន ឬរតនៈ	[រៈតៈនៈ]	ន	(បាសំ)	កែវ ត្បូង ពេជ្រគ្រប់ប្រភេទ។
របៀន		ន		ចំណេះដែលចេះមកពីរៀន។ សិល្បសាស្ត្រ វិជ្ជាការ អាគមគាថា។
រមណីយដ្ឋាន	[រៈមៈនីយៈថាន]	ន	(សំបា)	ទីកន្លែងគួរឱ្យរីករាយ គួរឱ្យសប្បាយ។
រហោឋាន		ន	(បាសំ)	ទីស្ងាត់ កន្លែងដែលគ្មានមនុស្សនៅ។
រឧស្មាន	[រៈអោស.ឋាន]	ន	(បាសំ)	សេចក្តីសៅហ្មង ក្តៅក្រហាយ។
រិទ្ធិឬឫទ្ធិ	[រិត]	ន	(សំ)	សេចក្តីសម្រេច អំណាច។
រុក្ខជាតិ	[រុក.ខៈជាត]	ន	(បា)	ដើមឈើ។
រុងរោចន៍	[រុងរោច]	គុ	(បាសំ)	ដែលរុងរឿង។
រូបារម្មណ៍	[រូប៉ារំម៉]	ន	(បា)	អារម្មណ៍ដែលលេចចេញជារូប។

ល

លក្ខណសម្បត្តិ	[ល័កខៈណៈសំប័ត]	ន	(បា)	សេចក្តីមានគ្រប់លក្ខណៈ ការគ្រប់គ្រាន់ដោយលក្ខណៈ។
លង		កិ		ល្បង។
លទ្ធផល	[ល័តធៈផល់]	ន		ផលនៃការងារដែលបានសម្រេច ផលដែលបានសម្រេចហើយ។
លាមក	[លា.មក់]	ន	(បា)	អាចម៍។

វ

វឌ្ឍនធម៌	[វ័ត ឍៈនៈធ័រ]	ន	(បាសំ)	ធម៌ដែលនាំឱ្យកើតសេចក្តីចម្រើន។
វឌ្ឍនភាព	[វ័ត.ឍៈ នៈភាប]	ន	(បាសំ)	សេចក្តីរីកចម្រើន ការលូតលាស់។

វណ្ណៈ	[វ៉ាន់.ណៈ]	ន	(បាសំ)	ពូជពង្ស ពណ៌សម្បុរ។
វណ្ណកម្ម	[វ៉ាន់.ណៈកាំ]	ន	(បាសំ)	ស្នាដៃ ស្នាព្រះហស្ត។
វន្ទា	[វ័ន.ទា]	កិ		ថ្វាយបង្គំ សំពះ គំនាប់។
វប្បធម៌	[វ័ប.ប៉ះ.ធ័រ]	ន	(បាសំ)	ការផ្សាំបណ្ដុះចំណេះវិជ្ជានិងប្រាជ្ញាស្មារតីឱ្យបានចម្រើនឡើង ដោយវិទ្យាសាស្ត្រឬសិល្បៈផ្សេងៗ។
វាងវៃ		គុ		ដែលមានប្រាជ្ញាវាងកេលកុងទាំងរហ័សផងទៀត គឺដែលឈ្លាសវៃ ដែលដឹងផ្លូវដឹងឧបាយ។
វាយោ		ន	(បា)	ខ្យល់។
វាសនា	[វា.ស្នា]	ន	(បាសំ)	សំណាង ភ័ព្វព្រេង។
វិចារណញ្ញាណ	[វិចារៈណ័ញញាន]	ន	(បា)	ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រិះរិះរកហេតុផលឱ្យឃើញច្បាស់ ឬឱ្យស្គាល់ខុសត្រូវ។
វិចិត្រករ	[វិចិត ត្រះក]	ន	(បាសំ)	ជាងគំនូរ ឬអ្នកគូរឆ្លាក់រូបភាព។
វិជ្ជមាន	[វិច.ជះ មាន]	គុ	(បាសំ)	ដែលកំពុងមាននៅឡើយ។
វិញ្ញាណ	[វិញ.ញាន]	ន	(បាសំ)	ធម្មជាតិដឹងច្បាស់នូវអារម្មណ៍។
វិញ្ញូជន	[វិញ.ញូ.ជន់]	ន	(បាសំ)	អ្នកប្រាជ្ញ។
វិទ្យាសាស្ត្រ	[វិត.ទ្យា.សាស]	ន	(បាសំ)	គម្ពីរប្រាប់វិជ្ជាផ្សេងៗ។វិជ្ជាមួយប្រភេទដែលគេរកឃើញដោយការលៃផ្សំ មានការផ្សំធាតុជាដើម។
វិធីសាស្ត្រ	[វិធីសាស]	ន	(បាសំ)	ក្បួន ឬបែបបទធ្វើអ្វីមួយ វិធីធ្វើអ្វីមួយ។
វិនាសអន្តរាយ	[វិនាសអន់តៈរ៉ាយ]	កិ	(បាសំ)	អន្តរាយយ៉ាងសម្បើម ខូចខាតយ៉ាងច្រើន។
វិនិច្ឆ័យ	[វិ.និច.ឆៃ]	កិ	(បាសំ)	ជម្រះក្ដី កាត់ក្ដី។

វិប្បដិសារី	[វិប.ប៉ះដិសារ៉ី]	ន	(បាសំ)	សេចក្ដីទឹកស្ដាយក្រោយ។
វិមាន		ន	(បាសំ)	លំនៅ។
វិស្វករ	[វិះស្វៈ ក]	ន	(សំ)	អ្នកបច្ចេកទេសថ្នាក់ឧត្ដម អ្នកបច្ចេកទេសផ្សេងៗ អ្នកមានចំណេះជំនាញក្នុងវិជ្ជាណាមួយ។
វិស្សមកាល	[វិះសះមះកាល]	ន	(បា)	ឱកាសឈប់សម្រាកមិនធ្វើការ ឬឈប់សម្រាកពីរៀន។
វីរជន	[វីរៈជន់]	ន	(បាសំ)	អ្នកក្លាហាន អ្នកអង់អាច អ្នកពូកែ។
វៀរ		កិ		លើកលែង តម ឈប់ខាន។
វេទនា	[វេ.ទះនា]	គុ	(បាសំ)	ដែលលំបាកលំបិន ដែលក្រតោកយ៉ាក។
វេរា		ន	(បាសំ)	ពៀរ។

ស

សក្កទេវរាជ	[ស័កកះទេវះរាច]	ន	(បា)	ស្ដេចទេវតា។
សក្ការៈ	[ស័ក.ការ៉ះ]	ន	(បាសំ)	សេចក្ដីគោរព ការធ្វើបដិសណ្ឋារៈ ដោយគោរព។
សង្គម	[សង់គំ]	ន	(បាសំ)	ការជួបជុំគ្នា ការរាប់រកគ្នា ការប្រមូលរួមផ្ដុំមនុស្សសត្វ។
សង្ហា	[សង់ហា]	គុ		ដែលរុងរឿង ដែលមានរូបល្អ អង់អាចឆើតឆាយ ស្រស់។
សង្ហារិម	[សង់.ហា.រិម]	ន	(បា)	ទ្រព្យ ឬវត្ថុប្រើប្រាស់ ឬគុបតែងលំអដែលអាចលើកយកទៅមកបាន។
សច្ចា	[ស័ចចា]	កិ	(បា)	ប្រកាសពាក្យសច្ចៈ សំបូងសង្រ្វង។

សញ្ជាតិ	[ស័ញជាត]	ន	(បាសំ)	ដើមកំណើត។
សត្តវិទ្យា	[សាត់.តៈវិត.ទ្យា]	ន	(បា)	វិជ្ជាសម្រាប់រក្សាសត្វ វិជ្ជាពេទ្យសត្វ។
សត្វចតុបាទ	[ចៈតុ.បាត]	ន	(បា)	សត្វជើងបួន។
សត្វពាហនៈ	[ស័តពា.ហៈនៈ]	ន	(បា)	សត្វប្រើសម្រាប់ជិះ ឬទឹមជាមធ្យោបាយជួយកម្លាំងមនុស្ស។
សតិអារម្មណ៍	[សៈតិអា.រ៉ម]	ន	(បា)	ញាណតោងរំឭកឃើញ។
សន្ធោសន្ធៅ		គុ		ដែលភ្លើងឆេះឡើងលើខ្លាំង។
សន្ទេហភាព	[សន់.ទេ.ហ.ភាប]	ន	(បា)	ភាពនៃសេចក្តីសង្ស័យ។
សន្និដ្ឋាន	[សន់.និត.ឋាន]	ន	(បាសំ)	សេចក្តីយល់ជាក់ ការយល់ឃើញសឹប់ ការប្រមូលគំនិតសំខាន់ៗ។
សន្យា	[សន់.យ៉ា]	កិ	(បា)	ប្តេជ្ញា សន្មត។
សប្បុរស	[ស័បឬសប់.ប៉ុរ័ស់]	ន	(បា)	អ្នកប្រព្រឹត្តល្អ បុរសអ្នកស្លូត។
សមត្ថភាព	[សៈម័តថៈភាប]	ន	(បាសំ)	ភាពនៃសេចក្តីអាច ហ៊ាន សេចក្តីមោះមុត។
សមាជ	[សៈម៉ាច]	ន	(បាសំ)	មហាសន្និបាត ឬការប្រជុំនៃមហាជនអ្នកពិភាក្សាអំពីបញ្ហាផ្សេងៗដែលមានផលប្រយោជន៍ជាទូទៅ។
សមូហភាព	[សៈមូហៈភាប]	ន	(បាសំ)	ភាពជាក្រុម ហ្វូង។
សម្បទា	[ស័ម.ប៉ទា]	ន	(បាសំ)	ការសមប្រកប។
សម្មាអាជីវោ	[ស័មម៉ាអាជីវោ]	ន	(បា)	ការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតត្រឹមត្រូវ។
សហាគមន៍	[សៈ ហៈ គំ.]	ន	(បាសំ)	ការនៅជាមួយគ្នា ប្រជុំភូមិ ឬតំបន់អ្នកស្រុកប្រកបមុខរបរចូលគ្នា។

សហគ្រាស	[សៈហៈ-]	ន	(បាលំ)	គ្រឹះស្ថាន គឺអង្គការរបស់រដ្ឋ ឬឯកជនសម្រាប់ទទួលធ្វើការធំៗ។
សហាយ	[សៈហាយ]	ន		បុរស ស្ត្រីដែលខូចកាចនឹងគ្នា។
សាធារណៈ	[សាធា រៈ ណៈ]	គុ	(បាសំ)	ដែលជាទូទៅ។
សាសនាព្រាហ្មណ៍	[សា.ស្នាព្រាម]	ន	(បាសំ)	សាសនាដែលពួកព្រាហ្មណ៍និយម។
សាស្ត្រាវុធ	[សាស.ស្ត្រាវុត]	ន	(សំ)	សម្ភារៈសម្រាប់ធ្វើសឹកសង្គ្រាម។
សិប្បករ	[សិប.ប៉ៈក]	ន	(បាសំ)	អ្នកធ្វើជាង។
សុខសាន្ត	[សុក.សាន]	គុ	(បាសំ)	ដែលមានសេចក្តីសុខ។
សុគត	[សុ.គត់]	កិ	(បាសំ)	ស្លាប់។
សុចរិត	[សុចៈរិត]	ន	(បាសំ)	ការប្រព្រឹត្តល្អត្រឹមត្រូវ។
សុជីវធម៌	[សុ.ជី.វៈធ័រ]	ន	(សំ)	ការរស់នៅដោយល្អ។
សុទិដ្ឋិនិយម	[សុ.ទិត.ថិ.និ.យំ]	ន	(បា)	ការយល់ឃើញថារបស់អ្វីក្នុងលោកសុទ្ធតែល្អ សុខស្រួល ត្រឹមត្រូវ។
សុភមង្គល	[សុភៈម័ងគល់]	ន	(បា)	ការរស់នៅប្រកបដោយសេចក្តីសុខ។
សុភាសិត		ន	(បា)	ពាក្យត្រូវ ឱវាទត្រឹមត្រូវ។
សុវណ្ណភូមិ	[សុ.វ៉ាន់.ន៉ៈ.ភូម]	ន	(បា)	តំបន់ដែលសម្បូរមាស។
សុវត្ថិភាព	[សុវ៉តថិភាប]	គុ	(បាសំ)	ប្រកបដោយសេចក្តីសុខចម្រើន។
សេដ្ឋកិច្ច	[សេត.ឋៈកិច]	ន	(បា)	កិច្ចការប្រសើរបំផុត មុខរបរដ៏ឧត្តម។
សេពគប់	[សែបគប់]	កិ	(សំ)	រាប់រកយកជាគ្នា។
សោតវិញ្ញាណ	[សោតៈវិញ.ញាន]	ន	(បាសំ)	ការដឹងច្បាស់នូវអារម្មណ៍តាមរយៈត្រចៀក។

សំព័ន្ធ	[សំពាន់]	ន	(បាសំ)	ការចងភ្ជាប់គ្នា ដំណើរទាក់ទងគ្នា។
ស្កុកស្គម្ភ		គុ	(បាសំ)	ដែលរឹងមាំ ដែលសម្បើម។
ស្ថានសួគ៌	[ឋានសួ]	ន	(សំ)	ស្ថានទេវលោក។
ស្ថានីយ	[ឋាន.នីយ]	ន	(សំ)	ទីសំចត ទីកន្លែងជាលំនៅ។
ស្ថាបត្យករ	[ឋាប៉័តត្យ:ក]	ន	(សំ)	អ្នកកសាង អ្នកបង្កើត។
ស្ថាពរ	[ស្ថាពៈរៈ]	គុ		ដែលទុកជាបានការ ឥតរើរុះ។
ស្ថិតស្ថេរ		គុ	(សំ)	ដែលឋិតនៅយូរ ស្ថិតនៅជារៀងរហូត។
ស្មារតី	[ស្មា.រ:ដី]	ន	(បាសំ)	សេចក្ដីនឹកឃើញ ។
ស្មោកគ្រោក		គុ		កខ្វក់ ប្រឡាក់ប្រឡូសគួរខ្ពើម។
ស្មោះស្ម័គ្រ		កិ		ស្រុះស្រួលជានាទឹងគ្នាដើម្បីធ្វើអ្វីមួយ។
ស្រីខាតលក្ខណ៍		ន		ស្រីឥតលក្ខណ៍ ស្រីគ្មានលក្ខណ៍។
ស្រីគ្រប់លក្ខណ៍		ន		ស្រីដែលបរិបូណ៌ដោយលក្ខណៈល្អគ្រប់យ៉ាង។
ស្វាគមន៍	[ស្វា.គំ]	ន	(សំ)	ការទទួលដោយសោមនស្ស។
ស្វាមីភក្តិ	[ស្វាមីភ័ក]	ន	(បាសំ)	សេចក្ដីស្រឡាញ់ស្មោះចំពោះម្ចាស់ ចៅហ្វាយនាយ ស្វាមី។

ហ

ហត្ថកម្ម	[ហ័ត.ថៈកាំ]	ន	(បា)	ការដែលធ្វើដោយដៃ។
ហត្ថពលកម្ម	[ហ័ត.ថៈពល់កាំ]	ន	(បាសំ)	ការងារដោយដៃ។
ហេតុការណ៍	[ហែតកា]	ន	(បាសំ)	ដំណើររឿងដែលកើតមានឡើង។

អ

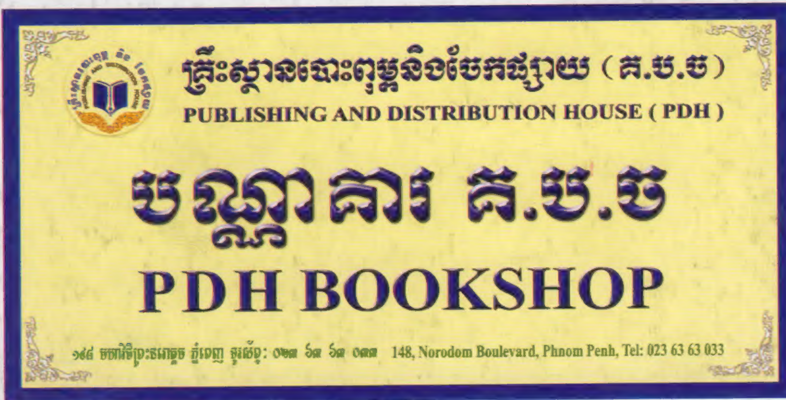
អគារ	[អៈគា]	ន	(បាសំ)	មន្ទីរ ផ្ទះ រោង។
អច្ឆរិយវត្ថុ	[អ័ចឆៈរិយ:វ័ត.ថុ]	ន	(បា)	វត្ថុអស្ចារ្យដែលគួរឱ្យកោតស្ញប់ស្ញែង
អត្តនោម័តិ	[អ័តតៈនោម៉ាត់]	ន.	(បា)	ការយល់ឃើញតាមគំនិតរបស់ខ្លួន។
អត្តពលកម្ម	[អ័តតៈពល់កាំ]	ន	(បា)	អំពើ ឬកិច្ចការដែលកើតឡើងអំពីកម្លាំងខ្លួនឯង។
អត្តពលករ	[អ័ត.តៈពល់ក]	ន	(បា)	អ្នកបញ្ចេញអត្តពលកម្ម។
អត្តសញ្ញាណជាតិ	[អ័ត.តៈស័ញ.ញ៉ាន.ជាត]	ន	(បា)	គ្រឿងសម្គាល់របស់ជាតិនីមួយៗ។
អធិកអធម	[អៈធឹកអៈធំ]	គុ	(បាសំ)	ក្រៃលែង លើសលន់។
អធិដ្ឋាន	[អៈធិតឋាន]	ន	(បា)	ការតាំងចិត្ត ការតាំងចិត្តប្រាថ្នា ការទឹកផ្សង។
អធិបតី	[អៈធិប៉ៈដី]	ន	(បា)	ប្រធាន ប្រមុខ។
អធ្យាស្រ័យ	[អ័ត.ធ្យាស្រៃ]	ន	(សំ)	សេចក្ដីសន្ដោស ការមិនប្រកាន់ទោស។
អនាគត	[អៈន៉ាគត់]	ន	(សំ)	ពេលមិនទាន់ទៅដល់។
អនាម័យ	[អៈន៉ាម៉ៃ]	ន	(បាសំ)	ដំណើរចាកផុតពីរោគាព្យាធិ ឬឥតជំងឺ។
អនុគ្រោះ	[អៈនុគ្រោះ]	កិ	(បាសំ)	លើកលែងឱ្យ។
អនុញ្ញាត	[អៈនុញញ៉ាត]	កិ	(បា)	យល់ព្រម បើកសិទ្ធិឱ្យ។
អនុនាវីឯក	[អៈនុ.នាវីអែក]	ន	(បា)	នាយទាហានជើងទឹកថ្នាក់សក្តិ៣។
អនុម័ត	[អនុម៉ាត់]	កិ	(បាសំ)	យល់ព្រម ស្របតាម។

យើងបម្រើសេវាកម្ម :

- អភិវឌ្ឍសៀវភៅនិងសម្ភារឧបទេស
- បោះពុម្ព
- ចែកផ្សាយដល់សាលារៀន

WE SERVE :

- Book and teaching-aid development
- Printing
- Distribution to schools

មានលក់សៀវភៅសិក្សាគោលសម្រាប់សិស្សនិង សម្រាប់គ្រូ សៀវភៅហ្វឹកហាត់ សៀវភៅអំណានបន្ថែម សម្ភារឧបទេស ព្រមទាំងសម្ភារការិយាល័យគ្រប់មុខ !

Selling textbooks, teacher´s manuals, workbooks, supplementary readers, teaching-aids and stationary !

